

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ - Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΑΙ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
542

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1974

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΡΧΑΙΑ
Ε/Γ

Ευριπίδης

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ*

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δράμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποίησις.

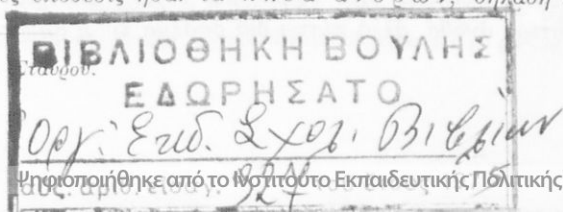
Ἔργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὄχι δι' ἀπλὴν ἀνάγνωσιν, τὸ δράμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὄργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὁρχήσεως. Ὁρισμένα μέρη του ἐμελοποιούντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδύνοντο δὲ καὶ ὑπὸ ὀρθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὁρχήσεως.

Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δράμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδή λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δράμα (ἐκ τοῦ δ ρ ἄ ω - δ ρ ῶ = πράττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δ ρ ῶ μ ε ν ο ν, ἤτοι πράξις, καὶ δὴ, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἱεροπραξία, ἱεροτελεστία.

Εἰς ὁρισμένας ἱεροτελεστίας, π. χ. εἰς τὰ Ἑλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤκουον τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα, ἐβλεπον καὶ ἱερὰς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον δ ρ ῶ μ ε ν α. Ταῦτα δὲν ἦσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδή καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὁρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστενέτο ὅτι οὕτως ὁ θερησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὐκολώτερον· πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ ὁμοίότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δ ρ ᾱ μ α διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κ λέ α ἄ ν δ ρ ῶ ν, δηλαδή καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταθού.

δρασίς κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐξυμνεῖ ἢ ἀφηγεῖται — ἂν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρασιν ὅμως αὐτὴν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ῥαψωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγοῦμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ᾠσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἂν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἄδοντας καὶ ἐξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἡθοποιοὺς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦν ὁμιλοῦντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δράμα λοιπὸν ἢ δρασίς παρουνσιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὄχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

Ὑπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τραγωδία, τὸ σατυρικὸν δράμα καὶ ἡ κωμωδία.

Ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σοβαρὸν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δράμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἤντλουν τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλουν τὴν μέχρι δακρύων πολλὰκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τοὺς ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, ὅπως ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δονλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς ἐλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἐξιδανίκευσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγωδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἐχούσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐσύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ δυνάμενος, ἔχοντος δηλαδὴ ὅρθον, ἁρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπείρονται πάντα ὁμοῦ εἰς ὁλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγωδίας, ὅπου ἕκαστον εὐαρμοστεῖ. Ἡ τραγωδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — ὅστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἢ ἀμαρτίαν — αἰσθάν-

νεται ζωηράν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὁμως ἐπέρχεται ἡ κἀθαρσις· ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἔπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα, ὥστε ὁ ἥρωας πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὁποία εἶχε ταραχθῇ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαίρεται ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπέρασεν, ἀνακουφίζεται καὶ καταπραΰνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ποιητικῇ του εἰς ἓνα περίφημον ὁρισμόν, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς: Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῃ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγωδιῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικά δράματα. Ἔδιδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγωδίας καὶ ἦντλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους ὁμως ἐβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδράν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα, ζωηρόν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαυτηρίαζε, δὲν διεκωμῶδει, δὲν ἐσατίριζε*. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν Χορόν του ἀπετέλουν πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἓνα γέροντα Σειληνόν· οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίοτε καὶ δρᾶμα σειληνικόν.

Αἱ κωμωδίαὶ συνεντίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμωδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμωδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν της μορφήν, ἥτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἔσκωπε καὶ ἐκαυτηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρόν καὶ ἀμείλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὁποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώρουν πεπλανημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὔτε καὶ ἔχει σχέσιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτιραν, λέξιν λατινικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσχηματίσαμεν τὸ ρῆμα σατιρίζω.

Ἡ ἀρχαία τραγωδία — ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ δράματος — ἦτο, ὡς εἴπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον· τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἦσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστης τραγωδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἥτοι ὅμιλος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ ὁποῖος ἦδεν ὅλος συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἐξετέλει ὀνθμικὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὄρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἀμα τῇ παρόδῳ του, ἥτοι τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὀρχήσταν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος· ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικά ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἦσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικά ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνεντίθεντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας· ἦσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ ὅπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικά στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἀσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίοτε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνός ἢ δύο ἡθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἢ ὑπὸ ἐνός ἡθοποιοῦ (μονωδῖαι) ἢ ὑπὸ δύο ἡθοποιῶν (διωδῖαι). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ ὀλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγωδίας.

Φορεῖς τῆς ἐξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἦσαν : α') ὁ πρόλογος, ἥτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίοτε ἡ τραγωδία ἤρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠκολοθεῖτο ὑπὸ ἐνός στασίμου, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἥτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμήμα τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἄττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δράμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν — ἀλλὰ στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὄχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἱαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίοτε τὸ τροχαῖ-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἡθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγωδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῷ οἱ ῥαψῶδοι τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ᾄδουν ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύνονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὁποίων μετενσαρκώνουν τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὅλον χαρακτήρα. Ἡ ἔκστασις αὕτη, οὐσιῶδες γνῶρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν μετημφιέννυντο μόνον — ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπεῖον (προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύνοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἤλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγωδία δὲν παριστάνετο ὅπουδῆποτε καὶ ὅποτεδῆποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὥρισμένας ἐορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένου εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσίς της ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὶν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγωδία, νὰ γνωρίζωμεν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Ἡ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ὁ Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποίει τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Λυδίαν καὶ τὴν Φρυγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοὶ του ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἔθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικὸν θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μετὰ τὴν πάροδον ὁμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυῆς ἡ λατρεία του διεδίδετο ὁλονὲν περισσότερον, βαθεῖας δὲ ὅλως ἔρριψε καὶ εἰς εὐρέα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7.

καὶ τὸν 6. αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ἠνύνησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματα του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτειαι αὗται συμβολίζουν ἅφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάβησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ ὅποια ἐπροσωποποιεῖ ὁ Διόνυσος, ἅφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ ὅποιοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυΐας.

Οἱ ὁδοὶ τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἱερᾷ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν τὰ ἄσματα, τὰ ὅποια συνέθετον καὶ ᾄδον πρὸς τιμὴν του. Ἔπινον βεβαίως καὶ ἄφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐσιώδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματικὴ, ἡ ὅποια ἀνύψωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἄλλο προσώπου, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίσεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἶνον) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ καὶ αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φρυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ἡδὴ τίθεται τὸ πρόβλημα : πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγωδία ;

Τὰ συστατικά της στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λυρικόν, ἡ ὄρχησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἡ σύνθεσις των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόητον. Ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη ἐδημιούργησαν ἐπικά καὶ λυρικά ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ ὄρχησις, πολλοὶ δὲ περιηγῆται ἐπισκεφθέντες φυλὰς ἰθαγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν καὶ ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικούς χοροὺς μετημφισμένων ἢ ἔκστασις, ἢ ζωοποιὸς αὕτη δύναμις τῆς τραγωδίας, εἶναι κοινὴ εἰς πολλὰ θρησκειώματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲ μαγικὸν χαρακτῆρα, ἢ ὁποία κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσουν τραγωδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφνὲς μόνον ἐπὶ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιουργημα τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περίου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἶδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα : τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποιήσις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους εἶχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέρβλητα ἐπικά ἀριστουργήματα, ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

Ἡ λυρική ποιήσις ἤδη ἀπὸ 150 ἐτῶν εὐρίσκετο εἰς ὅλην τὴν ἀκμὴν. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς εἶχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλίνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμνερος καὶ ἄλλοι εἶχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἐξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικούς ἰάμβους εἶχον γράφει ὁ μέγας ποιητὴς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π. Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὁποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποιήσις ἡ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον ὁμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἦδεν ὁμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὁμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἦδη ὁμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων εἶχον συνθέσει χορικά ἄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τὸν διθύραμβον.

Ὁ διθύραμβος ἦτο ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄσμα, τὸ ὁποῖον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἤδον — μὲ συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἔνθεον μανίαν καὶ ἑξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἦτο βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἦδeto ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδευον τὸ ἄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἰαχὴν ἰὼ Βάκχε, εὐοῖ.

Τεχνικὴν μορφήν ἔδωκεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἦτο Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη ὁμως, περὶ τὸ 600 π. Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. Ὁ Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθυράμβων του, ἐξετέλει δ' αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀσκούμενος. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐρετὴς τοῦ τραγικοῦ τρόπου· τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφισμένους εἰς τράγους, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληνοὺς τοὺς ἐπωνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποιήσεις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. Ἦσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἦλθεν, ὅπως εἶδομεν, ἔξωθεν. Ὅταν ὁμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔκθεσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον, καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων εὗρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν νεωτερισμὸν του, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* Ὅχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μυθικῶν τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲ χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους, τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζωομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θήρας —, δὲν ἀπέδιδον ὁμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὠρισμένου ζώου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ὁμοίαζον μὲ ἵππους, τῶν ὁποίων εἶχον τὰ ὄτα, τὰς μακρὰς οὐράς, εἰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὀπλὰς. Ἐπειδὴ ὁμως τοὺς ἐφαντάζοντο μὲ πυκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτοις δὲ ζωηροὺς, διαρκῶς σκιερῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τράγους.

Ὅπως δὲ ὁ διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίαι, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἐκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβους, διθύραμβους τεχνικούς, τοὺς ὁποίους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσκημένοι. Τοῦτο ἐγένετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἐκείνας, ὅπου ἐλατρεῖτο περισσότερο ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττική.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἢ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητῆς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν : εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἀδόμενον διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνεν μέλους, καταλλίλους δι' ἀπαγγελίαν, τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφήν ἄγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὕ π ε κ ρ ἰ ν ε τ ο, ἐξ οὗ ὕ π ο κ ρ ι τ ῆς) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἔσματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφήν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἔσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατὰς, ἐδημιουργεῖ, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἔσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται ἴσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι τοῦ ἔχον ἀξίαν ἀνυπολόγιστον· τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θέσπις σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιέλεχθη τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκυρίαρχε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἤνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτέρων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ' ἀρχὰς τ ρ α γ ω ν ᾠδή, δηλ. ἔσμα Χοροῦ μετημαρτυσμένου εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμυδὸν ὅμως τὰ χορικά περὶορίζοντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὁλονὲν μεγαλυτέραν ἑκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγωδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου· ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσεται ἐντὸς αὐτῶν.

Ὁ Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λ.π., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχριομένοι με κόνιαμα ἐκ γύφου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεύτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύνοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ ὅποια βεβαίως ἦσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντλουν τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων τῶν ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγωδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ ὁποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Π έ ρ σ α ι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἱστορικὴν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦτταν τῶν βαρβάρων ὄλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Β ά κ χ α ι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακοὺς μύθους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς τὴν τραγωδίαν τὰ πάντα, ἡ καταγωγὴ τῆς, ὁ τόπος ὅπου παριστάνετο, αἱ ἑορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνετο, ἦσαν διονυσιακά, αἱ ὑποθέσεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἡρώων. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῦθοι ἄσχετοι πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προσωρισμένα νὰ λαμπρύνουν τὴν ἑορτὴν του, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ· ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἶχε παύσει νὰ εἶναι αποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως ὅμως ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγωδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων με Χορὸν ὑποδνόμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι με μῦθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ ὅμως πρὸς τὴν παράδοσιν διειρήσαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικά δράματα, μολονότι καὶ αὐτῶν οἱ μῦθοι ἦσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, ὅσον ἦτο δυνατόν φυσικώτερον, τὴν παρουσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην, μὴ διονυσιακὴν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγίνετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χώρος, ἡ ὀρχήστρα, μὲ τὸν βωμὸν (θ υ μ ἔ λ η ν) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον ἤρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἱστάμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν ὁμως ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δράμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἔπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τι οἶκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειρὰν τῶν καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσουν προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύονται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον ὀρθογώνιον παράπηγμα, ἡ σ κ η ν ή. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεώντο ἱστάμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἔπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἐδώλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου καὶ ὁλονὲν ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὀπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπληρώθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὀρχήστραν, ὅπου ἐγίνετο ἡ παράστασις, τὴν σ κ η ν ή ν, ἐντὸς τῆς ὁποίας μετῃμφιέννυντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρίως θέατρον, τὸ προωρισμένον διὰ τοὺς θεατάς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κ ο ῖ λ ο ν, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατάς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσοψιν ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσέρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταὶ οἱ ὑποδύμενοι πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ ὁμως αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξεῖλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπεινήθη ὡν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφικὴ, ἡ σ κ η ν ο γ ρ α φ ί α, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ ὅποιοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσοψιν τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ π ά ρ ο δ ο ι· δι' αὐτῶν εἰσέρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἔξωθεν καὶ ὄχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἄν ἐν πρόσωπον εἰσέρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδον, ὑπετίθετο

ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἤτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγωδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὀρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλίνη σκηνή καὶ τὰ ξύλινα ἐδῶλια ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἐδῶλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθινὴ σκηνή. Ὁ ῥήτωρ Λυκούργος, ὅστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἰκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μόνιμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν σκαλισμένα εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἦσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· ὁ θρόνος του, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σφύζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Αὐτοῖς διαζώματα ὀριζόντια ἐχώριζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὁποίων οἱ θεαταί, ἀφ' οὗ πρωτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κερκίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὀρχήστρας, ἢ ὅποια οὕτως ἔπαυσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὀρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, ὅλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογεῖον, εἶδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὅποια εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν : α') ἡ μηχανὴ αἰώρημα, εἶδος γερανοῦ, ὁ ὁποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρουμένους (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς), β') αἰπερίακτοι, δύο ξύλινοι ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς τοποθετημένοι πρισματικοὶ στῦλοι, οἱ ὅποιοι περιστρεφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐξωγραφημένους πίνακας, ὡς ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀλλάξῃ ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύλημα, μηχανικῶς μετακινούμερον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκουστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀκρόμη καὶ ὄχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο ὦδεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους μόνον μουσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ πρόαγωνες, βραδύτερον ὅμως καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ὦδεῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ. Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὥρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἶπομεν, τραγωδαί, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἤγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶνα) τὰ Μικρὰ ἢ κατ' ἀγροῦς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκήνιον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἢ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἄλλοι ξύλινον διάφραγμα ὑφούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

Λήναια, ἀργότερον τὰ Ἀνθестήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἑλαφβολιώνα) τὰ Μεγάλα ἢ ἐν ἄστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθестήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δῆμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιότερων τραγωδιῶν. Νέαι τραγωδίαί ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἤδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἑξ ἡμέρας, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικούς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπὶ νόμος ἄρχων.

Ὁ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάρχηται τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγωδίας καὶ ἓν σατυρικὸν δράμα καὶ ἤτει χορόν. Ὁ ἄρχων μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὧν ἕξετίμα τὴν γνώμην, ἐδίδοι χορόν καὶ οὕτω παρῆχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβή ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι' ἕκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορόν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν ὀριζόμενοι· ἡ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτοουργιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρου ὀριζέτο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἕκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Ὁ ποιητὴς ἦτο καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων· ἦσκει τὸν Χορόν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ὄρχησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἦσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν κ.λ.π. Ἐνίοτε, κωλυομένου τοῦ ποιητοῦ, ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἴδιος χοροδιδάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν· τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἑξ ἑκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἱφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χοήρης.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐροῦντο εἰς 10 ὕδριας, μίαν δι' ἐκάστην φυλὴν· αἱ ὕδρια ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνεν προσωπείων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ ᾠδεῖον, θέατρον ἐστεγασμένον προσωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθροίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τὰ παρακολουθήσασιν τὸν λεγόμενον *π ρ ο ὶ ᾠ γ ω ν α*. Οἱ ποιηταί, ἕκαστος μετὰ τοῦ ὁμίλου του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ ᾠδεῖῳ ἐξέδραν καὶ παρεῖχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὅποια ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκοίνωνον τοὺς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἱ ὅποιοι θὰ ὑπεδύοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων ἐγένετο ἔναρξις τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, εἰσέρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρακολουθοῦν καὶ γυναῖκες, ἀλλὰ ἀπὸ ἰδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἴσοδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρη, ἔπειτα ὁμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, *σ υ μ β ὀ λ ω ν*, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν *θ ε α τ ρ ῶ ν η ν*. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχων αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτηρίον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα *θ ε ω ρ ι κ ᾶ*. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ *ῥ α β δ ο ὦ χ ο ι*.

Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὕδρια, αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἷς κληρὸς· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελὴς κριτικὴ ἐπιτροπὴ. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἅνα ἐν πινακίδιον, διὰ νὰ γράψουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

Ἐπειτα ἤχει ἡ σάλλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν· καὶ τοῦτο ὑψίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγωδίας, καθ' ἣν ὦραν περιέπουν ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφιέσις τῶν παρὰδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν περὶ τὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρονται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγωδίας. Ἐφερον κ ο θ ὅ ρ ο υ ς, ὑποδήματα μὲ ὑψηλὰ κατῦματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστερνίδια, προγαστριδία), ὥστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσωμότεροι, ὅπως ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολὴ των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὅμως οἱ χιτῶνές των ἦσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορύφους ῥαβδώσεις καὶ χειριδιωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κ.λ.π. Τὰ π ρ ο σ ω π ε ῖ α — τὸ πανόρχαιον καὶ ἀπαράτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἀδράς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ὁ Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσῆρχετο προηγουμένου αὐλοῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν ἢ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἢ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὄχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακίδων των, ἀλλ' ἔπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακίδων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικῆσαντος ποιητοῦ ἔστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικὰ : Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἐχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν,

αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἐκαλοῦντο διδασκαλίαι.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

Ὁ Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικός ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φοράν τραγωδία του κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ ὁποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὁμοῦ καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικά Διονύσια τραγωδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ὁλίγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο ὁ Χοιρίλος, περὶ τοῦ ὁποίου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραφε πολλὰ ἔργα.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἔγραφεν ἐκτὸς τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγωδιῶν του καὶ δύο τραγωδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτιον ἁλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὄχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητὴν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεία κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὁμοῦ ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναικες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὗ ὁ τίτλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσίς του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασωθὲν ἱστορικὸν δράμα.

Ὁ Πρατίνας ἔγραφε καὶ τραγωδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσυχλήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ἦτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειούντος, ἔδρασεν ὁμοῦ καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Ὁ Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἡρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμίνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγωδιῶν του σώζονται μόνον ἑπτὰ: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισωθέντα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαικώτερον μὲ ἄφθορον καὶ δεσπότην τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπτά ἐπὶ. Θήβας, ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Ἀγαμέμνων, αἱ Χοηφόροι καὶ αἱ Εὐμενίδες· αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγωδίαι ἀποτελοῦν μίαν τριλογίαν, τὴν Ὁρέστειαν, μὲ ἐνιαίαν ὑπόθεσιν: τὸν φόνον τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ υἱοῦ του Ὁρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἑρινύων καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστου καὶ τὴν ἀθώωσίν του εἰς τὸν Ἀρεῖον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοιαῦται τριλογία παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὰς σατυρικὸν δράμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῦθον ἤντλει τὴν ὑπόθεσιν του. Ἐπειτα ὁμως ἡ ἐνότης αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγωδίας καὶ ἓν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνονται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

Ἡ φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακούσων Γέρονος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικά ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλα τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῇ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγωδίαι του καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβάζονται εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζον τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ ὁποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ὁ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνόν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμίνας (480) ἠγγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς νίκης.

Ἦτο ὥραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καλοῦ καὶ αἰσθητοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

Ὡς ποιητὴς ἀνεδείχθη πολλάκις νικητὴς. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης μὲ ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔγραψε, σφύζονται μόνον ἐπὶ τραγωδίαι: *Αἴας*, *Ἀντιγόνη*, *Οἰδίπους τύραννος*, *Ἡλέκτρα*, *Τραχίνιαι*, *Φιλοκτήτης*, *Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ* καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' ὄχι ὁλόκληρον, οἱ *Ἰχνηυταί*.

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀνυπέρβλητος εἰς τὴν σκηρικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἡθογραφίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι· ἡ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ' αὐτῷ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγωδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἡρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἁρμονίας. Εἶναι διὰ τὴνποίησιν ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ

Ὅπως ὁ Θέσπις, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρόνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἦτο ὅμως ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάνδριον. Ὁ πατὴρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὁποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπτον αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατὴρ του ἦτο κάπηλος, δηλ. μεταπράτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος ἦτο εὐπορος γαιοκτήμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμίνα κτήμα· οὕτω ἠδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατὰ τινὰς ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἠγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῇ χοροῦ ὁμηλίκων. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκείνο γεγονός τῆς ἱστορίας μας. Κατ' ἄλλην ὅμως ἀρχαίαν πηγὴν ὁ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμίνα ἐπεσκέπετο ἔπειτα συχνὰ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὥρας

μακρὰς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἔρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Οτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσινῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν ὁποίαν συχνότατα περιγράφει μὲ ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν *Ἰφιγένειαν* τὴν ἐν *Ταύροις* εὐρίσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαιόντων πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ἐξήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουν.

Κατὰ τὴν νεανικὴν τοῦ ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὁμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοὶ τοῦ Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἓν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς *Τρωάδας* (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ ὅποιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὰς, « οὐκ ἐς πλησμονὰς θηρώμενοι ». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικὴν.

Βαθυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς ὁποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις, λέγουν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγωδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῶ ἄλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ὁ Εὐριπίδης καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Πνεῦμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἕλληνας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνες αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λ.π. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας διευτύπωνεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἀπεκλήθη ὁ ἀπὸ σκηνηφίλοσοφος.

Ὑπὸ τινων ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτικῇ, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς· ὅτι ὁμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Εὐριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν του, εὕρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγῆσεις ἀσυμ-

βιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινότεραν περὶ τοῦ θεοῦ ἀντίληψιν, τὴν ὁποίαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἠδύνατο π.χ. νὰ δεχθῇ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάσουν εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθὴς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τρίτετα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνῶ δὲ ἔγραφεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησε. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἔσκωπτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστὴν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμείχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐξήγησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογεροῦς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγωδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ αολέμου· πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν αἰτικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Οὕτω εἰς τοὺς Ἡ ρ α κ λ ε ῖ δ α ς, τραγωδίαν διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξαίρει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτον αὐτῶν Εὐρυσθέως· φέγει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ ἔκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἰ κ έ τ ι δ ε ς. Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην, ἡ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μύθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παρουσιάζεται ὑποστηρικτὴς τοῦ καταπατουμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμον τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἀλλαχοῦ ὁ ποιητὴς καυτηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας « πόλεις, ναοὺς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων », ἐνῷ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ « ὑπὲρ πάτρας θνήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (Τ ρ ω ά δ ε ς 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελαοῦ. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐλῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδασκε δ' ἐκεῖ καὶ τινὰς τραγωδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖαι, οἱ ὅποιοι πολὺν τὸν εἶχον πικράνει ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐξήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὀστέα του, μὴ γενομένης ὅμως δεκτῆς τῆς αἰτήσεώς των ἡγεῖραν πρὸς τιμὴν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκεῖνου ὁ Σοφοκλῆς προσήλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσήγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον ὁ ποιητὴς πολὺ ἡγαπῆθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἤσκησε δὲ τραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἑλληνικὴν, ῥωμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκὴν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ὁ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλκε καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγωδίας του τὰ πάθη, προκαλὼν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἦτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγωδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ἀυλίδι ἢ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Εὐρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουδῆποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζώου τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοίχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσαί, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὅσον εὐγενέστερον ἦτο τὸ θῦμα, τόσον ἰσχυρότερον « στοιχειό » ἐγίνετο. Τοῦ ἐθίμου τούτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἄρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἠναγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύζυγόν του, διότι ἄλλως ἢ στερεώσῃ τῆς γεφύρας ἦτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἄλλης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῦθος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλίων πλοίων ἀποτελούμενος, εἶχε συγκεντρωθῇ εἰς τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αὐλίδος. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἐθέρμαινεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἰγαῖον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης, ἀλλ' ἄνεμος ἐννοϊκὸς δὲν ἔπνεε καὶ ὁ ἀπὸπλους ἦτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάντευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἄρτεμις ἀπῆτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ὁ Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αὐλίδα τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πείσῃ δὲ τὴν Κλυταιμίστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας ἔγραψε κρυφίως δευτέραν ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νύξ, ἀπόλυτος νηνεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αὐλίδα, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς του ἓνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δοῦλον τῆς συζύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολὴν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγωδία.

Προϊούσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὴν

* Τὸν μῦθον ἐδραματοποίησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ῥακίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας Ἑλλήν Ἰωάννης Μορεάς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγωδίας ἔχει ὁμοιότητος ἡ υπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ, Κρητικοῦ θερησκευτικοῦ δράματος τοῦ 16. μ.Χ. αἰῶνος.

Ἀξία συστάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλων μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἰδίως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταιμίστρας καὶ τῆς Σάρας, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Πρεσβύτου καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της απαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτὸν της ἐκούσιον θῦμα μὲ εὐγενῆ αὐταπάρνησιν καὶ ὑπέροχον ἡρωϊσμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ Ἀρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἡ δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικά παρὰ τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ἱερὰ τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφίρην), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα (νῦν Βραῶνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταυροπόλια, ἐφνυλάσσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει ὁ Ὁρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὁρέστου Ἰφιγενείας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὐρίσκομεν τὴν ἡρώϊδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, ὅπου τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἀρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Αὐλίδι.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι ἡ Κλυταιμῆστρα συνώδενσε τὴν θυγατέρα της εἰς τὴν Αὐλίδα, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ἡ ἰδίᾳ δὲ παρῆμεινεν ἐν Μυκίῃναις. Τοῦτο εἶναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ—ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐκάστοτε δραματολογικὰς ἀνάγκας—ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οὔτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Τῆς Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελίσσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων.

Ὅπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὥς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην ἡ ἥρωὺς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν· αἱ πληροφορίες, τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἥρωὺς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταί, ὥστε νὰ κατατοπισθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀναγνώστης.

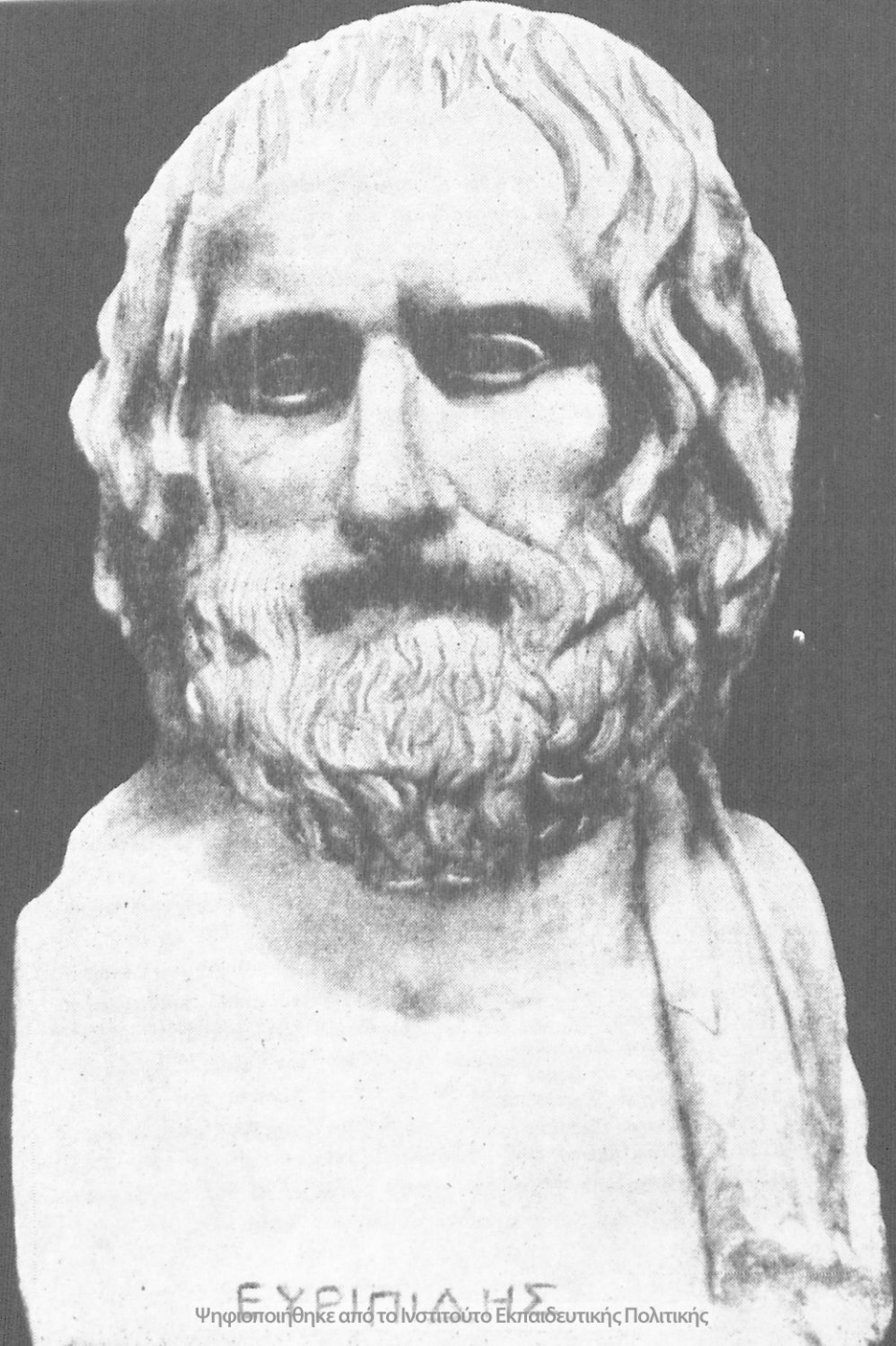
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α' ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΛΙΑΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	Πρόλογος
164 - 302	Πάροδος
303 - 542	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
543 - 606	Πρῶτον Στάσιμον
607 - 750	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
751 - 800	Δεύτερον Στάσιμον
801 - 1035	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1036 - 1097	Τρίτον Στάσιμον
1098 - 1275	Τέταρτον Ἐπεισόδιον
1276 - 1335	Λυρικὸν μέρος (Ἰφιγενείας μονοῦδία)
1336 - 1473	Πέμπτον Ἐπεισόδιον
1474 - 1531	Λυρικὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ᾄσμα Ἰφιγενείας καὶ Χοροῦ)
1532 - 1629	Ἑξοδος

Β' ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	Πρόλογος
123 - 235	Πάροδος
236 - 391	Πρῶτον Ἐπεισόδιον
392 - 466	Πρῶτον Στάσιμον
467 - 1088	Δεύτερον Ἐπεισόδιον
1089 - 1152	Δεύτερον Στάσιμον
1153 - 1233	Τρίτον Ἐπεισόδιον
1283 - 1234	Τρίτον Στάσιμον
1284 - 1499	Ἑξοδος

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΥ — ΦΩΚ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1974

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ὦ πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,
Ἀγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑ. σπεύσεις;

ΠΡ. σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τοῦμὸν ἄυπνον
καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀξὺ πάρεστιν.

5

ΑΓΑ. τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ. Σείριος ἐγγὺς τῆς ἐπταπόρου
Πλειάδος ἄσσω·ν ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ. οὐκ οὐν φθόγγος γ' οὐτ' ὀρνίθων
οὔτε θαλάσσης· σιγαὶ δ' ἀνέμων
τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν.

10

ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς αἰσσεις,

Ἀγάμεμνον ἄναξ;

ἔτι δ' ἥσυχία τήνδε κατ' Αὔλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων.
στείχωμεν ἔσω.

15

ΑΓΑ. ζήλω σέ, γέρον,

ζήλω δ' ἀνδρῶν ὃς ἀκίνδυνον

* Ἐπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβολῆς.

- βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής·
 τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἤσσον ζηλῶ.
- ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλὸν γ' ἐνταῦθα βίου. 20
- ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
 καὶ τὸ πρότιμον
 γλυκὺ μὲν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·
 τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
 ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων 25
 γινῶμαι πολλαὶ
 καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.
- ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
 οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευς' ἀγαθοῖς,
 Ἀγάμεμνον, Ἀτρεΐς. 30
 δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
 θνητὸς γὰρ ἔφυς· καὶ μὴ σὺ θέλῃς,
 τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.
 σὺ δὲ λαμπτήρος φάος ἀμπετάσας
 δέλτον τε γράφεις 35
 τήνδ', ἣν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
 καὶ ταῦτά πάλιν γράμματα συγγεῖς
 καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὀπίσω
 ῥίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερόν
 κατὰ δάκρυ χέων, 40
 καὶ τῶν ἀπύρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
 μὴ οὐ μαίνεσθαι.
- τί πονεῖς ; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ ;
 φέρε κοίνωσον μῦθον ἐς ἡμᾶς.
 πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις· 45
 σῇ γὰρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως
 πέμπεν φερνὴν
 συννυφοκόμον τε δίκαιον.

ΑΓΑ. ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
 Φοίβη, Κλυταιμῆστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος, 50
 Ἑλένη τε ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
 μνηστῆρες. ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
 δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
 ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
 τὸ πρῶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ 55
 δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
 ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
 ὅρκους συνάψαι δεξιᾶς τε συμβαλεῖν
 μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
 σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε· 60
 ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
 τῷ συναμνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβὼν
 οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
 κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
 Ἑλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα. 65
 ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εὖ δέ πως γέρων
 ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,
 δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μνηστήρων ἓνα,
 ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι.
 ἡ δ' εἴλεθ', ὥς γε μήποτ' ὠφελεν λαβεῖν, 70
 Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν ὁ τὰς θεὰς
 κρίνας ὅδ', ὥς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει,
 Λακεδαίμον', ἀνθηρὸς μὲν εἰμάτων στολῇ
 χρυσῷ τε λαμπρὸς, βαρβάρῳ χλιδήματι,
 ἐρῶν ἐρῶσαν ὥχετ' ἐξαναρπάσας 75
 Ἑλένην πρὸς Ἴδης βούσταθμ', ἐκδημον λαβὼν
 Μενέλαον· ὁ δὲ καθ' Ἑλλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 ὅρκους παλαιούς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ὥς χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδίκημένοις.

τούντεῦθεν οὖν Ἕλληνες ἄξαντες δορί, 80
 τεύχη λαβόντες στενόπορ' Αὐλίδος βάθρα
 ἤκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὁμοῦ
 ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασιν τ' ἡσχημένοι.
 καμὲ στρατηγεῖν εἶτα Μενέλεω χάριν
 εἶλοντο, σύγγονόν γε. τᾶξίωμα δέ 85
 ἄλλος τις ὤφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
 ἡθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
 ἤμεσθ' ἀπλοῖα χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
 Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορία κεχρημένοις
 ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἣν ἔσπειρ' ἐγώ, 90
 Ἀρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον,
 καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφᾶς Φρυγῶν
 θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
 κλύων δ' ἐγὼ ταῦτ', ὀρθίῳ κηρύγματι
 Ταλθύβιον εἶπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν, 95
 ὥς οὔποτ' ἂν τλᾶς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
 οὐδ' ἄν μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
 ἔπεισε τλῆναι δεινά. κἂν δέλτου πτυχαῖς
 γράψας ἔπεμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν
 στέλλειν Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ὥς γαμουμένην, 100
 τό τ' ἄξιωμα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
 συμπλεῖν τ' Ἀχαιοῖς οὐνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
 εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν εἰς Φθίαν λέχος.
 πειθῶ γὰρ εἶχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
 ψευδῇ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον. 105
 μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἴσμεν ὥς ἔχει τάδε
 Κάλχας, Ὀδυσσεὺς Μενέλεώς θ'. ἃ δ' οὐ καλῶς
 ἔγνωις τότ', αὖθις μεταγράφω καλῶς πάλιν
 ἐς τήνδε δέλτον, ἣν κατ' εὐφρόνης σκιάν
 λύνοντα καὶ συνδουντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110

- ἀλλ' εἶα χώρει τάσδ' ἐπιστολάς λαβὼν
 πρὸς Ἄργος· ἃ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
 λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
 πιστὸς γὰρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εἶ.
 ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσση 115
 σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ.
- ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
 δέλτοις, ὧ Λήδας ἔρνος,
 μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἴνιν πρὸς
 τὰν κολπῶδη πτέρυγ' Εὐβοίας 120
 Αὔλιν ἀκλύσταν.
 εἰς ἄλλας ὥρας γὰρ δὴ
 παιδὸς δαίσομεν ὕμεναίους.
- ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
 οὐ μέγα φουσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ 125
 σοὶ σῇ τ' ἀλόχῳ ;
 τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.
- ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
 οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
 οὐδ' ὅτι κείνῳ παῖδ' ἐπεφήμισα 130
 νυμφεῖους εἰς ἀγκώνων
 εὐνάς ἐκδώσειν λέκτροις.
- ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
 ὃς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἄλοχον
 φατίσας ἦγες σφάγιον Δαναοῖς. 135
- ΑΓΑ. οἴμοι, γνῶμας ἐξέστην,
 αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
 ἀλλ' ἴθ' ἐρέσσω σὸν πόδα, γήρα
 μηδὲν ὑπείχων.
- ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ. 140
- ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις ἴζου

κρήνας μήθ' ὕπνω θελχθῆς.

ΠΡ. εὐφημα θρόει.

ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων, μή τις σε λάθῃ
τροχαλοῖσιν ὅχοις παραμειψαμένη
παῖδα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.

145

ΠΡ. ἔσται τάδε.

ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἐξόρμοις

ἦν νιν πομπαῖς ἀντήσης,
πάλιν ἐξόρμα, σεῖε χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων ἰεῖς θυμέλας.

150

ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ;

ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσε, ἦν ἐπὶ δέλτῳ
τῇδε κομίζεις. ἴθι. λευκαίνει
τόδε φῶς ἤδη λάμπουσ' ἡῶς
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου.

155

σύλλαβε μόχθων.

160

θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς

οὐδ' εὐδαίμων.

οὐπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν

ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,

165

Εὐρίπου διὰ χευμάτων

κέλσασα στενοπόρθμων,

Χαλκίδα πόλιν ἐμὴν προλιποῦσ',

ἀγγιγίων ὕδατων τροφὸν

τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,

170

Ἀχαιῶν στρατιάν ὥς κατιδοίμαν
 ἄγαυῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἡμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἑλάτεις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενελάον θ' 175
 ἀμέτεροι πόσεις
 ἐνέπουσ' Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἑλέναν, ἀπ'
 Εὐρώτα δονακοτρόφου
 Πάρις ὁ βουκόλος ἂν ἔλαβε, 180
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
 ὅτ' ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις
 Ἦρᾳ Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἅ Κύπρις ἔσχεν.
 ἀντιστρ. α' πολὺθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ-
 τέμιδος ἤλυθον ὀρομένα,
 φοινίσσουσα παρῇδ' ἐμὰν
 αἰσχύνῃ νεοθαλεῖ,
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
 ὅπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ' 190
 ἵππων τ' ὄχλον ιδέσθαι.
 κατεῖδον δὲ δὺ' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῆνος στέφανον·
 Πρωτεσίλαόν τ' ἐπὶ θάκοις 195
 πεσσῶν ἡδομένους μορ-
 φαῖσι πολυπλόκοις
 Παλαμῆδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
 δᾶνος· Διομήδεά θ' ἡδο-
 ναῖς δίσκου κεχαρημένον, 200
 παρὰ δὲ Μηριόνην, Ἄρεος

- ὄζον, θαῦμα βροτοῖσι·
 τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὀρέων
 Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
 ρῆ, κάλλιστον Ἀχαιῶν. 205
 ἐπὶ δ. τὸν ἰσάνεμόν τε ποδοῖν
 λαιψηροδρόμον Ἀχιλῆα,
 τὸν ἁ Θέτις τέκε καὶ
 Χείρων ἐξεπόνασεν,
 εἶδον αἰγιαλοῖσι 210
 παρὰ τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὅπλοις·
 ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
 πρὸς ἄρμα τέτρωφόν
 ἐλίσσων περὶ νίκας· 215
 ὁ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾷτ'
 Εὐμηλος Φερητιάδας,
 ὃ καλλίστους ἰδόμαν
 χρυσοδαιδάλτους στομίους
 πώλους κέντρῳ θεινομένους 220
 τοὺς μὲν μέσους ζυγίους
 λευκοστίκτῳ τριχὶ βαλιούς,
 τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
 ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
 πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρὰ 225
 ποικιλοδέρμονας· οἷς παρεπάλλετο
 Πηλεΐδας σὺν ὅπλοισι παρ' ἄντυγα
 καὶ σύριγγας ἄρματείους. 230
 στρωφ. β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἤλυθον
 καὶ θέαν ἀθέσφατον,
 τὰν γυναικεῖον ὄψιν ὀμμάτων
 ὥς πλήσαιμι, μείλινον ἄδονάν.
 καὶ κέρας μὲν ἦν 235

- δεξιὸν πλάτας ἔχων
 Φθιώτας ὁ Μυρμιδῶν Ἄρης
 πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
 χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
 ρῆδες ἕστασαν θεαί, 240
 πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ.
 ἀντιστρ. β' Ἀργείων δὲ ταῖσδ' ἰσήμετοι
 νᾶες ἕστασαν πέλας·
 ὦν ὁ Μηχιστέως στρατηλάτας
 παῖς ἦν, Ταλαὸς ὄν. τρέφει πατήρ, 245
 Καπανέως τε παῖς
 Σθένελος· Ἀτθίδος δ' ἄγων
 ἐξήκοντα ναῦς ὁ Θησέως
 παῖς ἐξῆς ἐναυλόχει, θεᾶν
 Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω- 250
 τοῖσιν ἄρμασιν θετόν,
 εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις.
 στροφή γ' Βοιωτῶν δ' ὄπλισμα, ποντίας
 πεντήκοντα νῆας εἰδόμεν
 σημείοισιν ἐστολισμένας· 255
 τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
 χρύσειον δράκοντ' ἔχων
 ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
 Λήϊτος δ' ὁ γηγενὴς
 ἄρχε ναίου στρατοῦ. 260
 Φωκίδος δ' ἀπὰ χθονός,
 Λοκρὰς δὲ τοῖσδ' ἴσας ἄγων
 ἦν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
 Θρονιάδ' ἐκλιπὼν πόλιν.
 ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας 265
 παῖς Ἀτρέως ἔπεμπε ναυβάτας

- ναῶν ἑκατὸν ἡθροῖσμένους.
 σὺν δ' Ἄδραστος ἦν
 ταγός, ὥς φίλος φίλῳ,
 τᾷς φυγούσας μέλαθρα
 βαρβάρων χάριν γάμων
 προῖξιν Ἑλλάς ὥς λάβοι.
 ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
 Γερηνίου κατειδόμεν
 πρύμνας σῆμα ταυρόπουν ὄρᾱν,
 τὸν πάροιικον Ἀλφεόν.
 στροφὴ δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
 νᾶες ἦσαν, ὧν ἀναξ Γουνεὺς
 ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
 Ἕλιδος δυνάστορες,
 οὓς Ἐπειοὺς ὠνόμαζε πᾶς λεώς·
 Εὐρυτος δ' ἀνασσε τῶνδε·
 λευκήρετμον δ' Ἄρη
 Τάφιον ἦγεν, ὧν Μέγης ἀνασσε,
 Φυλέως λόχευμα,
 τὰς Ἐχινάδας λιπῶν
 νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
 ἀντιστρ. δ' Αἶας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
 δεξιὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
 τῶν ἄσπον ὥρμει πλάταισιν
 ἐτχάταισι συμπλέκων
 δῶδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. ὥς
 ἄιον καὶ ναυβάταν
 εἰδόμεν λεών·
 ᾧ τις εἰ προσαρμόσει
 βαρβάρους βάριδας,
 νόστον οὐκ ἀποίσεται,

270

275

280

285

290

295

ἐνθάδ' οἶον εἰδόμαν
 νάιον πόρευμα, 300
 τὰ δὲ κατ' οὔκους κλύουσα συγκλήτου
 μνήμην σφίζομαι στρατεύματος.

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾷς δεῖν', ἅ σ' οὐ τολμᾷν χρεών.

MENEΛΑΟΣ

ἅπελθε· λίαν δεσπότηισι πιστὸς εἶ.

ΠΡ. καλὸν γέ μοι τοῦνιδος ἐξωνείδισας. 305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἅ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἣν ἐγὼ ἔφερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν Ἑλλήσιν κακὰ.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτ'· ἄφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἂν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἐγὼ γ' ἀφήσομαι. 310

ΜΕ. σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κᾶρα.

ΠΡ. ἀλλ' εὐκλεές ται δεσποτῶν θνήσκειν ὕπερ.

ΜΕ. μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλος ὦν λέγεις λόγους.

ΠΡ. ὦ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολάς
 ἐξαρχάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βία, 315
 Ἀγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα·

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία ;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος κυριώτερος λέγειν.

ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῷδ' ἐς ἔριν ἀφῖξαι, Μενέλεως, βία τ' ἄγεις ;

ΜΕ. βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἐν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320

ΑΓΑ. μὼν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρέως
 γεγώς ;

ΜΕ. τήνδ' ὀρᾶς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν ;

ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλ' ἄξον χερῶν.

ΜΕ. οὐ, πρὶν ἂν δείξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.

ΑΓΑ. ἤ γὰρ οἶσθ' ἃ μὴ σε καιρὸς εἰδέναι, σήμεντρ' ἀνείς ; 325

ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦναί γ', ἀνοίξας ἃ σὺ κάκ' εἰργάσω
λάθρα.

ΑΓΑ. ποῦ δὲ κάλαβές νιν ; ὦ θεοί, σῆς ἀναισχύντου φρενός.

ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἀργους, εἰ στρατεύμ'
ἀφίξεται.

ΑΓΑ. τί δέ σε τάμ' ἔδει φυλάσσειν ; οὐκ ἀναισχύντου τόδε ;

ΜΕ. ὅτι τὸ βούλεσθαί μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330

ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά ; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἔάσομαι ;

ΜΕ. πλάγια γὰρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ
δ' αὐτίκα.

ΑΓΑ. εὖ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.

ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἄδικον κτῆμα κοῦ σαφὲς φίλοις.

βούλομαι δέ σ' ἐξελέγξαι, καὶ σὺ μῆτ' ὀργῆς ὑπο 335
ἀποτρέπου τάληθές, οὔτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.

οἶσθ', ὅτ' ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις πρὸς Ἴλιον,

τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,

ὥς ταπεινὸς ἦσθα πάσης δεξιᾶς προσθηγάνων

καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340

καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἐξῆς πᾶσι, κεῖ μὴ τις θέλοι,

τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου ;

κἄτ', ἐπεὶ κατέσχεες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους,

τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὥς πρόσθεν φίλος,

δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἄνδρα

δ' οὐ χρεῶν 345

τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους

μεθιστάναι,

ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,

ἥνικ' ὠφελεῖν μάλιστα δυνατός ἐστιν εὐτυχῶν.

ταῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ἡῦρον

καχόν.

ὥς δ' ἐς Αὔλιν ἦλθες αὔθις χῶ Πανελλήνων
στρατός, 350
οὐδὲν ἦσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφίεναι
ναῦς διηγγέλλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὐλίδι.
ὥς ἀνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
κᾶμὲ παρεκάλεις· τί δράσω ; τίν' ἀπορῶν εὖρω πόρον,
ὥστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος ;
κᾶτ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ἱεροῖς εἶπε σὴν θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἦσθεις
φρένας,

ἄσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἐκόν, 360
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξης, σῇ δάμαρτι παῖδα σὴν
δεῦρ' ἀποστέλλειν, 'Αχιλλεῖ πρόφασιν ὥς γαμουμένην.
κᾶθ' ὑποστρέψας, λέλῃψαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς,
ὥς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθὴρ, ὃς τὰδ' ἤκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸ πρὸς τὰ πράγματα.
ἐκπονοῦς' ἐκόντες, εἴτα δ' ἐξεχώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.
'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἥ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τοὺς οὐδένας
καταγελῶντας ἐξανήσει διὰ σέ καὶ τὴν σὴν κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἔκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὅπλων ἄρχοντα· νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν·
πόλεος ὥς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, σύνεσιν ἣν ἔχων τύχη. 375

ΧΟ. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους
μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.

ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εὖ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω

βλέφαρα πρὸς τάναιδές ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
ὡς ἀδελφὸν ὄντ'· ἀνὴρ γὰρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσᾶς αἵματηρὸν ὅμμ' ἔχων ;
τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς
λαβεῖν ;

οὐκ ἔχοιμ' ἂν σοι παρασχεῖν· ὦν γὰρ ἐκτῆσω, κακῶς
ἦρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὃ μὴ σφαλείς ;
οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τοῦμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
εὐπρεπῇ γυναῖκα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρεῖς
καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαί.
εἰ δ' ἐγὼ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εὔ, μετεθέμην εὐβουλίᾳ,
μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
ἀναλαβεῖν θέλεις θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὔ. 390
ὦμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακόφρονες
φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἶμαι μὲν, θεός,
κάξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος·
οὓς λαβὼν στράτευ'· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν.
οὐ γὰρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
τοὺς κακῶς παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμέ-
νους. 395

τάμ' αὖ δ' οὐκ ἀποκτενῶ ἡ γὰρ τέκνα· κοῦ τὸ σὸν μὲν εὔ
παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὐνιδος τιμωρία,
ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρυοῖς,
ἄνομα θρῶντα κοῦ δίκαια παῖδας οὓς ἐγεινάμην.
ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφεῖ καὶ ῥάδια. 400
εἰ δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σὺ, τᾶμ' ἐγὼ θήσω καλῶς.
οὔδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένον
μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.

XC

ME. αἰαῖ, φίλους ἄρ οὐχὶ κεκτήμην τάλας.

ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι. 405

ME. δεῖξεις δὲ ποῦ μοι πατὴρ ἐκ ταύτου γεγώς ;

- ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρκαλάει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι ; 410
 ΑΓΑ. Ἑλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρῳ νυν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἶμι μηχανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ Πανελλήνων ἄναξ,
 Ἀγάμεμνον, ἦκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
 ἣν Ἰφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
 μήτηρ δ' ὁμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμήμεστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥστ' ἂν τερφθεῖς ἰδὼν,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὢν.
 ἀλλ' ὥς μακρὰν ἔτεινον, εὐρυτον παρὰ 420
 κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπου βάσιν,
 αὐταῖ τε πῶλοί τ'· ἐς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὥς βορᾶς γευσαίατο.
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
 ἦκω· πέπυσται γὰρ στρατός, ταχεῖα γὰρ 425
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
 πᾶς δ' ἐς θεῶν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροταῖς.
 λέγουσι δ'· Ὑμέναιός τις ἦ τί πράσσεται ; 430
 ἦ πόθον ἔχων θυγατὶς Ἀγαμέμνων ἄναξ
 ἐκόμισε παῖδα ; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
 Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνίδα,
 Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἄξεταί ποτε ;

- ἀλλ' εἶα, τὰπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ, 435
 στεφανοῦσθε κρᾶτα καὶ σὺ, Μενέλεως ἀναξ,
 ὑμέναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
 λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
 φῶς γάρ τόδ' ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ.
 ΑΓΑ. ἐπήνεσ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω· 440
 τὰ δ' ἄλλ' ἰούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
 οἴμοι, τί φῶ δύστηνος ; ἄρξωμαι πόθεν ;
 εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
 ὑπῆλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
 πολλῶ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος. 445
 ἢ δυσγένεια δ' ὥς ἔχει τι χρήσιμον.
 καὶ γὰρ δακρυῦσαι ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει
 ἅπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
 ἄνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
 τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν. 450
 ἐγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
 τὸ μὴ δακρυῦσαι δ' αὖθις αἰδοῦμαι τάλας,
 ἐς τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.
 εἶεν· τί φήσω πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμήν ;
 πῶς δέξομαί νιν ; ποῖον ὄμμα συμβαλῶ ; 455
 καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἅ μοι πάρα
 ἐλθοῦς ἄκλητος. εἰκότως δ' ἅμ' ἔσπετο
 θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
 δώσουσ', ἔν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακούς.
 τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον — τί παρθένον ; 460
 "Αἰδης νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα —
 ὡς ᾤκτιστ'· οἶμαι γάρ νιν ἰκετεύσειν τάδε·
 "ὦ πάτερ, ἀποκτενεῖς με ; τοιούτους γάμους
 γήμειας αὐτὸς χῶστις ἐστὶ σοι φίλος.
 παρῶν δ' Ὀρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται 465

εὐσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.
αἰαῖ, τὸν Ἑλένης ὥς μ' ἀπώλεσεν γάμον
γῆμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὅς μ' εἰργασται τάδε.

ΧΟ. καὶ γὼ κατώκτιρ', ὥς γυναιῖκα δεῖ ξένην
ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470

ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν.

ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἄθλιος δ' ἐγώ.

ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', ὃς πατὴρ τοῦμοῦ πατρὸς
τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
ἧ μὴν ἐρεῖν σοι τὰπὸ καρδίας σαφῶς 475
καὶ μὴ 'πίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.

ἐγὼ δ' ἀπ' ὅσων ἐκβαλόντ' ἰδὼν δάκρυ
ῥκτιρα καὐτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
καὶ τῶν παλαιῶν ἐξαφίσταμαι λόγων,
οὐκ ἐς σέ δεινός· εἰμὶ δ' οὐπὲρ εἴ σὺ νῦν. 480

καί σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
μήτ' ἀνθελέσθαι τοῦμόν. οὐ γάρ ἔνδικον
σέ μὲν στεναῖζειν, τὰμὰ δ' ἡδέως ἔχειν,
θνήσκειν τε τοὺς σοὺς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὀρᾶν φάος·
τί βούλομαι γάρ ; οὐ γάμους ἐξαιρέτους 485

ἄλλους λάβοιμ' ἂν, εἰ γάμων ἱμείρομαι ;
ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὃν μ' ἦκιστ' ἐχρῆν,
'Ελένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ ;
ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490

ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοουμένω,
ἧ τῶν ἐμῶν ἕκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' Ἑλένης παρθένω τῇ σῇ μέτα ;
ἵτω στρατεία διαλυθεῖς ἐξ Αὐλίδος 495
σὺ δ' ὅμμα παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν,

- ἀδελφέ, καὶ με παρακαλῶν ἐς δάκρυα.
 εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
 μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τοῦμὸν μέρος.
 ἀλλ' ἐς μεταβολὰς ἦλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων. 500
 εἰκὸς πέπονθα· τὸν ὁμόθεν πεφυκότα
 στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
 τοιοῖδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις αἰεὶ.
- ΧΟ. γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
 πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν. 505
- ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
 ὑπέθηκας ὀρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
 ταραχὴ γ' ἀδελφῶν διὰ τ' ἔρωτα γίνεται
 πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
 τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν. 510
 ἀλλ' ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίης τύχης,
 θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.
- ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν ;
- ΑΓΑ. ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν νιν εἰς Ἄργος γ' ἀποστείλῃς πάλιν. 515
- ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἂν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.
- ΜΕ. τὸ ποῖον ; οὗτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.
- ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῶ.
- ΜΕ. οὐκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὐμαρές.
- ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν. 520
- ΜΕ. κούδεν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.
- ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὐμ' ἐσέρχεται ;
- ΜΕ. ὦν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον ;
- ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
- ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὃ τι σὲ καὶ πημανεῖ. 525
- ΑΓΑ. ποικίλος αἰεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὅχλου μέτα.
- ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῶ κακῶ.

ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν ἃ Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
 καῖμ', ὥς ὑπέστην ἑὸν ἦμα, κατὰ ψεύδομαι, 530
 Ἀρτέμιδι θύσειν ; οἷς ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ καῖμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάζει κελεύσει· καὶ πρὸς Ἄργος ἐκφύγω,
 ἔλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμ' ἀπὸ πῆματ'· ὦ τάλας ἐγώ,
 ὥς ἠπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
 ἔλθων, ὅπως ἂν μὴ Κλυταιμῆστρα τάδε
 μάθῃ, πρὶν Ἀΐδῃ παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὥς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
 ὑμεῖς τε σιγῇ, ὦ ξένοι, φυλάσσετε.

ΧΟ. στροφή μάκαρες οἳ μετρίας θεοῦ
 μετὰ τε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανεῖα χρησάμενοι
 μαινομένων οἰστρων, ὅθι δὴ
 δίδυμ' Ἔρως ὁ χρυσοκόμας
 τόξ' ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐαίῳ πότμῳ, 550
 τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς.
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἴη δέ μοι μετρία μὲν
 χάρις, πόθοι δ' ὅσιοι, 555
 καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
 τας, πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
 ἀντιστρ. διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,

διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὄρ-
θῶς ἐσθλὸν σαφὲς αἰεὶ·

560

τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγα φέρουσ' ἐς τὰν ἀρετάν·
τό τε γὰρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τὰν τ' ἐξαλλάσσουν ἔχει

565

χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν
τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτᾶ.

μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμος ἐνὼν ὁ μυριοπλη-

570

θῆς μείζω πόλιν αὖξει.
ἐπὶ δ. ἔμολες, ὦ Πάρις, ἦτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
'Ιδαίαις παρὰ μόσχοις

575

βάρβαρα συρίζων Φρυγίων
αὐλῶν 'Ολύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.

εὐθηλοὶ δὲ τρέφοντο βόες,
ᾗθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν,
ᾧ σ' Ἑλλάδα πέμπει

580

ἐλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμων, ὃς τᾶς Ἑλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτά τ' ἔδωκας,

585

ἔρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.
ὅθεν ἔρις ἔριν

Ἑλλάδα σὺν δορὶ ναυσί τ' ἄγει
ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ἰὼ ἰὼ· μεγάλαι μεγάλων
 εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως
 ἴδεν· Ἰφιγένειαν, ἄνασσαν ἐμήν,
 τὴν Τυνδάρεώ τε Κλυταιμῆστραν,
 ὥς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'
 ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἤκουσι τύχας.

590

595

θεοί γ' οἱ κρείσσους οἷ τ' ὀλβοφόροι
 τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.

ΧΟ.

στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
 τὴν βασιλείαν· δεξώμεθ' ὅχων
 ἄπο μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
 ἀγανῶς δὲ χεροῖν μαλακῇ γνώμη,
 μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
 κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνωνος,
 μηδὲ θόρυβον μηδ' ἐκπληξιν
 ταῖς Ἀργείαις
 ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.

600

605

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

ὄρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα
 τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν·
 ἐλπίδα δ' ἔχω τιν' ὥς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
 πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὀχημάτων
 ἔξω πορεύεθ' ἅς φέρω φερνάς κόρη,
 καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
 σὺ δ', ὦ τέκνον, μοι λείπε πωλικούς ὄχους
 ἄβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἅμα.
 ὑμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἐπι
 δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὀχημάτων.

610

615

κάμοι χερός τις ἐνδότηω στηρίγματα,
 θάκους ἀπήνης ὡς ἂν ἐκλίπω καλῶς.
 αἱ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στήτε πωλικῶν ζυγῶν
 φοβερὸν γὰρ ἀπαράμυθον ὄμμα πωλικόν. 620
 καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον,
 λάζυσθ' Ὀρέστην· ἔτι γὰρ ἐστι νήπιος.
 τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμείς ὄχῳ;
 ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εὐτυχῶς·
 ἀνδρὸς γὰρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὢν 625
 λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἰσόθεον γένος.
 ἐξῆς καθίστω δευρὸ μου ποδός, τέκνον·
 πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
 ξέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,
 καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φίλον. 630
 ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἀναξ,
 ἦκομεν, ἐφειτμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
 πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τὰμά προσβαλῶ.
 [ἐγὼ δὲ βούλομαι τὰ σά στέρν', ὦ πάτερ, 635
 ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.
 ποθῶ γὰρ ὄμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή].

ΚΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον, χρή· φιλοπάτωρ δ' αἰεί ποτ' εἰ
 μάλιστα παίδων τῶδ' ὅσους ἐγὼ ἔτεκον.

ΙΦ. ὦ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένῃ πολλῶν χρόνῳ. 640

ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατήρ σέ· τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.

ΙΦ. χαῖρ'· εὐ δέ μ' ἀγαγὼν πρὸς σ' ἐποίησας, πάτερ.

ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.

ΙΦ. ἔα·

ὥς οὐ βλέπεις ἔκηλον, ἄσμενός μ' ἰδών.

ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645

ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ 'πὶ φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἅπας κοῦκ ἄλλοθι.

ΙΦ. μέθες νυν ὄφρ' οὖν ὄμμα τ' ἔκτεινον φίλον.

ΑΓΑ. ἰδοὺ γέγνηθά σ' ὥς γέγνηθ' ὄρων, τέκνον.

ΙΦ. κάππειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὀμμάτων σέθεν ; 650

ΑΓΑ. μακρὰ γὰρ ἡμῖν ἢ 'πιούσ' ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὃ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὦ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετὰ λέγουσα μᾶλλον εἰς οἶκτόν μ' ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετὰ νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφρανῶ.

ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σέ δ' ἤνεσα.

ΙΦ. μέν', ὦ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθεν. 655

ΑΓΑ. θέλω γε· τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι.

ΙΦ. ὄλοιντο λόγχοι καὶ τὰ Μενέλεω κακὰ.

ΑΓΑ. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει.

ΙΦ. ὥς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660

ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἴσχει δὴ τι μὴ στέλλειν στρατόν.

ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὠκίσθαι, πάτερ ;

ΑΓΑ. οὐ μήποτ' οἰκεῖν ὦφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὦ πάτερ, λιπὼν ἐμέ ;

ΑΓΑ. εἰς ταῦτόν, ὦ θύγατερ, σύ γ' ἤκεις σῶ πατρί. 665

ΙΦ. φεῦ·

εἰθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.

ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσας ἢ μόνη πορεύσομαι ;

ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖς ἀπὸ πατρός καὶ μητέρος.

ΙΦ. οὐ πού μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίξεις, πάτερ ; 670

ΑΓΑ. ἔα σύ γ'· οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.

ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εὖ τάκεῖ, πάτερ.

ΑΓΑ. θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.

- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ἱεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
- ΑΓΑ. εἴσει σύ· χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
- ΙΦ. στήσομεν ἄρ' ἀμφὶ βωμόν, ὦ πάτερ, χορούς ;
- ΑΓΑ. ζηλῶ σέ· μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὀφθῆναι κόραις,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν· τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἄχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἡ Φρυγῶν πόλις
 'Ελένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
 νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψαύσαντά σου.
 ἴθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
 Λήδας γένεθλον, εἰ κατωκτίσθην ἄγαν,
 μέλλων 'Αχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
 ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παῖδας παραδιδῶ πολλά μοχθήσας πατήρ. 690
- ΚΛ. οὐχ ὧδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καυτὴν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην·
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχανεῖ.
 τοῦνομα μὲν οὖν παῖδ' οἶδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χῶπόθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' 'Ασωποῦ πατρός.
- ΚΛ. ταύτην δὲ θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευξε τίς ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς· Αἰακὸν δ' ἔφυσεν, Οἰνῶνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεὺς· ὁ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βία θεῶν λαβῶν ;
- ΑΓΑ. Ζεὺς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον ;

- ΑΓΑ. Χείρων ἔν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
- ΚΛ. οὐ φασὶ Κενταύρειον ὤκισθαι γένος ;
- ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
- ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἥ πατὴρ Ἀχιλλέα ;
- ΑΓΑ. Χείρων, ἔν' ἦθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
- ΚΛ. φεῦ.
σοφός γ' ὁ θρέψας χῶ διδούς σοφώτερος. 710
- ΑΓΑ. τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνὴρ ἔσται πόσις.
- ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἄστὺ ποῖον Ἑλλάδος ;
- ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
- ΚΛ. ἐκεῖσ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
- ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
- ΚΛ. ἄλλ' εὐτυχοίτην. τίτιν δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
- ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εὐτυχῆς ἔλθῃ κύκλος.
- ΚΛ. προτέλεια δ' ἤδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾷ ;
- ΑΓΑ. μέλλω· πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ.
- ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐς ὕστερον 720
- ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἅμῃ χρῆ. θύσαι θεοῖς.
- ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
- ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
- ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκοι δ' ὅμως.
- ΑΓΑ. οἶσθ' οὖν ὁ δρᾶσον, ὦ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
- ΚΛ. τί χρῆμα ; πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν.
- ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὐπὲρ' ἐσθ' ὁ νυμφίος...
- ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἅμῃ δρᾶν χρεῶν ;
- ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
- ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρῆ τῆνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
- ΑΓΑ. χώρει πρὸς Ἄργος παρθένους τε τημέλει.
- ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα ;
- ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, ὁ νυμφίος πρέπει.
- ΚΛ. οὐχ ὁ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἡγεῖ τάδε.

- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὄχλῳ σ' ἐξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
 ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τὰμὰ μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
 ΑΓΑ. καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
 ΚΛ. ὀχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
 ΑΓΑ. πιθοῦ.
 ΚΛ. μὰ τὴν ἄνασσαν Ἀργεῖαν θεάν.
 ἐλθὼν σὺ τάξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
 ἃ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
 ΑΓΑ. οἴμοι· μάτην ἦξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
 ἐξ ὁμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων·
 σοφίζομαι δὲ κάπῃ τοῖσι φιλτάτοις
 τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
 ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
 κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὐτυχές,
 ἐξιστορήσω εἴμι, μόχθον Ἑλλάδος.
 χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
 γυναικῆ χρηστὴν κάγαθὴν, ἣ μὴ γαμεῖν. 750
 ΧΟ.στροφὴ ἦξει δὴ Σιμόεντα καὶ
 δῖνας ἀργυροειδεῖς
 ἄγυρις Ἑλλάνων στρατιᾶς
 ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὕπλοις
 Ἴλιον ἐς τὸ Τροίας 755
 Φοιβήιον δάπεδον,
 τὰν Κασσάνδραν ἔν' ἀκούω
 ῥίπτειν ζανθοὺς πλοκάμους
 χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
 κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ 760
 μαντόσουνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
 ἄντιστρ. στάσσονται δ' ἐπὶ περγάμων
 Τροίας ἀμφὶ τε τείχῃ
 Τρῶες, ὅταν γάλκασπις Ἀρης

πόντιος εὐπρόφορισι πλάταις	765
εἶρεσίᾳ πελάζῃ	
Σιμουντίοις ὀχετοῖς,	
τάν τῶν ἐν αἰθέρι δισσων	
Διοσκούρων Ἑλέναν	
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων	770
ἐς γᾶν Ἑλλάδα δοριπόνων.	
ἄσπίσι καὶ λόγχαις Ἀχαιῶν.	
ἐπφδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν	
λαῖνους περὶ πύργους	
κυκλώσας δόρει φονίῳ,	775
λαιμοτόμους σπάσας κεφαλάς,	
πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,	
θήσει κόρας πολυκλαύτους	
δάμαρτά τε Πριάμου.	780
ἃ δὲ Διὸς Ἑλένα κόρα	
πολύκλαυτος ἐσσεῖται	
πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ	
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις	
ἐλπίς ἄδε ποτ' ἔλθοι,	
οἷαν αἱ πολύχρυσοι	785
Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι	
στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας	
παρ' ἱστοῖς μυθεύσουσι·	
τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας	790
ῥῦμα δακρυόεν τανύσας	
πατρίδος οὐλομένας ἀπολωτιεῖ ;	
διὰ σέ, τάν κύκνου δολιχάυχενος γόνον,	
εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,	
ὥς ἔτεκεν Ἀήδα σ'	795
ἥρνιθι πταμένῳ	

Διὸς ὅτ' ἡλλάχθη δέμας,
εἴτ' ἐν δέλοισι Πιερίσιν
μῦθοι τὰδ' ἐς ἀνθρώπους
ἤνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς ἂν φράσειε προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παῖδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἐξ ἴσου γὰρ μένομεν Εὐρίπου πέλας.
οἱ μὲν γὰρ ἡμῶν, ὄντες ἄζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἄκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὐνίδας
καὶ παῖδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρωσ
τῆσδε στρατείας Ἑλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
τοῦμόν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεῶν,
ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
γῆν γὰρ λιπὼν Φάρσαλον ἠδὲ Πηλέα
μένω 'πὶ λεπταῖς ταῖσδ' γ' Εὐρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἰσχων· οἱ δ' αἰὲ προσκειμένοι
λέγουσ'· Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον
ἔτ' ἐκμετρήσαι χρή πρὸς Ἰλίου στόλον ;
δρᾷ γ', εἴ τι δράσεις, ἧ ἅπαγ' οἴκαδε στρατόν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

805

810

815

ΚΛ. ὦ παῖ θεᾶς Νηρηΐδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσας' ἐξέβην πρὸ δωμάτων.

820

ΑΧ. ὦ πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναῖκα, μορφήν εὐπρεπῇ κεκτημένην ;

ΚΛ. οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.

ΑΧ. τίς δ' εἴ ; τί δ' ἦλθες Δαναῖδῶν ἐς σύλλογον,

825

- γυνή πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους ;
- ΚΛ. Λήδας μὲν εἰμι παῖς, Κλυταιμῆστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἀναξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις ; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φῆς; ἐγὼ σοι δεξιάν ; αἰδοίμεθ' ἂν
Ἀγαμέμνον', εἰ ψάβοιμεν ὧν μὴ μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς 835
παῖδ', ὧ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος.
- ΑΧ. ποίους γάμους φῆς; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι·
εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινοὺς ὁρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
- ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σὴν, γύναι,
οὐδ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἤλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἂν εἴη ; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
θαύμαζ'· ἐμοὶ γὰρ θαύματ' ἐστὶ τὰπὸ σοῦ.
- ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε. 845
ἄμφω γὰρ οὐ ψευδόμεθα τοῖς λόγοις ἴσως.
- ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὥς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἴσως ἐκερτόμησε καὶ σέ τις.
ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε. 850
- ΚΛ. χαῖρ'· οὐ γὰρ ὀρθοῖς ὁμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
ψευδῆς γενομένη καὶ παθοῦς ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὦ ξέν', Αἰαχοῦ γένεθλον, μεῖνον· ὦ, σέ τοι λέγω, 855
τὸν θεᾶς γεγῶτα παῖδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.

- ΑΧ. τίς ὁ καλῶν πύλας παροίξας ; ὡς τεταρβηκῶς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἄβρύνομαι τῷδ' ἢ τύχη γάρ μ' οὐκ ἔῃ.
 ΑΧ. τίνος ; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τὰμὰ κ' ἀγαμέμνωνος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἴκων, Τυνδάρεω δόντος
 πατρός. 860
- ΑΧ. ἔσταμεν· φράξ', εἴ τι χρήζεις, ὦν μ' ἐπέσχες εἵνεκα.
 ΠΡ. ἦ μόνω παρόντε δῆτα ταῦσδ' ἐφέστατον πύλαις ;
 ΚΛ. ὡς μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἔλθῃ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. ὦ τύχῃ πρόγοιά θ' ἡμῇ, σώσαθ' οὐς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. ὁ λόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὄκνον
 τινά. 865
- ΚΛ. δεξιᾶς ἑκατιμὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἶσθα δῆτά μ' ὅστις ὦν σοὶ καὶ τέκνοις εὐνοὺς ἔφυν.
 ΚΛ. οἶδά σ' ὄντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Ἀγαμέμνων
 ἄναξ ;
- ΚΛ. ἦλθες εἰς Ἄργος μεθ' ἡμῶν κάμὸς ἦσθ' αἰεὶ ποτε. 870
 ΠΡ. ὦδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὐνοὺς εἰμί, σῶ δ' ἦσπον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὐστινας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν πατὴρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς ; ἀπέπτυσ', ὦ γεραιέ, μῦθον· οὐ γὰρ εὖ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνῳ λευκὴν φονεύων τῆς τάλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὦ τάλαιν' ἐγὼ μεμηνὼς ἄρα τυγχάνει πόσις ;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα· τοῦτ' οὐκ εὖ
 φρονεῖ.
- ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου ; τίς αὐτὸν οὐπάγων ἀλαστόρων ;
 ΠΡ. θέσφαθ', ὥς γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορευῇται στρατός.
 ΚΛ. ποῖ ; τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα δ' ἦν πατὴρ μέλλει
 κτενεῖν. 880
- ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', Ἑλένην Μενέλεως ὅπως λάβη.
 ΚΑ. εἰς ἅρ' Ἰφιγένειαν Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;

ΠΡ. πάντ' ἔχεις· Ἀρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.

ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ἥ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων ;

ΠΡ. ἔν' ἀγάγοις χαίρους· Ἀχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουςα

σὴν. 885

ΚΛ. ὦ θύγατερ, ἦκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.

ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δὺ' οὔσαι· δεινὰ δ' Ἀγαμέμνων ἔτλη.

ΚΛ. οὔχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.

ΠΡ. εἵπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.

ΚΛ. σὺ δὲ τὰδ', ὦ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος, 890

ΠΡ. δέλτον ὥχόμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα.

ΚΛ. οὐκ ἐὼν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην ;

ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γὰρ ἔτυχε σὸς πόσις τότε· εὔ.

ΚΛ. κατὰ πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν ;

ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ἡμᾶς, ὃς κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895

ΚΛ. ὦ τέκνον Νηρηΐδος, ὦ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε ;

ΑΧ. ἔκλυον οὔσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.

ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.

ΑΧ. μέφομαι καὶ γὰρ πόσει σῶ, κούχ' ἀπλῶς οὕτω φέρω.

ΚΛ. οὐκ ἐπαυδισθήσομαί γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900

θνητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι ;

ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι ;

ἀλλ' ἄμυνον, ὦ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ

τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μὲν, ἀλλ' ὅμως

σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην. 905

νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἔζεται,

ὅστις οὐκ ἤμυνας· εἰ γὰρ μὴ γάμοισιν ἐξύγης,

ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.

πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,

ὄνομα γὰρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', ὥ σ' ἀμυναθεῖν χρεῶν, 910

οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἄλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνωνος κλύεις

ὦμά καὶ πάντολμ'· ἀφῖγμαι δ', ὥσπερ εἰσορᾶς, γυνή
ναυτικὸν στράτευμ' ἀναρχον κάπῃ τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου 915
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ'· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

ΧΟ. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
πᾶσιν τε κοινὸν ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

ΑΧ. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἵρεται πρόσω,
ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλᾶν 920
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοῖδ' εἰσὶν βροτῶν
ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
ἔστιν μὲν οὖν ἔν' ἡδὺ μὴ λῖαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν. 925
ἐγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεῖς
Χεῖρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ'· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι·
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.
σὲ δ', ὦ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἃ δὴ κατ' ἀνδρα γίγνεται νεανίαν,
τοσοῦτον οἷκτον περιβαλὼν καταστελῶ,
κοῦποτε κόρη σὴ πρὸς πατρός σφαγήσεται, 935
ἐμὴ φατισθεῖς· οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκάς
ἐγὼ παρέξω σῶ πόσει τοῦμόν δέμας.
τοῦνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἦρατο,
τοῦμόν φονεύσει παῖδα σὴν· τὸ δ' αἷτιον
πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἐστὶ σῶμ' ἐμόν, 940
εἰ δι' ἐμ' ὀλεῖται διὰ τε τοὺς ἐμούς γάμους
ἢ δεινὰ τλᾶσα κοῦκ ἀνεκτὰ παρθένος,
θαυμαστὰ δ' ὥς ἀνάξι' ἡτιμασμένη.

ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνὴρ,
 ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
 ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
 εἵπερ φονεύσει τοῦμόν ὄνομα παῖδα σὴν.
 μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
 Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἥ μ' ἐγείνατο,
 οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἀναξ, 950
 οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
 ἦ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὄρισμα βαρβάρων,
 ὅθεν πεφύκας οἱ στρατηλάται γένος,
 Φθίας δὲ τοῦνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
 πικροὺς δὲ προχύτας χέρνιβάς τ' ἐνάρξεται 955
 Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ,
 ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ ψευδῆ λέγει
 τυχῶν· ὅς' ἂν δὲ μὴ τύχη, διοίχεται ;
 οὐ τῶν γάμων ἕκατι, μυρίαί κόραι
 θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν, εἴρηται τόδε· 960
 ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρις' Ἀγαμέμνων ἀναξ.
 χρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τοῦμόν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
 θήραμα παιδός· ἡ Κλυταιμῆστρα δ' ἐμοὶ
 μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
 ἔδωκα τᾶν Ἑλλήσιν, εἰ πρὸς Ἴλιον 965
 ἐν τῷδ' ἕκαμνε νόστος· οὐκ ἠρνούμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὔξειν ὧν μέτ' ἐστρατευόμεν.
 νῦν δ' οὐδέν εἰμι παρὰ γε τοῖς στρατηλάταις
 ἐν εὐμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
 τάχ' εἴσεται σίδηρος, ὅν, πρὶν ἐς Φρύγας 970
 ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἵματος χρανῶ,
 εἴ τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
 ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηνά σοι
 μέγιστος, οὐκ ὦν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.

- ΧΟ. ἔλεξας, ὦ παῖ Πηλέως, σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ.
- ΚΛ. φεῦ
πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγους,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γὰρ ἀγαθοὶ τρόπον τινά
μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἦν αἰνῶσ' ἄγαν. 980
αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ιδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν·
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, κἂν ἄπωθεν ἦ
ἄνθρωπος ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὠφελεῖν.
οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρά γὰρ πεπόνθαμεν. 985
ἦ πρῶτα μὲν σε γαμβρὸν οἰηθεῖς· ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἴτά σοι τάχα
ὄρνις γένοιτ' ἂν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὃ σε φυλάξασθαι χρεῶν.
ἀλλ' εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλη· 990
σοῦ γὰρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἰκέτιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἤξει, δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον·
εἰ δ' οὐ παρούσης ταῦτά τεύξομαι· σέθεν, 995
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνά γὰρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατόν αἰδεῖσθαι χρεῶν.
- ΑΧ. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἰκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἰκετεύοντες ἤξουσ' εἰς ἴσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἰς ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγὼν
μέγιστος, ὑμᾶς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.

- ὥς ἔν γ' ἀκούσας ἴσθι μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· 1005
 ψευδῇ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν
 θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἣν σῶσω κόρην.
- ΚΛ. ὄναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὠφελῶν.
 ΑΧ. ἄκουε δὴ νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμ' ἔχῃ καλῶς.
 ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας ; ὥς ἀκουστέον γέ σου. 1010
 ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.
 ΚΛ. κακός τις ἐστί καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.
 ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.
 ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· ὅ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.
 ΑΧ. ἱκέτευ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέκνα· 1015
 ἦν δ' ἀντιβαίνῃ, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·
 εἰ γὰρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τοῦμὸν χρεῶν
 χωρεῖν. ἔχει γὰρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.
 κἀγὼ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,
 στρατός τ' ἂν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020
 λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.
 καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἡδονὴν φίλοις
 σοί τ' ἂν γένοιτο κἂν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.
- ΚΛ. ὥς σῶφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἅ σοι δοκεῖ.
 ἦν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὧν ἐγὼ θέλω, 1025
 ποῦ σ' αὖθις ὀφόμεσθα ; ποῖ χρή μ' ἀθλίαν
 ἐλθοῦσαν εὔρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν ;
- ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεῶν φυλάξομεν,
 μὴ τίς σ' ἴδῃ στείχουσιν ἐπτοημένην
 Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῶον δόμον 1030
 αἵσχυν'. ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἄξιος
 κακῶς ἀκοῦειν· ἐν γὰρ Ἑλλησιν μέγας.
 ΚΛ. ἔσται τάδ'· ἄρχε· σοί με δουλεύειν χρεῶν.
 εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιος ὦν ἀνὴρ σύ τοι
 ἐσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν ; 1035

- ΧΟ.στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
σῶν ἔστασεν ἱσχάν, 1040
ὅτ' ἀνὰ Πήλιον αἰ καλλιπλόκαμοι
Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
χρυσεοσάνδαλον ἔχνος
ἐν γὰ κρούουσαι
Πηλέως ἐς γάμον ἦλθον, 1045
μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν·
Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
Πηλιάδα καθ' ὕλαν.
ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
λέκτρων τρύφημα φίλον,
χρυσέοισιν ἄφυσσε λειβάν 1050
ἐν κρατήρων γυάλοις,
ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
παρὰ δὲ λευκοφαῖ ψάμαθον
εἰλίσσόμεναι κύκλια 1055
πεντήκοντα κόραι Νηρέως
γάμους ἐχόρευσαν.
ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα
θήσος ἔμολεν ἵπποβάτας
Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τὰν 1060
θεῶν κρατῆρ' αὖ τε Βάκχου.
μέγα δ' ἀνέκλαγον· ὦ Νηρηΐ κόρα,
παῖδα σὲ Θεσσαλίας μέγα φῶς
μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
εἰδὼς γεννάσειν 1065
Χείρων ἐξονόμαζεν,
ὃς ἤξει χθόνα λογχῆρεσι σὺν Μυρμιδόνων

ἀντιστρ.

	ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν γᾶθεν ἐκπυρώσω,	1070
	περὶ σώματι χρυσέων ὄπλων Ἑφαιστοπόνων κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς ματρὸς δωρήματ' ἔχων Θέτιδος, ἅ νιν ἔτικτε.	1075
	μακάριον τότε δαίμονες τᾶς εὐπάτριδος Νηρῆδός τ' ἔθεσαν γάμον Πηλέως θ' ὕμεναίους.	
ἐπὶ δ.	σέ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλιχόμαν πλόκαμον Ἀργεῖοι βαλιὰν ὥστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὀρεῖαν μόσχον ἀκήρατον, βρότειον αἰμάσσοντες λαιμόν· οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ' ἐν ῥοιβδῆσεσι βουκόλων, παρὰ δὲ ματέρι νυμφοκόμον Ἰναχίδαις γάμον.	1080
	ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον :	1085
	ὁπότε τὸ μὲν ἄσεπτον ἔχει δύνασιν, ἅ δ' ἀρετὰ κατόπι- σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ καὶ μὴ κοινὸς ἄγων βροτοῖς,	1090
	μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ.	
ΚΛ.	ἐξῆλθον οἴκων προσκοπούμενη πόσιν, χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας. ἐν δακρύοισι δ' ἡ τάλαινα παῖς ἐμή, πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων,	1095
		1100

θάνατον ἀκούσας, ὃν πατὴρ βουλεύεται.
 μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
 Ἀγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
 ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὗρεθήσεται. 1105

ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
 ἠῦρῃχ', ἔν' εἶπω παρθένου χωρὶς λόγους,
 οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.

ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάττει ;

ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα· 1110
 ὥς χέρνιβες πάρεισιν ἠὲ τρεπισμέναι,
 προχύται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῖν,
 μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἅς θεᾷ πεσεῖν χρεῶν
 Ἀρτέμιδι, μέλανος αἵματος φυτῆματα.

ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου 1115
 οὐκ οἶδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
 χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἴσθα γὰρ πατὸς
 πάντως ἃ μέλλει. χυπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
 λαβοῦσ' Ὀρέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.
 ἰδοὺ πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι. 1120

ΑΓΑ. τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἡδέως ὀρᾷς,
 ἐς γῆν δ' ἐρείσας ὄμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους ;

ΚΛ. φεῦ·

τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν ;
 ἅπασι γὰρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρα 1125
 κὰν ὑστάτοισι κὰν μέσοισι πανταχοῦ.

ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν ; ὥς μοι πάντες εἰς ἐν ἦκατε,
 σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὀμμάτων.

ΚΛ. εἴφ' ἂν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.

ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω. 1130

ΚΛ. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

- ΑΓΑ. ἔα.
τλήμονά γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἅ μή σε χρή.
- ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,
κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.
- ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾷς εἰκότ', εἰκότ' ἂν κλύοις.
- ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι. 1135
- ΑΓΑ. ὦ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.
- ΚΛ. καμός γε καὶ τῆσδ', εἰς τριῶν δυσδαιμόνων.
- ΑΓΑ. τίς σ' ἠδίκησε ;
- ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;
ὁ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.
- ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου. 1 40
- ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἃ σὺ μέλλεις με δρᾶν
αὐτὸ δὲ τὸ σιγᾶν ὁμολογοῦντός ἐστί σου
καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.
- ΑΓΑ. ἰδοὺ σιωπῶ· τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ
ψευδῇ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ ; 1145
- ΚΛ. ἄκουε δὴ νυν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
κούκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.
πρῶτον μὲν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὄνειδίσω,
ἔγηνμας ἄκουσάν με κάλαβες βία,
τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών, 1150
βρέφος τε τοῦμόν ζῶν προσούδισας πέδῳ,
μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.
καὶ τῷ Διός γε παῖδ' ἐμῷ τε συγγόνῳ
ἵπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτην·
πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεώς σ' ἐρρύσατο 1155
ἰκέτην γενόμενον, τὰμὰ δ' ἔσχες αὖ λέχη.
οὐ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σέ καὶ δόμους
συμμαρτυρήσεις ὥς ἄμεμπτος ἦ γυνή,
ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφροναῦσα καὶ τὸ σὺν

μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε 1160
 χαίρειν θύραζε τ' ἐξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
 σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
 δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν.
 τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παῖδά σοι
 τόνδ', ὦν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς. 1165
 καὶν τίς σ' ἔρηται, τίνος ἑκατὶ νιν κτενεῖς,
 λέξον, τί φήσεις ; ἢ 'με χρὴ λέγειν τὰ σά ;
 'Ελένην Μενέειος ἵνα λάβῃ· καλὸν γέ τοι
 κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα·
 τᾶχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα. 1170
 ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπὼν μ' ἐν δώμασιν,
 κάκει γένῃ σὺ διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
 τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
 ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
 κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύοις 1175
 μόνη κάθωμαι, τήνδε θρηνωδοῦσ' αἶε·
 ἀπώλεσέν σ', ὦ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατὴρ,
 αὐτὸς κτανὼν, οὐκ ἄλλος οὐδ' ἄλλη χερί,
 τοιόνδε μῖσος καταλιπὼν πρὸς τοὺς δόμους.
 ἐπεὶ βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον, 1180
 ἐφ' ἧ σ' ἐγὼ καὶ παῖδες αἱ λελειμμέναι
 δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεῶν.
 μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσης ἐμὲ
 κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένῃ.
 εἶεν·
 θύσεις σὺ δὴ παῖδ'. ἐνθα τίνας εὐχὰς ἔρεῖς ; 1185
 τί σοι κατεύξει τἀγαθόν, σφάζων τέκνον ;
 νόστον πονηρόν, οἴκοθέν γ' αἰσχυρῶς ἰὼν ;
 ἀλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὖχεσθαί τί σοι ;
 ἢ τᾶρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ' ἄν,

εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὖφρον' ἤσομεν. 1190
 ἤκων δ' ἐς Ἄργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
 ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
 παίδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
 ταῦτ' ἤλθες ἤδη διὰ λόγων ; ἢ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ ; 1195
 ὃν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν Ἀργείοις λέγειν·
 βούλεσθ', Ἀχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
 κλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεῶν.
 ἐν ἴσῳ γὰρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μὴ σ' ἐξάίρετον
 σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σὴν. 1200
 ἢ Μενέλεων πρὸ μητρὸς Ἑρμιόνην κτανεῖν,
 οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἢ τὸ σὸν
 σφύζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
 ἢ δ' ἐξαμαρτοῦς ὑπότροπος νεάνιδα
 Σπάρτῃ κομίζουσ', εὐτυχὴς γενήσεται. 1205
 τούτων ἄμειψαί μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
 εἰ δ' εὖ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
 τὴν σὴν τε κάμην παῖδα, καὶ σῶφρων ἔσει.
 ΧΟ. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσώζειν καλόν,
 Ἀγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἂν ἀντείποι βροτῶν. 1210
 ΙΦ. εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον,
 πείθειν ἐπάδουσ', ὥσθ' ὁμαρτεῖν μοι πέτρας,
 κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
 ἐνταῦθ' ἂν ἤλθον· νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
 δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυνάίμεθ' ἄν. 1215
 ἱκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
 τὸ σῶμα τοῦμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
 μὴ μ' ἀπολέσης ἄωρον· ἡδὺ γὰρ τὸ φῶς
 λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
 πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220

πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
 λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ' ἄρα σ', ὦ τέκνον,
 εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
 οὐμός δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
 γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερὶ.
 τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
 ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνούς ἀποδιδουῖσά σοι τροφάς ; 1230
 τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δ' ἐπιλέλῃσαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μή, πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός
 καὶ τῆσδε μητρός, ἣ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμέ
 νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 Ἑλένης τε ; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷμῳ, πάτερ ;
 βλέπον πρὸς ἡμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
 ἔν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
 μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις· 1240
 ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σὺ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
 ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ἰκέτευσον πατρός
 τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἰσθημά τοι
 κἀν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
 ἰδοὺ σίωπῶν λίσσεται σ' ὅδ', ὦ πάτερ. 1245
 ἀλλ' αἰδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
 ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλῳ·
 ὁ μὲν νεοσσὸς ὦν ἔθ', ἣ δ' ἠϋξημένη.
 ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
 τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν, 1250
 τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὅς εὐχεται

θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.

ΧΟ. ὦ τλήμον Ἑλένη, διὰ σέ καί τοὺς σοὺς γάμους
ἀγῶν Ἀτρεΐδαις καὶ τέκνοις ἦκει μέγας.

ΑΓΑ. ἐγὼ τὰ τ' οἰκτρὰ συνετός εἰμι καὶ τὰ μὴ, 1255
φίλων ἐμαυτοῦ τέκνα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μὴ· τοῦτο γὰρ πρᾶξάί με δεῖ.

ὄραθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
χαλκέων θ' ὀπλῶν ἀνακτες Ἑλλήνων ὅσοι, 1260
οἷς νόστος οὐκ ἔστ' Ἰλίου πύργους ἔπι,

εἰ μὴ σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἐξελεῖν κλεινὸν βάθρον.

μέμνηε δ' Ἀφροδίτῃ τις Ἑλλήνων στρατῶ
πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα, 1265

παῦσαί τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνικῶν·
οἷ τὰς τ' ἐν Ἀργεὶ παρθένους κτενοῦσί μου
ὕμᾱς τε κάμέ, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.

οὐ Μενέλεώς με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270

ἀλλ' Ἑλλάς, ἥ δεῖ, κἂν θέλω, κἂν μὴ θέλω,
θύσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.

ἐλευθέραν γὰρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὕπο
Ἑλληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾱ. 1275

ΚΛ. ὦ τέκνον, ὦ ξέναι,
οἷ γὰρ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
φεύγει σε πατήρ Ἀΐδη παραδούς.

ΙΦ. οἷ γὰρ, μᾶτερ, ταῦτόν γὰρ δὴ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης, 1280
κούκέτι μοι φῶς
οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰὼ ἰὼ.

νιφόβολον Φρυγῶν νάπος Ἰδας τ'
ὄρεα, Πρίαμος ὅθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε 1285
ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας

ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι

Πάριν, δς Ἰδαῖος

Ἰδαῖος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.

μή ποτ' ὄφελεν τὸν ἀμφὶ
βουσί βουκόλον τραφέντ' 1290

[Ἀλέξανδρον]

οἰκίσσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὕδωρ, ὅθι

κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται

λειμών τ' ἔρνεσι θάλλων 1295

χλωροῖς, οὔ ροδόεντα

ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν·

ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμολε

καὶ δολιόφρων Κύπρις

Ἦρα θ' Ἑρμᾶς θ', ὁ Διὸς ἄγγελος, 1300

ἃ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα

Κύπρις, ἃ δὲ δουρὶ Παλλὰς,

Ἦρχ τε Διὸς ἀνακτος

εὐναῖσι βασιλίσιν, 1305

κρίσιν ἐπὶ στυγρὰν ἔριν τε

καλλονᾶς, ἐμοὶ δὲ θάνατον,

πομπὰν φέροντα Δαναῖδαισιν, ἅς κόραν 1310

προθύματ' ἔλαχεν Ἄρτεμις πρὸς Ἴλιον·

ὁ δὲ τεκὼν με τὰν τάλαιναν,

ὦ μάτερ, ὦ μάτερ,

οἴχεται προδοὺς ἔρημον. 1315

ὦ δυστάλαιν' ἐγὼ, πικρὰν

πικρὰν ἰδοῦσα δυσελέναν,

φρονέομαι, διόλλυμαι
 σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.
 μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
 πρύμνας ἅδ' Αὐλὶς δέξασθαι 1320
 τοῦσδ' εἰς ὄρμους ἐς Τροίαν
 ὥφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
 μηδ' ἀνταίαν Εὐρίπω
 πνεῦσαι πομπὰν Ζεύς, μειλίσσων
 αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν 1325
 λαίφεσι χαίρειν,
 τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
 τοῖς δ' ἐξορμαῖν, τοῖς δὲ στέλλειν,
 τοῖσι δὲ μέλλειν.
 ἧ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἧ πολύμοχθον 1330
 ἀμερίων· τὸ χρεῶν δέ τι δύσποτμον
 ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.
 ἰὼ ἰὼ,
 μέγала πάθεα, μέγала δ' ἄχεα
 Δαναῖδαις τιθεῖσα Τυνδαρίς κόρα. 1335
 ΧΟ. ἐγὼ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾷς κακῆς
 τυχοῦσαν, οἷας μήποτ' ὥφελος τυχεῖν.
 ΙΦ. ὦ τεκοῦσ', ὦ μήτηρ, ἀνδρῶν ὄχλον εἰσορῶ πέλας.
 ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα, τέκνον, ᾧ σὺ
 δεῦρ' ἐλήλυθας·
 ΙΦ. διαχαλᾷτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὥς κρύψω δέμας. 1340
 ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις ;
 ΙΦ. ἀνδρα τόνδ' ἰδεῖν αἰσχύνομαι.
 ΚΛ. ὥς τί δή ;
 ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.
 ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότῃ χειῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
 ἀλλὰ μίμν' οὐ σεμνότητος ἔργον, ἣν ὀνώμεθα.

- ΑΧ. ὦ γύναι τάλαινα, Λήδας θυγάτερ.
ΚΛ. οὐ ψευδῇ θροεῖς. 1345
ΑΧ. δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.
ΚΛ. τὴν βοήν σήμαινέ μοι.
ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.
ΚΛ. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων.
ΑΧ. ὥς χρεὼν σφάζαι νιν.
ΚΛ. κοῦδεῖς τοῖσδ' ἐναντία λέγει;
ΑΧ. ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καὐτὸς ἤλυθον.
ΚΛ. τίν', ὦ ξέने ;
ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.
ΚΛ. μῶν κόρην σφάζων ἐμήν ; 1350
ΑΧ. αὐτὸ τοῦτο.
ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν ;
ΑΧ. πάντες Ἑλλήνες.
ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν ;
ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἐχθρός.
ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.
ΑΧ. οἷ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσονα.
ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί ;
ΑΧ. τὴν ἐμήν μέλλουσιν εὖνιν μὴ κτανεῖν.
ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355
ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατὴρ μοι.
ΚΛ. κ' Ἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.
ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.
ΚΛ. τὸ πολὺ γὰρ δεινὸν κακόν.
ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἄρήζομέν σοι.
ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἰς ;
ΑΧ. εἰσορᾷς τεύχη φέροντας τούσδε ;
ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.
ΑΧ. ἀλλ' ὀνήσόμεσθα.

- ΚΛ. παῖς ἄρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360
- ΑΧ. οὐκ, ἐμοῦ γ' ἐκόντος.
- ΚΛ. ἤξει δ' ὅστις ἄψεται κόρης ;
- ΑΧ. μυρίοι γ' ἄξει δ' Ὀδυσσεύς.
- ΚΛ. ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος ;
- ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.
- ΚΛ. ἴδια πράσων, ἣ στρατοῦ ταχθεῖς ὑπο ;
- ΑΧ. αἰρεθεῖς ἐκόν.
- ΚΛ. πονηράν γ' αἵρεσιν, μαιφονεῖν.
- ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.
- ΚΛ. ἄξει δ' οὐχ ἐκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365
- ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρας.
- ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρή τότε ;
- ΑΧ. ἀντέχου θυγατρός.
- ΚΛ. ὥς τοῦδ' εἵνεκ' οὐ σφαγήσεται ;
- ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει.
- ΙΦ. μήτερ, εἰσακούσατε
 τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
 σῶ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ῥάδιον. 1370
 τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
 ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὀρᾶν χρή, μὴ διαβληθῇ στρατῶ,
 καὶ πλέονι πράττωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
 οἶα δ' εἰσῆλθὲν μ', ἄκουσον, μήτερ, ἐννοουμένην·
 κατθανεῖν μὲν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὰ βούλομαι 1375
 εὐκλεῶς πράξει παρῆϊσά γ' ἐκποδὼν τὸ δυσχερές.
 δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μήτερ, ὥς καλῶς λέγω·
 εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
 κἂν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί.
 τάς τε μελλούσας γυναῖκας μή τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
 μηδ' ἔθ' ἀρπάζωσιν εὐνὰς ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος
 τὸν Ἑλένης τείσαντας ὀλεθρον, ἣν ἀνῆρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
 'Ελλάδ' ὥς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἔμοι φιλοψυχεῖν χρεών· 1385
 πᾶσι γάρ μ' "Ελλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνῃ·
 ἀλλὰ μυριοὶ μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυριοὶ δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικομένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χυπὲρ 'Ελλάδος θανεῖν·
 ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτ' ; ἔχοιμεν ἄρ' ἂν ἀντειπεῖν ἔπος ;
 καὶ π' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν 'Αργείοις γυναικὸς εἶνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσω γυναικῶν μυρίων ὄρᾶν φάος.
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τοῦμόν "Αρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι 'γὼ θνητὸς οὔσα τῇ θεῷ ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμόν 'Ελλάδι.
 θύετ' ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γὰρ μνημέϊά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὔτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμὴ·
 βαρβάρων γ' "Ελληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 1400
 μῆτερ, 'Ελλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

ΧΟ. τὸ μὲν σόν, ὦ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

ΑΧ. 'Αγαμέμνωνος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν

ἔμελλε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.

1405

ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν 'Ελλάδ', 'Ελλάδος δὲ σέ·

εὖ γὰρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·

τὸ θεομαχεῖν γὰρ ἀπολιποῦς, ὃ σου κρατεῖ,
 ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγκαῖά τε.

μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται

1410

ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γὰρ εἰ.

ὄρα δ'· ἐγὼ γὰρ βούλομαί σ' εὐεργετεῖν

λαβεῖν τ' ἐς οἶκους· ἄχθομαί τ', ἴστω Θέτις,

- εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθών· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν. 1415
- ΙΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν· εὐλαβουμένη.
ἡ Τυνδαρίς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους. σὺ δ', ὦ ξένε,
μὴ θνήσκε δι' ἐμέ μῃδ' ἀποκτείνης τινά.
ἔα δὲ σῶσαί μ' Ἑλλάδ', ἣν δυνώμεθα. 1420
- ΑΧ. ὦ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γὰρ
φρονεῖς· τί γὰρ τάληθές οὐκ εἴποι τις ἄν ;
ὅμως δ' ἴσως γε κἂν μεταγνοίῃς τάδε·
ὡς οὖν ἂν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται 1425
ἐλθών τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ὡς οὐκ ἐάσω σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἰδῆς.
οὐκ οὖν ἐάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν· 1430
ἐλθών δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.
- ΙΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας ;
ΚΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.
ΙΦ. παῦσαι· 'μὲ μὴ-κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ. 1435
ΚΛ. λέγ', ὡς παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδίκησει, τέκνον.
ΙΦ. μήτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχός,
μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.
ΚΛ. τί δὴ τόδ' εἶπας, τέκνον ; ἀπολέσασά σε ;
ΙΦ. οὐ σύ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμέ δ' εὐκλεὲς ἔσει. 1440
ΚΛ. πῶς εἶπας ; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεῶν ;
ΙΦ. ἥκιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσε-ται.
ΚΛ. τί δὴ ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται ;
ΙΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

- ΚΛ. ἄλλ', ὦ τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γὰρ εὔ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψης πέπλους.
 ΚΛ. εἶπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένους;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὀρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσά νιν ὕστατον θεωμένην.
 ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἶχες φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὅ τι κατ' Ἄργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἅμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινούς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλῳ δ' ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἰσιν ἄξων πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ'· οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἐχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ. 1460
 μέν'· ὡς ἐμοί τε σοί τε κάλλιον τόδε.
 πατρός δ' ὀπαδῶν τῶνδ' εἰς τίς με πεμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὦ τέκνον, οὔχαι;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλω.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὄρᾳς γ', εὔ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχέες, μή με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῷ στάζειν δάκρυ.
 ὁμῆες δ' ἐπευφημήσατ', ὦ νεάνιδες,
 παιᾶνα τῇμῃ συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἀρτεμιν· ἴτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατὴρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμόν· ὥς σωτηρίαν
Ἑλλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475

καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν,
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε· πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγὰς.

ἐλίσσεται ἄμφι ναὸν ἄμφι βωμόν Ἄρτεμιν 1480

ἄνασσαν, Ἄρτεμιν

τὰν μάκαιραν· ὥς ἐμοῖσιν, εἰ χρεῶν,

αἶμασι θύμασί τε 1485

θέσφατ' ἐξαλείψω.

ὦ πότνια πότνια μάτερ, ὥς δάκρυά γέ σοι

δώσομεν ἀμέτερα·

παρ' ἱεροῖς γὰρ οὐ πρέπει.

1490

ἰὼ ἰὼ, νεάνιδες,

συνεπαεῖδεται Ἄρτεμιν

Χαλκίδος ἀντίπορον,

ἵνα τε δόρατα μέμονε δαία

1495

δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος

στενοπόροισιν ὄρμοις.

ἰὼ, γὰρ μάτερ ὦ Πελασγία,

Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι.

ΧΟ. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500

Κυκλωπίων πόνον χερῶν ;

ΙΦ. ἐθρέψαθ' Ἑλλάδι με φάος·

θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι.

ΧΟ. κλέος γὰρ οὐ σε μὴ λίπη.

ΙΦ. ἰὼ ἰὼ. 1505

- λαμπαδοῦχος ἄμέρα Δι-
 ός τε φέγγος, ἕτερον
 ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
 χαῖρέ μοι, φίλον φάος.
 ΧΟ. ἰὼ ἰὼ. ἴδεσθε τὰν Ἰλίου 1510
 καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
 στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφεα
 βαλλομέναν
 χερνίβων τε παγάς,
 βωμὸν διαίμονος θεᾶς
 ῥάνισιν αἵματορρύτοις 1515
 θανοῦσαν εὐφυᾶ τε σώματος δέραν
 [σφαγεῖσαν.]
 εὐδροσοι παγαὶ πατρῶαι
 μένουσι χέρνιβές τέ σε
 στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
 Ἰλίου πόλιν μολεῖν. 1520
 ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
 κλήσωμεν Ἀρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
 ὥς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ.
 ὦ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
 χαρεῖσσα, πέμψον ἐς Φρυγῶν 1525
 γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
 καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
 Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
 Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
 δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἐὼν 1530
 κλέος αἰέμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. ὦ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμῆστρα, δόμων
 ἔξω πέρασον, ὥς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθογγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβῳ, 1535
μή μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἤκης φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ.

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράζ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὦ φίλῃ δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς. 1540

λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἣν τι μὴ σφαλεῖσά που
γνώμη ταραξῇ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.

ἐπεὶ γὰρ ἐκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης

Ἀρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,

ἔν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος, 1545

σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθύς Ἀργείων ὄχλος

ἠθροίζεθ'. ὥς δ' ἐσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἀναξ

ἐπὶ σφαγὰς στείχουσιν εἰς ἄλσος κόρην,

ἀνεστέναξε, κάμπαλιν στρέψας κᾶρα

δάκρυα προῆκεν ὁμμάτων πέπλον προθείς. 1550

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον

ἔλεξε τοιάδ'· ὦ πάτερ, πάρειμί σοι,

τοῦμόν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας

καὶ τῆς ἀπάσης· Ἑλλάδος γαίης ὑπὲρ

θῦσαι δίδωμ' ἐκοῦσα πρὸς βωμόν θεᾶς 1555

ἄγοντας, εἶπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τοῦπ' ἐμ' εὐτυχεῖτε καὶ νικηφόρου

δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.

πρὸς ταῦτα μὴ ψαύσῃ τις Ἀργείων ἐμοῦ·

σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην ευκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων

εὐψυχίαν τε κᾶρετὴν τῆς παρθένου.

στάς δ' ἐν μέσῳ Γαλθύβιος, ὦ τόδ' ἦν μέλον,

εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ·

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν ὃξυ χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρατὰ τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
 λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβας θ' ὁμοῦ,
 ἔλεξε δ' ὦ παῖ Ζηγός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θυμὰ τόδ', ὃ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἀναξ θ' ὁμοῦ,
 ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα 1575
 Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεΐδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηύξατο,
 λαιμὸν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσθῆι τ' ἄλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκώς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄρᾱν·
 πληγῆς σαφῶς γὰρ πᾶς τις ἦσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἷ γῆς εἰσέδου·
 βοᾷ δ' ἱερεὺς, ἅπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἄελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμ', οὗ γε μηδ' ὀρωμένου πίσις παρῆν·
 ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
 ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπῆς τε τὴν θέαν,
 ἥς αἶμα βωμὸν ῥαῖνεν ἄρδην τῆς θεοῦ.
 κὰν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς; χαίρων ἔφη· 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὀρᾶτε τήνδε θυσίαν, ἣν ἡ θεὸς
 προὔθηκε βωμίαν, ἔλαβον ὀρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὥς μὴ μιάνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ. 1595

ἔλεώς ἅποιν' ἐδέξατ', οὐρίον τε πλοῦν
 δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
 πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης,
 χώρει τε πρὸς ναῦν· ὥς ἡμέρα τῇδε δεῖ
 λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
 Αἰγαῖον οἶδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἅπαν
 κατηνθρακώθη θῦμ' ἐν Ἑφαισίου φλογί,
 τὰ πρόσφορ' ἠϋξάθ', ὥς τύχοι νόστου στρατός.
 πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε,
 λέγειν θ' ὁποῖαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
 καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
 ἐγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὀρῶν λέγω·
 ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
 λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
 ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
 σφύζουσί θ' οὐς φιλοῦσιν· ἤμαρ γὰρ τόδε
 θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.
 ΧΟ. ὥς ἦδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσας ἀγγέλου·
 ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
 ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμματος θεῶν ; 1615
 πῶς σὲ προσεῖπα ; πῶς δ' οὐ φῶ
 παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
 ὥς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαιίμαν ;
 ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
 τούσδ' αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
 ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὐνεκ' ὀλβιζοίμεθ' ἄν.
 ἔχει γὰρ ὄντως ἐν θεοῖς ὁμιλίαν.
 χρὴ δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
 στείχειν πρὸς οἶκος· ὥς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὀρᾷ.
 καὶ χαῖρε· χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα 1625
 Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

ΧΟ. χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ἰκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἐλών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 163)

α') 1 - 27

πρέσβυς καὶ **πρεσβύτης** = γέρων. Τίς ὁ γέρων, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἐξελθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲ ἐκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον ὅτι τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν δὲν ὀνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἢ τῆς ἡλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. **δόμων τῶνδε πάροιθεν στεῖχε** = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βάδιζε, ἐλθέ. **δόμοι** εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισίη τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῇ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τυναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ **στείχω** = ἔρχομαι. **τί δὲ καινουργεῖς** ; = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν ; **Ἀγάμεμνον** · τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὀνομάζουσι ἀλλήλα χάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. **σπεύσεις** ; = θὰ σπεύσῃς ; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγοντα, διότι εὐρίσκεται ὁ γέρων ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρων **σπεύδω**. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦδε μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐρωτήσεις συνεπεία τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δ' ἔτι ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὁμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις **ἀντιλαβὴ** λέγεται, προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου. Ὁ γέρων ἐξελθὼν εὐρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. **μάλα τοι γῆρας τοῦμόν ἄυπνον** · ἡ σειρά : **τοῦμόν γῆρας μάλα ἄυπνόν (ἐστὶ)** = τὸ γῆρας μου δὲν παίρνει πολὺν ὕπνον. **τοι** = ὡς γνωστόν. **καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δέξυ πάρεστιν** = καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου δέξυτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει· **δέξυ** · ὡς οὖς. = δέξυτης.

ὀξυδέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει ; ἡ σειρά : ἀστήρ ὅδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.)... ποτέ εἰς ἐρώτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. ἄρα = λοιπόν, ἀφ' οὗ τόσην ὀξύτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιάς του ὡς ἡ λέμβος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' Ὁμήρον Κῶων τοῦ Ὠρίωνος, ὡς συναδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἐπτάπορος Πλειάς· καλεῖται ἐπτάπορος ἡ Πλειάς, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διεγράφεν ἐπτὰ τροχιάς, ἐπτάπορος ἄρα = ἐπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. ἄσσων (πρβλ. διᾶττων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης = ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ μέσος· μεσοῦντος τοῦ Αὐγοῦστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρωΐαν. οὐκουν = γι' αὐτὸ λοιπόν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) οὔτε φθόγγος ὀρνίθων (= πτηνῶν) οὔτε θαλάσσης· ἐννόησον κατὰ ζεύγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ ῥόχθος, βοή, φλοῖσβος· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἄνεμοι (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί ζωηρά ἢ ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γῦρο, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίνου βασιλέως! τόνδε κατ' Εὐριπὸν ἔχουσιν = κατέχουσι τόνδε τὸν Εὐριπὸν· τμησίς· Εὐριπὸς κατ' ἐξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλέρροιν. αἴσσεις = στριφογυρίζεις νευρικά· ἡ λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. τήνδε κατ' Αὐλιν = εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αὐλίδαν· διὰ τοῦτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίον, ἐν ᾧ ἐξελίσσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγωδίας· ἡ Αὐλὶς, τανῦν Βαθύ, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο ἔχουσα, τὸν βόρειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλον Βαθύ), χωριζομένους μὲ προβολὴν βουνώδη. καὶ ἀκίνητοι φυλακαὶ τειχέων = καὶ οἱ φύλακες τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχνουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενοι, ἐννοουμένου τοῦ ῥήματος εἰσίν. ζηλῶ = ζηλεύω. ἀνδρῶν (πάντα) δς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασε = ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ὅστις περναῖ ὅλην τοὺς τὴν ζωὴν· ἐξεπέρασε· γνωμικὸς ἀόριστος. ἀγνώς - ἀγνώτος· μονοκατάληκτον ἐπίθετον = ἄγνωστος· εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑπκ. τοῦ ῥήματος ὅς· εἰς τὸ ἀγνώς τοῦτο ἄνευ συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ ἀκλεής = ἄδοξος, ἀφανής· ἀγνώς — ἀκλεής πλεονασμός,

δι' οὗ ἐξαίρεται ἡ ἔννοια: **τοὺς δ' ἐν τιμαῖς** (ἐνν. ὄντας) = τοὺς ἔχοντας τιμὰς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις **ἡσσαν ζηλῶ** = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· ὁ Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἢ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἰδιωτικὸν βίον. **καὶ μὴν γε** = καὶ ὅμως, ἴσα ἴσα. **τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίου**· ἡ σειρά: **τὸ καλὸν βίου** = ἡ ὁμορφάδα, ἡ γλύκα τῆς ζωῆς **ἐνταῦθά (ἐστιν)** = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμὰς, εἶναι, ἐγκεῖται. **τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν**· ἡ σειρά: **τοῦτο δέ γε τὸ καλὸν ἐστὶ σφαλερόν** = ναί (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὥραϊον, τὸ θέλητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. **σφαλερόν**· παρὰ τὸ σφάλloμαι = πίπτω. **καὶ τὸ πρότιμον**· οὐδέτ. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιμώμενος, ὁ ἐν ὑψηλῇ θέσει ὢν)· ὡς οὐσιαστικόν = τὰ ἀνώτερα ἀξιώματα. **γλυκὺ μὲν (ἐστι)** = εἶναι μὲν γλυκὰ, **λυπεῖ δέ** = γεννοῦν δὲ λύπας, ποτίζουσαν φαρμάκῃα **προσιστάμενον** = ὅταν στέκωνται πλησίον, ὅταν εὐρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανεῖς. **τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον**· ἀσύνδετος διασάφῃσις· τῶν προηγουμένων. **ὀρθῶ** = κρατῶ τι ὀρθόν, ὑψηλὰ· **τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντα** = ἡ μὴ ὀρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλειψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεοὺς ὀφειλομένου **ἀνέτρεψε βίον** = ἀνατρέπουν, φέρνουν ἄνω κάτω τὴν ζωὴν. **τοτὲ μὲν - τοτὲ δέ** = ἄλλοτε μὲν — ἄλλοτε δέ. **ἀνθρώπων γινῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι**· κατὰ παράταξιν ἀντὶ **ἀνθρώπων γινῶμαι πολλαί**, ἐὰν ὥσι **δυσάρεστοι** = ἡ κοινὴ γνῶμη, ἂν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἢ δι' ἀσυμφωνίαν ἢ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς ῥεύματος). **διέκναισαν**· γινωμικὸς ἀόρ. **διακναίω** = ξύνω (πρβλ. **κνησμός** = φαγούρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

β') 28' - 48

οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστεώς = δὲν παραξενεύομαι διὰ ταῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· **ἀριστεύς** = ὁ ἐν τιμαῖς. **φυτεύω**· κεῖται μεταφορικῶς = γεννῶ (πρβλ. τὰ ἡμέτερα: διαβολόσπορος, διαβόλου σπορά). **ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς** = ἐπὶ τῷ ὅρῳ, μὲ τὴν συμφωνίαν νᾶχῃς ὅλα τὰ ἀγαθὰ. **Ἀτρεύς**· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημειώσον τὰς μι-

κράς προτάσεις καὶ τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακράν πείραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιοματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὰ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Πῶς ὁμοιάζει ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν ᾿Αντιγόνη! **χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι**· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲ χαρὰς καὶ λύπας. **τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται** = **οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται** = ἔτσι θέλουν καὶ θὰ θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. **ἀμπετάσας λαμπτήρος φάος** = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου· **ἀμπετάσας**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ ἱστία (ἀναπε-τάννυμι τὰ ἱστία). Παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. **δέλτος** (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον· ἡ δέλτος ἦτο ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαινέτο εἰς μικρὸν βάθος· ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίετο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἢ γραφείου ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἢ ἐγράφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. **πρὸ χερῶν** = ἐμπρὸς σου. **συγχέω** = σβήνω. **λύω** = ἀποσφραγίζω. **πέδω** = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. **πεύκης**· συνεδοχή ἢ ἐκ πεύκης δέλτος. **θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων** = **καταχέων θαλε-ρὸν δάκρυ**· τμησίς· ἡ φράσις ἐλέχθη καθ' Ὀμηρον. **θαλερὸν** = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνῆθειαν ἀντὶ τοῦ πληθ. ὅρα ὅτι ὁ Ἄγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμαδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὐρίσκεται ἐν ἀμνηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιτος. **καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι** = καὶ καμμία ἀπὸ τῆς παραξενιᾶς δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. **τὸ ἄπορον** = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενιά. **μὴ οὐ μαίνεσθαι**· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν (οὐδενὸς ἐνδεῖς) ἐτέθη τὸ **μὴ οὐ**· αἱ ἐν Ἀθήναις δούλοι ἐῖχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλῶσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. **τί πονεῖς**; = τί ὑποφέρεις; **τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ**; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; **νέον**· κεῖται κατ' εὐφημισμὸν· αἱ μικραὶ προτάσεις αὗται καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικοιολογημένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριόν του ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. **κοινῶ** = ἀνακοινώνω. **μῦθος** = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. **ἀγαθός** = τίμιος. **φράζω** = λέγω. **σῇ ἀλόχῳ** = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δηλ. τὴν Κλυταιμῆστραν. **πέμπε** = ἔδωκε. **ποτέ** = κάποτε

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. **φερνή**· πᾶν ὅ,τι φέρει ἢ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἢ ἄλλως λεγομένη προίξ. **συννυμφοκόμος** (συν - νυμφοκόμος)· **νυμφοκόμος** = ἡ στολίζουσα τὴν νύμφην· **συννυμφοκόμος** = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν· ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνδός. **δί- καιος** = πιστός. **φερνήν** — **συννυμφοκόμεν** τε κατηγορούμενα.

Μέτρον τοῦ τμήματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀναπαιστικόν (ἀνάπαιστος — — —) ἀντὶ τοῦ συνήθους λαμβ. τριμέτρον, ἴσως διότι οἱ ὑποκρίται ἐνιαχοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτες, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του· οὕτως ὑπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος ὁ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην **π ρ ο έ κ θ ε σ ι ν**, ἥτοι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγωδίαν μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. **Τίς** ἡ προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 - 70

Λήδα· σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαιμόνι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. **Θεστιάς**· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. **Ξυνάορος** (ξυν - αἰέρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. **οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι νεανῖαι Ἑλλάδος** = οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος οἱ κατ' ἐξοχὴν εὐτυχησμένοι, πλούσιοι (ὄλβος = ὕλικός πλοῦτος)· **ὄλβιζομαι** = θεωροῦμαι ὄλβιος, εὐτυχής. **ταύτης**· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστήρες, ὁ εἶναι κατηγορούμενον. **δειναὶ δ' ἀπειλαί**, ἐννόησον τὸ ἦσαν ἢ τὸ ἐγίνοντο· **καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος ξυνίστατο** = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπ' ἐκείνων), **ὅστις μὴ λάβοι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· **ὅστις**· περιληπτικόν = ὅσοι τυχόν δὲν ἤθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. **τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ** = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπορίαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. **δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε**· ἐπεξήγησις τοῦ : **πρᾶγμα** = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοϊκὴ. **τῆς τύχης ὅπως ἄψαιτ' ἄριστα**· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως εἶχε = ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ἡπόρει = πῶς θὰ ἐγγίσῃ τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἄριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἄριστα. **εἰσέρχεται τινα**· ἢ

τινί τι = εισέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἡ σκέψις, ἡ ἰδέα. νιν· αἰτ. τῆς τριτοπροσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὅμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἡ σκέψις. τάδε = ἡ ἐξῆς σκέψις· ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολουθῶν ἀπαρεμφάτων : συνάψαι, συμβαλεῖν, καθεῖναι κάπα-
 ράσασθαι· τούτων ὑποκ. εἶναι τό : μνηστῆρας. δεξιὰς συμβάλλο-
 μεν = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν· κατὰ τοὺς
 ὅρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. ἔμπυρα (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καίόμενα.
 σπονδὰς καθίημι = ἀφήνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδαί = σπένδω, κάμνω
 συμφωνίαν· δι' ἐμπύρων σπονδὰς καθεῖναι = νὰ συνάψουν συμφω-
 νίαν διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. κάπα-
 ράσασθαι = καὶ ἐπαράσασθαι· ἐπαρῶμαι = ὑπόσχομαι μὲ κατάραν
 (ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ μου), ἐνόρκως. τάδε = τὰ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενα
 διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων : τῷ συναμυνεῖν, κάπιστρατεύσειν
 καὶ κατασκάψειν, ὧν ὑποκ. εἶναι πάλιν τό : μνηστῆρας. συναμυ-
 νεῖν = ὅτι πάντες ὁμοῦ (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν τῷ = τούτῳ
 ὅτου = οὗτινος γένοιτο Τυνδαρίς κόρη (ὑποκ.) γυνή (κατηγ.).
 νιν = αὐτὴν λαβὼν = ἀπαγαγὼν· οἶχοιτο = ἤθελεν ἀπέλθει. τὸν ἔχον-
 τα = τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) σύζυγον. ἀπωθῶ λέχους = βιαίως χωρίζω
 ἀπὸ τὴν σύζυγον. ἐπιστρατεύω = ἐκστρατεύω ἐναντίον. Ἕλληνα
 ὁμοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ἑλληνικὴν εἴτε βαρ-
 βαρικὴν πόλιν. Ἕλληνα βάρβαρον· ἐπίθετα· Ἕλληνες καὶ βάρβαροι
 καθ' Ἡρόδοτον ἥρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. ὅπλων μέ-
 τα· ἀναστροφή τῆς προθέσεως = μὲ ἐνόπλους δυνάμεις· εἰς τὰ ἀνωτέρω
 λεχθέντα πολλὰ ἀπαρέμφατα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ
 ὅποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ ὅποια φανερώουν τὴν περίσκεψίν
 του· περίφημοι ἦσαν οἱ Τυνδάρεω ὅρκοι. ἐπιστῶθησαν = ἐδέθησαν
 δι' ὅρκου (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). εὐδέ πως γέρων ὑπῆλθεν
 αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενὶ = ἐξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικᾶ
 ὁ γέρων Γ. μὲ τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρην-
 θετικῶς. εὐ πως· λιτότης· δίδωσ' (ι) = δίδει τὴν ἄδειαν, ἐπιτρέπει
 εἰς τὴν κόρην ἐλᾶσθαι = νὰ ἐκλέξῃ· τὸ σύνθηρες ἦτο ὁ πατήρ τῆς κόρης
 νὰ ἐκλέγῃ τὸν γαμβρόν. ὅτου πνοαὶ φέροειν Ἀφροδίτης φίλαι = εἰς
 ὅποιον θὰ τὴν ἔφερναν τὰ φουσήματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἶσθημα τῆς καρδίας.
 ὅτου· γεν. ἀντικ. τοῦ πνοαί· πνοαὶ ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόν-
 των τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ' ἡμῶν : ὅπου τὸν πάρῃ (φέρῃ) τὸ φύ-
 σημα. ὥς γε μήποτ' ὠφελε λαβεῖν = ποῦ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε.

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἐξέλεξεν.

δ') 71 - 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῶες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιλαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. **ὁ τὰς θεὰς κρίνας**· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεὰς, Ἥραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἑαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς Ἐριδος. **ᾧδε** = ἐκεῖνος, ὁ πολυθρύλητος. **ὡς ὁ μῦθος ἀνθρώπων ἔχει** = καθὼς λέγουν οἱ ἄνθρωποι. **Λακεδαίμον'** (α)· αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἐλθόν. **ἀνθηρὸς** = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ἄνθους. **εἶμα** (ἐννυμαι) = ἐνδυμα, ὑποκορ. **ἱμάτιον**. **στολὴ**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν· ἡ περιβολή· **εἰμάτων στολῇ**· περίφρασις· **ἀνθηρὸς εἰμάτων στολῇ** = μετὰ τὴν στολὴν τοῦ· τὴν ὁμοιάζουσαν μετὰ ποικιλόχρωμον ἄνθος. **λαμπρὸς χρυσῷ** = λαμπροκόπων ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα· **χρυσῷ συνεκδ.** **ἀνθηρὸς στολῇ** — **χρυσῷ λαμπρὸς**· χιαστί. **ἀνθηρὸς μὲν λαμπρὸς τε** ἀντὶ τοῦ **λαμπρὸς δέ**. **βαρβάρῳ χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ **χρυσῷ**. **χλιδήμα** = ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίαν. **ἐρῶν ἐρῶσαν** = ἐπειδὴ τὴν ἡγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαίότητα αἰσθήματος. Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ Ὅμηρον· **παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελούση**. **ἐξαναρπάσας** = ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα. **πρὸς Ἰδῆς βούσταθμα** = εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς Ἰδῆς. **ἐκδημον λαβῶν Μενέλαον** = εὐρών, ἐπιτυχὼν τὸν Μενέλαον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (ἐκδημον κατηγορ.)· ἀπουσίαζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον τοῦ βασιλέα τῆς Κρήτης Ἰδομενέα. **ὁ δέ** = Μενέλαος. **οἰστράω** καὶ **οἰστρέω**· ἀμετάβ. = τρελλαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἶστρον (τὴν βοῦιδόμυιναν) καὶ τὰ οἰστροπλήκτα ζῷα. **πόθῳ** = ἀπὸ τὸν πόθον. **οἰστρήσας** = σὰν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται** = ἐπικαλεῖται μάρτυρας. **ὡς· εἶδ.** = ὅτι. **τοῖσιν ἡδικημένοις**· εἰς ἦτο ὁ ἡδικημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐν, διότι γενικεύει. **τὸν τευθεν** = τὸ ἐν τευθεν = κατ' ἀκολουθίαν τούτου. **Ἕλληνες**· ἀναχρονισμὸς, διότι τότε

ἐκαλοῦντο Ἀχαιοί. ἄξαντες (ἄσσω) **δορί** = πεταχθέντες με τὰς μα-
 χίμους δυνάμεις· τὸ ῥῆμα κατὰλληλον ὡς ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου
 ὀργασμοῦ· **δορί**· συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχίμων δυνάμεων· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω **δάκρυ**). **τεύχη λαβόντες** = ὅπλα λαβόντες·
 ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ **δορί** ἐννοίαν. **στενόπορα βάθρα Αὐλίδος** = εἰς
 τοὺς ὅρους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον
 κινήσεως εἰς τὸ **ἤχουσι** (πρβλ. **Λακεδαίμονα ἔλθων**)· τὸ **στενόπορα**
 θὰ ἤρμοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. **ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασιν**
τ' (ε)· ἐν διὰ δυοῖν = δι' ἄρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἥρωες
 παρ' Ὀμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. **ἡσχημένοι** = ἐφωδιασμένοι·
ἀσκῶ = φιλοτεχνῶ, ἐφοδιάζω. **εἶλοντο στρατηγεῖν** = ἐξέλεξαν νὰ εἶμαι
 ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. **Μενέλεω χάριν**· ἄλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ.
 Ὁ Ἀγ. ἐξέλεγε ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ὡς ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων
 παρὰ ὡς ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει
 ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἀγ. μᾶλλον ἢ οἱ ὅρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν
 πόλεμον. **σύγγονόν γε** (ὄντα) = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἶμαι
 ἀδελφὸς του. **ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ** = ἐνῶ ἦτο ὁ στρατὸς συντε-
 ταγμένους. **ἤμεσθ'** (παρατατικὸς τοῦ **ἤμαι** = κάθηναι) = ἐκαθήμεθα
 ἀδρανοῦντες, με τὰ χεῖρα σταυρωμένα, **ἀπλοῖα χρώμενοι** = εὐρίσχο-
 μενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἡ ἀπλοια, ἂν δηλ.
 εἰς νηνεμίαν ἢ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. **Κάλχας** ὁ Θεστο-
 ρίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θεστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστὸς ἐκ τοῦ Ὀμήρου.
ἀπορία κέχρημαι = εὐρίσκομαι εἰς ἀμηχανίαν. **ἀνεῖλεν** (ἡμῖν) =
 ἐχρησιμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. **ἦν ἔσπειρ' ἐγὼ** = τῆς ὁποίας ἐγὼ εἶμαι
 πατήρ. **Ἀρτέμιδι τῇ τὸδ' οἰκούσῃ πέδον** = εἰς τὴν Ἀρτεμιν, τὴν
 ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἀρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἶχεν ἱερὸν
 καὶ πολὺ ἐκεῖ ἐτιμᾶτο. **θῦσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἶναι**· τούτων τῶν ἀπα-
 ρεμφάτων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ **ἀνεῖλεν** τὸ μὲν **θῦσαι** εἶναι τελικόν,
 τὰ δὲ ἄλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ **ἀνεῖλεν** ἔχει λεκτικὴν σημασίαν.
ἔσται πλοῦς = θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. **κατασκαφαὶ Φρυγῶν**·
 δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. **θύσασι** = ἐὰν θύσωμεν, τίς ἡ μετοχή;
οὐκ εἶναι τάδε = ὅτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτὰ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω.
εἶπον = ἔδωκα ἐντολὴν **Ταλθύβιον** (ὑποκ.) **ἀφιέναι πάντα στρατὸν**
 (ἀντικ.) **ὀρθίῳ κηρύγματι** (δοτ. ὄργαν.)· Ὁ Ταλθύβιος εἶναι κήρυξ
 τοῦ Ἀγαμέμνονος· **ἀφήμι τινα** = ἐῷ τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινα
 ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. **ὄρθιον κήρυγμα** = ὀξύφωνον διαλάλημα. ὡς

οὐποτ' ἂν τλᾶς = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἶχα τὸ ψυχικὸν σθένος. οὓ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὓ δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθε δυνατόν ἐπιχείρημα φέρων· ὑπερβολή. τλῆναι = τολμῆσαι. κᾶν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ-αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ἐγκαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαί. ἐγκαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαίνῳ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κοινωνικὴ περιωπή. οὐνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἂν δὲν πάῃ εἰς τὴν Φθίαν ἢ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταίμηςτρας = ἂν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή. τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος : τόδε· πειθῶ (κατηγ.) = εἶχον ὡς πειστικὸν μέσον τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ : ψευδῇ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον ψευδές, ἀνύπαρκτον· ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἴσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἢ ὑπόθεσις· γινῶσται τῆς ὑποθέσεως ἦσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὀδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσώτατα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνω = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὅχι ὀρθήν. αὖθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθώνω. οὐ καλῶς — καλῶς· ἰσχυρά ἢ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδοῦντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὐφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὐφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ λαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 - 163

'Αλλ' εἶα· παρακελ. = ἐμπρός. χώρει πρὸς Ἄργος = κατὰ τὸ Ἄργος. Λέγει πρὸς Ἄργος καὶ ὅχι εἰς Ἄργος, διότι ἦτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ Ἄργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὁδὸν ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς· ὁ Ἀγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβὼν· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκυθε· παρακ. τοῦ **κεύθω** = κρύπτω, περιέχω. **λόγῳ** = προφορικῶς.
δόμοι = ἡ οἰκογένεια. **σημαίνω** = ἀνακοινώνω. **σύντονα** = σύμφωνα.
γλώσση = λόγῳ (113). **αὐδῶ** = λέγω. **πέμπω** (99) πρὸς ταῖς
πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. **ὦ Λήδας ἔρνος**·
 τρυφερά συζυγικὴ προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. **τὰν σὰν Ἴνιν** =
 τὴν θυγατέρα σου. **κολπώδης** = πολύκολπος. **πτέρυξ** = προεξοχή. **Αὐ-**
λιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ ὅλον. **πτέρυγ' ἀκλύσταν** = ἀκλυστον
 (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. **πτέρυγα**· μεταφορά·
 κατάλληλος ἢ εἰκὼν, διότι ἡ νῆσος Εὐβοία προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ
 εἰς τὴν ἀντικρὺ ἡπειρον, τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα. **δαίω ὑμεναίους** =
 παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μὲ τὰ γαμήλια ἄσματα = τελῶ γάμους.
εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχὴν. **Ἀχιλεὺς**· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ
 παρ' Ὀμήρῳ. **ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν** διὰ τὸ μέτρον· **ἀπλα-**
κίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. **λέκτρα** = γάμος. **μέγα φυσῶ** =
 πολὺ φουσκώνω. **ἐπαίρω θυμὸν** = ἀνάβω ἀπὸ θυμό· **ἐπαρεῖ θυμὸν** =
 θὰ θυμώσῃ. **τόδε καὶ δεινὸν** = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ
 ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. Ὁ Ἀχιλεὺς ἦτο δξύθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος
 εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ὀμήρῳ, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ
 τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. **σήμαιν'** ὃ **τι φῆς** = λέγε ὅτι
 ἔχεις νὰ εἴπῃς. **ὄνομα παρέχων οὐκ ἔργον** = δίδων μόνον τὸ ὄνομά
 του, ὅχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχὴν του. **ὃ **τι** πράσσομεν**· πλαγία
 ἐρώτησις ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδε** = τί μαγειρεύομεν. **ὅτι**· εἰδικὸς σύνδεσμος
 ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδε**· **ἐπιφημίζω** = ὑπόσχομαι. **ἐκδώσειν λέκτροις** =
 ὅτι θὰ δώσω εἰς γάμον. **νυμφεῖος ἀγκῶν** = νυμφικὴ ἀγκάλη. **ὅς...**
Δαναοῖς· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. **τῷ τῆς θεᾶς** (γόνῳ) = τῷ
 Ἀχιλλεῖ, τῷ υἱῷ τῆς Θέτιδος. **φατίζω** = ἐπιφημίζω· ἡ μετοχὴ **φα-**
τίσας ἐνδοτικὴ. **ἄλοχον** (κατηγ.) ἡγες· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου =
 ἐπεχειρεῖς νὰ φέρῃς, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδιάζες νὰ φέρῃς. **σφάγιον**·
 κατηγ. = θῦμα. **Δαναοῖς**· δοτικὴ χαριστική. **ἐξίσταμαι γνώμας** =
 χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλίζομαι. **ἄτα** = **ἄτη** = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ,
 τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτοι οἱ δωρικοὶ
 τύποι **γνώμας ἐξέεσταν** (136), **ἄταν** (137) πρὸς οὓς παράβαλε καὶ
 τοὺς : **τὰν ἀκλύσταν** (120), **τὰν σὰν** (119). **ἐρέσσω πόδα** = κινῶ
 γοργὰ τοὺς πόδας· **ἐρέσσω** κεῖται μεταφορικῶς· **πόδα** ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ
 πληθ. (πρβλ. **δορί**). **ὑπέικω γῆρα** = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, μὲ κατα-
 βάλλει τὸ γῆρας. **νυ** (**ν**) = λοιπόν. **μὴ ἀλσώδεις ἔξου κρήνας** = μὴ

ἵζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μὴ καθίσσης εἰς σκιερὰς κρήνας. θέλγομαι ὕπνῳ = παραδίδομαι εἰς τὰ θέληγτρα, τὴ γλύκα τοῦ ὕπνου. εὐφημα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιώπα· τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέγεις; πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω ἓνα τέτοιο λάθος; Θεὸς φυλάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρων ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας καὶ ῥαθυμίας. Κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ὤφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμες, εὐοιῶνους λόγους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῇ δυσοιῶνους λόγους, ἐτήρουν σιγὴν, ὅθεν εὐφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = πάντοῦ. πόρος σχιστός = σταυροδρόμι. ἀμείβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μὴ τίς σε λάθῃ... ναῦς· ἡ σειρά· μὴ τις ἀπήνῃ κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν λάθῃ σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν ὄχοις· ἀπήνῃ· τετράτροχος ἅμαξα συρομένη ἀπὸ ζευγὸς ἵππων ἢ ἡμιόνων· παραμείβομαι = προσπερνῶ. μὴ λάθῃ παραμειψαμένη = μὴ προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῇς. τροχαλὸς = ταχύς. ὄχος = ὄχημα. πάλιν ἐξόρμα = γύρισέ (τὴν) βιαστικά πίσω. σεῖε χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημείωσον τὸ ἀσύνδετον, δι' οὗ ἀποδίδεται ἡ διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται ἡ γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ἰεῖς = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (πομπαὶ) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλωπεῖαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν· θυμέλη = βωμός, ἱερόν· θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ἱερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπεῶν τειχῶν, ἡ ἀκρόπολις ἡ περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ἱερὰ ἐκάστης πόλεως εὕρισκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τὰ प्राइστορικά τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελωρίων ἀκατεργάστων λίθων· ἡ κτίσις των ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἐχόντων τὸ σῶμα γιγαντώδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων. πιστός = πιστευτός. παιδί σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγίδα φύλασσε = πρόσεξε μὴ χαλάσῃς τὴν σφραγίδα. ἴθι = ἐμπρός· κατεπεῖγει τὸν πρεσβύτερον ὁ Ἀγ. λευκαίνει ἤδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τῶρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. ἡὼς πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου = ἡ αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἥλιου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δὸς καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. ὀλβιος = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὕλικῆς ἀπόψεως). ἐς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εὐδαίμων = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ ὀλβιος καὶ εὐδαίμων ἐννόησον τὸ παραλειπόμενον ἐστί. Διαρκῆς εὐδαιμονία

εἶναι ἀνύπαρκτος εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀγαμέμνων παρ' ὅλον τὸ ἐπιφανειακὸν του μεγαλεῖον εἶναι δυστυχὴς κατὰ γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. Ὁ γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. Ὁ Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν του.

Οἱ ἐρμηνευθέντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Π ρ ό λ ο γ ο ν τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πράξιν σημερινῆς τραγωδίας, τμήμα τῆς τραγωδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ὕθμῳ, περιέχει τὴν λεγομένην π ρ ό τ α σ ι ν (εἰσαγωγὴν), ἣτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πράξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγωδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλαττήριον τὸ κινεῶν τὴν πράξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμίστραν ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἶναι περιέργοι νὰ ἴδουν, ἂν θὰ προλάβῃ ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἢ θὰ εἶναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, ὅπου πρόσωπα εἶναι ὁ Ἀγαμ. καὶ ὁ πρεσβύτες. Ἡ σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικόν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τοῦ 107 - 114), ἐν ἱαμβικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δ' ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτου ὄντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν ἐξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι ὁ πρόλογος τῆς τραγωδίας, τὸν ὁποῖον ἀποθανὼν ὁ Εὐριπίδης ἀφήκεν, εἶναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὐριπιδεῶν προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμήματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐριπίδου, ὁ ὁμώνυμος, ὅστις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογίαν, Ἰ φ ι γ έ ν ε ι α ν τ ῆ ν ἐ ν Α υ λ ί δ ι , Ἀ λ κ μ έ ω ν α ἐ ν Κ ο ρ ί ν θ ω καὶ Β ά κ χ α ς , ἵνα ἐκκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀνιαρὸν, τὸ ὁποῖον ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρὸς του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἰωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὐριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς ὀρχήστρας γυναῖκες ἐκ Χάλκιδος ἑγγαμοὶ καὶ νεαραί, παρέρχονται ἤδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ὡς ἐγχώρια καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἕκαστον ἐκ τριῶν γυ-

ναικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἕκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν ὀρχήστραν μὲ σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν ὀρθμὸν τῶν ἀναπαίστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικὴν τῶν θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ὀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγουν τί θέλουν ἐκεῖ, ἄδουν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορικόν, π ἄ ρ ο ο ρ ο ν καὶ αὐτὸ καλούμενον, τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 - 302)

Στροφή α' (164 - 184)

ἔμολον· ὁρ. β' τοῦ βλώσχω = ἔρχομαι (πρβλ. μολὼν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἐκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ ὁμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν της. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γῦρο ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιθέτων (παρακτίαν (164), ἐναλίας (165), ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ ῥεύματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω· ἀμεταβ. = προσορμιζομαι, καταπλέω· κέλασσα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας τροφόν. τροφός = ἡ τροφοδοτοῦσα. ἀγχιάλος (ἄγχι-άλος) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ ἧς ἐνταῦθα πρόκειται, ἴσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν Ἅγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲ προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανός (ἀ [ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) εὐγενής, ὑπερῆφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆες κωπήλατοι· πλάτη· συνεκδοχὴ· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. οὖς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρὰ: οὖς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενέλαόν τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις - ιος = σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων ἄγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲ χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχὴ. οὖς· ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενέλαόν τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· ὑποκ. τοῦ στέλλειν, ἐπὶ τὰν Ἑλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἑλένης. Μετὰ τὰῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἄν = ἦν Ἑλένην

(ἔλαβε). **δωνακοτρόφος** = ὁ τρέφων καλάμια. **Εὐρώτας**· ὁ γνωστός τῆς Σπάρτης ποταμός. **δῶρον τὰς Ἀφροδίτας** = ὡς δῶρον ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην· ἡ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεῖτο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. **ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις** = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. **ἔσχεν ἔριν μορφᾶς** = ἠγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἡ Ἑλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἡ Ἀφροδίτη ὡς καλλίστην, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἑριδος.

Ἀντιστρ. α' (185 - 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρτέμιδος ἤλυθον ὁρομένα = διὰ τοῦ πολυθύτου δὲ ἄλσους τῆς Ἀρτέμιδος ἤλθον πεταχθεῖσα βιαστικά. **πολύθυτον ἄλσος** = ἄλσος ὅπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνεδήτως ὁ Χορὸς ὑπεθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἤξιωσε πρὸ ὀλίγου ἡ Ἀρτεμις. **ὁρομένα**· μὴ ἀόριστος μετοχῆς τοῦ **δρυνυμαι** = ἐγείρομαι, πετιέμαι. **φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν αἰσχύναν** **νεοθαλεῖ** = μετὰ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν. **φοινίσσω** = κοκκινίζω· ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. **παρῆς** = παρηγῆς = παρειά. **νεοθαλής**· ἐπίθ. = νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ **αἰσχύναν** ἀντὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὴν παρῆδα. **θέλουσ' ἰδέσθαι** = **θέλουσ' ἰδεῖν**· ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὀπλοφόρους Δαναῶν = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηναὶς τῶν ὀπλιτῶν Δαναῶν. **ἔρυμα** = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. **ἀσπίς**· περιληπτικόν = ὀπλῖται ἀσπιδοφόροι. **κλισίαι ὀπλοφόροι** = σκηναὶ φέρουσαι ὀπλίτας. **ἀσπίδος ἔρυμα** — **κλισίας ὀπλοφόρους**· χιαστί. **ἵππων ὄχλος** = ἄρμάτων πλῆθος. **δύ' Αἴαντε** = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Οἰλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. **Πρωτεσίλαος**· υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. **θάκος** καὶ **θῶκος** = ἔδρα. **ἐπὶ θάκοις**· ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρῳ· **σύνεδρος** = ὁ συγκαθήμενος. **ἡδομένους**· κατηγορ. μετοχῆ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, ὁ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἐφεξῆς αναφερόμενος Παλαμήδης). **μορφαὶ πολύπλοκοι** = συνδυασμοὶ πολύπλοκοι. **πessoί**· εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιάν

ἐφεῦρεν ὁ Παλαμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)**· δωρικὰ = ὁ Ποσειδῶν. **παῖς Ποσειδᾶνος** = ὁ Ναύπλιος. **Διομήδης**· υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά**· ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**· θεράπων τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης Ἰδομενέως, ὁ ὁποῖος λέγεται Ἄρεος ὄζος = βλαστὰρι τοῦ Ἄρεως, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὅλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδί τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσεά. **νησαῖα ὄρη** = ὄρεινῃ νῆσος· ἡ Ἰθάκῃ εἶναι πετρώδης καὶ ὄρεινῃ, ἔχουσα τὸ ὄρος Νήριτον. **Νιρεὺς**· ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, ὁ κάλλιστος μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἄγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὀδυσσεὺς καὶ Νιρεὺς βάλλουσι τὸν δίσκον.

Ἐπωδὸς (206 - 230)

εἶδον... Ἀχιλλᾶ. **λαιψηροδρόμος** = ποδῶκης. **ισάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ **λαιψηροδρόμον** Ἀχιλλᾶ. **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· ὅρᾳ τὰ ὁμηρικὰ **ποδῶκής, πόδας ὠκύς, ποδάρκης** καὶ παράβαλε τὰ ὁμηρικὰ ἐπίσης **ποδήνεμος ὠκέα Ἴρις**, τῷ ἅμα **πνοιῇσι πετέσθην**. **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων**· ὁ δικαιοτάτος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε κροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν δπλοις** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἄμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. ὄργαν.) = ἀμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαιναν ὁ διφρηλάτης Εὐμήλος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδμήτου καὶ τῆς Ἀλκήστιδος, ὁ ἐγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἐλίσσων** = ἐλίσσόμενος = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἐβοᾶτο** = ἐβόα = ἐφώναζε δυνατὰ (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ῶ** = οὐ (Εὐμήλου). **ιδόμαν** = εἶδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **θεινομένουσ**. **χρυσοδαίδαλτοι στομίους πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοὺς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = ῥάβδος μὲ αἰχμὴν ὀξεῖαν, δι' ἧς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θείνομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοι ζῦγιοι**· ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐξευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ῥυμοῦ (τημωνίου). **βαλιούς λευκοστίκτῳ τριχί** = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἵπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ἄρμα. Τούτων ὁ μὲν ἀριστερὸς σειραῖος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτήρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τόξον, ὁ δ' ἕτερος ἄκρος δεξιὸς νὰ διαγράψῃ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ μέγιστον τόξον, διὸ καὶ ὀνομάζονται **ἀντήρεις**, ἦτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἐκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἕτερον. **καμπαῖσι**· τοπ. = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινιστρίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρὰ** = ἀστράγαλοι μόνοπλοι· **μονόχαλος** = **μονόχηλος**, ὁ ἔχων μίαν χηλὴν, ἓνα νύχι· **μονόχαλα σφυρὰ** εἶναι κατὰ τὸ μῶνυχες ἵπποι. **οἷς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὅπλα ὁ Πηλείδης Ἀχιλλεύς. **ἀντυξ**· θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ἄρματος. **σῦριγξ**· θ., τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, ὅπου εἰσέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. Ἡ περιγραφὴ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἰδίᾳ τὰ : **ἐβοᾶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἐξαίρεται ὁ ἥρωες Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν τραγῳδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλευέθητι τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ.ἑξ.

Στροφή β' (231 - 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ[στερ.] - θέσφατος, θεὸς - φημί) = ἀπερίγραπτος. **καὶ εἰς θεάν ἀθέσφατον** (ἧλθον) = καὶ ἀπήλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ὥς** = ἵνα. **πλήσαιμι**· ὁρ. τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἱκανοποιῶ. **ὄψις γυναικείος ὀμμάτων** = γυναικεῖα φιλοπεριέργεια. **ἄδονάν** = ἡδονή· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ὡς μέλι. **ἦν ἔχων** = εἶχε. **πλάτας**· περιληπτικὸν = **τῆς πλάτης** = τοῦ στόλου. ὁ **Μυρμιδῶν Ἀρης Φθιώτας** (-ης) = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θυοῖαις**· ἀντὶ **θοαῖς** = μετὰ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. Ὁ Εὐρύπιδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, ὅπως ἦσαν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ· τὰ πλοῖα ἦσαν μόνον μεταφορικά, ὄχι καὶ πολεμικά. **Νηρηίδες δὲ θεαὶ χρυσέαις εἰκόσι κατ' ἄκρα ἔστασαν** = Νηρηίδες δὲ θεαὶ μετὰ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἦσαν στημέναι. **Νηρηίδες**· αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ἦτο καὶ ἡ Θέτις. **σῆμα** = ὡς διακριτικὸν γνῶρισμα. **πρύμναις**· τοπικὴ πτώσις.

Ἀντιστρ. β' (242 - 252)

Ἀργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ἰσῆρετμοι = Ἀργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἴσας ἐστέκοντο. **πέλας ταῖσδε** = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. **ῶν** = τούτων. **στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, δν (Μηκιστέα) τρέφει** = ἀνέθρεψεν· ὁ Μηκιστεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Τηλεμάχου, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργεῶν Ἀδράστου, πατὴρ τοῦ Εὐρύπλοου, ἐταίρου τοῦ Διομήδους. **Καπανεὺς**· Ἀργεῖος ἥρωας, εἷς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. **Σθένελος**· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. **Ἀτθίδος (γῆς)** = ἐκ τῆς Ἀττικῆς δὲ ὁ **Θησέως παῖς** = ὁ Δημοφῶν. Καθ' Ὁμήρον ἐν Β 552 τῶν Ἀθηναίων ἡγεῖτο ὁ **Μενεσθεὺς** ἄγων 50 νᾶς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 ὁ Εὐριπίδης κατακεύων τοὺς Ἀθηναίους. **ἐξῆς** = ἐχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν Ἀργείων. **ναυλοχῶ** = ἔχω ἀγκυροβολήσει. **θεὰν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν** = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἵππων. **μῶνυχος** = ὁ ἔχων μίαν ὀπλήν· τὸ **μῶνύχοις** πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἵππους τοῦ ἄρματος. **θετὸς** = τοποθετημένος, στημένος. **φάσμα** = σῆμα. **εὐσημον** = εὐδιάκριτον. **ναυβάτης** = ὁ τῆς νεὼς ἐπιβάτης.

Στροφὴ γ' (253 - 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἑνοπλοὶ δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ποντίας νῆας** = νᾶς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. **σημείοισι** = σήμασι. **Κάδμος ἦν (σῆμα)**· εἶχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοικίκης Ἀγήνορος, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀγροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. **Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνεδύθησάν ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἑνοπλοὶ, ἐξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκῶν τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο **δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοὶ. κόρυμβα· κόρυμβος** ἄρσ., εἰς τὸν πληθ. **οἱ κόρυμβοι** καὶ τὰ **κόρυμβα** = τὸ προεζέχον καμπύλον ἄκρον τῆς πρύμνης. **ἄρχε** = ἦρχε **ναίου στρατοῦ** = τοῦ στόλου. **Λήιτος**· ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενὴς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-**

γενεῖς) ὧν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἦγε. Οἰλέως τόκος = ὁ Αἴας. Ἰσας τοῖσδε· κατὰ βραχυλογίαν ἀντί : Ἰσας ταῖς τῶνδε (τῶν Φωκέων). Θρονιαῖς πόλις = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικνημίδων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

Ἀντιστρ. γ (265 - 276)

ἐκ Μυκήνας τὰς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκήνας τὰς ἐχούσας τὰ Κυκλώπεια τεῖχη· Μυκήνη (- αι). ἔπεμπε = ἔστελλε (178), ἤγεν, ἐκίνητοποιεῖ. ναυβάτας = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. ἡθροῖσμένους = ἡθροισμένους. σὺν = συγχρόνως. ἦν ταγὸς = ἦν στρατηγός. σὺν ταγὸς = συστράτηγος μὲ αὐτόν, ὁ Ἄδραστος. τὰς φυγούσας μέλαθρα . . . ὥς λάβοι· ἡ σειρά : ὥς (ἵνα) λάβοι Ἑλλὰς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) τὰς φυγούσας (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἶκον) χάριν βαρβάρων γάμων (= γάμων μετὰ βαρβάρων)· ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγωδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης ἦτο ὕβρις δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Νέστωρ Γερηνίος· ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. κατειδόμεν (- ην) = κατεῖδον. πρύμνας (= πρύμνης) σῆμα ταυρόπου· οὐδ. ἐπιθετον προσδιορίζον τὸ σῆμα. ὄρᾱν· ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ταυρόπου· κατὰ τὴν μορφήν. τὸν πάροικον Ἀλφε(ι)ὸν = τὸν γείτονα Ἀλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὅρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἐλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο κέρατα, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφὴ δ' (277 - 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. Αἰνιᾶνες· ἀρχαιοτάτον Ἑλληνικὸν φύλον κατοικοῦν κατὰ τὸν Ὀμηρον τὴν παρὰ τὴν Δαδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὁποῦθεν ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. τῶν δ' αὖ πέλας δυνάστορες (= κυρίαρχοι) Ἥλιδος (ἦσαν). πᾶς λεῶς = ὅλος ὁ κόσμος. λευκήρετμος Ἄρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. Τάφιος = ὁ ἐκ Τάφου. Ἡ Τάφος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν Ἐχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μετὰ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοί της ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς κυρίως λέγεται περὶ μητρὸς (λοχεύω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησίδας εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελφού (Ἀσπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

Ἀντιστρ. δ' (289 - 302)

ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **Ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαῖος** (laevus) = ἀριστερός. **τῶν** = ὧν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρας εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὧν ἐκ τοῦ ἄσσον = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ὦρμει** = εἶχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. Ὁ Αἶας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲ δώδεκα εὐστροφώτατα πλοῖα. ὥς = οὕτως. **ἄιον** = ἤκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ῶ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεῶν** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἔάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βᾶρις - ἰδος**· θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται** κλπ = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἤτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἶον**· ἐπίρρ. = ὅτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα**· συνεκδοχὴ = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις πού εἶδον ἐδῶ. **τὰ δέ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἶκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σῶζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. Ἡ ἔννοια : σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν πού εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας πού ἔλαβα κατ' οἶκον καὶ τὰς ὁποίας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἑλληνικόν.

Ἡ γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι : ἐ μ ᾶ ν (168), τ ᾶ ς κ λ ε ι ν ᾶ ς Ἀ ρ ε θ ο ὕ ς α ς (170),

κατειδόμεαν (171), ἀμέτεροι (176), οἵτινες δίδουν εἰς τὴν γλῶσσαν χρωμα δωρικῆς διαλέκτου, ἥτις ἦτο πανελληνίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, ὅπως καθόλου τὰ χορικά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὔσης ὅλης ἐπικῆς. Εἶναι ξηρὰ ἀπομίμησης τῆς Τειχοσκοπίας (Ὁμ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἢ Καταλόγου νεῶν (Ὁμ. Β' 494 κ. ἐ.), μόνον κόσμον ἔχουσα τὸν κόσμον τῶν κορυμβίων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφὴν) προστίθενται τρία στροφικά ζεύγη, ἐνῶ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἣν καὶ τελειώνουν. Συναισθήματα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἐκφράζει· μόνον ἀσθενῇ τινα θαυμασμόν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκίστρωσίς της πρὸς τὴν προῆξιν εἶναι ἀσθενῆς καὶ χαλαρὰ (ἡ γυναικεία περιέργεια). Ἀφ' οὗ ὁ Χορὸς ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Πρεσβύτες διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν ἐδῶς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 - 542)

α') 303 - 334

Μενέλαε· εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεῶν** (ἤν) = χρῆν. **ἄπελθε** = φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός·** τοῦτο ὑπενθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτες (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τοῦνιδος** = τὸ ὄνειδος. **ἐξονειδίζω** = ἐκστομίζω ὕβριν. **καλόν·** κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ ὄνειδος·** εἶναι ὀξύμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἄν** = θὰ χύσης δάκρυα. **εἰ πράσσοις, ἃ μὴ πράσσειν σε δεῖ·** ὁ πρεσβύτες ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον** = παραβιάζω τὴν σφραγίδα, ἀνοίγω τὴν ἐπιστολὴν. **οὐδέ γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολὴν, ἣν χαρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά**, διότι ἐματαίωσε τὴν ἐκστρατεῖαν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἑλλησιν·** ἀναχρονισμός. **ἀμιλλῶ·** β' ἐν. προστακτ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι·** **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα** = σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχνης μὲ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). Ὑπαινιγμός τοῦ Εὐρύπιδου κατ' ἀναχρονισμόν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἧς δείγματα ἦσαν αἱ σοφιστικαὶ **διαλέξεις, ἀντιλογίαι,**

ἀγών ἢ ἄμιλλα λόγων. οὐκ ἂν μεθείμην· ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε
 ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον·
 τὸ σκῆπτρον ἐχρησιμοποιοῦν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν
 ὁποῖαν ἐκτύπουν τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον
 ἀντὶ τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σοῦ σπάσω
 τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν.
 μέθες· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλος ὧν λέγεις λόγους· ὁ
 πρεσβύτερος δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῖ ἀπὸ τὸν δοῦλον
 ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγὰς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ
 πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὦ δέσποτ',
 ἀδικούμεσθα· ὁ Ἀγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηπὴν τὴν θόρυβον παρέρχεται
 εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει
 ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει =
 καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ
 χειρῶν ἐμῶν — βία· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ
 Μεν. ὅρα καὶ σὰς (ἐπιστολὰς) — ἐμῶν (ἐκ χειρῶν). ἔα· ἐπιφώνημα
 δηλοῦν κατὰπλῆξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον : μπᾶ. ἐν πύλαισιν =
 ἔξω εἰς τὴν εἴσοδον. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῦθος (ἐστι) κυριώτερος
 λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὅχι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ ὁμιλῶ. Ὁ Με-
 νέλαος καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ
 ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ ὁμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὁποῖον
 τὸ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀπετάθη ὁ Ἀγ. (317). οὐμός οὐχ ὁ τοῦδε·
 σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βία ἄγεις (αὐτὸν) =
 βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται ὅτι ὁ Μεν. ἐξηκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν
 πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἀγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον
 ἀπὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφῶρῃ συλληφθῇ παλιμβουλος.
 ἴν' ἀρχὰς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ
 ἀρχὰς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον
 ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτό. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν,
 εἰς ἣν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητικῇ. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον =
 δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς. τρέσας· μτχ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρι-
 μάζω ἀπὸ φόβου· ὅρα τοὺς τρέσαντας. γεγώς· ἐνδοτ. μετοχή = ἂν
 καὶ ἐγεννήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέ-
 στου) λογοπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστο-
 λήν), ἥτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτης = ἐξυπηρετοῦσα,
 ὄργανον κακοηθεστάτου περιεχομένου. ἡ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἃ μὴ

καιρός (ἔστι) = ὅσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. **ἀνίημι**
σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγιδα, λύω, καταστρέφω. **γε** = ναί.
ἀνοίξας (αὐτὴν) (οἶδα) (τὰ) κακά, ἃ σὺ εἰργάσω λάθρα. ὥστε
σ' ἀλγύναι = ὥστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ
ἀνοιγμὰ τῆς ἐπιστολῆς)· ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ **ἀνοίξας.** **ποῦ** = πῶς.
κἄλλαβες = καὶ ἑλάβες· ὁ καὶ εἰς ἐρωτήσεις προσδίδει τόνον. **νιν** =
αὐτὴν τὴν δέλτον. **ὦ θεοί·** ἀναφώνησις, εἰς τὴν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἥτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντὶ
τοῦ **ὦ θεοί** ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα **φεῦ, οἴμοι.** **σὴν παῖδα·** πρόληψις
ἀντί : **εἰ σὴ παῖς ἀπ' "Αργους στράτευμ' ἀφίξεται.** **τάμ' =** τὰ
ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. **φυλάσσω =** προφυλάσσω. **τόδε**
οὐκ (ἔστιν) ἀναισχύντου ; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ πρᾶξις σου δὲν
εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου ; Αἱ ἐρωτήσεις καὶ τὸ
ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. **τὸ βούλεσθαι =** ἡ βούλησις. **κνίζω =** γαργα-
λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. **οὐχὶ δεινά ;** ἐνν. **ἔστι τάδε ; οἰκῶ οἶκον**
= διευθύνω οἰκογένειαν. **οὐκ ἑάσομαι ;** = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
(οὐ) = οὐκ ἑάσει = δὲν θὰ ἀφεθῆς ἐλεύθερος. **φρονεῖς γὰρ πλάγια =**
διότι πονηρεύεσαι. **τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα·** ἀναφορά
= ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν· ἡ ὅλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε·
ἡ τριπλὴ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. **εὖ κεκόμψευσαι =** τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
χαριτωμένα. Ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
δίπλωσιν. **σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (ἔστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα)**
= ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων· εἰρων. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. **νοῦς ὁ μὴ βέβαιος =** νοῦς
ποῦ δὲν ἐμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλὶμβουλος, αὐτὸς ποῦ γυρίζει
σὰν ἀνεμόμυλος. **ἄδικόν (ἔστι) κτῆμα =** γεννᾷ ἀδικίας, ζημίας. **οὐ**
σαφές = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

β') 335 - 357

ἐξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. **ὀργῆς ὕπο =** ἀπὸ θυμόν.
ἀποτρέπομαι τάληθές = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. **κατατείνω**
λίαν = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός· ἡ μεταφορὰ
ἀπὸ τὰ σχοινία ἢ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

μή ματαιοπονοῦν δέ. ὥς ἄνολβον εἶχες ὄμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἦτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἶχες χάσει. εἰ μὴ **δορός ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον** = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. **ἄρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός·** περιληπτικὸν καὶ συνεκδοχὴ. **παρακαλῶ τινα** = ζητῶ τὴν συνδρομὴν τινος. **τί δράσω;** ἀπορηματικὴ ὑποτακτικὴ. **τίν' ἀπορῶν εὐρω πόρον;** ἡ σειρά: **τίνα πόρον εὐρω ἀπορῶν;** πόρος = διέξοδος. ἀπορῶν πόρον· ὀξύμωρον. ὥστε μὴ **στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος** = ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος **στερέντα** (σέ) **ἀρχῆς· στερεῖς = στερηθεῖς.**

γ') 358 - 369

ἐν ἱεροῖς = ἐν ἱεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ ἱερὰ εἶπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα **θῦσαι καὶ ἔσεσθαι**, ὧν τὸ α' εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. **ἦσθεις φρένας — ἄσμενος — ὑπέστης — ἐκὼν — οὐ βία·** διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἐξάιρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἀγ. **ἐκὼν οὐ βία·** σχῆμα ἐκ παραλλήλου. **ὕφισταμαι** = ὑπισχνοῦμαι. **πέμπεις** = στέλλεις γράμματα. **πρόφασιν·** προεξαγγελτικὴ παράθεσις = μὲ τὴν πρόφασιν, δηθεν, **τάχα. ὥς γαμουμένην Ἀχιλλεῖ** = ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. **ὑποστρέφας** = πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρῶτην. **λέληψαι** = εἴληψαι = ἔχεις συλληφθῇ. **μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς** = γράφας ἄλλα γράμματα. **ὥς** = ὅτι δηλ. **ὑποστρέφας — μεταβαλὼν·** συνώνυμα πρὸς ἐξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. **οὗτος αὐτός... σέθεν·** ἡ σειρά: **οὗτος αἰθήρ, δς ἦκουσε σέθεν τάδε, ἐστὶν ὁ αὐτός** = μάρτυς εἶναι ὁ αἰθήρ, ὁ ὁποῖος, **χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἦκουσεν ἀπὸ σέ τάδε** = τὰς ὑποσχέσεις σου. **τὰ πράγματα** = ἡ πολιτικὴ. **μυρίοι δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα** = δὲν ἔχουν μετρημὸ βεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἴδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικὴν. **ἐκπονοῦσι** = κοπιᾶζουν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικὴν). **ἐξεχώρησαν** = ἐκχωροῦσι = ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικὴν. **κακῶς** = κακῶς ἔχοντες = εἰς κακὴν κατάστασιν. **ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου·** ἀναγκαστικὸν αἷτιον = δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. **ἐνδίκως = δικαίως** = ἀπὸ δικαίαν κρίσιν. Ὁ Ἀριστείδης ἐξωστραχίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. **ἀδύνατοι γεγῶτες** = ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῇ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν = προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοί** = ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικὴν των ἀξίαν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 - 387

Ἑλλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω = κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος. **ἦ· ἀναφ. αἰτιολ.** = διότι αὕτη. **θέλουσα**· ἐνδοτικὴ μετοχή. **δρῶ τι κεδνὸν** = κάμνω τι σοβαρόν. **ἐξανήσει βαρβάρους καταγελῶντας** (αὐτῆς) = θὰ ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ τὴν περιγελοῦν = θὰ ἀνεχθῇ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. **οἱ οὐδένες** = οἱ οὐτιδανοί. Ἴσως ὁ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι χάριν ὀλίγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθῶν τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις ὑπεβόηθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς Ἑλλάδος χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. **διὰ σέ καὶ τὴν σὴν κόρην**· = ἐξ αἰτίας σου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ ὁποία καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· **τὴν σὴν κόρην**· περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. **τίθεμαι προστάτην χθονὸς** = ἐκλέγω ἄρχοντα τῆς πατρίδος μου. **ἄρχων ὅπλων** = στρατηγός. **ἕκατι γένους** = ἕνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. **ὥς** = διότι. **πᾶς ἀνὴρ ἄρχων πόλεως** (εἴη ἄν), **ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν** = ἂν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ σύνεσιν. **προστάτης**· ἀναχρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς χρόνους. Προστάται τοῦ δήμου ἐκαλοῦντο ὁ Κλεισθένης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ξάνθιππος, ὁ Ἐφιάλτης, ὁ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. **νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν**· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτῃ παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφώντος Ἀπομνημονεύματα. **κασίγνητοι** = οἱ ἀδελφοί. **λόγοι μάχαι τε**· ἐν διὰ δυοῖν = λογομαχία. **βούλομαι**· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ **βούλομαι** τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. **κακῶς λέγω** = κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. **εὖ** = ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλὸν σου· ὅρα τὸ δξύμωρον **κακῶς εὖ**. **λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω** = ἔχω πολὺ ἐπηρμένους τὰς ὀφρῦς. **πρὸς τάναιδές** = μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. **σωφρονεστέρως** = κάπως μετριοπαθῶς. **χρηστὸς** = εὐσυνειδήτος. **φιλῶ**· μετ' ἀπαρεμφάτου = συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον τοῦ ὁ Ἀγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ ὁποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. **δινὰ φουσῶ** = τρομερὰ ρουθονίζω. **αἱματηρὸν ὄμμα ἔχω** = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. **τοῦ κέχρησαι** ; = τίνος ἔχεις, ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σοῦ λείπει ; **χρηστὰ λέκτρα** = σύζυγος τιμία. ὦν γάρ... ἦρχες ἡ σειρά : ἦρχες γὰρ κακῶς ἐκείνων ἃ (= ὦν) ἐκτῆσω = ἐδέχθης ἀδέξιός σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἡ πρώτη σύζυγος. **δίκην δίδωμι** = τιμωροῦμαι. **σὰ κακὰ** = τὰ ἐλαττώματά σου· ἡ γεν. τῆς αἰτίας. **ὁ μὴ σφαλεῖς** = ὁ μὴ παίσας· τραγ. εἰρωνεῖα, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἄπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἰγισθον. **δάκνω τινὰ** = πειράζω. **τὸ φιλότιμον** = ἡ φιλοδοξία. **ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν** ; ἡ σειρά : **ἀλλὰ χρήξεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῇ** (εὐμορφῇ) **γυναῖκα παρεῖς** (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) **τὸ λελογισμένον** (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) **καὶ τὸ καλόν** (= τὰς ἠθικὰς ἀρετάς) ; ὁ νοῦς : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατὶ δὲν ψέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; **ἡδοναὶ κακαὶ** = ἡδοναὶ αἰσχυραὶ **πονηροῦ φωτὸς** = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν) ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 - 413

γινώσκω οὐκ εὖ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὅχι καλὴν. **μετατίθεμαι τι** = μεταβάλλω· ἡ μεταφορὰ ἴσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἡ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δεῦτεραι φροντίδες σοφώτεραι. **σὺ μᾶλλον** = σὺ (μαινῇ) μᾶλλον = σὺ τούναντίον (εἶσαι τρελλός). **ὅστις· αἰτίαν σημαίνει** = διότι σὺ. **κακὸν λέχος** = κακὴ σύζυγος. **θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εὖ** = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει ὅλα εὐνοϊκά : τὴν κατάστασιν, ποῦ ἐδημιουργήσας ἐξ ἰδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῶ, διότι, ἐνῶ ἡ ἀξίωσίς σου εἶναι μωρά, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσῃς, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστῆρες νομίζουν ὅτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον ὄρκον. **οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες** = οἱ μωροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμον μνηστῆρες. **ἡ δέ γ' ἑλπίς... σθένος· ἡ σειρά : ἡ δέ γ' ἑλπίς, οἶμαι μὲν, θεός (ἐστὶ) κάξέπραξεν αὐτὸ (ἢ ἑλπίς) μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἡ ἑλπίς, τὴν ὁποίαν ἕκαστος τῶν μνηστέρων εἶχεν ὅτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός. οἶμαι μὲν· κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον. κάξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐξέπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ**

ὄρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμίς σου, τὰ ἰδικά σου μέσα. οὓς λαβὼν
στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρία
φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἡλιθιότητα.
Εἶναι μωροὶ καὶ ἡλίθιοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι
τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν.
ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν ἡμποροῦν νὰ
ἔχουν ἰσχὺν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογη-
θέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι.
τάμά· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου· σκόπιμος ἡ χρῆσις
τοῦ πληθ. τάμά τέκνα· ὥς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἐγεινάμην,
ἵνα ἐξαρθῇ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὖ ἔσται παρὰ
δίκην = αἱ μὲν ἰδικαὶ σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον.
τιμωρία = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὐνιδος = κακοηθεστάτης συ-
ζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἐγὼ δὲ
συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐ θὰ εἶναι καὶ εἰς
τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἐννοῶ
σύ μὲν... νὰ τακτοποιήσης, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις
συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· ὅ,τι γίνεται τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν
παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν παράβαλε
τὸ 'Ομηρ. νύκτας τε καὶ ἡμέρας δάκρυ χέουσα. ἄνομα κοῦ δίκαια
δρῶντα παῖδας οὓς ἐγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφε-
ρόμενος στὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια ἐγέννησα. σοι· ἄντικ. τοῦ λέλέκεται.
ῥάδια = εὐκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σύ· ἐτέθη, ἵνα κάμῃ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ
ἐγώ. τᾶμ' = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι
400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ 'Αγαμέμνονος.
οἷδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς
δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τῶρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ
ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλὰ, διότι ὑποστηρίζουν
τό : φρεῖδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιὰ του. 'Ο
Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του ὁμολογῶν ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ πονῇ
τις τὰ τέκνα του, δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν 'Α. ἄρα· τὸ ἄρ' αὖ μὲ παρατα-
τικὸν (κεκτῆμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τῶρα γινώ-
σκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους =
τοὺς φίλους ποὺ ἔχεις τῶρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατὴρ ἐκ ταύτου
γεγῶς ; = ποῦ δὲ (ἄλλου παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ
δείξης ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἴδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου ;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ **νοσεῖν** κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀντιγόῃ 253 **οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐς κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ** = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν: κοινὰ τὰ τῶν φίλων. **εὖ δρῶν παρακάλει μ'**, ἀλλὰ μὴ **λυπῶν ἐμέ** = νὰ ζητῇς τὴν συνδρομήν μου, ὅταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμῃς καλὸν καὶ ὅχι ὅταν πρόκειται νὰ μὲ λυπήσῃς. **οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι** = δὲν εἶσαι λοιπὸν ἀποφασισμένος **τάδε πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**; = νὰ ὑποστῇς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποὺ ὑφίσταται ὅλη ἡ Ἑλλάς; **Ἑλλάς σὺν σοὶ νοσεῖ** = ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ **κατὰ θεὸν τινα** = ἀπὸ ὀργῆν θεοῦ τινος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες ἐκολάκευον τὸν μεγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὀλεθρον τῆς πατρίδος των. Ἴσως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινιγμὸν ὁ φιλόπατρις ποιητής: τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 **δὲ ἔχει τὴν ἐξῆς ἔννοιαν**: αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγεις (στίχ. 410 **πονεῖν σὺν Ἑλλάδι**), **Μενέλαε**, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν· ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἑλλάς ἀνοηταίνει. **σκηπτρῷ νυν αὔχει** = καμάρωνε λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. **σὺν κασίγνητον προδοῦς** = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἴμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας** = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους **τ' ἐπ' ἄλλους (εἴμι)** = καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ς') 414 - 434

Ὁ Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ὡς προερχόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. ὦ **Πανελλήνων ἀναξ Ἀγάμεμνον**· ἡ μεγαλοπρεπὴς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν, τὴν ὁποίαν κομίζει. **ὁμαρτεῖ**· ῥῆμα ἀπὸ τοῦ ἐπίρρημα **ὁμαρτῆ** (ὁμοῦ - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **ὁμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμῆστρας δέμας**· περίφρ. = Κλυταιμῆστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ ἀπτὸν καὶ ὁρατὸν σῶμα. ὥστ' ἂν **τερφθείης ἰδὼν**· τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. ὦν· αἰτιολ. μετοχή. **ἔκδημος** = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὧν, ὁ ἀπουσιάζαν· **δωμάτων ἔκδημος**· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν : νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὡς = ἐπειδὴ μακρὰν (ὁδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικά μακρὸν δρόμον. **εὐρυτος κρήνη** = καλλιέρους κρήνη. **ἀναψύχω** = δροσίζω. **βάσιν**· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. **θηλύπους** = θῆλυς· **θηλύπουν βάσιν** = τοὺς γυναικείους πόδας των. **πῶλοι** 220. **καθεῖμεν**· ἄορ. τοῦ καθίημι = ἐῷ κατελθεῖν = καταβιάζω, ἀπολύω κάτω. **χλόη λειμώνων** = χλοεροὶ λειμῶνες. ὡς **βορᾶς γευσάλατο** (γεύσαιτο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. **ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἦκω**· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. **σῆς παρασκευῆς χάριν** = διὰ τὴν ἐτοιμασθῆς. Ὁ ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· **σῆς παρασκευῆς** δίσσημον. Ὁ ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατὴς ὁ μεμνημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. **πέπυσται**· τοῦ **πυνθάνομαι** = πληροφοροῦμαι. **ταχεῖα γὰρ διῆξε φήμη**· ἡ πρότασις παρενθετική· **διῆξε** (διάσσω) = διῆλθε ταχεῖα. **πᾶς ὁμιλος** = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. **δρόμῳ** = τροχάδην. **ἐς θεάν**· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : **ὅπως ἴδωσιν** (στρατὸς - ἴδωσιν· στρατὸς : περίληπτικόν). **οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοί** (εἰσιν) **ἐν πᾶσι βροτοῖς**. **οἱ εὐδαίμονες** = οἱ εὐτυχισμένοι. **ἐν πᾶσι βροτοῖς** = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. **ὕμναιός τις** = γάμος τις. **ἢ τί πράσσεται** = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται ; **τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε**· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγέιτο **τῶν μὲν** = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἤκουες τὰ ἐξῆς. **προτελιζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι** = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μνηστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν Ἀρτεμιν, ὡς ἐγένετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. **προτελιζουσι**· εἶναι δίσσημον· ὁ μεμνημένος θεατὴς νοεῖ : **καθαίρουσι** τὸ θυμὰ πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ῥῆμα **προτελιζω** εἶχε δύο σημασίας. **τίς νιν ἄξεται** = ποῖος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον ; **δίσσημον τὸ ἄξεται**· σημαίνει καὶ θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. **ἄνασσα Αὐλίδος** = πολιοῦχος.

ζ') 435 - 459

εἶα = ἐμπρός· κατεπείγει. **ἐξάρχομαι κανᾶ** = κάνω ἀρχὴν ἀπὸ τὰ κἀνίστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετὴν. Καὶ τοῦτο δίσσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρχτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (κρι-

θάλευρα) καὶ ἐπιπάσσω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. **τάπὶ τοισίδε** = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. **στεφανοῦσθε**· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ Μενελ. **τὸ κράτα** = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐντεῦθεν τὸ δίσσημον καὶ τοῦ **στεφανοῦσθε**. **ὕμναιον εὐτρεπίζω** = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. **λωτὸς** = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον αὐλοὺς· **λωτοῦ**· μετωνυμία. **βοάσθω** = ἄς βοῦτζη, ἄς τὸ λέη· **βοάσθω**· προσωποποιία. **τόδε φῶς ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ** = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τὶς χαρὲς· τραγικὴ εἰρωνεία. **φῶς** = αἱ γαμήλιοι δᾶδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. **ἐπήνεσα** λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. **ἐπήνεσα** = ἐπαινῶ· καλὰ, καλὰ (σὲ ἄκουσα). **ιοῦσης τῆς τύχης** = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. **ἔσται καλῶς** = θὰ ἀποβοῦν καλὰ. Ὁ ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν. **τί φῶ δύστηνος; ἄρξωμαι πόθεν;** αἱ ὑποτ. ἀπορηματικά· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικά· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό : **εἰς οἱ ἀνάγκης ζεύγματ'** ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποῖαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· **ἀνάγκης ζεύγματα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. **ὕπηλθε**· τοῦ ὑπέρχομαι = ἔστησε παγίδα. **δαίμων** = κακὸς τις δαίμων. **τῶν σοφισμάτων** = τῶν μεθόδων νὰ μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. **ἡ δυσγένεια** = ἡ ταπεινὴ διαγωγὴ. **ὥς ἔχει τι χρήσιμον** = πόσον πολὺ χρήσιμος εἶναι. **ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει** = εἶναι εὐκόλον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). **ἅπαντα** = ὅ,τι θέλουν. **ὁ γενναῖος φύσιν** = ὁ μὴ δυσγενής. **ἄνολβα ταῦτά** (ἐσπ.) = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. **τὸν ὄγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλω δουλεύομεν**· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. **ὄγκος** = τὸ ὕψος τῆς θέσεως. **προστάτης τοῦ βίου**· ὁ ὄγκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωὴν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἡ ὑψηλὴ θέσις : πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωὴν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. **γάρ** = π.χ. **δακρυῶσαι**· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν Ὅμηρον κλαίουσιν. **εἶεν** = ἔστω· ἄς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. **ποῖον ὄμμα συμβαλῶ** (ὄμματι δάμαρτος) ; = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω ; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγουν τὸ βλέμμα τοῦ θύματος των, διὰ νὰ μὴ προδοθοῦν. **συμβάλλειν ὄμμα**· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ **συμβάλλειν λόγους, δεξιὰς**. τὸ **τάλας** (αἰδοῦμαι τάλας)· αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. **ἐπὶ κακοῖς ἃ μοι πάρα** = (πάρε-

στι) = κοντά εις τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἐφθάναν τὰ βράσανα ποῦ ἔχω, ἤλθε καὶ αὕτη ἄκλητος. **εἰκότως ἄμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἠκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — **δώσουσα** (Ἀχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλτάτη κόρη. **ἵνα** = ὅπου. **ἡμᾶς**· πληθ. τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 - 484

τὴν δ' αὖ **τάλαιναν παρθένον** ὡς **ψκτισα**· ὁ ἄορ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν· **τὴν παρθένον** εἶναι τὸ ἀντικείμενον. ὡς **ψκτισα**· ἀναφώνησις **τί παρθένον**; τί κάθομαι καὶ ὁμιλῶ περὶ παρθένου; ἡ πρότασις παρενθετική. **Ἄιδης νιν** (αὐτὴν) ὡς **ἔοικε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφευθῇ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική· ὁ τάφος θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη τῆς καὶ μνηστήρ τῆς-θὰ εἶναι ὁ Ἄδης, ὄχι ὁ Ἀχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μοιρολόγια. **νιν**· ὑποκ. τοῦ **ἰκετεύσειν**. **γήμειας**· εὐκτική ἐγκλισίς δηλοῦσα κατάραν. **χῶστις** (= καὶ ὅστις) **ἔστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρῶν ἐγγύς**· πλεονασμός. **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατά. **εὐσύνετ' (α) ἀσυνέτως**· ῥήτορ. ἀντιθεσις. **εὐνύνετα** = εὐκολονόητα, τὰ ὅποια ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου· **ἀσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ**· ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀσυνέτως. **αἰαῖ... τάδε**· ἡ σειρά : ὡς **μ' ἀπώλεσεν ὁ Πριάμου Πάρις γήμας τὸν Ἑλένης γάμον**, ὅς **μ' εἵργασται τάδε**· **ἐργάζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. Ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποίαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὅμως προξενεῖ ἀντίθετα· τοῦτο λέγεται **περιπέτεια**, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἢ εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **κἀγὼ** ὡς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων. **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτίρω) συμπάθειαν. ὡς = ἐφ' ὅσον. **ὑπὲρ συμφορᾶς**· τὸ αἶτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. Ὁ Μενέλαος λέγει : **δός μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν**, ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὅρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἤλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἤθελες, καὶ θὰ γίνῃ ἡ θυαία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμνυμι Πέλοπα** = ὀρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δς πατήρ τοῦμοῦ πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ ὁποῖος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρξεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. Πέλοπα - Ἀτρέα τε· Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, ὅστις ἀφ' οὗ ἐγένετο πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισατίας ἐν Ἡλίδι, κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσόνησον, ἣτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἀτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱοὶ οἱ Ἀτρεΐδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. τὰπὸ καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας = ὅ,τι ἔχει μέσα ἢ καρδιά μου, ὅ,τι ἔχω μέσα μου. σαφῶς = εἰλικρινῶς. καὶ μὴ (ἐρεῖν) μὴδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. ἀλλ' ὅσον φρονῶ = ἀλλὰ τὰπὸ καρδίας. ὅσσε = οἱ ὀφθαλμοί. καὶ τὸς = καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀνταφῆκά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχουσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶντάς σε (= σοι). ἐξαφίσταμαι τινος = ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τι, παραιτῶ, ἀνακαλῶ. οὐκ ἐς σέ δεινός = χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. οὐπερ = ἐκεῖ ὅπου. εἰ = εἶσαι. ἀνθελέσθαι τοῦμόν = νὰ προτιμήσῃς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. οὐκ ἐνδικον = ἄδικον. τὰμά ἡδέως ἔχειν = ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. ὁρῶ φάος· γραφικὴ περιφρασίς τοῦ ζῶ.

θ') 485 - 521

τί βούλομαι γάρ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; γάμοι = σύζυγος. ἰμείρομαι = ἐπιθυμῶ. ἥκιστα ἐχρῆν (ἀπολέσαι) = οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). τὸ κακὸν (τὴν Ἑλένην) ἀντὶ τάγαθοῦ (τοῦ ἀδελφοῦ). νέος = ἐπιπόλαιος. ἦ = ἦν. πρὶν ἐγγύθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον = ἕως ὅτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἶδα καλὰ. οἶον ἦν κτείνειν τέχνα = τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ κανεὶς τὰ τέχνα τοῦ ἦν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. ἐστί, διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. ἄλλως τε = καὶ ἐξ ἄλλου. ἔλεος ἐσῆλθέ μοι (οἱ) = ἐλυπήθηκα. ἐννοοῦμαι = λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. ἦ = διότι αὕτη αἰτιολ. τοῦ ἔλεος ἐσῆλθέ μοι. ἕκατι = ἕνεκα. μέτα = μέτεστι· ἀναστροφή τῆς προθέσεως καὶ μετατόπισις ὡς πάρα = πάρεστιν. τί δ' Ἑλένης... μέτα; = καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἑλένην; ἰτω στρατεία διαλυθεῖς ἐξ Αὐλίδος· μὲ τόνον ἀξιοῖ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἄς διαλυθῇ καὶ

ἄς πάῃ κατὰ διαβόλου ἡ στρατεία = ἡ στρατιά. **τέγγω** = βρέχω.
παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. **εἰ μέτεστί μοί τι θεσφάτων**
κόρης σῆς = ἂν ἔχω δικαίωμα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορώ-
 σας τὴν τύχην). τῆς κόρης σου. **μὴ μοι μετέστω** = ἄς μὴ δικαιούμαι.
σοὶ νέμω τοῦμόν μέρος = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου.
ἀλλ' (ἅ) = ἀλλὰ (θὰ μοῦ εἰπῇτε ἐνιστάμενοι) **ἐς μεταβολὰς ἡλ-**
θον = μετεβλήθην, ἄλλαξα. **ἀπὸ δεινῶν λόγων** = ὕστερα ἀπὸ τὰ φο-
 βερὰ καὶ τρομερὰ ποῦ ἔλεγα. Ὁ Μενέλαος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
 δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστα-
 σιν λέγει : **εἰκὸς πέπονθα** = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξη-
 γεῖται σαφέστερον : **τὸν ὁμόθεν πεφυκότα** (τὸν ἀδελφόν μου) **στέρ-**
γων μετέπεσον = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν
 μου· τὸ **μεταπίπτω** εἶναι παθ. τοῦ **μεταβάλλω**. **ἄνδρός... τοιοῖδε**.
 ἡ σειρά : **τρόποι τοιοῖδε οὐ κακοῦ ἀνδρός** (εἰσιν ἴδιον) = συμπε-
 ριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἐγὼ τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν
 ἀνοήτου ἀνθρώπου. **χρησθαι τοῖς βελτίστοις ἀεί**· ἐπεξήγησις τοῦ
τρόποι τοιοῖδε· δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἐκάστοτε· ὁ φρό-
 νιμος πλανᾶται μὲν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος
 νὰ τὴν ὁμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἐκάστοτε νὰ
 ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χα-
 ρακτῆρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολήν· ἐνῶ κατ' ἀρχὰς
 ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ἑλλάδος (370), τώρα εἶναι κατ'
 αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἄνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνω-
 μαλία ἥθους· τοιαύτην θὰ ἴδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην
 βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ
 Ἀντιγόνη. **γενναῖα** = εὐγενῆ. **προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν**·
 κατὰ τὸ ὁμηρικὸν Z 209 **μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν**. **αἰνῶ** =
 ἐπαινῶ, εὖγε. **παρὰ γνώμην ἐμὴν** = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν
 ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Με-
 νελάου (320 κ.ε.). **ὑπέθηκας** = ἐστήριξας· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμε-
 λίων. **ὀρθῶς** = εἰς ὀρθὰς βάσεις. **πλεονεξία δωμάτων** = πλεονεξία
 κληρονομικῇ· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πα-
 τρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν.
ἀπέπτυσσα = σιχαίνομαι. **τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικρὰν** =
 τέτοιαν συγγένειαν ποῦ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ἡμεῖς λέγομεν :
 ἀγύρευτὴ νᾶναι τέτοια συγγένεια. **ἀλλ'** (ἀλλὰ ἡ καλὴ σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὠφελεῖ), ἤκομεν γὰρ εἰς ἀναγκαίης τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φρόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίης τύχας. Ἐπὶ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ἐπὶ τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλῃς πάλιν = στείλῃς πίσω. Ἄργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμωνων τοῦτο (ἀποστέλλων ὀπίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις τοῦ εἰς τὸν στίχον 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἔρεῖ. θάνη· τὸ ῥῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίνει ; εὐμαρὲς = εὐχερές, εὐκόλον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορά τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. κοῦδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρὸν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

ι') 522-542

οὔμ' = ὃ ἐμὲ ἐσέρχεται (57). ὃν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάθοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς ; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορά, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισυφόσπορος ἕνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστ' Ὀδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμει πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) ὃ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεὺς μορφὰς ἀλλάσων. τοῦ τ' ὄχλου μέτα (ἐστὶ) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μετὰ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἐνέχεται = εἶναι ἐνοχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῶ κακῶ· κακῶ οὐς., δεινῶ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίᾳ. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ' (α), ἐν Ἀργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἀργείων. ἃ Κ. θέσφατ' ἐξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ἐξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμει = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἐγώ... εἶδ. πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστην ἐγώ θύσειν θῦμα

Ἄρτεμιδι κᾶτα ψεύδομαι; ἡ σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἐξῆς: καὶ ἐγὼ ὑποστὰς θύσειν Ἄρτεμιδι θῦμα ὅμως ψεύδομαι; ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. οἷς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας· ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ καὶ ἡμεῖς... κελεύσει· ἡ σειρά: κελεύσει Ἀργεῖους, ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ, σφάζει κόρη. συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάξουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη. κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου. ὡς ἡ πόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποῖαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα. πρὸς θεῶν· ποιητ. αἷτιον εἰς τὸ ἡ πόρημαι. Ὁ Ἀγαμ. πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους· ὁ ἴδιος περιγράφων τὸν ἑαυτὸν τοῦ παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιόθρηνητος. μοι· δοτ. χαρ. = παρακαλῶ. φύλαξον = πρόσεξε. ἐν = ἕνα πρᾶγμα, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἂν μὴ Κλυταίμηστρα μάθη τάδε· πλαγία ἐρώτησις. πρὶν (ἂν) προσθῶ Ἄϊδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδῶσω εἰς τὸν Ἄδην τὴν κόρην μου. ὡς· τελ. πράσσω κακῶς = δυστυχῶ. ἡμεῖς· ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγὴν (φυλάσσετε σιγὴν). Ὁ Χορὸς, ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διαρκούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας, κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γινῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων προσώπων, διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγὴν.

Ὁ Μενέλαος παρέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἀγ. εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν.

Αἱ ἀρχαιότεραι τραγωδίαι ἤρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον, μὴ ἔχουσαι πρόλογον. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Χορὸς ἤδε τὴν πάροδον, ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής, ὡν τότε εἷς, καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ. Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἵσοδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον, λέγεται ἐπείσοδιον (μέρος). Ἐδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542, ἀποτελοῦν τὴν β' πρᾶξιν τῆς τραγωδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου πρᾶξιν). Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισοδίῳ περιεπλέχθησαν τὰ πράγματα· ἡ ἐπιστολὴ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Μενελάου καὶ ἡ Ἰφιγ. μετὰ τῆς μητροῦς τῆς μάλιστα ἦλθεν ἀπροσδοκῆτως· φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχὴν μας διὰ τὸν ἀτυχῆ πατέρα καὶ τὴν κόρη.

Πρωταρχικὴ αἰτία τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος ὁ ἄμετρος ἔρως.

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται σ τ ἄ σ ι μ ο ν, διότι ὁ Χορὸς τὸ ψάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ ὁρχήστρᾳ θέσιν (σ τ ἄ σ ι ν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 - 605)

Στροφὴ (543 - 557)

μάκαρές (εἰσιν), οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον γγνωμ. ἀόριστος. θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγκράτεια. **χρῶμαι γαλανεῖα** = τηρῶ γαλήνην, εἶμαι ἀπαθῆς. **μαινομένων οἰστρων**· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανεῖα. **μαινόμενοι οἰστροί** = παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. **ὄθι δὴ** = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. **δίδυμα τόξα χαρίτων** = δύο εἶδη ἐρωτικῶν βελῶν. **ἐντείνεται** = ἐντείνει κατ' ἀρέσκειαν **τὸ μὲν** = τὸ ἐν **ἐπ' εὐαίῳνι πότμῳ** = διὰ μοῖραν εὐτυχῆ, διὰ βίον εὐτυχῆ, **τὸ δέ** = τὸ ἄλλο **ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς** = διὰ σύγχυσιν τῆς ζωῆς. **ἀπενέπω** = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἴσοδον. **νιν** = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. **ἀμετέρων θαλάμων** = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. **χάρις** = τὰ θέληγητρα τὰ προκαλοῦντα τὸν ἔρωτα. **πόθοι** = ἔρωσ. **ὄσιος** = ἀγνός καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ. **πολλὰν δ'** (Ἀφροδίτην) **ἀποθείμαν (-ην)** = εἴθε νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ ἔρωσ γίνεται πρόξενος εὐδαιμονίας, ὁ ἄμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον· ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον· διατὶ ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπη ἐφεξῆς.

Ἀντιστροφὴ (558 - 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. **διάφοροι**· κατηγ. **τρόποι** = χαρὰ κτῆρες. **τὸ ὀρθῶς ἐσθλὸν** = ἡ πραγματικὴ ἀρετὴ (ἐστὶ) **σαφές αἰεὶ** = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἄνθρωποι. **τροφαὶ αἱ παιδευόμεναι** = ἡ ἀγωγή τῆς ἐκπαιδεύσεως **μέγα φέρουσ (ι)** = συντελεῖ **ἐς τὰν ἀρετὰν** = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἡθους χρηστοῦ. **τὸ αἰδεῖσθαι** = ὁ σεβασμός, τὸ ἠθικὸν συναίσθημά (ἐστὶ)

σοφία = εἶναι σοφία, γινῶσις τοῦ ἀγαθοῦ. **τάν τ' ἐξαλλάσσουσιν ἔχει** (παρέχει) **χάριν** = (ἡ σοφία, ἡ ἀγωγή, ἣν δίδει ἡ παιδεία) παρέχει τὸ ἐξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; **ἐσορᾶν τὸ δέον**· ἐπεξήγησις = νὰ βλέπωμεν τὸ καθήκον. **ὑπὸ γνώμας (-ης)** = κατανοοῦντες ὅτι εἶναι καθήκον : συνειδητά. **ἐνθα** = ὅπου, ὅτε, καὶ τότε **δόξα** = ἡ κοινὴ γνώμη **φέρει** = προσφέρει **βιοτᾶ** = εἰς τὴν ζωὴν μας **κλέος ἀγήρατον** = δόξαν ἀφθιτον. Ὁ Εὐριπίδης διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι διδακτὴ, εἶναι γινῶσις καὶ ὅτι ἡ δύναμις τῆς εἶναι διττὴ : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ἡ δημιουργία τοῦ ἡθικοῦ συναισθήματος, β') ἡ δημιουργία τῆς δυνάμεως τοῦ διακρίνειν τὸ καθήκον, τὸ πρακτέον· ὅταν δ' ἐπιτύχη τις ταῦτα, τότε ἡ κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωὴν μας δόξαν αἰώνιαν. Ἐξετασθείσης γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφοτέρωτα τὰ φύλα. (ἐστὶ) **μέγα τι** (λιτ.) = ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα **θηρεῦειν ἀρετὰν** = ἡ ἐπιδιώξις ἀρετῆς, ἥθους χρηστοῦ **γυναιξὶ μὲν (γιγνομένην) κατὰ Κύπριν κρυπτὰν** = διὰ τὰς γυναῖκας μὲν συνισταμένης εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, **ἐν ἀνδράσι δ' αὖ ἐνὼν ὁ μυριοπληθὴς κόσμος αὖξει πόλιν μείζω** (προλ. κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ἡ ἡθικὴ εὐκοσμία, **ἐνὼν ὁ μυριοπληθὴς** = ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν τῶν ἀνθρώπων, **αὖξει μείζω πόλιν** = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως. Ἡ ἔννοια : Ἡ ἀρετὴ διὰ τὰς γυναῖκας εἶναι ἡ συζυγικὴ πίστις· διὰ τοὺς ἄνδρας ἡ ἡθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

Ἐμφωδός (573 - 589)

ἔμολες = ἤλθες ἢ τε = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἐτράφης βουκόλος** (κατηγ.) **παρὰ μόσχοις Ἰδαίαις ἀργενναῖς συρίζων βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου**. **ἀργεννός** = λευκός. **Ἰδαῖος** = ὁ τῆς Ἰδῆς, ὄρους τῆς Τροίας Ν.Α. τοῦ Ἰδίου. **συρίζω βάρβαρα** = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ κομμάτια. **πνέω καλάμοις** = παίζω μὲ τὰ σουραῦλια. **μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν Ὀλύμπου** = ὅπως ἔπαιζεν ὁ Ὀλυμπος μὲ τοὺς Φρυγίους αὐλούς. Βάρβαρα ἐσύριζεν ὁ Πάρις· διότι ἦτο Τρῶες· κατὰ τὸν Εὐριπίδην οἱ Τρῶες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχὴν : πᾶς μὴ Ἕλληγν βάρβαρος. **Ὀλυμπος**· ἀρχαῖος περίφημος αὐλητὴς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγὸς αὐλητοῦ Μαρσύου, ὅστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐλὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. **εὐθηλοι βόες** = ὠραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. **τρέφονται** (ἐκεῖ) **ὄθι** = ὅπου **κρίσις θεῶν ἔμενέ σε ἅ σε πέμπει Ἑλλάδα** (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). **πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων** = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμητῶν, τῶν πολυτελῶν. Ὁ Εὐριπίδης ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁμηρικῆν περιγραφῆν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου. (**ἔμενέ σε**) **ὃς ἔδωκάς τ' ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς Ἑλένας** = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἑλένης ποὺ σὲ ἐκοίταζαν **κατάματα** (= ἀντωποῖς). **ἔρωτι δ' (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης** = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. **ὄθεν** = κατ' ἀκολουθίαν τοῦτου **ἔρις (θεαινῶν) ἄγει Ἑλλάδα** (= Ἑλληνικὴν) **ἔριν** (= πόλεμον) **ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσί τε**. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, ὅστις μὴ εὐμοιρήσας τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς, προτιμήσας δ' ἄμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Σημειώσον ἐν τῇ ἐπῳδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα 573 - 589) τὴν εἰδυλιακὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὦν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὀρχήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχοῦμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησιάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεγονίδας. Ἡ πρώτη λέξις, τὴν ὁποῖαν λέγει, εἶναι (590) **ἰὼ ἰὼ**, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, **ἄχ ἄχ**, καὶ **χαρᾶς**. αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ **ἰὼ ἰὼ** ὡς ἐπιφώνημα **χαρᾶς**, ὁ δὲ θεατὴς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 - 597)

εὐδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) **μεγάλοι** = τῶν τρανῶν ἢ εὐτυχία εἶναι μεγάλη. Σημειώσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένη εἰδικῇ περιπτώσει. **ἴδετε** = κοιτάξατε **τὴν τοῦ βασιλέως ἄνασσαν ἐμὴν Ἰφιγένειαν**. **βασιλέως ἄνασσα** = ἡ βασιλόπαις. **Κλυταιμῆστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρην)**. αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ ὀνομαστικῆς. ὥς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογενειῶν βλαστοὶ εἶναι. ἐπὶ τε (ὥς) εὐμήκεις τύχας ἤκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο· φαίνεται ὅτι ομιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεατὴς ὑποναεῖ τὴν τραγικὴν μοῖραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ἥτις εἶναι μέση λέξις. θεοὶ γ' οἱ κρείσους... θνατῶν· ἡ σειρά: οἱ κρείσους οἱ τ' ὀλβοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κάτηγ.) τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κρίσεως). οἱ κρείσους = οἱ ἰσχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις. ὀλβοφόροι = οἱ ὀλβιοί, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὐδαίμονες· κατὰ λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 - 606)

στῶμεν = ἄς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξώμεθα ὄχων ἀπο τὴν βασιλείαν ἐπὶ γαίαν = ἄς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασιλίσσαν (κατερχομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ σφαλῇ, νὰ μὴν γλιστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξώμεθα) χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ. ἀγανῶς = μαλακός· μαλακῇ γνώμῃ = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ἵνα μὴ φοβηθῇ, τρομάξῃ. μὴδὲ θόρυβον μὴδ' ἔκπληξιν παρέχωμεν = μὴδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλῃ τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείαις ξεῖναις = ξέναι ἡμεῖς τὰς Ἀργεῖας ξένας· σημειώσων τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξεῖναις. Ὁ Εὐριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδιπλώσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 - 750)

α') 607 - 641

ὄρνις = οἰωνός. ὄρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὥς αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὀμιλεῖ ἐξ ὀνόματος ὅλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ'· καθ' ἑλξιν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἐξῆς, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν: τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφροναν προϋπάντησίν σου καὶ τοὺς εὐοίωνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἶμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὥς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἔλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγωγός = ὁ

συνοδεύων τὴν νύμφην· **νυμφαγωγὸς** λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἡ συνοδεύουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. **πορεύω** **ἔξω** = ἐξάγω· **πορεύετε**· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους πρὸς τὴν συνώδευον. **φερνὴ** = ἡ προίξ. **πέμπω** = φέρω. **εὐλαβοῦμαι** = πιάνω καλά, προσέχω. **μέλαθρον** = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσῃ ἰλαρότητα θὰ προσκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἀλλὰ συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμῆστρα δι' ὅλα φροντίζει. **λεῖπε πωλικούς ὄχους** = κατέβα ἀπὸ τὸ ὄχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πῶλους, ἵππους. **τίθῃμι κῶλον** = πατῶ. **κῶλον** = πούς. **ἄβρὸς** = λεπτός, χαριτωμένος. **νεάνιδες**· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ Χοροῦ, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον συρραῖσει περὶ τὴν ἄμαξαν. **ἐνδιδωμι χερὸς στηρίγματα** = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στήριγμα. ὡς ἂν ἐκλίπω· τελ. πρῶτασις. **θάκος** (195) **ἀπήνη** (147). **αἱ δέ** = ἄλλαι δέ. **ὄμμα πωλικόν** = οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἵππων. **φοβερὸν**· ἐπὶ παθ. ἐννοίας : **δειλὸν** = τρομάζουν εὐκολα. **ἀπαράμυθον** = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραΰσεως)· οἱ ἵπποι, εὐρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύνητες, ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. **λάζυμαι καὶ λάζομαι** = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. **δαμείς ὄχῳ πωλικῷ** ; = ζαλισθεῖς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ἀμάξης ; **ἔγειρ' (ε)** = ἐγείρου. **ἐφ' ὕμναιον ἀδελφῆς** = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. **εὐτυχῶς** = **τύχῃ ἀγαθῇ** = καλορρίζικος νῆαι. **κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει** = θὰ κάμῃς γαμβρὸν καλὸν ἄνθρωπον (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἄνθρωπον). **ἐσθλὸς αὐτὸς ὦν** = ὅπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενής. **τὸ γένος** = ὁ γόνος, ὁ υἱός. **καθίστω**· προστ. ἀντὶ **καθίστασο** = τοποθετήσου. **δεῦρο**· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. **ἔξῃς ποδὸς μου** = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. **πρὸς μητέρα** = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. **θές με μακαρίαν ξέναις ταῖσδε** = κάμε με εὐτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ξένων αὐτῶν ἐδῶ. **προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω** = χαιρετίζω. ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρικῇ. οὐκ ἀπιστοῦσαι (λιτ.) = πρόθυμα συμμορφούμεναι. **ἐφετμὴ** = παραγγελία. **ὑποτρέχω τινά** = προλαμβάνω τινά. **ὀργισθῆς δέ μή**· παρένθεσις. **προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **ὑποδραμοῦσα** = σπεύσασα. **περιβάλλω στέρνα** = ἐναγκαλιζομαι. **διὰ χρόνου** = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸν. **ποθῶ ὄμμα σὸν** = εἶχα καιρὸν νὰ σε

ἴδω. **χρῆ** (περιβαλεῖν). **φιλοπάτωρ εἰ** = ἀγαπᾷς τὸν πατέρα· πολὺ ἀπότομος ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. **μάλιστα παίδων** = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιὰ. **ὄσους ἐγὼ (ἐ)τεκον τῷδε** = μὲ τὸν πατέρα σου ἐδῶ. **ἀσμένῃ** = μὲ χαράν. καὶ **πατὴρ** (ἐσεῖδ' σε). **τόδ' ἴσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις** = αὐτὸ ποὺ λέγεις ἰσχύει ἐξ ἴσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Οἶρα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μὲ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

β') (642 - 671)

εὖ ἐποίησας ἀγαγών = καλὰ ἔκαμες καὶ μὲ ἔφερες. **οὐκ οἶδ'** ὅπως **φῶ** τοῦτο καὶ **μὴ φῶ**· ὅπως **φῶ** (ὅπως) **μὴ φῶ**· πλάγαι ἐρωτ. προτ. ἐκ τοῦ **οὐκ οἶδα** = ἂν πρέπει νὰ εἰπῶ ναι ἢ ὄχι ὡς πρὸς τοῦτο. **ἔα** (317) = περιέργον. **ἔκμηλος** = ἥσυχος. ὡς οὐ βλέπεις **ἔκμηλον**· ἐπιφώνησις = μὲ τί ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. **ἄσμενός μ'** **ἰδών** = ἐνῶ, καθὼς εἶπες (641), μὲ εἶδες μὲ χαράν. **πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει** = ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ομηρόν : οὐ **χρῆ** παννύχιον εὐδεῖν **βουληφόρον ἄνδρα, ὦ λαοί τ'** ἐπιτετράφεται καὶ τόσα μέμνηε. **γίγνομαι παρὰ τινι** = συγκεντρώνω τὴν προσοχὴν μου εἰς τινά. **μὴ ἐπὶ φροντίδας τρέπου** = μὴ σὲ ἀπορροφῶν αἱ φροντίδες. **εἰμὶ παρὰ σοί**· ὄντως μόνον ἢ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπησχόλει. **μεθίημι ὄφρυν** = παύω νὰ εἶμαι σκυθρωπός. **ἐκτείνω ὄμμα φίλον** = γίνομαι εὐθυμός. **ἰδοὺ γέγηθα ὡς γέγηθα ὀρῶν σε** = ἰδοὺ χαίρω, ὅπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. **γέγηθα ὡς γέγηθα**· ἡ εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγωδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ ὅποῖον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μήδειαν : **ἔσμεν οἶόν ἔσμεν. κἄπειτα** = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτῇ σημαίνει κατάπληξιν. **λείβω** = χύνω. ἡ **'πιούσ'** **ἀπουσία** = ἡ ἐπιούσα ἀπουσία ἡμῖν μακρὰ (ἔσται) = ὁ χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός. **ἡμῖν** δοτ. ἡθική. Σημείωσον τὴν παρήχῃσιν καὶ τὸ δίσσημον. ἡ **'Ιφιγένεια** φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· ὁ **'Αγαμέμνων** τὸν ἐκ τῆς θυσίας. **νὺν** = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίς) **εἰ σέ γ' εὐφρανῶ** = ἂν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. **παπαῖ!** τὸ **σιγᾶν** οὐ σθένω, λέγει καθ' ἑαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ **σέ δ' ἤνεσα** (σέ ἐπαινῶ, σέ θαυμάζω διὰ τὴν ἄγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθεν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναι, τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι. οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατί δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχοι = τὰ ὄπλα, ὁ πόλεμος. τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἅμ' ἐδολέσαντ' ἔχει = ἂ ἐμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει· περίφρασις παρακειμένου· ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἄντιγ. ἦδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα. ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἦσο ἀπὼν) ἐν Αὐλίδος μυχοῖς· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατήρ χαρακτηρίζει ὡς ὀλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. ἴσχει με = μὲ κρατεῖ κάτι. μὴ στέλλειν στρατὸν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὓ = ἐκεῖ ὅπου. μακρὰν (ὁδὸν) ἀπαίρεις = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. εἰς ταῦτόν σύ γ' ἦκεις σῶ πατρί = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εὐρίσκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίστημος ὁ στίχος : καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἂν φύγω μακρὰν, θὰ φύγῃς καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν Ἄδην). καλὸν = εὐπρεπές. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσης. ἴνα μνήσει πατρός = ὅπου θὰ ἔχῃς ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμνήσκομαι. μόνη μονωθεῖσα· πλεονασμός. οὐ πού μ' ἔς ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ ; = δὲν πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾷς εἰς ἄλλην οἰκὸγένειαν ;

γ') 672 - 693

θῦσαι με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινά· λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἐννοήσῃ ἡ Ἰφιγ. ξὺν ἱεροῖς = μαζί μὲ τὴν θυσίαν. τὸ εὐσεβές = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἴσει σύ· ἔχε ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθῃς ὅλα, θὰ τὰ ἰδῇς (εἴσει μέλλ. τοῦ οἶδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός· ἐστήξεις πέλας· δίστημον, δηλ. ὡς θῦμα — ὡς θεατῆς. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἄγνοιάν σου. μᾶλλον ἢ μὲ = παρὰ τὸν ἑαυτὸν μου ποὺ τὰ ξέρω· ὅλα. ὀφθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ἴδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσα δαρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὸν χρόνον ἀποικῆσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτίς διώκει
 μ' ὁμμάτων ψάυσαντά σου· νοτίς ὁμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλ-
 μῶν. διώκει με = μέ βάζουν ἐμπρός, μόλις σέ ἐθώπευσα. σέ παραι-
 τοῦμαι τάδε = σέ παρακαλῶ νά μέ συγχωρήσης διὰ τὴν στάσιν μου
 αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως
 εἰ κατωκτίσθην ἄγαν = διότι ἡσθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. Λήδας
 γένεθλον· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἐξαπάτησιν. ἀποστολαί =
 ἡ ἀποκατάστασις κόρης. μακάριαι = εἶναι εὐτυχές γεγονός. δάκνουσι =
 λυποῦσι. πολλὰ μοχθήσας· διὰ τὴν ἀνατροφὴν· σκοπίμως ἐτέθησαν
 αἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νά ἐξηγήσουν τὸ ἄλλος τοῦ πατρός. πείσεσθαι·
 μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθε-
 τῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἢ χροιν. πρότασις: ὅταν κλπ.
 τάδε = ὅ,τι τώρα σὺ πάσχεις. ὁ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ
 δοτικὴ ἐκ τῆς σὺν τοῦ συνισχνανεῖ· ὁ νόμος σὺν τῷ χρόνῳ = ἡ
 συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ἰσχνανεῖ: θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά,
 τοὺς θρήνους.

δ') 695 - 724

τοῦνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά: οἶδα τοῦνομα (ἐκείνου)
 ὅτῳ παῖδα κατήνεσας· καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου,
 μνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἢ Κλυτ., ἀλλὰ ζητεῖ ἀκρι-
 βεστέρας πληροφορίας. χῶπόθεν = καὶ ὁπόθεν (ἐστίν). 'Ασωπός·
 ποτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ 'Ωκεανοῦ. ταύτην τίς θνητῶν ἢ θεῶν ἔξευ-
 ξεν; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). πρόμον = πρῶτον, βασιλέα. Οἰνῶν·
 οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ Αἴγινα. τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε
 δώματα; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός;
 θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἐκόντος ἢ βίᾳ θεῶν; = ἢ παρὰ τὴν
 θέλησιν τῶν θεῶν; Ζεὺς ἡγγύησε = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος·
 ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. "Ἰνα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νά προηγηθῇ
 τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἢ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μνηστῆρος
 καὶ τοῦ πατρός τῆς κόρης ἢ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ κυρίου.
 Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἰδὲ 'Ομήρ. Α 516. ποῦ
 γαμεῖ νιν = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους με αὐτὴν; ἢ κατ' οἶδμα (περι-
 ληπτικὸν) πόντιον; = ἢ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; Ἰνα = ἐκεῖ ὅπου
 σεμνὰ βάθρα = ἱερὰ θεμέλια. Πήλιον· δασῶδες ὅρος κατὰ τὰ ἀνα-

τολικά τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς Ὀσσης. ὤκισμαι = ἔχω κατοικίαν, εἶμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. **Περὶ Κενταύρων** ἰδὲ Ὀμήρ. Α 263 - 268. **δαίνυμι γάμους** = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). **φεῦ** = θαυμάσια. **χῶ διδούς τὸν παῖδα** = καὶ ὁ διδούς τὸν παῖδα, ὁ Πηλεΐδης. **τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός**. **οὐ μεμπτός** (λιτότης) = ἐξαίρετος. **Ἀπιδανός** παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηνειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ὄροι** = τὰ ὄρια, ἡ χώρα. **ὁ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εὐτυχοίτην** = εἴθε νὰ εὐτυχοῦν, τὴν εὐχὴν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἀχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. **γαμεῖ** μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης** ἡ πανσέληνος. **εὐτυχῆς** = φέρων τὴν εὐτυχίαν. **προτέλεια** (ἱερὰ) **παιδός** = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὄψει. (ἔ) **πὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχῃ** = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχῃ** δίστημον· ὁ Ἀγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρη. (**δαίσω**) **θύσας γε θύματα ἀμέ χρη** **θύσαι θεοῖς**· τὸ **ἀμέ** = ἃ ἐμέ· δίστημον. Ἡ Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός της. **ἡμεῖς** = ἐγὼ καὶ σύ. **θοίνῃ** = εὐωχία. **τίθῃμι θοίνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὗ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ : στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ'** ὅμως = ἐν τούτοις ἅς τὰ φέρῃ καὶ ὁ θεὸς δεξιὰ.

ε') 725-750

οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον = οἶσθα οὖν ὃ βούλομαι δρᾶσαί σε ; τί **χρῆμα** ; = τί πρᾶγμα ; **πείσεσθαι σέθεν**· τὸ πείθωμαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ **ἀκούειν**. ὁ **νυμφίος**· ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε, ἀμέ δρᾶν χρεών** ; **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω** (ὦν) = εὐρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. **ἀτημέλητος**. **λιποῦσα παῖδα**· ἐνόησον τὸ **χωρῆσομαι**. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ ὁ νόμος οὗτος**· τὸ οὗτος καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ **νόμος ἀντὶ τοῦτο**· οὐ τοῦτό ἐστιν ὁ νόμος = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτή. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἐξαμιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν — καλόν**· **διαξίφισμοι**· ὁ ἐρεθισμὸς τῆς

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρωδοῦν ἑκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. ὄχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. ὄχυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἐξαίρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἄνασσα Ἀργεῖα θεὰ = ἡ Ἥρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλοννυμφος· μάτην ἤξ (α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἐξ ὁμμάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. πανταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἐξιστορῶ = ἐξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἐμοὶ οὐκ εὐτυχές = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον Ἑλλάδος· παραθέσεις = βάσανα χάριν τῆς Ἑλλάδος. ὁ σοφὸς = ὁ ἐξυπνος. τρέφω = ἔχω. χρηστός (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυνή = περιορισμένη· ἀρετὴ τῆς γυναικὸς ἐν Ἀθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μή.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμήμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πράξιν τῆς τραγωδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751' - 806)

Στροφή (751 - 761)

ἤξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά : ἤξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων ἀνά τέ ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἐς Ἴλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς ὀλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἑλλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν Ἑλλήνων. ἀνά ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὅπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὀπλιτῶν δυνάμεις· ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. Ἴλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σιμόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ Ἴλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῖβος ἦτο πολιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τείχη τῆς πόλεως. ἵνα· τοπ. ἀκούω = ἀκήκοα. ῥίπτω = τινάσσω γῦρο. χλωρόκομος = ὁ ἔχων χλωρὰν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (-ης) μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικάι ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβάλλω. **Κασσάνδρα**· ὠραιότατῃ κόρῃ τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύῃ μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. Ὁ Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

Ἀντιστροφή (762 - 772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. Ἄρης μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὐπύρροι πλάται = εὐπύρρα πλοῖα· εὐπύρροισι πλάταις εἰρεσίᾳ· ἐπιμερισμός· εἰρεσίᾳ εὐπύρρων πλατῶν· εἰρεσίᾳ· (ἐρέτης) = κωπηλασία. Σιμούντιοι ὄχαιοι = τὰ ῥεύματα τοῦ Σιμόεντος. τὰν Διοσκούρων (κασιγνήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπονος = ὁ πονῶν ἐν δορί, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

Ἐπωδὸς (773 - 780)

πόλις = ἀκρόπολις. λαῖνος (λαῖας = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας· ὑποκ. Ἄρης (764) δόρει φονίῳ = δόρατι φονικῶ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπεῖς. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἶναι περιττόν. κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολύκλαυτος· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἄφθονα δάκρυα· ὁμοίως. πολύκλαυτος (Ἑλένα). ἐσσεῖται· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἶμι = ἔσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. Ὁ Χορὸς μὲ ἀδράς γραμμὰς ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἐλπὶς = φόβος. οἶαν· εἰς τὸ ἐλπὶς ἄδε. πολύχρυσοι Λυδαί. Ἡ Λυδία ἦτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἦσαν διαβόητοι ὡς τρυφηλοὶ καὶ ἡδυπαθεῖς. **Ἰσθημι ἐλπίδα**· κατὰ τὸ **Ἰσθημι μάχην, βοήν, ἰαχήν**. **μυθεύω** = λέγω. **παρ' ἰστοῖς** = ὅταν θὰ κάθηνται, θὰ ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. **τάδε** = τὰ ἐξῆς (ἀναφερόμενα εὐθύς). **ἀπολωτίζω** = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· **ἀπολωτιεῖ**· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένας = ποῖος θὰ μὲ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. **τανύσας ῥῦμα** = τεντώσας, σύρας σύρσιμον. **ῥῦμα**· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ **τανύσας**· **εὐπλοκάμου κόμας τανύσας ῥῦμα** = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιά τεντωμένην κάτω. **δακρυδέν** = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ὀλη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτικὴ. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον **ἀπολωτιεῖ**. διὰ σέ· αὐτοτελεῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἐξ αἰτίας σου. **τὰν (οὐσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην** = ὁ ἔχων **δολιχόν** (μακρόν) **λαιμόν**· ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγέννησε δύο ῥά· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἐξεκολάφθη ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κἄστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, οἱ Διόσκουροι. **οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι**· νοεῖται ὁ ἀστερισμὸς τῶν Διδύμων. **εἰ δὴ φάτις ἔτυμός** (ἐστι) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἶναι ἀληθής. **ὡς ἔτεκεν...**· εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ **φάτις**. **ὄρνιθι** = μὲ τὸν κύκνον **πταμένῳ** = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. **δέμας Διὸς** (= ὁ **Ζεὺς**) **ἠλλάχθη** = μετεμορφώθη (εἰς ὄρνιν). **εἴτε**· μετὰ τὸ **εἰ** 793 ἀντὶ **εἴτε** — **εἴτε**. **μῦθοι** = τὰ παραμῦθια. **Πιερίδες**· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ **Πιερίσιν** ἐπίθ. = ποιητικῶς· **ἐν δέλτοις Πιερῖσιν** = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. **ἦνεγκαν τάδε** = διέδωκαν αὐτά. **ἄλλως** = μάτην. **παρὰ καιρὸν** = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσιν στὴν λογικὴν. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει ὀρθολογιστικὴν κριτικὴν τῶν μῦθων ἐλέγχων τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτόπους. Ἀμφιβάλλει ἂν ἡ Ἑλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι κόρη τοῦ Διὸς.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειρὰν του καλεῖται Β' στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἔπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπειὰς τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 1035)

α') 801 - 830

ὁ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε
 δηλοῦται ὅτι ὁ Ἀγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ
 ζητεῖται νὰ ὀρισθῇ εἰς ποῖον ὠρισμένως μέρος ἐδῶ εὐρίσκεται. **τίς**
προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. **τίς φράσειεν ἄν·** ἐρώτησις
 εὐχρὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγεῖλῃ. **ζη-**
τοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. **Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως**
παῖδα ὑποκ. νῖν = Ἀγαμέμνονα· ἀντικ. **ἐν πύλαις** = ἐξω εἰς τὴν
 εἴσοδον τῆς σκηνῆς του. **γάρ·** αἰτιολογεῖ νοουμένην πρότασιν : εἶναι
 ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. **οὐ γὰρ μένομεν·** ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς
 οἱ στρατεύοντες. **ἐξ ἴσου** = ὑπὸ τὰς ἰδίαις συνθήκας. **Εὐρίπου πέλας** =
 πλησίον τοῦ Εὐρίπου **ἄζυγες γάμων** = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ
 ἄγαμοι. **θ(α)άσσω** = κάθημαι· πρβλ. ὁ **θάκος** (195) **θάσσουσ'· ἐπ'**
ἄκταις· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. **εὖνις - ἰδος** = σύζυγος.
καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. **δεινὸς ἔρως** = ὑπερβολικὸς ἐννουσια-
 σμός· ἐκ τούτου τὸ **στρατείας·** Ἑλλάδα· ἀντὶ Ἑλλάδι εἰς τὸ ἐμπέ-
 πτωκεν. **τοῦμόν δικάϊον** = τὰς ἰδικὰς μου δικαίας ἀπόψεις. **ὁ χρή-**
ζων = ὁποῖος θέλει. **αὐτὸς** = ὁ μόνος του. **ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει** = τὰς
 ἰδικὰς του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. **γάρ** = λοιπόν.
ῥπι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εὐρίπου **πνοαῖς** = ἐδῶ ὅπου μάλιστα
 φυσοῦν αἱ ἀδύνατοι αὐταῖ πνοαῖ (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. **ἰσχω** = ἔχω =
 συγκρατῶ. **πρόσκειμαι** = πιέζω, ἐνοχλῶ. **πόσον χρόνον ἔτι ἐκμε-**
τρῆσαι χρή = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. **πρὸς**
στόλον Ἰλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ Ἴλιον. **δρᾶ·** προστ.
 τοῦ δρῶ = κάμνω. **μένων** = περιμένων. **μελλήματα** = βραδύτητες,
 ἀναβολαί. **ἐξέβην** = ἐξῆλθον. **ὦ πότνι' αἰδῶς** = ὦ σεβασμία, ἱερὰ
 αἰδημοσύνη. **τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ γυναῖκα** = τίς ἐστὶν ἤδε ἡ
 γυνή, ἣν λεύσσω· **τήνδε** ἀντικ., **τίνα** κατηγ. **ποτέ·** ἐν ἐρωτῇσει
 σημαίνει τάχα. **οὐ θαῦμα** = δὲν εἶναι παράδοξον. **πάρος** = πρότερον.
αἰνῶ = ἐπαινῶ. **σέβω** = τιμῶ. **τὸ σωφρονεῖν** = ἡ σωφροσύνη, ἡ
 αἰδῶς. **σύλλογος** = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. **μοῦστίιν** = μοί
 ἐστίν. Θαυμαστὴ ἡ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταίμηςτρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχροὺν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ ὁμιλῶ μὲ γυναῖκας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέργεται.

β') 831 - 864

δεξιὰν ἐμῇ χειρὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἃς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχισμένου γάμου. Ὁ Ἀχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν Ἀγ. καὶ Ὀδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἐκείνη ζητεῖ τὴν χειρὰ του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. Ἡ παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται τὴν ταραχὴν του φανερώνουν αἱ ἐρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον: τί φῆς; ἐγὼ σοι (συνάψω) δεξιάν, ὣν μὴ μοι θέμις (ἐστὶ) (ψαύειν). τὸ ψαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου ψαύοιμεν. θέμις μάλιστα. ἡ Κλυταιμῆστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμμένον· ἡμεῖς θὰ ἐλέγαμεν: θέμις; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἐμὴν· μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως. Ἡ σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἰλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μὴ τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιοῦ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφυκε = εἶναι ἐμφυτον, φυσικόν. τότε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. ὀρῶσι· μετοχὴ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς ὁμιλίας των εἶναι ὁ γάμος. Ἡ Κλ. ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ Ἀχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθην. ἤλθέ μοι λόγος γάμων = μοῦ ἐγίνε πρότασις συνοικεσίου. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἵκαζε = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἐστιν εἰκάζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἄμφω... τοῖς λόγοις ἴσως = καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὄντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ὡς εἴξασιν = ὡς εἰκόσασιν (οἱ γάμοι) = ὡς φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἠθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ κέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρακτικός. ἀμελία δός = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τον Ἀχ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ ὀρθοῖς ὁμμασιν εἰσορῶ = ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμούς (ἀπὸ ἐντροπῆς)· ἡμεῖς λέγομεν : δὲν ἔχω μοῦτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ = καὶ σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένεθλον = ἔγγονος. πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκῶς = πόσον τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προδῶσῃ μυστικά τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχεν ὁ χαμηλὸς τόνος τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανε. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε = δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.)· τοῦτο λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος; δούλος. ἐμὸς μὲν οὐχί = τοῦλάχιστον ἰδικός μου ὄχι. χωρὶς τὰμὰ κ' Ἀγαμέμνωνος = τὰ πράγματα τὰ δικὰ μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῆσδε ἑνν. δούλος· ἀπόκρισις εἰς τὸ τίνος (δούλος). ὦν μ' ἐπέσχεσ = διὰ τὰ ὅποια μὲ ἐσταμάτησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐρίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον. λέγοις ἄν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγῃς· ἐννόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἄντων. ἀ' προσ. δυϊκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς μόνοις (οὐσι) = μὲ τὴν ἰδέαν, ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο. ἡμῇ = ἡ ἐμή.

γ') 865 - 895

ἀνοίσει· μέλλων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι, ἐς μέλλοντα χρόνον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. ὄκνος = δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιᾶς ἑκατι = ἔνεκα τῆς δεξιᾶς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλῃς ὡς ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου, νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χειρα)· ἡδύνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς δεξιᾶς. λάτρης - ιος = δούλος, ὑπηρέτης. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμδος = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου, πιστός. ἐκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυστικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ἰδίας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται, σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν ὅλην ἐγκλημάτων : 1) παῖδα σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) ὁ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς· ἡ ἐρώτησις δηλοῖ ἐκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῦθον· μόλις ἤκουσα ὅ,τι εἶπες, πρὶν ἐκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βδελύσσομαι, οὐκ εὖ φρονεῖς = δὲν εἶσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξίφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύων. δέρη = ὁ λαϊμός· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἐξαίρει τὴν τρωφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἐγκλήματος. **ἀρτίφρων** = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελής) = ἔχει σφῶς τὰς φρένας. **πλὴν ἐς σέ καὶ σὴν παῖδα** = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ σέ καὶ τὴν κόρην σου. **τοῦτ' (ο)** = ὡς πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. **ἐκ τίνος λόγου (μέλλει κτενεῖν)** = διὰ ποῖον λόγον. **οὐπάγων** = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὠθῶν. **ἀλάστωρ** = κακὸς δαίμων. **θέσφαθ'** (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἢ θέλῃσις. **ὥς γέ φησι Κάλχας**· ὅστις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληράν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμόν τοῦ Εὐριπίδου. **ἵνα πορευῆται στρατός**· ἀποκρίσις εἰς τὸ **ἐκ τίνος λόγου. ποῖ**; γιὰ ποῦ; Ἡ Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. **δῶματα** = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλὴ. **δῶματα Δαρδάνου** = ἡ Τροία, τὸ Ἴλιον. Δάρδανος, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ πατὴρ τοῦ Ἴλου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ Ἰλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. **εἰς Ἴφιγένειαν** = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ἰφιγενείας. **Ἑλένης νόστος ἦν πεπρωμένος** = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν Ἑλένην. **πάντα ἔχεις** = ὅλα τὰ γνωρίζεις. **Ἀρτέμιδι...** Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτες ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. **πρόφασις** = ἀφορμή. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = διὰ τὸν θάνατόν σου. **καὶ μήτηρ σέθεν** = καὶ ἡ μήτηρ σου. Ἡ μήτηρ ἄγεται εἰς ὄλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς. **ἔτλη** = ἐτόλμησε. **οἴχομαι**· εὐφημισμὸς = εἶμαι χαμένη. **δακρύων νάματα** = τὰς ροὰς τῶν δακρύων. **οὐκέτι στέγω** = δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. **πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος**; ἡ σειρά : **φῆς εἰδέναι πεπυσμένος** (αἰτιολ. μετοχή) **πόθεν**; **δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα** = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. **οὐκ ἔων ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην** = θέλων νὰ μὲ ἐμποδίσῃς ἢ θέλων νὰ μὲ παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου, γιὰ νὰ σφαγῇ. **οὐκ ἔων**· ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. **μὴ μὲν οὖν ἄγειν**· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἄρνησιν = ὄχι, ὄχι γιὰ νὰ φέρῃς. **φρονῶν εὖ ἔτυχε** = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλὰ του. **φέρων**· ἐνδοτ. μετοχὴ. **γε**· ἐξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ **φέρων** πρὸς τὸ **δίδως λαβεῖν**. **ἀφείλεθ'** ἡμᾶς = ἀπέσπασεν ἡμᾶς.

ἐκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. τὸ ἐμὸν = ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικὴν μου προσβολήν. οὐ φαύλως = οὐ κούφως = βαρέως. δολῶ - ὦ = ἐξαπατῶ, παγιδεύω. σοῖς γάμοις = με τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι ὁ Ἀχ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω = δὲν τὸ παίρνω ἐλαφρά ἔτσι ἄνευ συνεπειῶν. ἐπαιδευθῆσομαι· μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. θνητὸς· χάριν τοῦ μέτρου ἀντί : θνητή. γεγῶτα· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. τί γὰρ ἐγὼ σεμνύνομαι ; = διότι πρὸς τί νὰ ὑπερηφανεύωμαι ; ἡ ὑπερηφάνειά της θὰ ἦτο ἀνωφελὲς δι' αὐτήν. σπουδάζω = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. ἀμύνω (τινί) = βοηθῶ. τῇ τ' ἔμῃ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ἡ ὁποία μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. μάτην = ψευδῶς· ἀλλ' ὅμως (λεχθείσῃ) καταστέφω = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν. νιν = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων). σοί. νῦν δέ· εἰσάγεται ἡ πραγματικότης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. ἴξεται ὄνειδος = θὰ ἔλθῃ ὄνειδος. ὅστις· αἴτιον σημαίνει. εἰ μὴ = εἰ καὶ μὴ. γουν· = τοῦλάχιστον. πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος· ἡ βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ἱκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἦτο σημεῖον ἱκεσίας. ἀμυναθεῖν· ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἱκανοποιήσης. πέλει μοι = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. τὰ Ἀγαμέμνονος = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. πάντολμα = θρασύτητα, ἀναιδέστατα. γυνή· ἀσθενὲς πλάσμα. στράτευμα = στρατόπεδον. ἀναρχον = ἀπειθαρχητον. θρασὺ ἐπὶ τοῖς κακοῖς = ἀναιδὲς εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. χρήσιμον = πειθαρχικόν. θέλωσι = κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἶναι περιληπτικόν. Ἴσως ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ὑπ' ὄψει τοῦ τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. ὑπερτείνω τινὸς χεῖρα = κρατῶ τὸ χεῖρ μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἓνα, προστατεύω· πρβλ. Ὀμηρον Ω 374. σεσώσμεθα· ὁ παρὰ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταίμῃστρα, πρῆγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἤδη τετελεσμένην. δεινὸν τὸ τίκτειν = τὸ τίκτειν (ἐστὶ) δεινὸν = ἡ

μητρότης εἶναι κάτι ὑπερφυές, μυστηριώδες. καὶ φέρεи φίλτρον μέγα πᾶσί τε κοινόν = καὶ γεννᾷ εἰς ὅλας ἀνεξαίρετως ἰσχυρὸν φίλτρον. ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ὑποφέρουν ὑπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων των. Ὁ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσας λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἵρεται πρόσω = αἵρεται εἰς ἄνω-τέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἐξαίρουσιν τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἐξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὐτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφοτέρα τὰ ἀπαρέμματα: ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Ὀμήρῳ ὁ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθὴς καὶ ἐλέξαπτος. οἱ τοιοῖδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἷος εἶμαι ἐγώ. λελογισμένοι εἰσὶν ὀρθῶς = ἔχουν λάβει ὀρθὴν σκέψιν. διαζῶ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωὴν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = με συνέσιν. ἔστιν ἵνα = ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας· τὸ ἵνα τοπικόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ ὅπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίστε. λίαν φρονῶ = εἶμαι ὑπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρήσιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἢ φρόνησις, ἡ ὀρθὴ κρίσις.

ε') 926 - 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὐσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἡγοῦμαι καλῶς = ἀσχῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλεγχθῆραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. Ἄρη κοσμήσω δορί = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἄρην θὰ τιμῶ διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλτάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσα. τὰ φίλτατα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οἶκτον περιβαλὼν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα με τόσῃ συμπάθειαν. ἃ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν = ὅσῃ ἡμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς νέος. καταστέλλω (τινά) = καταπραΰνω, καθησυχάζω. ἐμὴ φαισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δοθεῖσα. τοῦμόν δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν. ἐμπλέκω πλοκάς = τυλίγω εἰς μηχανορραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἤρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τοῦνομα τοῦμόν φονεύσει· προσωποποιία. δι' ἐμέ διὰ τε τοὺς ἐμούς γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κοὺκ ἀνεκτά. σγῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσα = ὑπομείνασα

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἧς δὲν ἦτο ἀξία. θαυμαστὰ ὡς = ἀντί : θαυμαστῶς ὡς· ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθμὸν καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδέν = τὸ μηδενικόν (ἀνήρ) ἐν ἀνδράσι. ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς = σὺν τῷ μὴ ἤμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαίμονος.

Καὶ ὁ Εὐριπίδης, ὡς ὁ Ὅμηρος, ἐξαίρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἠθικὸς αὐτοσυργὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὕγρων κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγάλως σαντα μέσα στὰ ὕγρά κύματα. φυτουργὸν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ὡς νέος εἶναι εὐεπίφορος εἰς τοὺς ὅρκους. οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ ἐγγίσῃ τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχῃ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως· Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἧς ἐβασίλευεν ὁ Τάνταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. ὄρισμα βαρβάρων = περιφέρεια βαρβ. ὅθεν πεφύκασι γένος = ὅθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των. κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι· λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ ἐξάρχομαι = κάμνω ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται = κριθαὶ ἀδρῶς ἀληθευμένοι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἡ) = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἐνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνὴρ· μάντις ὑποκ., τίς ἀνὴρ κατηγορούμενον = τίς εἶδους ἄνθρωπος εἶναι ὁ μάντις ὅς = ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχῃ· ἀνάφερε εἰς τὸ ὀλίγ' ἀληθῆ λέγει. μὴ τύχῃ = δὲν ἐπιτύχῃ. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἄφαντος.

ς') 959 - 991

ἕκατι· στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τοῦμόν = ἐπιδιώκουν τὸν γάμον μου· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. ὕβριν ὕβρισεν ἡμᾶς = μᾶς προσέβαλε. τοῦμόν ὄνομα = τὴν ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα· παράθεσις = ὡς δόλωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπείσθη = ἀπὸ τὸ ἰδικόν μου ὄνομα κυριώτατα ἐπείσθη, παρεπείσθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ δώσῃ εἰς ἐμέ ὡς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα της : τὸ ὄνομά μου ὡς συζύγου τῆς κόρης της· τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τᾶν = ἔδωκά τοι ἄν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. **Ἐλλησι** δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς Ἴλιον κάμνει ἐν τῷδε = ἡ εἰς Ἴλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. **Ἡ Κλυταιμῆστρα...** λέγει ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς. **τὸ κοινὸν ὦν μέτ' ἐστρατευόμην** = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἐξεστράτευον. **οὐδέν εἰμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις** = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τοῦλάχιστον. **ἐν εὐμαρεῖ (ἐστιν)** = εἶναι εὐκολον (δι' αὐτούς)· **εὐμαρῆς** = εὐκολος, εὐχερής. **δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς** = νὰ μὲ μεταχειρίζονται καὶ καλὰ καὶ ἄσχημα. **εἴσεται**· μέλλ. τοῦ **οἶδα**. **σίδηρος**· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ξίφος. **χρανῶ**· μέλλ. τοῦ **χραίνω** = μολύνω· **κηλῖσιν αἵματος φόνου**. **πρὶν ἔλθειν (με)**. **ἐξαιροῦμαι** = ἀποσπῶ. **θεὸς πέφηνά σοι** = ἔχω εὑρεθῇ διὰ σέ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῇ. **μέγιστος** = ἰσχυρότατος. **οὐκ ὦν**· ἐνδοτ. ἡ μετοχή. **θεὸς πέφηνά σοι - οὐκ ὦν - ὅμως γενήσομαι**· πολὺ παιδικά. Ὁ Εὐρύπιδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλεὺς εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο παιδί. **σεμνὴ** = σεβαστὴ. **φεῦ** = εὐγε. **πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι** = πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ σέ ἐπαινέσω. **λίαν λόγοις** = μὲ ὑπερβολικὰ λόγια. **μηδὲ καλῶς**. **ἀπόλλυμι τὴν χάριν** = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. **ἐνδεῶς τοῦδε** (τοῦ ἐπαινέειν) = μὲ ἐλλιπῇ, ἀνεπαρκῇ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲ ἐπαίνους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ σέ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σέ κολακεύω μὲ ὑπερβολικὰ λόγια μῆτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲ περιωρισμένους εὐχαριστίας. **ἀγαθοὶ** = οἱ ἀγαθοί. **αἰνῶ ἄγαν** = εἶμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαίνους. **παραφέρω** = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα, φέρω. **οἰκτρός** = ὁ οἰκτον προκαλῶν. **ἰδίᾳ νοσοῦσα** = πάσχουσα προσωπικῶς· ἡ μετοχὴ εἶναι αἰτιολογικὴ. **ἄνοσος κακῶν ἐμῶν** = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. **ἀλλ' οὖν** = ἀλλ' ὅμως. **ἔχει τι σχῆμα ἀνὴρ ὁ χρηστός** = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ. **κἂν ἄπωθεν ἦ**· καὶ ἂν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἂν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. **ἦ**· αἰτίαν σημαίνει = διότι ἐγώ. **οἰηθεῖσα**· ἐνδ. μετχ. **κενὴν κατέσχον ἐλπίδα** = εἶδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιούμενας. **τάχα** = ἴσως. **ὄρνις γένοιτ' ἂν** = οἰωνὸς ἤθελε γίνεαι κακός. **ἐμὴ παῖς θανοῦσα** = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῇ. **σοῖς μέλλουσι γὰρ**

μοις = διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὖ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὖ δὲ καὶ τέλῃ = καὶ καλὰ ἀρχίσες καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 - 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθένευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. ἔχουσα δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἐλευθέρον = ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ὡς ἐλευθέρα, ὡς ἀρμόζει εἰς αὐτὴν. ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφὴν. ταῦτά τεύξομαι = θὰ ἐπιτύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἶκτόν σου. οὐ παρούσης = χωρὶς νὰ εἶναι παροῦσα καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. σεμνὰ σεμνύνεται = ἡ σεμνότης εἶναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. ὅμως δὲ = ἀλλ' ὅμως. χρεῶν αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιοῖ τις τὴν αἰδημοσύνην ὅσον γε δυνατόν = ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὅριά της. ἐξάγω εἰς ὄψιν = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώπιον. ἔρχομαι εἰς ὄνειδος = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσίαν τῶν ἀνθρώπων. ἀμαθὲς = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. ἀργὸς τῶν οἰκοθεν = ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. λέσχη = φλυαρία. πονηρὰς λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια. κακόστομοι λέσχει = ἡ κακογλωσσία. φιλῶ = ἀγαπῶ. ἤξετε εἰς ἴσον = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα. ἱκετεύοντες (τροπ. μετοχή) εἴτ' ἀνικετεύτως = εἴτε μὲ ἱκεσίας εἴτε χωρὶς ἱκεσίας. ἐξαπαλλάξαι· ἐπέξ. τοῦ ἀγὼν μέγιστος = σοβαρώτατος ἀγὼν. ὡς· αἰτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παραλειφθῇ. ἐν ἀκούσας' ἴσθι = ἐν ἤκουσε καὶ μάθε. μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· ἐπεξήγησις τοῦ ἐν. λέγων - ἐγκερτομῶν· μετοχαὶ ὑποθ. ἐγκερτομῶν = κερτομῶν = περιπαίζων. μάτην = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος. ὄναιο· εὐκτ. ἄορ. ὠνήμην τοῦ ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι· ὄναιο = εἶθε νὰ χαρῆς ὅ,τι ἀγαπᾷς. ἵνα...καλῶς = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἡ ὑπόθεσις. τί τοῦτ' ἔλεξας = τοῦτο, ὃ ἔλεξας, τί ἐστὶ; = τί θέλεις νὰ εἰπῇς μὲ αὐτὸ ποὺ εἶπες; πείθωμεν· ὁ ἐκστῶς δηλοῖ τὸ ἐπιχειροῦμενον κακὸς τίς ἐστὶ· τὸ τίς κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακὸς = εἶναι πολὺ δειλός. οἱ λόγοι καταπαλαίουσιν· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς πάλης. ψυχρὰ ἑλπίς = ἡ ἑλπίς μου αὐτὴ εἶναι παγωμένη· ὀξύμωρον, διότι ἡ ἑλπίς θερμαίνει τὴν καρδίαν. ἀντιβαίνω = φέρω ἀντιρρήσεις. εἰ τὸ χρῆζον ἐπίθετε = ἐὰν ἠθέλετε (τὸν) πείσει (σύ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς ὅ,τι τοῦ ἐζητούσατε. οὐ τοῦμόν χρεών (ἦν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσις του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν περενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ἤθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λεγογισμένως μᾶλλον ἢ σθένει = μὲ περισκεψὶν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμὴν. καλῶς κρανθέντων· κραινώ καὶ κραιαίνω = ἐκτελῶ· ἡ μετοχὴ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ἀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοιτ' ἂν πρὸς ἡδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἤθελε χαροποιήσῃ τοὺς φίλους (Ἀγαμ.) καὶ σέ. κἂν = καὶ ἂν δις κεῖται τὸ (ἂν). καὶ χωρὶς ἐμοῦ = καὶ ἄνευ τῆς ἰδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἐλθοῦσαν = ποῦ ἀφ' οὗ ἐλθω. ἡμεῖς σε φύλακες οὗ χρεών φυλάξομεν = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐλθῇς νὰ μὲ ἀναζητήσης) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. Ὁ Ἀχιλ. δὲν ὀρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἡ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μὴ τις = ἵνα μὴ τις. Δαναῶν· ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ ὄχλου, στείχουσαν· κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ ἴδη σε. ἐπτοημένην· τροπ. μετοχὴ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ : μηδ' αἰσχύνῃς = καὶ οὕτω προσβάλλῃ πατρῶν δόμον = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, ψέγομαι. μέγας (ἦν) = εἶχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγού, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ. ὦν· αἰτιολ. μετοχὴ. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῇς. εἰ εἰσι θεοὶ = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μὴ εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τίς ἡ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιᾷ τις.

Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίν τῶν θεῶν.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἡ δὲ Κλυταιμῆστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμῆμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ Β' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πρᾶξιν τῆς σημερινῆς τραγωδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. Ἐν τούτῳ τῷ τμῇ-

ματι ἢ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπτομένην προσωρινῶς τὴν πράξιν (θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συναισθήματα τῶν θεατῶν εἶναι ἰλαρότης ἀπὸ τὴν α' σκηνήν, οἶκτος πρὸς τὴν ὑποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐλπίς ἀπὸ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

Ὁ Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλῶναι τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὧν τοὺς πατηγνυρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κένταυροι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ ὅποιον ἄδει καὶ τὸ ὅποιον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ 1036 - 1097

(Στροφή 1036 - 1057)

ὕμέναιος = γαμήλιον ἄσμα. **διὰ λωτοῦ Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. Λωτὸς εἶδος φυτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκευάζον σύριγγας. **Λίβυος**· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ· ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. **μετὰ τε φιλοχόρου κιθάρας** = μετὰ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. **ὑπὸ τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν** = καὶ μετὰ συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλάμια. **ἔστασεν ἱαχᾶν** = ἔστησεν, ἐξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωποποιία. **τίς ἄρ' ὕμέναιος ἔστησεν ἱαχᾶν** = σὺν τί τάχα νὰ ἦτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὅποιον ἀντήχησε κτλ. **Πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι. **παρὰ δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαῖς θ.** = συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμῶν. **ἶχνος** = πύς. **μελωδοῖς ἀχῆμασι** = μελωδικαῖς ἡχήμασιν, ἄσμασι. **κλέω καὶ κλειζω** = ἐγκωμιάζω, ὕμνω. **Αἰακίδαν (-ην)** = τὸν υἱὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὕλαν Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω : **ἀν' ὄρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ υἱὸς ἢ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, ὅστις ἦτο Τρῶς ἔφηβος. Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἥρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέλγῃ τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μετὰ τὸ κάλλος του καὶ οἶνοχοῇ εἰς τὴν τράπεζαν. **φίλον τρύφημα** (τρυφῶ) = τὸ ἐντρύφημα τὸ ἀγαπητόν. **ἀφύσσω** = ἀντλῶ. **λοιβὰ** = σπονδῇ, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσόοις κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν· τὸ χρυσείοις καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κρατήρων.

λευκοφαῖς = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλίσσόμεναι = ἐλίσσόμεναι· εἰλίσσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἐχόρευσαν γάμους = ἐώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Ἀντιστροφή (1058 - 1079)

θίασος = ὄμιλος. ἵποβάτας = ἵποποδάρος· καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἡμισυ ἦσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ ἵποβάτας. ἔμολεν = ἦλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἦλθεν ἐπάνω ἐπὶ κρατῆρα Βάκχου = εἰς τὰ βαρέλια τὰ γεμᾶτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἡγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόα = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασιναῖδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαξα = ἐφώναζα δυνατὰ (ἀνὰ) μέγα = μεγαλοφώνως· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῳῶν· ἐνταῦθα ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζῳώδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὦ Νηρηὶ κόρα, παῖδα... ἐξονόμαζεν· ἡ σειρά : ὦ Νηρηὶ κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν εἰδὼς ἐξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαί) σε (ὑποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβὰς μοῦσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἐξονομάζω = ῥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαράν, δόξαν, αἴγλην. ὅς ἤξει... ἃ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά : ὅς ἤξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μυρμιδόνων ἐκπυρώσω (νιν) γᾶθεν περὶ σώματι κεκορυθμένος ἔνδυτα ὅπλων χρυσέων Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἃ ἔτικτε νιν. ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, ὀπλίτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραρίσκω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκπυρόω - ὦ = πυρπολῶ, ἐξαφανίζω. γᾶθεν = ἐκ θεμελίων. ἐνδυτὰ ὅπλα = φορετὰ ὅπλα. ἡφαιστόπονος = ἡφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαιστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ ὁ Χορὸς τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ ὅποια ὁ Ἡφαιστος κατεσκεύασε κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· ὅρα παρ' Ὀμήρῳ Σ 468 κ.έ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμῆσεως αὐτῶν. δαίμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμον· γάμον θ' ὕμεναίους· χάριν ποικιλίας. εὐπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς μακάριον· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα

ἐξαρθῇ ἡ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδὸς (1080 - 1097)

σέ δέ· ἀντιθέτως, τὸναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θέτιν· ἡ ἀντίθεσις ἰσχυρά· ἡ σύνταξις : **στέψουσι καλλικόμεαν πλόκαμόν σε (σου)· καλλικόμεας (-ης) πλόκαμος** = πλόκαμοι τῆς ωραίας κόμης. **ὥστε μόσχον (θ.)** = ὡσάν δάμαλιν· εἰς τὸ **στέψουσί σε** ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ **αἰμάσσοντες λαιμόν σε (σου) ὥστε μόσχον** (ὥστε λαιμόν μόσχου). **πετραῖα ἄντρα** = βραχύνω, ἀπόκρημνα ἄντρα. **ὀρεῖα** = ὀρεσίβιος. **ἀκήρατος** = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). **βρότειος** = ἀνθρώπινος. **βαλιά** = παρδαλή. **αἰμάσσω** = κυλῖω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. **οὐ σύριγγι τραφεῖσάν (σε)** = ἂν καὶ δὲν ἐμεγάλωσας εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. **οὐδ' ἐν ροιβδήσεσι** = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. **παρὰ δὲ ματέρι** = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ **οὐ σύριγγι τραφεῖσαν**. **γάμον· παρὰθ.** εἰς τὸ σέ : νύμφην, σύζυγον. **νυμφόκομος·** παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. **Ἰναχίδαι·** οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰνάχου, πρώτου βασιλέως τοῦ Ἄργους. **Ἰναχίδαι** συλλήβδην καὶ οἱ Ἀργεῖοι λέγονται. **γάμον νυμφόκομον Ἰναχίδαις** = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμον μὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰνάχου, μὲ ἓνα ἀπὸ τοῦ ἐπιφανεῖς Ἀργεῖους. **ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς πρόσωπον σθένει τι ; σθένει τι** = ἔχει δυνάμιν τινα. **ὁπότε** = καθ' ἣν στιγμὴν. **ἄσεπτον** = ἡ ἀσέβεια. **ἔχει δύναμιν** = ἰσχύει. **ἀ δ' ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν** = ἡ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. **καὶ (ὁπότε) μὴ κοινὸς ἀγὼν βροτοῖς (ἔστι)** = οἱ ἄνθρωποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ τὰ ἐπέλθῃ ἡθικὴ ἐξυγίανσις). **μὴ τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ** = μήπως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν ὀργή = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας ὀργῆς. **ποῦ·** τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον·** προσωποποιᾷ.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἡ ἐξῆς : ἡ θυσία τῆς Ἰφ. εἶναι δεῖγμα τῆς ἡθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμῶς πλέον φαίνεται ἀγνότης ἡθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἡθικὴ ἀναρχία.

Ὁ ποιητὴς πρὸ τῆς τερατώδους θυσίας τῆς Ἰφιγενείας αἰρεται εἰς ἀνωτέρας ἠθικὰς σφαίρας καὶ δριμύτατα καυτηριάζει τὴν ἠθικὴν ἐξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 - 1275)

α') 1098 - 1126

προσκοποῦμαι = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ἡ Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτερον ὅτι πρόκειται ὁ Ἀγ. νὰ φονεύσῃ τὴν θυγατέρα τῆς, ταρασσεται καὶ παραγχεῖσα ἐξέρχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. **πόσιν** = τὸν σύζυγον. **χρόνιον ἀπόντα** = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἀπουσιάζοντα. **κάκλει-λοιπότα στέγας**· σχῆμα πρωθύστερον. **ἐν δακρύοισι** (ἐστὶ) = δακρύει. **πολλὰς ἰεῖσα μεταβολὰς ὀδυρμάτων** = ὀδυρομένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τόνον τῶν ὀδυρμῶν, τῶν θρήνων. **ἀκούσασα** = ἐπειδὴ ἤκουσε. **μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος Ἀγαμέμνονος τοῦδε** = ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον ὁ Ἀγαμέμνων, τὸν ὅποιον εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου. **εὐρεθήσεται** = θὰ ἀποκαλυφθῇ. **Λήδας γένεθλον** = Λήδας κόρη. **ἐν καλῷ** = εἰς κατάλληλον στιγμήν. **παρθένου χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. **γαμοῦμεναι** = αἱ μελλόνυμφοι. **τί δ' ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάζεται**; = ἀλλὰ τί εἶναι ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἡ εὐκαιρία σέ ἔχει πιασμένον καὶ σέ κρατεῖ κολλημένον; τί εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον σοὺ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ὁποίου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν; Ἡ ἀνώμαλος ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταιμῆστρας. Ὁ Ἀγ. ἀνεξάντλητος εἰς ψευδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. **ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα** = φώναζε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἄφησέ την νὰ πηγαίνῃ μετὰ τὸν πατέρα τῆς (εἰς τὸν βωμὸν ἐννοεῖ ὁ Ἀγαμ.). **ὥς** = διότι. **παρεῖσι** = εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. **αἱ χέρνιβες ἡτρεπισμένοι** = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ ἡτοιμασμένον. **βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον** = διὰ νὰ ῥαντίζωμεν μετὰ τὰς χεῖράς μας πῦρ καθαρτικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. **θεᾷ δοτ. χαρ. μέλανος αἵματος φυσῆματα**· παράθεσις εἰς τὸ ὅς πεσεῖν χρεῶν (αἱ ὁποῖαι μόσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς) φυσῶσαι μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται· ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν **χέρνιβες** — **προχύται** — **μόσχοι**· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπῆς θυσία ! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ μήτηρ. **τοῖς ὀνόμασι** = μὲ τὰς λέξεις. **οὐκ οἶδ'** ὅπως τὰ ἔργα σου **χρή μ' ὀνομάσασαν** **εὖ λέγειν** = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· **ἄπως χρή**· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἶδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἦσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατὴρ ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. **πατὴρ δὲ μέλλει** (ἐνν. ποιήσῃν)· **ἃ μέλλει** = τὰ βουλευόμενα· εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ πατὴρ. **χὺπὸ** = καὶ ὑπὸ. **ὑπὸ τοῖς πέπλοις** = ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· **πέπλος** ἐνδυμα γυναικῶν πλατὺ καὶ μακρόν, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἐζώννυτο, ἐγχρωμον. **ἰδοὺ πάρεστιν ἤδε πειθαρχοῦσά σοι**· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὀρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγκλονισθῇ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. **τὰ ἄλλα** = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐποψιν τοῦ ζητήματος. **πρὸ τῆσδε** = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. **τί κλαίεις** ; διατί κλαίεις ; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἥτις θὰ παρῆλθε μὲ νέον προσωπεῖον ἐμφαίνον δάκρυα, ἣ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαιούσης. **οὐδ' ἔθ' ἡδέως ὀρᾷς** = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαριωπὸν τὸ βλέμμα· **ἐρείσασα** = καρφώσασα. **πρόσθ'** (= πρόσθε ὀμματος) **ἔχεις πέπλους**. **τίν' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν** ; τίνα· ἀντικ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ κατηγοροῦμενον **ἀρχὴν** ἀντὶ νὰ εἶναι **τί** = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἐξιστορῶ τὰς συμφοράς μου ; **πάρα** = **πάρεστι** = εἶναι δυνατόν. **ἅπασιν**· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. **χρησασθαι πρώτοις**· κατηγ. **κάν** = καὶ ἐν καὶ ἂν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὅπουδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ Κλ. λέγει : αἱ συμφοραὶ μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προοίμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Αγ. προσποιουμένου ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Αγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

β') 1127 - 1156

ὡς· ἐπιφώνημα. **εἰς ἐν ἦκατε** = εἰσθε σύμφωνοι. **σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν ὁμμάτων** = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. Ἡ σύγχυσις ἐξεδηλοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περιλαμβανομένων). εἴφ' = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε το γένναίως (= εἰλικρινῶς). ἄν = ἃ ἄν. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'· μ' = μέ ἀντι μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς. τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα: τὸ σπλάγγχον μας. ἔα· ἐπιφ. σχέτλιασμοῦ. οὐφ' ὁ Ἀγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἦσαν ἰδικόν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσαι. ἃ μὴ σε χρή· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔχ' ἥσυχος = μένε ἥσυχος, ἡσύχαζε. κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσης ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἐκείνην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἂν κλύοις = ἂν ἐρωτᾶς λογικά, ὀρθά, λογικά θὰ ἀκούσης. Ὁ Ἀγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν ἀτυχή ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσης εἰς αὐτὴν μόνον μὴ λέγων ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. πότνια = θεία. δαίμων τ' ἐμὸς = καὶ ὁ κακὸς μου δαίμων. δυσδαίμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἠδίκησε; ὁ Ἀγ. ὑποκρίνεται ἄγνοϊαν τῆς ἀδικίας, ἥτις γίνεται εἰς τὴν Κλυταιμῆστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾶ: ποῖος σέ ἔχει ἀδικήσει; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῇς ἀπὸ ἐμένα; πεύθομαι = πυνθάνομαι. ὁ νοῦς ὃδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κανεὶς δὲν με ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαλγνιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτόν λαμβάνεται ὡς οὐσιαστ., ἐξ οὗ καὶ ἡ γεν. μου. αὐτὸ τὸ σιγᾶν (σε) καὶ τὸ στενάζειν (σε) πολλά ἐστιν ὁμολογοῦντός σου = αὕτη ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς εἶναι ὁμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῇς· εἰρων. : μὴ ὑποβληθῇς εἰς τὸν κόπον νὰ ὁμιλῇς, μὴ χάνης τὰ λόγια σου. τὸ γὰρ ἀναίσχυντον τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορᾷ; ταῦτα λέγει κατ' ἰδίαν ὁμολογῶν ὅτι ἕως τῶρα ἐψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορᾷ = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφορὰν· τὸ ἀναίσχυντον = τὴν ἀναισχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. ἀνακαλύψω λόγους = θὰ μιλήσω ὀρθὰ κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παρωδὸν αἰνιγμα = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικὸς. προσοῦδισας

πέδω = πρὸς οὐδας (ἔδαφος) ἔρριψας· **πέδω**· πλεονασμ. = κατὰ γῆς.
Τάνταλος· ἦτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὁ Ἀγαμέμνων
 ἐνταῦθα παρίσταται ὥς τις ὠμὸς καὶ θηριώδης φονεὺς καὶ τὸ νήπιον,
 ἵνα διὰ τοῦτου ἀποφύγῃ τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. Ὁ Στασίνοιο
 ποιητῆς τῶν Κ Ὑ π ρ ὶ ὦ ν ἐ π ὶ ὦ ν, λέγει: **Νήπιος δὲ πατέρα κτείνας**
υἱὸς καταλείπει. Ὁ Ὅμ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν
 βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον
 τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἂν ὁ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκης
 ποιητικῆς ἢ ἂν εὗρεν ἤδη ὑπάρχοντα. **τὼ Διὸς παῖδε ἐμῷ τε συγγόνω**
 εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Κάστωρ
 καὶ Πολυδεύκης. **μαρμαίροντε ἵπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μὲ τὰ
 κατάλευκα ἄλογά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἑφιπποὶ ἢ
 ἱστάμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. Ὁ Πίνδαρος τοὺς ὀνομάζει **λευκοπώ-**
λους καὶ εὐίππους. Ὀμηρικός τις ὕμνος λέγει αὐτοὺς **ταχέων ἐπι-**
βήτορας ἵππων. **ἐρρύσατό σε** = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ
 ῥῦσαι ἡμᾶς). **τάμᾳ ἔσχεσ αὖ λέχη** = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σύζυγον.

γ') 1157 - 1190

οὐ = τότε. **καταλλαχθεῖσα** = διαλλαγεῖσα. **συμμαρτυρήσεις** =
 θὰ μαρτυρήσῃς καὶ σύ. **ἦ** = ἦν = ἡμην γυνὴ ἄμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ
 ἄμεμπτος ἀναφέρεται τὸ περὶ σέ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην = εἶμαι
 πιστὴ σύζυγος. **αὖξω μέλαθρον** = αὖξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκο-
 γενείας. **θύραζε** = ἔξω. **θήρευμα** = ἀπόκτημα. **φλαύραν** = φαύλην =
 εὐτελεῖ. **ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι** = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ
 τὸν Ὅμηρον ἦσαν αὗται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίχη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ
 κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. **τλη-**
μόνως = σκληρόκαρδα. **ὦν**· γεν. διαίρ. εἰς τὸ μιᾶς. **τὰ σά** = τὰς
 ἰδικάς σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικὴν σου ἀπολογίαν· ἵνα λάβῃ **Μενέ-**
λεως Ἑλένην· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τό: **τίνος ἑκατί νιν** (αὐτὴν τὴν
 μίαν) **κτενεῖς.** **καλόν γέ τοι** = ναί, εἶναι ὥραϊον ἀλήθεια· εἰρωνεία·
 ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῶοι. **ἀποτεῖσαι**
τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικὸς = νὰ πληρώσῃς τὰ τέκνα ἀντίποινα
 διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθίκου γυναικὸς. **τάχιστα** = τὰ **ἐχθι-**
στα = τὰ μισητότατα (Ἑλέν.) **τοῖσι φιλτάτοις** (δοτ. ὄργαν., Ἰφιγ.)

ὠνούμεθα· ἐνεστῶς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγοράσωμεν.
 γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. θρόνους =
 τὰς ἑδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ
 δακρύοις = δακρύουσα. ὦ τέκνον - ὁ φυτεύσας πατὴρ· ἰσχυρὰ ἀντί-
 θεσις, ἥτις ἐξαίρει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανών, οὐκ
 ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδ' ἄλλη χερὶ = οὐδὲ ξένη χεiri.
 τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἄσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως =
 χρειαζόμεθα μικρὰν ἀφορμήν. χαῖ = καὶ αἱ. δεξόμεθα δέξιν, ἣν σε
 δέξασθαι χρεῶν = θὰ σοῦ κάμωμεν ὑποδοχὴν, ἣ ὅποια σοῦ χρειάζεται·
 σαρκασμός. κακὴ· εἰς ἣν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμός εἰς τὸν ἐν
 Μυκῆναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. μήτ' αὐτὸς γένῃ (κακὸς
 περὶ ἐμέ). εἶεν = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν
 τῶν εἰρημένων, συναφὴς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. θύσεις σὺ δὴ παῖδα =
 ὡς ὑποθέσωμεν ὅτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. ἔνθα = τότε, κατὰ
 τὴν θυσίαν· τί σοι κατεύξει τάγαθόν = τί καλὰς εὐχὰς θὰ κάμῃς
 διὰ τὸν ἑαυτὸν σου. σοι, ἀντὶ τοῦ σαυτῷ. νόστος πονηρὸς = περι-
 πετειώδης ἐπάνοδος. οἰκοθέν γ' αἰσchrῶς ἰὼν = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς
 ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισchrύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὅποιας αἱ περιπέτειαι
 καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἰσchrος τοῦ ἐκ πατρίδος
 ἀπόπλου· εἰρωνεία. ἡ τᾶρ' (α) = ἡ τοι ἄρα = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς,
 δίχως ἄλλο. εὐφρονα ἤσομεν = εὐφρονα ἔπη ἤσομεν = θὰ ἐκστο-
 μίσωμεν εὐνοϊκὰς εὐχὰς. αὐθέντης καὶ αὐτοέντης = ὁ αὐτουργὸς τοῦ
 φόνου. προσβλέπω· τινὰ = ἀτενίζω τινά.

δ') 1191 - 1215

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινός = ἐναγκαλίζομαί
 τινά. ἔρχομαί τι διὰ λόγων = διαλογίζομαί τι. ἡ σκῆπτρά σοι
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = ἡ ἐνδιαφέρεσαι μόνον
 νὰ κινῇς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχῃς τὴν ἀρχιστρατη-
 γίαν; Ἀνάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν (στίχ. 357).
 Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἶσθημα
 ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ἡ Κλ., ἕνεκα τῆς
 φιλαρχίας καὶ μόνον ἀποστολὴν νομίζεις ὅτι ἔχεις νὰ κινῇς τὸ σκῆπτρον
 ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφα-
 σίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. δν = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ δ, καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὅποῖον θὰ ἦτο μία δικαία πρότασις, ἔπρεπε νὰ εἴπης. **κληρὸν τίθεμαι** = βάλλω κληρὸν. **οὔτου** = τίνος. **ἦν τότε ἐν ἴσῳ** = ἦν τότε ἴσον. **ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε** (ὑποκ.) **παῖδα σὴν** (ἀντικ.) **σφάγιον** (κατηγ.) **ἐξαίρετον** = κατ' ἐκλογήν. **Δαναΐδαις**· δοτ. χαριστ. **πρὸ μητρὸς** = διὰ τὸ ἁμάρτημα τῆς μητρὸς. **οὔπερ τὸ πρᾶγμ'** ἦν = τὸν ὅποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. **ὑπότροπος** = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. **κομίζουσα** = περιποιουμένη. **ἄμειψαι**· τοῦ ἀμείβομαι = ἀπαντᾷ. **τούτων**· γεν. διαίρ. εἰς τὸ **τι** (εἴ τι). **συνσφῶζω** = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. **λόγος** = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. **Ὁρφεύς**· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρωας, ἦτο περίφημος ποιητῆς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. **ἐπάδω** = ἔδω. **ὁμαρτῶ τινι** = ἀκολουθῶ τινα. **κηλεῖν τε**· συνάπτεται πρὸς τὸ **πείθειν** (πείθειν - κηλεῖν τε). **κηλῶ** = θέλω, γοητεύω. **ἐνταῦθ' ἄν ἦλθον** = θὰ ἐχρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ μέσον. **παρέχω** = χρησιμοποιοῦ. **τάπ' ἐμοῦ σοφά** = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθύς ἀμέσως.

ε') 1216 - 1245

ἱκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἱκετῶν. **τὸ σῶμα τοῦμόν ἐξάπτω σέθεν ἱκετηρίαν** (= ἱκετήριον κλάδον). **γόνασιν** = διὰ τὴν ζώην σου· ἡ ὅλη πρότασις παρενθετικῇ εἰς τὸ ἱκετεύω. **ἄωρος** = νέος. **τὰ ὑπὸ γῆς** = ὁ "Ἄδης. **δοῦσα σῶμ'** **ἐμόν** = καθίσασα. **χάριτες** = θωπεῖαι. **ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς** = συζύγου. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχής. **οὐμός** = ὁ ἐμὸς λόγος = ὁ λόγος ἐμοῦ, ἐξ οὗ τὸ **ἐξαρτωμένης** = κρεμασμένης. **ἀντιλάζουμαι** = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. **ὑποδοχαί** = δεξιώσεις. **δόμων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ **ὑποδοχαῖς**. **πόνων τιθηνούς ἀποδιδούσά σοι τροφάς** = ἀνταποδίδουσα εἰς σέ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφὴν μου· **τιθηνός** (θάω, θηλάζω· τιθήνη = τροφός) = ὁ τρέφων. **μή**, (ἀποκτείνης) **πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρός** = ἱκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. **ὠδίνω** = ἔχω ὠδίνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ)· **ὠδὶς - ἴνος** (θηλ.) **ἐδῶ** = λύπη, ἄλγος. **τί μοι μέτεστι** = τί σχέσιν ἔχω. **Ἀλέξανδρος** = Πάρις. **πόθεν** = πῶς ἐγινε καὶ ἦλθε (ὁ Πάρις).

ὄμματα = βλέμμα. Ἰν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μή τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τοῦλάχιστον. σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρῃ ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἰ) ἐπίκουρος φίλοις = ὥστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἱκετεύω πατρός κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἐγγίγνεται κὰν νηπίοις γε = καὶ τὰ νήπια νὰ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἱκετεύω.

ς') 1246 - 1275

αἰδεσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατόικτιρον βίον = λυπήσου τὴν ζωὴν μου. ἄντομαι = ἱκετεύω. νεοσσός = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὔξημένη = ἀνεπτυγμένη. πάντα λόγον = ὅ,τι εἶχα νὰ εἶπω. συντεμοῦσα ἓν = συντομεύσασα εἰς ἓν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν Ἀδου. οὐδέν (ἐστὶ) = δὲν ἀξίζουν τίποτε. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῇ κανεὶς κακῶς παρά νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Ἀντιθέτως ὁ Αἴας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει : ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὐγενῆ χρή. Εἰς ἄλλας τραγωδίας ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων : τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν. τὸ γὰρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ ὀρμέφυτον τῆς ζωῆς ἐξεγείρεται καὶ αἱ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἱεσείας συντρίβουν τὴν καρδίαν μας. Εἶναι ὥραία ἡ ζωὴ, λέγει, ὁ Ἄδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιάκις προτιμότερα εἶναι ἡ ζωὴ δυστυχισμένη ἢ ἔνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ἡ ζωὴ. Ὁ Ἀχιλλεὺς παρ' Ὀμήρῳ λέγει ὅτι θὰ ἐπρωτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἄλλῳ παρά νὰ ἀνάσῃ ὅλων τῶν νεκρῶν. ὦ τλῆμον = ὦ ἀθλία. ἀγὼν μέγας ἦκει = φοβερός διαπληκτισμὸς ἔχει γίνεσθαι, προκληθῇ. Ὁ Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει διςτιχόν, δι' οὗ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός εἰμι τὰ οἰκτρὰ = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἄν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοῖην). δεινῶς ἔχει μοι = ἡ θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς. διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἐξαίρει τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του. πρβλ. ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τὸ ἡμέτερον : μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὅσον (ἐστὶ) στράτευμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὅσοι τ' (εἰσὶ) ἀνακτες χαλκῶν ὅπλων = ὀπλῖται

(ὑποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τεῖχη. ἔξαι-
 ρῶ = κυριεύω. βάθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας.
 Ἀφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει· Ἀφροδίτη· κατὰ
 συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἄρπαγαὶ λέκτρων Ἑλληνικῶν = ἄρπαγαὶ
 Ἑλληνίδων συζύγων. οἱ = οὗτοι λοιπόν. λύω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν
 νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ἡ·
 δοτ. χαριστ. δεῖ = εἶναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς
 ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἦσσαντες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει. συ-
 λῶμαι λέκτρα = ἀπαγυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν τὴν
 σύζυγον.

Λέγων πάντα ταῦτα ὁ Ἀγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πα-
 τριώτης ἐμπεποτισμένος ἀπὸ τὴν πανελλήνιον ἰδέαν. Ὁ Ἀγ., ἀφ' οὗ
 ἀπελογίγη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὀρχήστραν,
 ἐν ᾧ τὸ θέατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἀπελπιν θρήνον Κλυτ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμήμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον
 καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας. Τελειώνει
 μὲ τὴν ὥρτην δήλωσιν τοῦ Ἀγ. ὅτι ὀφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν
 θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικει-
 μένην. Ἀλλ' ἅς ἀκοῦσωμεν τοὺς θρήνους καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας
 ἐν τῇ ἐφεξῆς μονωδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἐγὼ = οἴμοι = οἰμέ. μέλεος - α - ον = δυσ-
 τύχης. θανάτου· γεν. αἰτίας. σέ· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούς. ταυτὸν
 μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἴδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει
 πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἴδιον μοιρολόγι λέγε· οἱ ἴω οἱ ἴω.
 νάπος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. ὄθι = ὅπου. ἔβαλε = ἐπέ-
 ταξε, ἐξέθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρὸς ἀποκρὸ νοσφίσας = ἀποχω-
 ρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι = ἐπὶ μοίρᾳ
 θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνω-
 τέρω· βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ Ἴλιον. ὠφείλε (Πρία-
 μος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινὰ· τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσί = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. **βουκόλον**· κατηγ. **θάλλων** = θαλερός.
χλωρός = τρυφερός. **ρόδοντα ἄνθη** = ἄνθη ρόδων.

Ἡ μάντις Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, κατὰ τινες μύθους, εἶχε προφητεῦσει, ὅταν ἐγεννᾶτο ὁ Πάρις, ὅτι οὗτος θὰ γίνῃ ὁ καταστροφὴς τῆς πατρίδος του καὶ δι' αὐτὸ ἐπέμενε νὰ φονευθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ ὄλεθρος. Κατ' ἄλλους μύθους, ἡ Ἑκάβη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριν, εἶδε καθ' ὕπνου ὅτι ἐγέννησε δαυλόν, οἱ δὲ ἐξηγηταὶ τῶν ὀνείρων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνῃ ὁ καταστροφὴς τῆς πατρίδος, ἠξίωσαν τὸν φόρον αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πριάμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, εὐρόντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. Ὑστερον ὁ Πριάμος ἀναγνωρίσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. Ὁ Πριάμος φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκόλον καὶ ὄχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λιβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκη τοὺς βοῦς, καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν θέσιον κοντὰ εἰς τὰς γνωστὰς κρήνας.

ὑακίνθινα ἄνθη· ὑακίνθος, ὠραῖον εὐώδες ἄνθος.

Ἡ λεπτομερὴς περιγραφὴ τοῦ θεακτικου καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἂν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρέως πενθοῦσης Ἰφιγενείας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρου νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

ἔνθα = ἐκεῖ. **Ἑρμῆς** = ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Ζεὺς ὀρίσας διαιτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν Ἑρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδὴν τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. **τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ** = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικά φίλτρα. **εὐναῖσι βασιλίσιν Διὸς ἄνακτος** = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διὸς· τὸ βασιλίσιν εἶναι ἐπίθετον. **ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον**· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἵτιον. **κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς**· πρωθύστερον. **στυγνός** = φρικτός, ἀπαίσιος. **ἐμοί· δοτ. ἀντικ.** ἢ ἡθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἰδικόν μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρὰ: **φέροντα Δαναΐδαισι** πρὸς Ἴλιον πομπάν, ἃς (ἧς) πομπῆς προθύματα ἔλαχεν Ἄρτεμις κόραν.

β') 1312 - 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλιο - 'Ελένη, ἡ βρωμο - 'Ελένη. **πικράν ἰδοῦσα** = ἀφ' οὗ μὲ ἐφαρμάκωσε· πρὸς τὸ **δυσελέναν** πρβλ. **δύσπαρις, αἰνόπαρις. φρονεύομαι - διόλλυμαι**· ἐπαναδιπλώσις ἔχουσα ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωράει ὁ νοῦς της. **άνοσίου πατρός**· διότι φρονεύει τὸ ἴδιον τέκνον. **πρύμναι ναῶν**. περίφρ. = **νῆες. χαλκεμβολάδες** = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναχρονισμός. **ἐλάτα** (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ ξύλου ἐλάτης)· συνεκδοχή. **πομπαῖος** = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς **Τροίαν**. **ἐλάταν πομπαίαν** εἶναι παράθεσις εἰς τὸ **πρύμνας ναῶν** = στόλον ποῦ θὰ συνώδευε τοὺς "Ελλήνας εἰς τὴν **Τροίαν**· ἡ σειρά· **ἄδε Αὐλὶς μή μοι ὦφελε δέξασθαι εἰς τοῦσδ' ὄρμους πρύμνας ναῶν χαλκεμβολάδων, ἐλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν**. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά ἔχει ὥδε· **μηδ' (ὦφελε) Ζεὺς πνεῦσαι ἀνταίαν πομπᾶν Εὐρίπῳ. πομπῇ** = ὁ συνοδεύων ἄνεμος, ἡ αὔρα. **ἀνταῖος** = ἐναντίας. **Εὐρίπῳ**· δοτ. τοῦ τόπου. **μειλίσσων αὔραν** = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. **ἄλλαν** = διάφορον. **λαίφρεσι θνατῶν** = εἰς τὰ ἱστία τῶν θνητῶν. **χαίρειν**· θὰ νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ **τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν** πρὸς τὸ κατωτέρω **τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν χαίρειν** = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν. **τοῖσι δέ λύπαν** = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· **τοῖσι δέ ἀνάγκαν** = ἀνωτέραν βίαν· **τοῖσι δ' ἐξορμαῖν** = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. **στέλλειν** (τὰ ἱστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. **μέλλειν** = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλου. Ἡ ἔννοια· ἐξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυκεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερὴ, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέραν βίαν (**ἀνάγκαν**), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά, ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλου· ὅρα τὴν παρήχησιν· **πομπαίαν - ἀνταίαν** καὶ τὴν ἐπαναδιπλώσιν· **τοῖσι μὲν, τοῖσι δέ** κ.λ.π. **γένος ἀμερίων** = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἄνθρωποι. **πολύμοχθος** = πολυβασανισμένος. **τὸ χρεῶν** = ἡ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής· τὸ **τι** κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ **δύσποτμον**. **ἰὼ τιθεῖσα· ἐπιφώνησις· τιθεῖσα** = προκαλοῦσα. **πάθεα** = συμφοραί. **ἄχρα** = λῦπαι, φαρμάκια. Ἡ πρωταρχικὴ αἰτία ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ελλήνας προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ελένη.

Τὸ τμήμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμου, εἶναι λυρικόν, μονωδία τῆς Ἰφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονωδία *θ ρ ἦ ν ο ς ἀ π ὸ σ κ η ν ῆ ς*. Εἰς τὴν μουσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παρθένου ὁ θρῆνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ᾠμάτων ἐψυχάζει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονωδίαν ταύτην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα ἡ ἐπαναδίπλωσις, ἣτις πράγματι μαίνεται : *ἰ ὦ - ἰ ὦ, Ἰ δ α ἰ ο ς - Ἰ δ α ἰ ο ς, ἐ λ έ γ ε τ ο - ἐ λ έ γ ε τ ο, ὦ μ ᾱ τ ε ρ - ὦ μ ᾱ τ ε ρ, π ι κ ρ ὸ ν - π ι κ ρ ὸ ν, ἄ ν ο σ ῖ ο ι σ ι ν - ἄ ν ο σ ῖ ο υ, ἡ π ο λ ύ μ ο - χ θ ο ν - ἡ π ο λ ύ μ ο χ θ ο ν, ἰ ὦ - ἰ ὦ, μ ε γ ᾱ λ α - μ ε γ ᾱ λ α*. Ἡ Ἰφιγένεια ἔχει χάσει κάθε ἐλπίδα. Ἀλλὰ τί γίνεται ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ὑποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 - 1474)

α') 1336 - 1368

ὄχλος ἀνδρῶν = πλήθι στρατοῦ. **τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα** (εἰσορῶ). **ψ·δοτ. χαριστ.** **διαχαλῶ** = ἀνοίγω. **μοι** = πρὸς χάριν μου, παρακαλῶ. **δμῶες** = ὑπηρεταί. **ὥς τί δή;** = διατί τάχα; **τὸ δυστυχές τῶν γάμων** = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθείς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. Ὁ διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. **οὐκ ἐν ἀβρότῃ κείσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα** = μὲ τὸ νῦν κατάντημά σου δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δείχνῃς λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. **πεπτωκότα**· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. **μίνω** = μένω. **οὐ σεμνότητος ἔργον** = δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς ἡ αἰδημοσύνης. **ἦν δυνώμεθα** = ἂν ὠφελθῶμεν, **δύναιμαι** = ὠφελοῦμαι. Ἐρχεται ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ὁποίου (**τάλαινα**) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρὸν. **οὐ ψευδῇ θροεῖς**· ὁ χαρακτηρισμὸς σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἶμαι **τάλαινα**. **δεῖν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται** = φοβερά βοή ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργεῖους. **τὴν βοήν σήμαινέ μοι** = δίδε ἐξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοήν. **πονηρὸν εἶπας οἰωνόν λόγων** = αὐτὸ τὸ ὅποιον εἶπες εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἰδησιν πού φέρνεις (**βοᾶται**)· ἐκ τοῦ **δεῖν** ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοή εἶναι κακὸν προμῆνυμα. **ὥς χρεῶν σφάξαι νιν**· φαίνεται ὅτι ὁ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῇ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρημοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. **ἐς θόρυβον ἐγὼ τοι καὶ τὸς ἤλυθον** = καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. **λευσθῆναι πέτροις** = νὰ λιθοβοληθῶ· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἡλυθον ἐς θόρυβον. Ὁ ὄχλος ἀποδοκιμάζων ἤζιου τὸν λιθοβολισμὸν του. **μῶν = μὴ οὖν**. **σφῶζων**· ἐνεστώς τῆς προσπαθείας. **ἐχθρός**· ὁ στρατὸς ἦτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον ὀργασμὸν. **δι' ἃρ' ὀλώλαμεν**· τμησίς = διολώλαμεν ἄρα. **γάμων ἤσσανα ἀπεκάλουν** = μὲ ἀπεκάλουν ὄργανον τῆς μνηστῆς τοῦτο ἦτο ὕβρις. **εὐνις** = σύζυγος. **ἐπέμψατο** = μετεπέμψατο. **κ' Ἀργόθεν** = καὶ Ἀργόθεν. **νικῶμαί τινος**· ἐλέχθη κατὰ τό: **ἥττωμαί τινος**. **κεκραγμός** = κραυγαί. **τὸ πολὺ** = τὸ πλῆθος, ὁ ὄχλος. **κακὸν δεινόν** (ἔστι) = εἶναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εὐριπ. διὰ τὴν ὀχλοκρατίαν. **ἀρήγω** = βοηθῶ (ἀρωγῇ). **μαχεῖ**· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. **δναίω τῶν φρενῶν** = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. **ὀνησόμεθα** = θὰ χαροῦμε· θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἰφιγ. ὁ Σισύφου γόνος = ἡ σπορά τοῦ Σισύφου, δηλ. ὁ Ὀδυσσεύς. Ἡ μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Ὀδυσσεά τὸν Σίσυφον. **ἴδια πράσσων... ταχθεῖς ὑπο** = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατοῦ. **αἰρεθεῖς ἐκὼν** = ἐκλεγείς τῇ ὑποδείξει του. **πονηράν γ' αἶρσιν** (αἰρεθεῖς) = καὶ κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογὴν. **μιαίφρονεῖν**· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιὰρὸν φόνον. **ἔχω** = ἐμποδίζω. **ἄγω** = ἀπάγω. **δηλαδὴ** = προφανῶς. **ξανθῆς ἐθείρως** (ἀρπάσας). **ἔθειρα καὶ ἔθειραι** = τρίχες, κόμη· **ἀντέχομαι τινος** = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. **ὥς** = διότι. **τοῦδ' εἵνεκα** = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτοῦ (ἐὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). **ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτό γ' ἤξει** = ἀλλ' ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγὴν. Ὁ Ἀχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἣν ὁ στρατὸς στασιάζας ἀξιοῖ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

β') 1369 - 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς. **μάτην θυμοῦμαι** = ἄνευ λόγου, ἀδίκως ὀργίζομαι. **καρτερῶ τὰ ἀδύνατα** = ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. **προθυμίας**· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (ἐπαινέσαι) = διὰ τὴν καλὴν του διάθεσιν. **διαβάλλομαί τινι** = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. **πλέον πράττω** = κατορθώνω. **οἷα εἰσῆλθὲν μ' ἐννοουμένην** = ποῖαι σκέψεις μοῦ ἦλθαν, ὅταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. **κατθανεῖν μοι**

δέδοκται· ὁ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. **μοι**· δοτ. ἀντιχαρ. **παρίημι τὸ δυσγενὲς ἐκποδῶν** = παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τῆ μέσῃ κάθε ταπεινὸν αἰσθημα. ὡς· εἰδικός. **ἡ μεγίστη** = ἡ ἰσχυροτάτη. **κάν ἐμοί** = καὶ ἐν ἐμοί. **πορθμὸς ναῶν** = ἡ διαπεραιώσις τῶν πλοίων. **τὰς μελλούσας γυναῖκας** = τὰς γυναῖκας τοῦ μέλλοντος. **τείσαντες** = τιμωρήσαντες. ὁ **Ἑλένης ὄλεθρος**· περίφρασις = ἡ χαμένη Ἑλένη. **ρύσομαι** = θὰ σώσω. **κλέος μου μακάριον γενήσεται** = ἀθάνατος θὰ εἶναι ἡ δόξα μου, ὡς ἐλευθερωτρίας τῆς Ἑλλάδος. **καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμοί φιλοψυχεῖν χρεῶν** = ἀλλὰ ἔχω πρὸς τοῦτοις καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου. **πᾶσι Ἑλλήσι**· δοτ. χαριστ. **ἔτεκές με κοινὸν** (δηλ. ἀγαθόν)· κατήγορ. **ἑρέτμ' ἔχοντες** = ἑρετμὰ ἔχοντες = κωπηλάται. **ἑρετμόν** (ἑρέσσω) = κώπη. **ἡ ἐμὴ ψυχὴ** = ἡ ζωὴ μου. **μί' οὔσα** = ἐγὼ δὲ μὲ μίαν ζωὴν, πού ἔχω· ἀλλὰ **μυριοί - ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα**· ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μειζονος. **κάπ' ἐκεῖνο** = καὶ ἐπ' ἐκεῖνο = καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἐξῆς. **διὰ μάχης μολεῖν** = διὰ μάχης ἐλθεῖν = **μαχέσασθαι**. **κρεῖσσων** (ἔστί)· σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου· **κρεῖσσόν** (ἔστιν) **ἕνα ἄνδρα ὁρᾶν φάος** (= ζῆν) ἢ **μυρίας γυναῖκας**. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ἰφιγ. ἐν Τ. : **ἄνθρωπος μὲν ἐκ δόμων θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ**. **ἐμποδῶν γενήσομαι** = θὰ ἐμποδίσω. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **ταῦτα** = ἡ θυσιά μου. **μνημεῖα**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου. **διὰ μακροῦ** = ἐπὶ μακρὸν χρόνον. **οὔτοι· καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ παῖδες ἀντὶ ταῦτα**· καὶ ἐπαλαμβάνει τὸ **ταῦτα** 1398 = αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ παιδιὰ μου. **τὸ μὲν** = τὸ βαρβαρικόν. Οἱ Ἕλληνες ἔχοντες συνειδήσιν τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ των κατεφρόνουν ὡς βαρβάρους πάντας τοὺς μὴ Ἕλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἄρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες βαρβάρους καὶ δούλους.

Ἡ Ἰφιγένεια ἀπροσδοκῆτως μετεστράφη· ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ της, λαμβάνει τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάνῃ ὑπακούουσα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν πού τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ἡ πανελλήνιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχὴν της.

γ') 1402 - 1432

τὸ σὸν = ἡ ἰδική σου στάσις. **γενναίως ἔχει** = εἶναι εὐγενική.

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς = ἡ θέλησις ὅμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. **νοσεῖ** = δὲν εἶναι δικαία, ὀρθή. Ὁ Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναίω-
 ψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιᾶται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. **νοσεῖ**· μετα-
 φορικῶς κεῖται. Ὁ Εὐρύπιδης κακίζει τοιοῦτους θεοὺς ζητοῦντας ἀνθρω-
 ποθυσίας· ἡ θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ἠθικῶς ἐπιλήψιμος· ἡ κόρη
 ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. **τίθῃμι μακάριον** = καθιστῶ εὐτυχῇ. **σοῦ**
μέν, **Ἑλλάδος δέ**· γεν. τῆς αἰτίας. **ἀπολείπω** = ἀφήνω κατὰ μέρος. **τὸ**
θεομαχεῖν = ἡ θεομαχία, ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. **ὃ σου κρατεῖ** =
 τῆς ὑποίας πλήρης εἶναι ἡ ψυχὴ σου **ἐξελογίσω τὰ χρηστὰ τὰναγ-**
καῖά τε = ἐσκέφθης, ὅπως σοῦ ὑπηγόρευεν ἡ λογικὴ καὶ ἡ ἀνάγκη.
μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων = ὁ πόθος νὰ σὲ ἀπο-
 κτήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. **φύσις** =
 χαρακτήρ. **ὄρα δέ** = καίταξε δὲ (αὐτὰ ποῦ θὰ σοῦ εἶπω). **ἄχθομαι** =
 φέρω βαρέως. **ἴστω θέτις** = μάρτυς μου ἡ Θέτις. **ἄθρέω - ῶ** = προσέ-
 χω. **κακόν**· οὐσιαστ., **δεινόν**· ἐπίθ. Ὁ Ἀχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην
 χορδὴν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἥτις εἶναι ἔμφυτος εἰς πάντα
 ἄνθρωπον. **οὐδὲν οὐδέν**· εὐλαβουμένη = χωρὶς καθόλου νὰ συστέλ-
 λωμαι πρὸ οὐδενός. **ἡ Τυνδαρίς παῖς**, = ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω = ἡ
 Ἑλένη. **ἄρκει τιθεῖσα**· ἡ σύνταξις προσωπικὴ ἀντὶ ἀπροσώπου : **ἄρκει**
τιθέναι = ἀρκεῖ ὅτι ἡ Ἑλ. προκαλεῖ. **διὰ τὸ σῶμα** = διὰ τὸ κάλλος
 τοῦ σώματος. **μάχας - φόνους**· ἐν διὰ δυοῖν = φονικὰς μάχας. **ἦν δυ-**
νώμεθα· ὁ πληθ. διότι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ συμβάλῃ εἰς τοῦτο συντελῶν
 εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. **λῆμα**· παρὰ τὸ **λάω** = θέλω (αἱ δὲ λῆς)
 = θέλησις, ψυχὴ, καρδία. **ἄριστος** = εὐγενέστατος. **οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο**
λέγειν = δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. **γενναῖα φρονεῖς** = ἔχεις
 εὐγενῇ αἰσθημάτά. **τί γὰρ τάληθες οὐκ εἶποι τις ἄν** ; = διότι διατί νὰ
 μὴ ὁμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν ; Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅσον καὶ ἂν ἀντί-
 κειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. **μεταγνοίης ἂν τάδε** = δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς
 αὐτὰς τὰς σκέψεις. **ὥς ἂν οὖν εἰδῇς τάπ**· ἐμοῦ = γιὰ νὰ ἐννοήσῃς λοι-
 πὸν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων μου. **τάδ**· ὅπλα = τούσδε τοὺς ἐνόπλους
 (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). **ὥς οὐκ ἔάσω** = μὲ τὴν
 ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. **χρῶμαι τοῖς λόγοις τινός** = συμμορφώ-
 νομαι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τινός. **ἀφροσύνη** = ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρί-
 κης τοῦ θανάτου). Ὁ Ἀχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ἦθος τῆς ἡρώιδος δηλώ-
 νει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 - 1474

πρόφασις = ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κακίζε = παῦσαι κακίζουσα με = μὴ κακίζέ με = μὴ με ἀποθαρρύνῃς. Ἡ Κλ. ὑπολαβοῦσα τὸ κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, ὀνειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει = δὲν θὰ ἀδικηθῇς καθόλου, δὲν θὰ πάθῃς κακόν. τριχός· γεν. τῆς ὕλης. ἀμπέχομαι· ἀόρ. ἡμπεσχόμην· ἀμπίσχη· ὑποτ. ἀορ., β' πρόσωπον = ἐνδύομαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). τί τόδ' εἶπας; τί ἐστὶ τόδε, ὃ εἶπας; ἀπολέσασά σε· ὁ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. 1441, συνεχίζεται ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη: ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενθήσω. οὐ σύ γε (ἀπώλεσας). κατ' ἐμέ = ἐξ αἰτίας μου. ἦκιστα (δεῖ πενθεῖν) = ἐλάχιστα, οὐδαμῶς χώννυται τύμβος = ἐγείρεται τάφος. νομίζεται = συνηθίζεται, συνήθως ἐγείρεται. βωμὸς θεᾶς τῆς Διὸς μόρης (ἔσται) μοι μνημά γε — ναί (λέγω εὖ) ὡς εὐτυχούσα Ἑλλάδος τ' εὐεργέτις = διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρά καὶ γίνομαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ἑλλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ἑλλάδα, διότι καὶ τὸν ἀπόπλουν θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ὕβρεις τῶν βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. σθέν = σοῦ = περὶ σοῦ ἢ κασιγνήταισί (σου) = εἰς τὰς ἀδελφάς σου. ἐξάπτω = περιβάλλω. χαίρειν γε = ναί, μάλιστα, χαιρετίσματα. ἄνδρα· κατηγ. προληπτικόν = ὥστε νὰ γίνῃ ἀνὴρ. προσέλκομαι = περιπτύσσομαι. ὅσον εἶχες = ὅσον ἡδύνασο. ἔστι (τι) ὃ τι δρῶσα κατ' Ἄργος φέρω σοι χάριν = σέ εὐχαριστῶ. πατέρα τὸν ἄμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν· ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ δ. δεινούς ἀγῶνας διὰ σέ δεῖ κείνον δραμεῖν· ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Ἀγ., εἰς ὃν θὰ προβῇ. Ἑλλάδος· ἐπίθετον. δόλω δέ = ἀλλὰ δολίως. ἀγεννώς = πρόστυχ. εἰσιν ἄξων = θὰ ἔλθῃ νὰ με ὀδηγήσῃ. πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης = πρὶν με πιάσουν καὶ με σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. μὴ σύ γ' (ἴθι). πέμπω = συνοδεύω. οὐ μὴ μόλω πάλιν = ὀριστικῶς δὲν θὰ γυρίσω· τὸ οὐ μὴ με ἀόρ. ὑποτ. ἢ με μέλλ. ὀριστικῆς σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν. (λείπω σε) εὖ καξίως. σχές = σταμάτα. μὴ με προλίπης = μὴ με ἀφήσῃς. ἐπευφημήσατε παιᾶνα = ὑμνήσατε με παιᾶνα· παιᾶν· ἄσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῇ τὸ κακόν (ἢ ἐν Εὐρίπῳ νηνεμία) τῇμῃ συμφορᾷ = τῇ ἐμῇ συμφορᾷ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία

= ἡ ἱερὰ σιγή. Ἰτω = ἄς διαχυθῇ. **ἐναρχέσθω τις κανᾶ** = ἄς κάμη ἀρχὴν τῆς ἱερᾶς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. **αἰθέσθω πῦρ** = ἄς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. **προχύταις καθαρσίοις** (1112) ὄργ. **ἐνδεξιούσθω βωμόν** = ἄς περιέρχεται ὁλόγυρα τὸν βωμόν τρέχων δεξιὰ. Ὁ θύων περιήρχετο τὸν βωμόν ῥαντίζων αὐτὸν μὲ οὖλοχύτας καὶ μὲ ἁγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἡ Ἰφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἐτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

Τὸ τμῆμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ Ε' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ΣΤ' πρᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας. Ἐν τούτῳ ἡ πρᾶξις ἀκωλύτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπάθειας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν της ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θανμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν της.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 - 1509)

ἐλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. **στέφρα περίβολα** = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλὴν). **πλόκαμος ὄδε** (πάρεστιν) = ἰδοὺ οἱ πλόκαμοί μου ἑτοιμοὶ διὰ τὴν στέφιν (μου)· ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. **χερνίβων τε παγὰς (φέρετε)** = ἁγιασμόν ἀπὸ ὕδωρ πηγῆς. **ἐλίσσω Ἄρτεμιν** = τιμῶ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμόν τὴν Ἄρτεμιν. **μάκαιρα**· θηλ. τοῦ **μάκαρ**. **εἰ χρεῶν**· οἶονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἣν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ **δίδοτε - φέρετε**, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς : **ἀμφὶ ναὸν - ἀμφὶ βωμόν**, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφοδροῦ πόθου καὶ τῆς φλογεῖας ἐπιθυμίας. **θέσφατ' ἐξαλείψω** = θὰ ἐξοφλήσω τὸν χρησμόν σβήνουσα διὰ τοῦ αἵματός μου τὴν ὀφειλὴν. **αἶμασι θύμασί τε**· ἐν διὰ δυοῖν = **αἵματηρᾶ θυσία**. **δίδωμι δάκρυα** = προσφέρω δάκρυα. **οὐ πρέπει** (δακρύειν). **ἰὼ ἰὼ** = ἐμπρὸς ἐμπρὸς. **συνεπαεῖδετε** = **συνεπάδετε** = ψάλλετε ὁμοῦ. **Χαλκίδος ἀντίπορον** = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αὐλίδι). **ἵνα** = ὅπου. **δόρατα**· συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. **δούρειος ἵππος** — ἔρρει τὰ **κᾶλα**). **δαία** = **δήια** = τὰ πολεμικὰ ἀναχρονισμός. **μέμονε** (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνεια. **δι' ἐμόν ὄνομα** = διὰ νὰ τιμηθῇ τὸ ὄνομά μου. **γᾶ Πελασγία** = γῆ Πελασγι-

κή, τὸ "Αργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ "Αργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ αἱ λέξεις "Αργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικάι. **μᾶτερ** = μήτερ = πατρίς. **Μυκηναῖαί τ' ἐμαὶ θεράπναι** = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἰδική μου κατοικία. **καλεῖς** = ἐπικαλεῖσαι. **πόλισμα** = πόλις. **πόλισμα Περσέως**· αἱ Μυκῆναι, αἵτινες ὤκισθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, ὅστις ἤγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ ὅποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. **πόνος** = ἔργον. **ἐθρέψατέ με** = με ἐμεγαλώσατε. **φάος** = χαρά, σωτηρία· τὸ **φάος** τὸ λέγει με ὑπερφάνειαν. **φάος Ἑλλάδι** = πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος. **οὐκ ἀναίνομαι θανοῦσα**· ἡ μετοχὴ κατηγορηματικὴ = δὲν μοῦ κακοφαίνεται ὁ θάνατος. **οὐ μὴ λίπη σε** (1465). **λαμπαδοῦχος** = ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἡλίου, ἡλιόφωτος. **ἕτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν** = ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.

Τὸ τμῆμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἄδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται *Κομμός*, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος, ἥσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θάνατον προσώπου.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 - 1531)

Ἡ σειρά : ἴδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στεῖχουσαν (κατηγ. μετ.) βωμόν διαίμονος θεᾶς βαλλομένην (χρον. μετ.) στέφρα ἐπὶ κára παγὰς τε χερνίβων θανοῦσαν ῥανίσιν αἱματορρύτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εὐφυᾶ σώματος. **διαίμων** = αἱματηρός, αἱματοβαφής. **ῥανίσιν αἱματορρύτοις** = μέσα εἰς ῥαντίσματα αἱμάτων. **σφαγεῖσαν**· ὑποκ. Ἰφιγ. **δέραν**· φανερώνει τὸ μέρος μετὰ τὸ ὄλον. **εὐφυῆς** = εὖ πεφυκώς = ὠραῖος. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά : **εὐδροσοι πατρῶαι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε. παγαὶ χέρνιβές τε**· ἐν διὰ δυοῖν. Ἡ ἐξήγησις : σὲ ἀναμένει ὁ πατήρ σου με ἀγιασμόν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. **κλήζω** = κλειζω = ἀνυμνῶ. **ὥς ἐπ' εὐτυχεῖ πότμῳ** = με τὴν πεποίθησιν ὅτι ὅλα θὰ ἔχουν εὐτυχῇ ἔκβασιν. **βροτήσιος** = βρότειος = ἀνθρώπινος. **χαρεῖσα θύμασι βροτησίοις** = ἡ ὅποια εὖρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυσίας. **ἔδη** =

ἔδραι. **δολόεντα** = δολερά. Τὸ **δολόεντα** καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ **ἔδη** ἀντὶ εἰς τὸ **Τροίας** = Τρώων. **ἔδη δολόεντα Τροίας** = εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς δολίας Τροίας. Ἡ σειρὰ τῶν ἐφεξῆς : **δὸς Ἀγαμέμνονα ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον Ἑλλάσι λόγχαις κλέος τε ἀείμνηστον ἀμφὶ ἔδον κάρα (θεῖναι)**. **ἀμφιτίθημι** = περιβάλλω. **Ἑλλάσι**· ἐπίθ. **Ἑλλάσι λόγχαις** = **Ἑλληνικαῖς λόγχαις** = λόγχαις τῶν Ἑλλήνων. **ἔδον κάρα** = ἑαυτοῦ κεφαλὴν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἴσως μονωδία τῆς Κορυφαίας συνοδοενομένης ὑπὸ τοῦ ἀλλήτου καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμων. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι του ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὁποῖον αὕτη ἔφαλλε προηγουμένως, ὅταν ἀπεχαιρέτισε τὴν ζωὴν (στίχ. 1475 - 1499) πρὸ βλ. 1510 - 1520 — 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 — 1491 - 1497. Ὁ Χορὸς μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας, τὴν ὁποίαν φαντάζεται τελεσθεῖσαν, ἐν στίχ. δὲ 1518 παρακολουθεῖ τὴν πραγματικότητα ἐρχόμενος εἰς τὴν Ἀρτεμιν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν εὐπλοῖαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

ΕΞΟΔΟΣ (1532 - 1629)

α') (1532 - 1567)

φθογγή = φωνή. **ταρβέω** = φοβοῦμαι. **κάκπεπληγμένη** = καὶ **ἐκπεπληγμένη** = τρομαγμένη. **δεινὰ** = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ **μὲν οὖν** ἐπανορθώνει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ Κλυτ. εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον : **μή τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἦκης φέρων** = ὅχι συμφορὰν, ἀντιθέτως. **μέλλω** = βραδύνω. **πᾶν πεύσει σαφῶς** = ὅλα θὰ τὰ μάθης λεπτομερῶς. Ἡ σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. **σφάλλεται γνῶμη** = σφάλει ἡ μνήμη. **ταράσσω γλῶσσαν** = μπερδεύω τὴν ἐκθεσιν. **λείμαξ (θ.)** = λειμών. **ἄλσος λείμακας τε**· ἐν διὰ δυοῖν. **σύλλογος στρατεύματος** = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τόπος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. **ἀγορή**. **κάμπαλιν** = καὶ **ἐμπαλιν** = πρὸς τὰ ὀπίσω. **προῆκε** (προῆμι) = ἔχυσε δάκρυα. **ἀμμάτων προθείς πέπλον** = ἀφ' οὗ ἔθηκε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν Πομπηΐα εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. **πάρειμί σοι** = εἶμαι

εἰς τὴν διάθεσίν σου. **θῦσαι** (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἶπερ **τόδε ἐστὶ θέσφατον**. **τόδε**· τὸ θῦσαι. **θέσφατον** = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. **τοῦπ' ἐμέ** = τὸ ἐπ' ἐμέ = ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ. **τύχοιτε νικηφόρου δορὸς** = εἶθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρον πόλεμον. **πατρίδα γῆν** = πατρικὴν·γῆν = πατρίδα. **πρὸς ταῦτα** = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς αποφάσεώς μου ταύτης, ὅθεν. **μὴ τις** = μηδεὶς Ἀργεῖων (ψαύσῃ ἐμοῦ). **σιγῇ** = ἀδιαμαρτυρήτως, ἄνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ἢ ἄλλους. **εὐκαρδίως** = μετ' γενναίαν καρδίαν. **ἀρετὴ** = εὐγένεια. **ὦ τόδ' ἦν μέλον** (= ἔμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ κα-
θῆκον. **ἀνεῖπε**· ἄορ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· **ἀνεῖπε εὐφημίαν καὶ σιγὴν**· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἱερὰν σιγὴν. **χρυσήλατον κανοῦν** = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. **χειρὶ σπά-
σας** = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. **κολεῶν ἔσωθεν** = ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ
τῆς ξιφοθήκης· **κολεὸς** (ἄρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξίφους.

β') 1568 - 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβας τε = ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον μετ' κριθά-
λευρα καὶ ἁγιασμὸν συγχρόνως. **ἔθρεξε**· ἄορ. τοῦ τρέχω. **θηροκτόνε**·
ἡ Ἀρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων.
τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμ-
πρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχίᾳς
τῆς σελήνης. Ἡ Ἀρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσω-
ποποιία τῆς σελήνης. **ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης** = ἀμό-
λυτον αἶμα λαιμοῦ ὡραίας παρθένου. **ἀπήμων πλοῦς νεῶν** = ἀπό-
πλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἄνευ ζημιῶν (ἀ-πῆμα, πάσχω). **ἐς γῆν**·
ἀνάφερε εἰς τὸ **βλέπων**· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἱερεὺς αἶρει τὴν κοπίδα,
πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. **ἱερεὺς**· διάφορος τοῦ Κάλχαντος. **ἐπηύ-
ξατο** = ἀνέπεμψεν εὐχὴν. **ἐπεσκοπεῖτο** = παρετήρει μετ' προσοχὴν.
ἵνα πλήξειεν ἄν = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κτυπήσῃ.
ἐμοί... φρενί· ἐπιμερισμός. **ἐσῆι ἄλγος ἐμοὶ φρενὶ** = ἡσθάνετο
πόνον ἢ καρδίαν μου. **κᾶστην νενευκῶς** = καὶ ἔστην (ἐστάθην)
κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. **θαῦμα δ'** ἦν αἰφνης ὁρᾶν = ἀλλὰ
ἔξαφνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὐριπίδης κατὰ τὴν
συνήθειάν του λύει τὴν πλοκὴν τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. **πληγῆς
κτύπον** = τὸν κρότον τοῦ κτυπήματος. πᾶς τις ἡσθετο σαφῶς

πάντες ἤκουσαν εὐκρινῶς· ὁ κτύπος τῆς κοπίδος ἠκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγὴν. **τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου· πρόληψις = οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδου ἢ παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωριάσθη ἢ παρθένος·** εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἄρα θὰ κατεχωριάσθη. **ἐπήχησε στρατός·** ὁ στρατός ἐπανελάβε τὴν βοήν (βοᾷ δ' ἱερεύς). **εἰσιδόντες·** ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιληπτικόν. **φάσμα =** φαινόμενον, θαῦμα. **ἄελπτον =** ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. **οὐ γέ μιν δ' ὄρωμένου πίστις παρῆν =** τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἂν ἐβλεπε κανεῖς, ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ. **ἰδεῖν μεγίστη =** μεγίστη εἰς τὴν θέαν. **διαπρεπὴς τε τὴν θέαν =** ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. **ἄρδην =** καθ' ὁλοκληρίαν. **κάν τῷδε =** καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. **πῶς δοκεῖς; =** τί φαντάζεσαι; ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἵναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. **κοίρανος =** στρατηγός. **θυσιά =** τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. **προὔθηκε βωμίαν =** ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. **ὄρειδρόμος =** ὄρεσίβιος. **ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται·** σημείωσον τὴν σύμπτυσιν τῶν δύο συντάξεων· **ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης =** ταύτην προτιμᾷ κατ' ἐξοχὴν, περισσότερο ἀπὸ τὴν κόρην. **εὐγενεὶ φόνῳ =** φόνῳ εὐγενοῦς θύματος. **Ἰλίου ἐπιδρομάς =** ἐκστρατεῖαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. **πρὸς ταῦτα =** κατ' ἀκολουθίαν τούτων. **αἰῶν θάρρος =** παῖρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. **οἶμα Αἰγαίου =** τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 - 1629

Ἦφαιστος = τὸ πῦρ. **τὰ πρόσφορα ἠῤῥατο =** ἀνέπεμψε τὴν κατὰλληλον εὐχὴν. **ὥστε φράσαι·** ἐν σημασίᾳ τελικῇ. **μοῖραν =** καλὴν μοῖραν. **ἄφθιτος (ἀ-φθίνω) =** αἰώνιος. **παρῶν — ὀρῶν·** αἰτιολ. μετοχαὶ χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοψίαν τοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. **ἀπέπτατο =** ἀνελήφθη **σαφῶς =** ὀλοφάνερα. **ἀφαίρει λύπης (γεν. διαίρ.) =** χάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην **καὶ πόσει πάρες χόλον =** καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὀργήν. **πάρες·** ὀρ. τοῦ παρήμι **=** ἔῷ παριέναι **=** ἀφήνω νὰ περάσῃ **=** παραιτῶ, παρατῶ. **ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς =** οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅ,τι δὲν περιμένουν. **σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν**

ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (= τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει; πῶς σὲ προσεῖπω; = πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω; ζῶσαν ἢ νεκράν; πῶς δ' οὐ φῶ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἶπω, νὰ μὴ πιστεῦσω; τοῦσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἶναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὡς· τελικὸς σύνδ. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μὴν = καὶ ἰδοῦ, ἀλλ' ἰδοῦ. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὐνεκα = ὅσον (ἐξαρτᾶται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. ὄντως = πραγματικῶς. ἔχει ὁμιλίαν ἐν θεοῖς = ζῇ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεοὺς. Ὁ Ἀγ. βεβαιοῖ τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· ὁ Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν ὄρᾳ = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τάμά σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτό σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μὲ τὸ καλόν, ὑγιῆς. ἰκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπάνελθε. σκῦλα· = τὰ ὅπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα ὁ Χορὸς ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὀρχήστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 εἶχον ἀποχωρήσει ὁ Ἀγαμ., ἡ Κλυτ., ὡς καὶ ὁ Ἀγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγωδίας (1532 - 1629), καταληγόν, εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ Χοροῦ, καλεῖται Ὑπόκομος. Εἶναι ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς τραγωδίας, ἡ ὁποία περιέχει τὴν καταστροφὴν, ἐν ᾗ ἡ πρᾶξις τελείως περαίνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΑΔΙΟΝΤΟ 1974

Εάν οι φοιτητές (ή οι εκπαιδευτικοί) έχουν πρόσβαση στην
 πληροφορία σχετικά με τα αποτελέσματα των εξετάσεων, τότε
 μπορούν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των εξετάσεων. Αυτό
 μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Ο ένας είναι να
 επηρεάσουν το αποτέλεσμα των εξετάσεων με τη βοήθεια
 της πληροφορίας που έχουν. Ο άλλος είναι να επηρεάσουν
 το αποτέλεσμα των εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας
 που έχουν. Ο τρίτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα
 των εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο τέταρτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο πέμπτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο έκτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο έβδομος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο ογδόος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο εννιάος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο δέκατος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.

Εάν οι φοιτητές (ή οι εκπαιδευτικοί) έχουν πρόσβαση στην
 πληροφορία σχετικά με τα αποτελέσματα των εξετάσεων, τότε
 μπορούν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των εξετάσεων. Αυτό
 μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Ο ένας είναι να
 επηρεάσουν το αποτέλεσμα των εξετάσεων με τη βοήθεια
 της πληροφορίας που έχουν. Ο άλλος είναι να επηρεάσουν
 το αποτέλεσμα των εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας
 που έχουν. Ο τρίτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα
 των εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο τέταρτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο πέμπτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο έκτος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο έβδομος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο ογδόος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο εννιάος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.
 Ο δέκατος είναι να επηρεάσουν το αποτέλεσμα των
 εξετάσεων με τη βοήθεια της πληροφορίας που έχουν.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

STAVROS STAVROU

ELIMENON

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΑΘΗΝΑΙ 1974

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1974

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολὼν
θαῶσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμῆ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλασθεν· Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς, 5
ἣν ἀμφὶ δίναις, ἅς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαζεν Ἑλένης οὖνεχ', ὥς δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
Ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τοὺς θ' ὕβρισθέντας γάμους
Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
ἐς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
«ὦ τῇσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅτι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι 20
κάλλιστον, ἡϋξῶ φωσφόρῳ θύσειν θεᾷ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

ἦν χρή σε θῦσαι ». καί μ' Ὀδυσσέως τέχναις
 μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. 25
 ἔλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἢ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖς' ἐκαινόμην ζῆφει·
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὥκισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεῖς ἴσον πτεροῖς
 ἐς τοῦνομ' ἦλθε τόδε ποδωκείας χάριν.
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱέρεαν τίθησί με,
 ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεά, 35
 χρώμεσθ' ἐορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον,
 τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
 θύειν γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὃς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλήν ἀνὴρ,
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει 40
 ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.
 ἃ καινὰ δ' ἥκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
 ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὐδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
 φεύγειν δὲ κἄξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
 βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος λελεῖσθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι 50
 δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 κἀγὼ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

κλαίουσα. τοῦναρ δ' ὦδε συμβάλλω τόδε· 55
 τέθηκ' Ὀρέστης, οὐ κατηρξάμην ἐγώ.
 στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες.
 θνήσκουσι δ' οὐς ἂν χέρνιβες βάθλωσ' ἐμαί.
 οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω.
 Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. 60
 νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοᾶς
 παροῦς· ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυνάίμεθ' ἂν —
 σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἄλλ' ἐξ αἰτίας
 οὔπω τίνος πάρεισιν ; εἴμ' ἔσω δόμων 65
 ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

- ὄρῳ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.
 ΟΡ. Πυλάδῃ, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἐνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν , 70
 ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνοδοεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλήν οὐ καταστάζει φόνος ;
 ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.
 ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκυλ' ὄρᾳς ἡρτημένα ;
 ΠΥ. τῶν κατθανόντων· γ' ἀχροθίνια ξένων. 75
 ἄλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεῶν.
 ΟΡ. ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ αἴμ' ἐτεισάμην
 μητέρα κατακτάς ; διαδοχαῖς δ' Ἑρινύων

- ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
 δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
 ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηγλάτου
 μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
 οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.
 σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός,
 ἔνθ' Ἀρτεμῖς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 ἐς τοῦσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
 καὶ ταῦτα δρᾶσαντ' ἀμπνοάς ἔξειν πόνων.
 ἦκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον· σέ δ' ἱστορῶ,
 Πυλάδῃ,—σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου —
 τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὄρας
 ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἂν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς —
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας
 ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεῶς ἐπι
 φεύγωμεν, ἥπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
 ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον·
 ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
 κατ' ἄντρ', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεῶς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἴπη κατὰ ληφθῶμεν βία·
 ὅταν δὲ νυκτὸς ὕμνα λυγαρίας μόλη,

τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὅρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ. 115
 ΟΡ. οὗτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον,
 ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδέ γ' αἷτιον γενήσεται 120
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

ΧΟΡΟΣ

εὐφαιμεῖτ', ὦ
 πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας ἀξείνου ναίοντες. 125
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίκτυν' οὐρεία,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
 πόδα παρθένιον ὅσιον ὀσίας 130
 κληδούχου δούλα πέμπω,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξας· Εὐρώπαν,
 πατρῶων οἰκῶν ἔδρας. 135
 ἔμολον· τί νέον ; τίνα φροντίδ' ἔχεις ;
 τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

	ἐλθόντος κλεινᾷ σὺν κώπᾳ χιλιοναύτα μυριοτευχεῖ, τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλειγῶν ;	140
ΙΦ.	ὦ δμωαί, δυσθρηνήτοις ὥς θρήνοις ἔγκειμαι, τᾷς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς [βοᾶν] ἀλύροις ἐλέγοις, αἰαῖ, κηδείοις οἴκτοις· οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται, σύγγονον ἄμὸν κατακλαιομένα ζωᾶς, οἶαν οἶαν ἰδόμαν ὄψιν ὀνείρων νυκτός, τᾷς ἐξῆλθ' ὄρφνα. ὀλόμαν ὀλόμαν· οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι· οἴμοι μοι φροῦδος γέννα. φεῦ φεῦ τῶν Ἀργεὶ μόχθων.	145
	ὦ δαῖμον, μόνον ὅς με κασίγνητον συλᾶς Ἀΐδα πέμψας, ᾧ τάσδε χοᾶς μέλλω κρατῆρᾴ τε τὸν φθιμένων ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις πηγᾶς τ' οὐρείων ἐκ μόσχω Βάκχου τ' οἰνηρᾶς λοιβᾶς ζουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν, ἃ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται. ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον τεῦχος καὶ λοιβάν Ἀΐδα. ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον θάλος, ὥς φθιμένῳ τάδε σοὶ πέμπω· δέξαι δ'· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοὶ	150
		155
		160
		165
		170

ξανθὴν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.

τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην 175

πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι

κεῖμαι σφαχθεῖς ἅ τλάμων.

ΧΟ.

ἀντιψάλμους ᾠδὰς ὕμνων τ'

Ἀσιητᾶν σοι βάρβαρον ἀχάν 180

δεσποίνῃ γ' ἐξαυδάσω,

τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν

νέκυσι μελομέναν, τὰς ἐν μολπαῖς

Ἀιδας ὕμνεϊ δίχῃ παιάνων. 185

οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων

ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,

πατρῶων οἴκων ἀκτίς,

καὶ τῶν εὐόλβων Ἀργεῖ

βασιλέων ἀρχά.

190

μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,

δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ

πταναῖς ἀλλάζας ἐξ ἔδρας

ἱερὸν μετέβαλεν ὅμῃ αὐγᾶς

ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα 195

χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα,

φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχεσιν.

ἐνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων

Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'

εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' 200

ἐπὶ σοὶ δαίμων.

ΙΦ.

ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων

δαίμων τὰς ματρὸς ζώνας

καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς 205

λόχραι στερρὰν παιδείαν

Μοῖραι ξυντείνουσιν Θεαί,

ἄν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κούρα 210
 σφάγιον πατρώα λώβα
 καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὐκταίαν·
 ἱππείοις δ' ἐν δίφροισι
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οἴμοι, δύσνυμφον
 τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἄξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἄτεκνος ἄπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖς' ἐξ Ἑλλάνων, 208
 οὐ τὰν Ἕρῃ μέλπουσ' Ἕρῃαν
 οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκῶ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἄταν [βωμούς],
 οἰκτρὰν τ' αἰαζόντων αὐδὰν
 οἰκτρὸν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθρα,
 τὸν δ' Ἕρῃ δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἕρῃ σκηπτοῦχον Ὀρέσταν. 235

ΧΟ. καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἤκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

Ἀγαμέμνωνός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἑμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου ; 240

ΒΟΥ. ἤκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτῃ φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεῶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἀρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῇ ποιουμένη. 245

ΙΦ. ποδαποί ; τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;

ΒΟΥ. Ἑλλήνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κοῦ περαιτέρω.

ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι ;

ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήζεθ' ἄτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν ; 250

ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦ. ποῦ δ' εἶδες· αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε ;

ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἄξενου πόρου.

ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;

ΒΟΥ. βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ. 255

ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ 'πάνελθε, ποῦ νιν εἴλετε
τρόπῳ τε ποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γὰρ ἤκουσ'· οὐδέ πω βωμὸς θεῶς
Ἑλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.

ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260
βοῦς ὑλοφορβοὺς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἦν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῶ σάλψ
κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικάι στέγαι.
ἐνταῦθα δι:σσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἶχνος.
 ἔλεξε δ'· « Οὐχ ὀρᾶτε ; δαίμονές τινες
 θάσσουσιν οἷδε ». — θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὦν
 ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδῶν·
 « ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
 δέσποτα Παλαῦμον, ἔλεως ἡμῖν γενοῦ,
 εἴτ' οὖν ἐπ' ἄκταις θάσσετον Διοσκόρω,
 ἢ Νηρέως ἀγάλαμθ', ὃς τὸν εὐγενῆ
 ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ».

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομία θρασύς,
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια.

κάν τῷδε πέτραις ἄτερος λιπῶν ξένοι
 ἔστη κάρα τε διετίναζ' ἄνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὥς.
 « Πυλάδῃ, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὀρᾷς
 "Αἰδου δράκαιναν, ὥς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;
 ἢ δ' ἐκ χιτῶνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
 ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλη.
 οἶμοι, κτενεῖ με· ποῦ φύγω ; » παρῇν δ' ὀρᾶν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἡλλάσσετο
 φθογγὰς τε μύσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 γὰρ φασ' Ἐρινῶς ἰέναι μυκήματα.

ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ' ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

μόσχους ὀρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
 παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' ἰεῖς,
 δοκῶν Ἑρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἵματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἄλός. 300
 καὶ τῷδε πᾶς τις, ὡς ὀρᾷ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἐξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
 πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
 φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα. 305
 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
 προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσω· ἄτερος δὲ τοῖν ξένοιον 310
 ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
 караδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπεύεισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.
 ἔμφρων δ' ἀνᾶξας ὁ ξένος πεσήματος 315
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ὥμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν· 320
 « Πυλάδῃ, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ'· ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί ».·
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφῃ,
 φυγῇ λεπαίας ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
 ἀλλ', εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι 325
 ἔβαλλον αὐτοῦς εἰ δὲ τούσδ' ὠσαίατο,
 αὖθις τὸ νῦν ὑπεῖχον ἤρασσεν πέτροις.

ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χειρῶν
 οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλὼν.
 μόλις δὲ νιν τόλμῃ μὲν οὐ χειρούμεθα,
 κύκλῳ δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
 πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτῳ καθεῖσαν· πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
 ἐς χέρνιβιάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι.

330

335

εὖχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· καὶ ἀναλίσκης ξένους
 τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτεῖσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟ.

θαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις πατὲρ
 Ἑλληνος ἐκ γῆς πόντον ἤλθεν ἄξενον.

340

ΙΦ.

εἶεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολῶν,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα. . .

ὦ καρδίᾳ τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
 γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων αἰεὶ,
 ἐς θοῦμόφυλον ἀναμετρομένη δάκρυ,
 Ἑλληνας ἄνδρας ἡνίκ' ἐς χέρας λάβοις.

345

νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἷσιν ἡγριώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
 δύσνουν με λήψεσθ', οἷτινές ποθ' ἦκετε.
 καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἡσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὔ.
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε,
 οὐ πορθμῆς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας
 Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,
 Μενελέων θ', ἔν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

350

355

οὐ μ' ὥς τε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. 360

οἷμοι — κακῶν γὰρ τῶν τότε οὐκ ἀμνημονῶ —
ὅσας γενείου χειῖρας ἐξηκόντισα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἐξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ' « ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχροῦ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμέ 365
σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.

Ἄιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὅν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὄχοις 370
ἐς αἵματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ ».
ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν
— ὃς νῦν ὄλωλεν — οὐ κασιγνήτῃ στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὥς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως 375
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αὖθις, ὥς ἔξουσ' ἐς Ἀργος αὖ πάλιν.

ὦ τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ εἴων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατὴρ Ζηλωμάτων. . .

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέφομαι σοφίσματα, 380
ἥτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἄψηται φόνου,
ἥ καὶ λοχείας ἥ νεκροῦ θίγῃ χεροῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὥς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ 385
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα
ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾶ,
τοῦς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

- ἐς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ· 390
 οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.
- XO. στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,
 ἔν' οἷστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
 ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρουσε < τὰν βοῦν > 395
 Ἀσιήτιδα γαῖαν
 Εὐρώπας διαμείψας.
 τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐυδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἢ ρεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 δία τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον ;
 ἂντιστρ. α' ἢ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
 ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὄχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔζοντες μελάθροισιν ;
 φίλα γὰρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πῆμασιν βροτῶν
 ἄπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὄλβου βάρους οἱ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,
 κοινᾷ δόξα.
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἔχει. 420
 στρ. β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
 πῶς Φινειῖδ᾽ ἀνύπνους
 ἀκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρηΐδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτιάις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν, 435
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξιον κατὰ πόντον ;
 ἀντιστρ. β' εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς 440
 ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἔν ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποίνης χειρὶ θάνοι 445
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν 450
 δειλαίας παυσίπονος·
 κὰν γὰρ ὄνειροισι συνείην
 δόμοις πόλει τε πατρώα,
 τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὄλβου. 455
 ἀλλ' οὔδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον

πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλαι.
τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·

460

οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλαχεν
βουφορβὸς ἀνὴρ.

ὦ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,

ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας

465

Ἑλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

ΙΦ.

εἶεν·

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὥς καλῶς ἔχῃ
φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὥς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὧσι δέσμιοι.

ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε

470

ἂν χρὴ 'πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.

φεῦ·

τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
πατὴρ τ' ; ἀδελφὴ τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει. . .

οἷων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν

ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ

475

τοιαῖδ' ἔσονται ; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν

ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·

ἢ γὰρ τύχῃ παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές.

πόθεν ποθ' ἤκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι ;

ὥς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,

480

μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰὲν κάτω.

ΟΡ.

τί ταῦτ' ὀδύρη, κάπὶ τοῖς μέλλουσι νῶν

κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἴ ποτ', ὦ γύναι ;

οὔτοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων χτενεῖν

οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾷν θέλῃ,

485

οὐχ ὅστις "Αἰδην ἐγγυὲς ὄντ' οἰκτίζεται

σωτηρίας ἀνελπίς· ὥς δὴ ἐξ ἑνὸς
κακῶ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεῶν.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.

ΙΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένους
Πυλάδης κέκληται ; τότε μαθεῖν πρῶτον θέλω.

ΟΡ. ὅδ', εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.

ΙΦ. ποίας πολίτης πατρίδος Ἑλλήνος γεγώς ; 495

ΟΡ. τί δ' ἂν μαθοῦσα τότε πλεον λάβοις, γύναι ;

ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς ;

ΟΡ. φιλότῃ γ'· ἐσμέν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.

ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ ;

ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοῖμεθ' ἂν. 500

ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.

ΟΡ. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελάμεθ' ἂν.

ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ' ; ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα ;

ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα.

ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι ; 505

ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὥς θανουμένῳ.

ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύειν τί σε ;

ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμήν ἐπεύχομαι.

ΙΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἴ κεῖθεν γεγώς ;

ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβια. 510

ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἣ ποῖα τύχῃ ;

ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐχ ἐκὼν ἐκὼν.

ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω ;

ΟΡ. ὥς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.

ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών. 515

ΟΡ. οὐχ οὐν ἐμαυτῷ γ'· εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.

ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἥς ἀπανταχοῦ λόγος.

- ΟΡ. ὥς μήποτ' ὠφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἴχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἡκούσατε. 520
 ΙΦ. 'Ελένη δ' ἀφῖκται δῶμα Μενέλεω πάλιν ;
 CΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι ; καί μοι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτῃ ζυνοικεῖ τῷ πάρος ζυνευνέτῃ.
 ΙΦ. ὦ μῖσος εἰς 'Ελληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα καὶ γὼ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' 'Αχαιῶν ἐγένεθ', ὥς κηρύσσεται ;
 ΟΡ. ὥς πάνθ' ἅπαζ με συλλαβοῦς' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾷς· λέξω δ' ἐγὼ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν ;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὥς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι', ὥς εὔ. τί γὰρ Λαέρτου γόνος ;
 ΟΡ. οὔπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὥς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχών. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου· πάντα τάκείνου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι ;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἐγῆμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὥς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἶ πόθ' ; ὥς εὔ πυνθάνῃ τάφ' 'Ελλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθεν εἰμι· παῖς ἔτ' οὔσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκεῖ, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν ;
 ΟΡ. τίς ; οὐ γὰρ ὅν γ' ἐγῴδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. 'Ατρέως ἐλέγετο δὴ τις 'Αγαμέμνων ἄναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ'· ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἔν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.

- ΙΦ. τέθνηκε ; ποία συμφορᾶ ; τάλαιν' ἐγώ.
 ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
 ΙΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ' ἀναστένω.
 ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.
 ΙΦ. ὦ πανδᾶκρυτος ἡ κτανοῦσα... χῶ θανών.
 ΟΡ. παῦσαί νυν ἤδη μὴδ' ἐρωτήσης πέρα.
 ΙΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ. 555
 ΟΡ. οὐκ ἔστι· παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
 ΙΦ. ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὥς τί δὴ θέλων ;
 ΟΡ. πατὴρ θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
 ΙΦ. φεῦ·
 ὥς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
 ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν· εὐτυχεῖ δίκαιός ὢν. 560
 ΙΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
 ΟΡ. λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.
 ΙΦ. τί δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
 ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὄρᾶν φάος.
 ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χῶ κτανών αὐτὴν πατήρ. 565
 ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
 ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἀργεὶ πατὴρ ;
 ΟΡ. ἔστ', ἄθλιός γε, κοῦδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
 ΙΦ. ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
 ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι 570
 πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
 πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖς ἐνὶ
 καὶ τοῖς βροτείοις· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
 ὃς οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγους
 ὀλωλεν — ὥς ὀλωλε τοῖσιν εἰδόσιν. 575
 ΧΟ. φεῦ φεῦ· τί δ' ἡμεῖς οἳ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
 ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσὶ ; τίς φράσειεν ἄν ;
 ΙΦ. ἀκούσατ'· ἐς γὰρ δὴ τιν' ἤκομεν λόγον,

- ὑμῖν τ' ὄνησιν, ὧ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
 καὶ μοί· τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται, 580
 εἰ πᾶσι ταῦτ' ὁν' ἀρεσκόντως ἔχει.
 θέλοις ἄν, εἰ σῶσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
 πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἣν τις οἰκτίρας ἐμὲ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν 585
 φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὕπο
 θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαι' ἡγουμένης ;
 οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν
 ἐς Ἄργος αὖθις τὰς τ' ἐμὰς ἐπιστολάς
 πέμψειε σωθεῖς τῶν ἐμῶν φίλων τινί. 590
 σὺ δ' — εἰ γάρ, ὥς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
 καὶ τὰς Μυκῆνας οἴσθα χοῦς καὶ γὰρ θέλω —
 σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβών,
 κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
 οὗτος δ', ἐπεὶ περ πόλις ἀναγκάζει τάδε, 595
 θεῶ γενέσθω θυμὰ χωρισθεῖς σέθεν.
 ΟΡ. καλῶς ἔλεξας τᾶλλα πλὴν ἓν, ὧ ξένη·
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
 ὁ ναυστολῶν γὰρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
 οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν. 600
 οὐκ οὐν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
 χάριν τίθεσθαι καὶ τὸν ἐκδῦναι κακῶν.
 ἀλλ' ὥς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
 πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
 ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων 605
 αἰσχιστον ὅστις καταβαλὼν ἐς ζυμφοράς
 αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος,
 δν οὐδὲν ἤσπον ἢ 'μὲ φῶς ὀρεῖν θέλω.
 ΙΦ. ὧ λῆμ' ἄριστον, ὥς ἀπ' εὐγενοῦς τινος

ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος· 610
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
 ὅσπερ λείπεται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,
 ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅς' οὐχ ὀρῶσά νιν.
 ἐπεὶ δὲ βούλῃ ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
 δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανῇ· πολλὴ δέ τις 615
 προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

ΟΡ. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται ;
 ΙΦ. ἐγώ· θεᾶς γὰρ τῇσδε προστροπὴν ἔχω.
 ΟΡ. ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοῦκ εὐδαίμονα.
 ΙΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἣν φυλακτέον. 620
 ΟΡ. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας ;
 ΙΦ. οὐκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίβομαι.
 ΟΡ. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς ; εἰ τὰδ' ἵστορεῖν με χρή.
 ΙΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.
 ΟΡ. τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω ; 625
 ΙΦ. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.
 ΟΡ. φεῦ.

πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χεὶρ περιστείλειεν ἄν ;
 ΙΦ. μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
 ἠϋξῶ· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
 οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὦν, 630
 ἀλλ' ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν.
 πολὺν τε γὰρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
 ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω
 καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος·
 ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν. 635

ἀλλ' εἶμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
 οἶσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβης.
 φυλάσσειτ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμιῶν ἄτερ . . .
 ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ

- πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ, 640
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.
- ΧΟ. κατολοφύρομαι σὲ τῶν χερνίβων 645
ῥάνισι μελόμενον αἵμακταῖς.
- ΟΡ. οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὦ ξένοι.
- ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὦ
νεανία, σεβόμεθ', ἐς
πάτρην ὅτι ποτ' ἐπεμβάση.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων. 650
- ΧΟ. ὦ σχέτλιοι πομπαί.
φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μᾶλλον ;
ἔτι γὰρ ἀμφιλόγα δίδυμα μέμονε φρήν, 655
σὲ πάρος ἢ σὲ ἀναστενάξω γόοις.
- ΟΡ. Πυλάδῃ, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί ;
- ΠΥ. οὐκ οἶδ'. ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
- ΟΡ. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις ; ὥς Ἑλληνικῶς 660
ἀνῆρεθ' ἡμᾶς τοὺς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον' ὥς ὥκτιρ' ἀνηρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ'. ἔστιν ἡ ξένη γένος 665
ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τις· οὐ γὰρ ἂν ποτε
δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τὰδ' ἐξεμάνθανεν,
ὥς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτά δὲ φθάσας λέγεις, 670
πλὴν ἐν τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χᾶτερον λόγον τινά.
- ΟΡ. τίν' ; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις

ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος
 κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν 675
 καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
 Ἄργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
 δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γὰρ κακοὶ —
 προδοὺς σεσῶσθαί σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
 ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
 ῥάψαι μόνον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
 ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
 κοῦκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
 καὶ σὺν σφαγῇναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
 φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

ΟΡ. εὐφημα φώνει τάμᾳ δεῖ φέρειν κακά,
 ἀπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἶσω διπλᾶς.
 ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονειδιστον λέγεις,
 ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἔμοι 690
 κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
 πράσσονθ' ἂ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον
 σὺ δ' ὀλβιός τ' εἶ, καθαρὰ τ' οὐ νοσοῦντ' ἔχεις
 μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῇ καὶ δυστυχῇ
 σωθεις δέ, παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
 κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
 ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
 πατρῷος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.
 ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῇ καὶ δόμους οἶκει πατρός
 ὅταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἱπιόν τ' Ἄργος μόλῃς, 700
 πρὸς δεξιᾶς σε τῇσδ' ἐπισκῆπτω τάδε·
 τύμβον τε χῶσον κάπιθες μνημεῖά μοι,
 καὶ δάκρυ' ἀδελφῇ καὶ κόμας δόττω τάφῳ
 ἄγγελλε δ' ὡς ὅλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινός

- γυναικός, ἀμφὶ βωμόν ἀγνισθεὶς φόνῳ. 705
 καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
 καὶ χαῖρ'· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ' ἡῦρον φίλων,
 ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὦ πόλλ' ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν 710
 ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὦν ἐψεύσατο
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἑλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων
 ὦ πάντ' ἐγὼ δοὺς τὰμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι 715
 ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα καίτοι γ' ἐγγυὲς ἔστηκας φόνου 720
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἢ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη
 ΟΡ. σίγα τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη
 γυνὴ γὰρ ἤδε δωμάτων ἔξω περᾶ
 ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
 τᾶνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ
 δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ' οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνὴρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ 730
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
 ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν
 ΟΡ. τί δῆτα βούλῃ ; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι ;
 ΙΦ. ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς 735

- πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων
 ΟΡ. ἥ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε
 ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν ; 740
 ΟΡ. ἢ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
 ΙΦ. ναί.
 πείσω σφε, καὺτῇ ναὺς εἰσβήσω σκάφος
 ΟΡ. ὅμνυ· σὺ δ' ἐξαρχ' ὅρκον ὅστις εὐσεβής.
 ΙΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις
 ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε 745
 ΙΦ. κἀγὼ σέ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας
 ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμενος τοισίδ' ὅρκιον θεῶν ;
 ΙΦ. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω
 ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία
 ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
 ΠΥ. ἄνοστος εἶην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με ;
 ΙΦ. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἔχνος θείην ποδός.
 ΠΥ. ἄκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον
 ΙΦ. ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἣν καλῶς ἔχῃ
 ΠΥ. ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ' ἦν τι ναῦς πάθη 755
 χη δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανὴς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
 τὸν ὅρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον
 ΙΦ. ἀλλ' οἷσθ' ὃ δράσω ; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ
 τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
 λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
 αὐτῇ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα
 ἦν δ' ἐν θαλάσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
 τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί 765

- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἔμοῦ θ' ὕπερ.
σήμεναι δ' ὧ χρὴ τάσδ' ἐπιστολάς φέρειν
πρὸς Ἄργος ὅ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὀρέστη, παιδί τῷ Ἀγαμέμνονος·
« Ἡ ἴν' Αὐλίδι σφαγεῖς ἐπιστέλλει τάδε 770
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι. . . »
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη ; καθανοῦς ἤκει πάλιν ;
- ΙΦ. ἥδ' ἦν ὁρᾷς σύ· μὴ λόγοις ἐκπλησέ με.
« Κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ὧ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετástησον θεᾶς 775
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω . . . »
- ΟΡ. Πυλάδῃ, τί λέξω ; ποῦ ποτ' ὄνθ' ἠυρήμεθα ;
- ΙΦ. « ἦ σοῖς ἀραῖα δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ' », ἔν' αὖθις ὄνομα δις κλύων μάθης
- ΠΥ. ὦ θεοί.
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἔμοις ; 780
- ΠΥ. οὐδέν· πέραιναι δ' ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι
- ΙΦ. λέγ' οὔνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾶ
Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν, 785
ἐς τήνδε δ' ὦκισ' αἶαν. αἶδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἐστὶ τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὦ ῥαδίῳις ὄρκοισι περιβαλῶσά με,
κἄλλιστα δ' ὁμόσας, οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν. 790
ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ὀρέστα, τῇσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι· παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχὰς
τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
ὦ φιλότατ' μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος 795

- ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
 ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- ΧΟ. ζέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
 χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- ΟΡ. ὦ συγκασιγνήτη τε καὶ ταυτοῦ πατρός 800
 Ἀγαμέμνωνος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
 ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
 τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;
- ΟΡ. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὗ ἡ κέφυκ' ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς ; ἔχεις τι τῶνδ' ἐμοὶ τεκμήριον ;
- ΟΡ. ἔχω· πατρώων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρή σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
 Ἀτρέως Θυέστου τ' οἴσθα γενομένην ἔριν ;
- ΙΦ. ἤκουσ' ἃ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἴσθ' ἐν εὐπῆγοις ὑφαῖς ;
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκὼ τ' ἐν ἱστοῖς ἡλίου μετὰστασιν ;
- ΙΦ. ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
- ΟΡ. καὶ λούτρ' ἐς Αὐλιν μητρός ἀνεδέξω πάρα ;
- ΙΦ. οἶδ'· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο.
- ΟΡ. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν ; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμοῦ τάφῳ.
- ΟΡ. ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
 Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
 ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
 ἐκτήσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών, 825
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

- ΙΦ. ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
 ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἀργόθεν, ὦ φίλος. 830
- ΟΡ. καὶ γὰρ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν
- ΙΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
 νεαρὸν ἐν δόμοις
 ὦ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ ; θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- ΟΡ. τὸ λοιπὸν εὐτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα
- ΙΦ. ἄτοπον ἀδονάν ἔλαβον, ὦ φίλοι
 δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἰὼ πατρίς, 845
 Μυκήνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος.
- ΟΡ. γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς, 850
 ὦ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος
- ΙΦ. ἐγὼ δ' ἅ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
 δέρα θῆκε μοι μελεόφρων πατήρ.
- ΟΡ. οἶμοι. δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ' ὄρᾶν ἐκεῖ 855
- ΙΦ. ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον', Ἀχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν ὅτ' ἀγόμαν
 παρὰ δὲ βωμόν ἦν δάκρυα καὶ γόοι 860
 φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

- ΟΡ. ὦμωξα κάγῳ τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.
 ΙΦ. ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον.
 ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865
 δαίμονος τύχα τινός. 867
- ΟΡ. εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαινα, ἀπώλεσας. . . 866
 ΙΦ. ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δειν' ἔτλαν
 δειν' ἔτλαν, ὦμοι σύγγονε, παρὰ δ' ὀλίγον 870
 ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμᾶν
 δαΐχθεις χερῶν.
 ἅ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ;
 τίς τύχα μοι συγκυρήσει ;
 τίνα σοι πόρον εὐρομένα 875
 πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
 πατρίδ' ἐς Ἀργεῖαν,
 πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῶ πελάσαι ; 880
 τόδε τόδε σόν, ὦ μελέα ψυχά,
 χρέος ἀνευρίσκειν.
 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῖ . . . ;
 ἀλλὰ ποδῶν ῥίπᾳ 885
 θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα
 καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μῆν
 στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να- 890
 ῖοισιν δρασμοῖς.
 τάλαινα, τάλαινα.
 τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἧ θεὸς ἧ βροτὸς ἧ 895
 τί τῶν ἀδοκῆτων
 πόρον ἄπορον ἐξανύσας, δυοῖν
 δυοῖν τοῖν μόνοιιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ
 κακῶν ἐκλυσιν ;
- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
 τάδ' εἶδον αὐτὴ κοῦ κλύουσ' ἀπαγγελῶ

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
 Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας 905
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἔκβάντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον
 εἴληχε βίотου· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνας πέφυκε παῖς ;
- ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- ΙΦ. ὁ δ' ἐστὶ γ' Ἀτρείως θυγατρός, ὁμογενὴς ἐμός ;
- ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοί σαφὴς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἅπαις τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
- ΟΡ. κάμὸς γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι ;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ. 925
- ΙΦ. ἡ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν ;
- ΟΡ. ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σέ νῦν ἀποβλέπει ;
- ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμέν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὐ πού νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους ; 930
- ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
- ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κάνθαδ' ἡγγέλης μανεῖς ;

- ΟΡ. ὦφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
- ΙΦ. ἔγνωκα· μητρός σ' οὔνεκ' ἡλάστρουν θεαί
- ΟΡ. ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί 935
- ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα ;
- ΟΡ. Φοίβου κελευσθεῖς θεσφάτοις ἀφικόμην.
- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ; ῥητὸν ἢ σιγῶμενον ;
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν· ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων 940
- ἐπεὶ τὰ μητρός ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ
- ἐς χεῖρας ἤλθε, μεταδρομαῖς Ἑρινύων
- ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
- ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
- δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
- ἔστιν γὰρ ὅσια ψῆφος, ἣν Ἀρεὶ ποτὲ 945
- Ζεὺς εἶσατ' ἐκ τοῦ δῆ χερῶν μιᾶσματος
- ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
- ἐκὼν ἐδέξαθ', ὥς θεοῖς στυγούμενον
- οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
- παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταῦτῳ στέγει, 950
- σιγῇ δ' ἐτεκτῆναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
- δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα
- ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
- μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἡδονήν
- κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἤξιουν, 955
- ἡλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
- μέγα στενάζων, οὔνεκ' ἢ μητρός φονεύς.
- κλύω δ' Ἀθηναίοισι τάμᾳ δυστυχῇ
- τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
- χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν. 960
- ὥς δ' εἰς Ἀρεῖον ὄχθον ἤκον, ἐς δίκην
- ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
- τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἑρινύων

εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια
 ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν
 ὅσαι δ' Ἑρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἡλάστρουν μ' αἰεί,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανῶν,
 εἰ μή με σώσοι Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετεὲς λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί
 ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὤρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς, ὦ κασίγνητον κάρα,
 σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ
 ὥς τάμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.
 ΧΟ. δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
 τῷ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
 ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
 "Ἀργεῖ γενέσθαι καὶ σέ, σύγγγον, εἰσιδεῖν 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι θέλω
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάττοιμεν ἄν

- σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω 995
 δέδοικα καὶ τύραννον, ἥνικ' ἂν κενὰς
 κρηπῖδας εὖρη λαῖνας ἀγάλατος.
 πῶς δ' οὐ θανοῦμαι ; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος ;
 ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται,
 ἄγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεῶς 1000
 ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
 τούτου δὲ χωριθεῖς' . . . ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
 σὺ δ' ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις
 οὐ μὴν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
 σῶσασαν· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων 1005
 θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῇ
 οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς
 ἄλις τὸ κείνης αἶμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
 καὶ ζῆν θέλοιμ' ἂν καὶ θανὼν λαχεῖν ἴσον
 ἄξω δέ σ', ἥνπερ καὐτὸς ἐνταυθοῖ περῶ, 1010
 πρὸς οἶκον, ἧ σοῦ κατθανὼν μενῶ μέτα
 γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τότε
 Ἀρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
 κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος

 καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν ; ἅπαντα γὰρ 1015
 συνθεῖς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν
 πῶς οὖν γένοιτ' ἂν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,
 λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα ; τῇδε γὰρ νοσεῖ
 νόστος πρὸς οἴκους ἧ δὲ βούλησις πάρα
 ἄρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἂν ; 1020
 ΙΦ. δεινὸν τόδ' εἴπας, ἔξνοφονεῖν ἐπήλυδας
 ΟΡ. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμ', κινδυνευτέρον
 ΙΦ. οὐκ ἂν δυναίμην τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.
 ΟΡ. τί δ', εἰ με ναῶ τῷδε κρύψεας λάθρα ;

- ΙΦ. ὥς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν ; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γὰρ ἢ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἶσ' ἔνδον ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οὔ μοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν ;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι ; δόξης μετάδος, ὥς καγὼ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἀργούς μολεῖν.
 ΟΡ. χρήσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὥς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τί' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα ; πόντου νοτερόν εἵπας ἐκβολὸν ;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὀρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας ;
 ΙΦ. ἐγὼ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὅδ' ἡμῖν ποῦ τετάσσεται πόνου ;
 ΙΦ. ταῦτόν χεροῖν σοὶ λέσσεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ἢ εἰδότος δράσεις τάδε ;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρή τ' ἄλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρῦψαι τάδε.
 ἄλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὕρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως — ἅπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- ΙΦ. ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω
καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου
καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060
γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἁλλήλαις γένος
σῶζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέςταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγᾶς. καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ
ὁρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῇς τύχης,
σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ' ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς
σὲ καὶ σὲ ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
φθέγξασθε — ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
ὀλωλα κάγῳ καὶ κασίγνητος τάλας.
- ΧΟ. θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σῶζου μόνον· 1075
ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἴστω μέγας Ζεὺς — ὦν ἐπισκήπτεις πέρι.
- ΙΦ. ὀναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες
σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους
ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων
ὦ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ'. ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085
ἀλλ' εὐμενῆς ἐκβηθὶ βαρβάρου χθονός

ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

- ΧΟ. στρ. α' ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
πόντου δειράδας, ἀλκυών, 1090
ἔλεγον οἶτον αἰίδεις,
εὐζύνετον ζυνετοῖς βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς αἰὶ μολπαῖς,
ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
θρήνου, ἄπτερος ὄρνις, 1095
ποθοῦς' Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦς' Ἀρτεμιν λοχίαν,
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ,
φοίνικά θ' ἀβροκόμαν
δάφναν τ' εὐερνέα καὶ 1100
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελω-
δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105
- ἀντιστρ. α' ὦ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
αἱ παρηγίδας εἰς ἐμὰς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
ὀλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἦλθον,
ἐνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω 1115
βωμούς τ' οὐ μελοθύτας,
ζηλοῦς' ἄταν δ' ἅ παν-

- τὸς δυσδαίμον· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνεις σύντροφος ὦν
 μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120
 τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ-
 σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰῶν
 στρ. β' καὶ σὲ μέν, πότνι, Ἀργεῖα
 πεντηκόντορος οἶκον ἄξει
 συρίζων θ' ὁ κηροδέτας 1125
 κάλαμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωῦζει,
 ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
 αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130
 εὖ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν
 ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
 βήσῃ ῥοθίοισι πλάταις·
 ἀέρι δ' ἰστία πὰρ πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
 δες ναὸς ὠκυπόμπου.
 ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἱππόδρομον βαίην,
 ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ
 οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων 1140
 πτέρυγας ἐν νώτοις ἄμοις
 λήξαιμι θοάζουσα·
 χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
 παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145
 ματρὸς ἡλίχων θιάσους,
 χαρίτων εἰς ἀμίλλας
 χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
 εἰς ἔριν ὀρνυμένα, πολυποίκιλα

φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ- 1150
να γένυν ἐσχίαζον.

ΘΟΑΣ

- ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμαίων γυνή
'Ελληνίς ; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί ; 1155
- ΧΟ. ἥδ' ἐστίν, ἡ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ΘΟ. ἔα·
- τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
'Αγαμέμνωνος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις ;
ΙΦ. ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
- ΘΟ. τί δ' ἐστίν, Ἰφιγένεια, καίνον ἐν δόμοις ; 1160
ΙΦ. ἀπέπτυσ' ὅσι' γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.
ΘΟ. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἐξαύδα σαφῶς.
ΙΦ. οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἡγρεύσασθ', ἄναξ.
ΘΟ. τί τοῦκδιδάξαν τοῦτό σ' ; ἡ δόξαν λέγεις ;
ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
ΘΟ. αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;
ΙΦ. αὐτόματον· ὄψιν δ' ὁμμάτων ξυνήρμωσεν.
ΘΟ. ἡ δ' αἰτία τίς, ἡ τὸ τῶν ξένων μῦσος ;
ΙΦ. ἥδ', οὐδὲν ἄλλο δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
ΘΟ. ἀλλ' ἡ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ; 1170
ΙΦ. οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
ΘΟ. τίν' ; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτῶκαμεν.
ΙΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῶ ζίφει.
ΘΟ. "Απολλων, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.
ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἠλάθῃσαν Ἑλλάδος 1175
ΘΟ. ἡ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἐξω φέρεις ;
ΙΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὥς μεταστήσω φόνου.
ΘΟ. μίσμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιν ποίῳ τρόπῳ ;

- ΙΦ. ἤλεγχον, ὥς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὥς ἦσθου καλῶς
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν
 ΘΟ. ὥς δὴ σφε σώσαιοις ἡδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμὸν 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦς Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν
 ΘΟ. τί δῆτα δρώμεν, φράζε, τοῖν ξένοιον πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν
 ΘΟ. οὐκ οὖν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σὸν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσία δρόσω ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τὰνθρώπων κακὰ
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν
 ΙΦ. καὶ τὰμά γ' οὕτω μᾶλλον ἂν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκ οὖν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν
 ΘΟ. ἀγ' ἔνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τ' ἄρρηθ' ὄραν
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἄπο
 ΘΟ. δίκαιος ἡύσέβεια καὶ προμηθία.
 ὥς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἴσθ' ἄ νυν ἅ μοι γενέσθω ;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε·
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθε·
 ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφυγοῖεν ἄν ;
 ΙΦ. πιστὸν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἵτ' ἐπὶ δεσμὰ, πρόσπολοι. 1205

- ΙΦ. κάκχομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε
 ΙΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν
 ΘΟ. ἡλίου πρόσθεν φλογός
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν
 ΘΟ. οἷδ' ὁμαρτήσουσί σοι
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας ;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας
 ΘΟ. μὴ συναντῶεν φόνῳ ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί
 ΘΟ. στεῖχε καὶ σήμαινε σύ
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν
 ΘΟ. εὖ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὕς δεῖ μάλιστα
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ
 ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
 ΙΦ. ἄγνισον πυρσῷ μέλαθρον
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
 ΙΦ. ἥνικ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρή με δρᾶν ;
 ΙΦ. πέπλον ὁμμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω ;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν ...
 τοῦδ' ὅρος τίς ἐστί μοι ;
 ΙΦ. θαυμάσης μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ προᾶσ' — ἐπεὶ σχολή — καλῶς 1220
 ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.
 ΘΟ. συνεύχομαι.
 ΙΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμαίων ὄρῳ ξένους

καὶ θεᾷς κόσμους νεογνοὺς τ' ἄρνας, ὥς φόνω φόνον
 μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τὰ τ' ἄλλα ὅσα
 προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια. 1225

ἐκποδὼν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
 εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χειρὰς ἀγνεύει θεοῖς
 ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
 φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῳ προσπέσῃ μύσος τόδε.

ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω

φόνον 1230

τῶνδε καὶ θύσωμεν οὐ χρεῖ, καθαρὸν οἰκῆσεις δόμον,
 εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐ λέγουσ' ὅμως
 τοῖς τὰ πλείον' εἰδὸσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ.στρ. εὐπαις ὁ Λαταῦς γόνος,

τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235

ἔτικτε, χρυσοκόμαν

ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων

εὐστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα

νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240

λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-

τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων

βακχεύουσαν Διονύ-

σῳ Παρνασίον κορυφάν

ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων, 1245

σχιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνα,

γὰς πελώριον τέρας, ἅμφεπε μαντεῖ-

ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας

ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρόψκων 1250

ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντεῖων δ' ἐπέβας ζαθέων,

τρίποδι τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἄψευδεῖ θρόνῳ

μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255

- ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
 γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
 ἀντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἰὼν
 παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
 οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
 ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
 ὕπνου κατὰ δνοφεράς γᾶς εὐ-
 νὰς ἔφραζον· Γαῖα δὲ τὰν
 μαντεῖον ἀφείλετο τι-
 μὰν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἄναξ 1270
 χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
 νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσά θέλων λατρεύματα σχεῖν 1275
 ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόρυμν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
 ἀπὸ δ' ἀλαθoσύναν νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξία, 1280
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
 θάρση βροτοῖς θεσφάτων αἰοδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ ναοφύλακες βῶμιόι τ' ἐπιστάται,
 Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβῶς ; 1285
 καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφοις πύλας
 ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.
 ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρή μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
 ΑΓΓ. βεβῶσι φροῦδοι δίπτυγοι νεανία.

- Ἀγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς. 1290
- ΧΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὃν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τοῦσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὀράτ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνῃ· τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
οὐκ εἰ κρατοῦντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
- ΑΓΓ. οὐ, πρίν γ' ἄν εἴπη τοῦπος ἑρμηνεὺς ὅδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
ὦή, χαλᾶτε κληῖθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἶδε, καί μ' ἀπήλαινον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
- ΑΓΓ. αὖθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον. ἦ νεᾶνις ἦ ἵθαδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει', ἔξω χθονός
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 131
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.
- ΘΟ. πῶς φῆς ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;
- ΑΓΓ. σφῶζουσ' Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σύ θαυμάσῃ.
- ΘΟ. τὸν ποῖον ; ἄρ' ὃν Τυνδαρίς τίκτει κόρη ;

- ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὦ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω ;
- ΑΓΓ. μὴ 'νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου
 σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλυὼν ἐκφρόντισον
 διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον 1325
 φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμόν δόρυ
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
 οὐ νᾶυς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὠρμισμένη,
 ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
 ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
 Ἀγαμέμνωνος παῖς, ὡς ἀπάρρητον φλόγα
 θύουσα καὶ καθαρμὸν ὄν μετώχετο,
 αὐτὴ δ' ὅπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοι
 ἔστειχε χερσί. καὶ τὰδ' ἦν ὕποπτα μέν,
 ἥρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ 1335
 χρόνῳ δ', ἔν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
 ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
 μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δὴ
 ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἤμεν ἡμενοὶ χρόνον,
 ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
 κτάνοιεν αὐτὴν δραπεταὶ τ' οἰχοῖατο
 φόβῳ δ' ἂ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
 σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
 στείχειν ἔν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένους
 κᾶνταῦθ' ὀρῶμεν Ἑλλάδος νεῶς σκάφος 1345
 ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπτρωμένον,
 ναῦτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
 ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
 ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἐστῶτας νεῶς
 κοντοῖς δὲ πρῶραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350

ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἳ δὲ κλίμακας
 σπεύδοντες ἦγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
 πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθίεσαν

ἡμεῖς δ' ἀφειδῆσαντες, ὥς ἐσείδομεν
 δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης 1355
 πρυμνησίων τε καὶ δι' εὐθυντηρίας
 οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἐχώρουν· « Τίνι λόγῳ πορθμεύετε
 κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
 τίνος τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾷς χθονός; » 1360
 ὁ δ' εἶπ'· « Ὁρέστης, τῆσδ' ὅμαιμος, ὥς μάθης,
 Ἀγαμέμνωνος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
 λαβὼν ἀδελφὴν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων »

ἀλλ' οὐδὲν ἦσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 καὶ πρὸς σ' ἔπεσθαι διεβιαζόμεσθ' αἶνιν 1365
 ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων
 κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
 ἡμεῖς τε· πυγμαί τ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
 καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαίν ἅμα
 ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἦπαρ ἤκοντίζετο, 1370
 ὥς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη
 δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
 ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἳ μὲν ἐν κάρᾳ
 κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἳ δ' ἐν ὄμμασιν
 ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως 1375
 ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν
 ἀλλ' εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἐπι
 σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω

κάν τῷδε — δεινὸς γὰρ κλύδων ὥκειλε ναῦν
 πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξαι πόδα — 1380
 λαβὼν Ὁρέστης ὦμον εἰς ἀριστερόν,

βὰς ἐς θάλασσαν ἀπὲ κλίμακος θορών,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμεου νεώς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο 1385
 βοή τις· « ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεὼς
 λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γὰρ ὦνπερ οὔνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ».

οἱ δὲ στεναγμὸν ἡδὺν ἐκβρυχώμενοι 1390
 ἔπαισαν ἄλμην ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς
 ὤθει παλὶμπρυμν' ἰστί'. οἱ δ' ἐκαρτέρουν 1395
 πρὸς κύμα λακτιζόντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλὶρρους ἤγε ναῦν, σταθεῖσα δὲ
 Ἀγαμέμνωνος παῖς ἠῦξάτ' « ὦ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἰέραν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἑμαῖς· 1400
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμει τοὺς ὁμαίμονας δόκει ».

ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος. 1405
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μὲν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτάς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
 ἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἀναξ, τύχας 1410
 ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,

οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος, 1415
 καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὥς ἔοικεν, ἐν χερσὶν
 λαβεῖν, ἀδελφὴν θ', ἣ φόνων τῶν Αὐλίδι
 ἀμνημόνευτος θεῶν προδοῦσ' ἀλίσκεται.

ΧΟ. ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420
 θανῇ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

ΘΟ. ὦ πάντες ἄστοι τῇσδε βαρβάρου χθονός,
 οὐκ εἶα πῶλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κᾶκβολὰς νεῶς
 Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ 1425
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἳ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξετ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὥς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ῥίψωμεν, ἢ σκόλοψι πῆξωμεν δέμας; 1430
 ὅμᾳς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων,
 γυναικες, αὔθις ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμέν ἥσυχοι.

ΑΘΗΝΑ

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθομέεις, ἄναξ 1435
 Θόας; ἄκουσον τῇσδ' Ἀθηναίας λόγους.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
 φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος ἐσπέμψων δέμας 1440
 ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,

- τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441β
 πρὸς μὲν σέ ὅδ' ἡμῖν μῦθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
 ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ 1445
 μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς —
 κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς —
 χῶρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σὴν
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἀλὰς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεώς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἱδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἷστροις Ἑρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεᾶν
 νόμον τε θὲς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λεώς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἅποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρῃ πρὸς ἀνδρὸς αἵμά τ' ἐξανιέτω, 1460
 ὁσίας ἕκατι θεᾶ θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ
 σέ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληδουχεῖν θεᾶ
 οὗ καὶ τεθάψῃ καταθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπῆγους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας οὐνεκ',
ἐκσώσασα δέ
 καὶ πρίν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470

κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
 νικᾶν ἰσήμερις ὅστις ἄν ψήφους λάβῃ
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
 Ἀγαμέμνωνος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.

ΘΟ. ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῇ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
 ἔτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι 1480

γαῖαν, καθιδρῦσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας
 πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναιίκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται
 παύσω δὲ λόγχην ἣν ἐπαίρομαι ξένοις
 νεῶν τ' ἔρετμά, σοὶ τὰδ' ὥς δοκεῖ, θεά 1485

ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ
 ἔτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνωνος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
 σφῶζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας

ΧΟ. ἔτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφῶζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες

ἀλλ', ὦ σεμνή παρά τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρά θνητοῖς Παλλὰς Ἀθάνα,
 δράσομεν οὕτως ὥς σὺ κελεύεις
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.

ᾧ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίον κατέχεις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ*

ἄ δωρ., ἄττ. ἤ.

ἄβροκόμας δωρ., ἄττ. ἄβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτὰ φύλλα.

ἄβρόπλουτος ἄβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἄβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὀργυμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἄμιλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἄττ. ἤγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ με ἐκαλεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἀγαμεμνόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνῆκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος· Ἀγαμεμνόνιον θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμνονία παῖς 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. Ταντάλειος, Τυνδαρεία.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά· 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγμός (ἄγνομαι θράω) ῥῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός· ἀγνεύω χεῖρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαράς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεοὺς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεοὺς.

* Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἶναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφήν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἄγνωστοι εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταί, τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ ἄλλαι, ὡσάκις δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκτεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνεῖαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ χωρίου εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἂν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἄν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταί, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμηνεύτον, πρέπει νὰ ζητῇται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστικὴ.

ἀγνίζω ἐξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνω 705 ῥαντίζομαι δι' ἡγιασμένου ὕδατος, διὰ νά θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἐορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγρα ἔθραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος· ἀγχίπλουν πόρον φεύγουσιν 1325 φεύγοντες ἔχουν νά κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἄδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ· ἀδύτων ὕπο 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ.

ἄελπτος ἀνέλπιστος.

ἄζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος· ἄζηλά γε κοῦκ εὐδαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηναῖ· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

ἄθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἄθρέω - ὦ βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἶα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυόρνιθος.

αἰάζω φανάζω αἰαῖ αἰαῖ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδάν 277 ἐνῶ ἐκβάλλουν φρικτὰς κραυγὰς.

αἰαῖ ἄχ (ἐπιφώνημα)

αἰδῶς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων 713· ὁ Ἀπόλλων ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλευεῖσι τὸν Ὀρέστην νά φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἡσθάνθησαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ ἤθελον νά δείξουν ἐπιείκειαν) αἰδεῖσις (καὶ τὸ ῥ αἰδοῦμαι) ὅρος τοῦ ἀπτικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἡ συγγνώμη ἢ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἱμακτός (αἱμάσσω) αἱματηρός, φονικός. 645 βλ. ῥανίς.

αἱμάσσω ματώνω· αἰμόρραντον δυσφόρμιγγα ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἰμορραντισμένην, θλιβεράν θυσίαν τῶν ξένων· τὸ ἄταν κυρίως σύστοιχον ἀντικείμενον κατὰ τὸ αἱμάσσω αἷμα, φόνον (ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν : τὴν αἱματηρὰν προξενούσα συμφορὰν) τὸ βωμοὺς 226 δύναται νά θεωρηθῇ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἷμα τοὺς βωμούς), φαίνεται ὅμως μᾶλλον ὅτι προσετέθη ὑπὸ ἀντιγραφῆς τινός. Ἡ Ἰφιγ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αίνέω - ὦ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ· ἐν 1023 τὸ ἦνεσα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσσα 1161.

αἰρέομαι - οὔμαι (ἡδονήν) 794 ἀπολαύω.

αἶρω σηκώνω· αἶρω νόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα ὁ νοῦς τῶν στ. 116 - 117 : ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη : δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰὼν βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὔτις (λόγος) ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη 754· ὁ νοῦς : τὸ ὀρθόν, καὶ ἂν λεχθῇ ἀργά, δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἄκοή : ἀκοῇ Ἡλέκτρας 811 ποὺ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἡλ.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκραντος (κραίνω, ἐκτελῶ) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἡκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποὺ ἡκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ)

ἄκροθίνια (ἄκρος θίς = σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τίνος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἄκροθίνια τῶν κατθανόντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσαι τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ τὰ Ἑλλήνων ἄκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἑλλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἄττ. ἀληθοσύνη, ἀλήθεια· ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς 1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κύρος τῆς ὄνειρομαντείας.

Ἀλαί (αἱ Ἀραφηνίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο Ἀραφὴν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα)

ἀλαίνω περιπλανῶμαι· μανίαις ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος· ἄλιος αἰγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονασμός)

ἄλις ἀρκετά.

ἀλίσκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται ; 1038 κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς ;

ἀλκυὼν εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἀλκυὼν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος

Κήρυκος, ἐνῶ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου τῆς ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῇ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον εἶδεν αἰφνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ σῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἄλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν τῆς εἰς τὰ ὁμώνυμα πτηνὰ (ἄλκυόνα καὶ κήρυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγγέω· παρὴν δ' ὁρᾶν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγὰς τε μόσχων καὶ κινῶν ὑλάγματα, χᾶ φασ' Ἑρινῦς ἰέναι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος) ἀλλὰ συνέχευε τοὺς μυκηθμοὺς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἑρ.

ἄλλως 538 ματαίως

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, « ἄρμη ».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἄμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἄφρηρμένον ἀντὶ συγκεκριμένου)

ἄμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων

ἀμιλλάομαι - ὦμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω

ἀμνηστέω - ὦ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθεὶς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν : φόνων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐζήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἄμδς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, « ξανάπνομα »

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἀορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι : δοκῶν Ἑρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἑρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ ἀμφίβληστροι τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύμενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἀμφιτρίτα δωρ., ἀττ. - η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω : ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῆμα).

αναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818 βλ. λουτρά.

ἀναιρέομαι - οὔμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς 41, 636 νᾶος.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσειν, ἄναξ.

ἀναμετρέομαι - οὔμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυ ἐς θοῦμόφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὐ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει ὅχι ἐκ τοῦ οὐ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας Ἑλλήσι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ ὁσίας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς Ἑλλήσι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιὸς ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (ῥέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάνος 634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία· ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μανία· σύντ. **χρήσομαι** ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατάπαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἡνίκα, ὅτε.

ἀνιστορέω - ὦ ἑρωτῶ· 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλαβοῦσα πάντα ἅπαξ.

ἄνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· ὁδὸς ἄνοδος 889 δρόμος τοῦ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἄνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἰσόπαλος, ἴσος, ἀνάλογος· βλ. ποιή.

ἀντιτιμωρέομαι - οὔμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικουῦμαι· ἴν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην· ἴστορ. χρόνος ὀριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει : σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ὥδῃ, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ.έ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ὥδῃν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ὅσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὕμεναίου, χωρὶς τραγούδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεῖς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά των.

ἀξιόω - ὦ κρίνω ἄξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρός· ἀπάτωρ πατὴρ 864 πατέρας ποῦ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω - ὦ (ἐμπολὴ) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακράν.

ἀπενάσασατο μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260) βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἄπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθῆς (τὸ κλύων ἐνδοτ.) 796 ποῦ δὲν πιστεῦει εἰς τὴν εὐτυχίαν του τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἄπιστον ὡς γένος 1298 τί ἄπιστον ποῦ εἶναι τὸ γένος.

ἄπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἄπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων)

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρὸς σὲ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

ἄποινα τά, ἀποζημίωσις, ἐξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ ἱερέως 1459—1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιότερων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀποναιῶ ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὀπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω ἐν 1259 σύντ· ἐπεὶ (Φοῖβος) ἰὼν (ἐλθὼν) ἀπενάσσατο (ἐξετόπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρησθηρίων Πυθῶνος.

ἀπονοστέω - ὦ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω· πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυνον ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσσα (τὸν ἄορ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. ἦνεσα 1023)

ἄπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 βλ. πόρος

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὡς ἀπόρρητον φλόγα θύουσα καὶ καθαρόν ὃν μετώχετο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικά τῇ καθαρτήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρόν, διὰ τὸν ὅποιον ἐπήγγαιεν ἐκεῖ.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπὸ τίνος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἄποτμος δυστυχῆς· πότμος ἄποτμος 864 μοῖρα ποὺ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἄφθεγκτος, ἄφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτίναντο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (μετὰ τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) με ἠνάγκασαν καὶ ἐμεὺ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω - ὦ σπογγίζω.

ἄπτομαι ἐγγίζω· ἄπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν με φόνον (ὁμιλῶ με φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.)

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζατζάνου,

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. 'Οργανισμοῦ 'Εκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραίος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαίμων τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει· θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου)

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

Ἄργος (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

Ἄρειος· Ἄρειοι Πάγοι 1470 Ἄρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὀρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ.έ. Πρὸ τοῦ ἐκώσασα 1469 ἐξέπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἦδε τελεῖ 463 ἂν αὐταὶ αἱ προσφοραί, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει αὐτὴ ἡ πόλις (τῶν Ταύρων) σοῦ εἶναι εὐχάριστοι ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω· ἤρесе σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρεταὶ σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς - υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἀρνὸς τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἄμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσοῦς ἀρνὸς (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἄρρητος ἀπόρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060 ἦδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἀσιήτης Ἀσιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἤχος (ἀχά, ἡχή) τῶν ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἦσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

Ἀσιήτις γαῖα 396 Ἀσία.

ἀσθενής· τὰ γυναικὸς ἀσθενῇ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κατὰ τὸ δευτερεῖον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητῇ.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύσῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδᾶς, ἃς οὐ χρὴν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 191 κ.έ. βλ. δινεύω

ἄστακτος κρουνηδὸν ῥέων τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύουσιν Διονύσῳ Παρνασίον κορυφὰν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυ-

φὴν τοῦ Παρνασοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἦτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἄττ. ἄτη, ὁ ἰδέ.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἕτερος.

ἄτη σύμφορὰ οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται 148 διότι τόσον μεγά-
λαι σύμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν· ἄτα διὰ παντὸς δυσδαίμων 1117 σύμφορὰ
ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχῆς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

Ἀθίς Ἀττική.

ἄτοπος παράδοξος.

Ἀτρειδᾶν δωρ., ἄττ. - δῶν.

Ἀτρεὺς υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω - ὦ φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐς αὐθις 377 δι' ἀργότερον,
δι' ἄλλην φοράν.

αὐλέομαι - οὔμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τούτων ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλὶς πολίχνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὐριπον, νῦν Βαθύ· τὴν
ἐνθάδ' Αὐλὶν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ 358· τὸ Αὐλιν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφα-
γῆν, φόνον· θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγὴν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ
ἐκδίχῃσιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὐξω αὐξάνω· φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὐξόντες μελάβροισιν 411
προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὐξήσουν τὰ πλοῦτη διὰ τὰ σπίτια των

αὐτόματος ὁ πράττων τι οἰκαιοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ
γινόμενος.

ἄφαιρέομαι - οὔμαι ἀφαιρῶ· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο
819 διότι ὁ γάμος δὲν ἦτο εὐτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω
τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361

ἄφανής· τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κοῦδὲν οἶδ' οὐδεὶς κακὸν
479 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις
καὶ κανὲν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων)

ἄφαρ εὐθύς.

ἄφειδέω - ὦ δὲν φείδομαι· 1354 ἀφῆνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν

ἀφίστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγου πυθέσθαι 912 καὶ δὲν
θα μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-

μίση 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἄορ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος.

ἄχα δωρ., ἄττ. ἡχή, ἤχος.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος· χάρις ἄχαρις 566 χάρις ποῦ δὲν εἶναι χάρις· κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἑλένης), ἡ ὁποία δὲν ἤξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962· εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατήγορος (ὡς μὴ παρέχων αἰδεσιν)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἐορτάζω ἐορτὴν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἴσον μέτρον βακχίου 953 ἐγγέω ἴσον ποσὸν οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορά (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβὸς βουκόλος· καὶ μὴν ὁδε βουφορβὸς ἦκει 236 ἀλλὰ νά, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνῆκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραῶνα)· κλίμακες Βραυρώνιαι 1462 τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· σεμνὰς καλεῖ αὐτάς ὁ Εὐριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θυσία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνῆκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμελεῖται τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνὸς 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλόανθρωπος.

γαμέω - ῶ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόρρουτον γάνος μελίσ-

- σης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἐξαγόμενον, τὸ μέλι.
γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὐπαις.
γάρ 520 πράγματι· τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.
γέ (συνήθως) τοῦλάχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ ναί· ἀντιπρὸς γε 919 ναί, ἐξάδελφος· λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρ-
 θένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἡλέκτραν· ὁμοίως : 75, 510, 866, 1177 κ.ἀλλ.
γεγῶς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (= γεγονώς) : γεγῶσα τυγ-
 χάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγῶς 509 εἶσαι, κατάγεσαι.
γενειάδες αἱ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366
 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.
γενέσθω οἶσθα ἃ μοι γενέσθω ; 1203 = οἶσθα ἃ μοι γενέσθαι δεῖ
 (ἢ ἃ μοι γενέσθαι βούλομαι) ; πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν Ἑκάβῃ 225 :
 οἶσθ' ὃ δρᾷσον ; = οἶσθ' ὃ δεῖ σε δρᾷσαι ;
γέννα 154 γενεά.
γένυς-υος ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους
 περιβαλλόμενα γέννην ἐσχίαζον 1149 ἐσχίαζον τὰς παρειάς μου κα-
 λύπτουσα αὐτάς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκά-
 μους μου.
γλαυκὸς γαλαζοπράσινος.
γλῶσσα : καλὸν τοι γλῶσσ' ὅτω πιστὴ παρῇ 1064 εἶναι ὥραϊον νὰ
 εἶναι κανεὶς ἐχέμυθος.
γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῇ αἰσθήματα· 419 βλ. ὄλβος.
γοῦν τοῦλάχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.
γυάλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα, ὅτι τὰ γυάλα τῆς Δήλου
 ἦσαν καρποφόρα (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1234
 κ.έ. βλ. εὐπαις.
δαίζω σχίζω, τεμαχίζω.
δαῖς δαιτός ἡ, φαγητόν, « τραπέζι », συμπόσιον
δάμαρ - αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.
Δαναῖδαι Δαναοί.
δαρὸς μακρὸς, μακροχρόνιος.
δεῖμα τό, φόβος· δεῖμα τοῦλέθρου 485 φόβος τῆς καταστροφῆς·
 βλ. οἰκτιρίζομαι.

δεινώς 552 ἀθλίως.

δειράς ἡ, ῥάχης ὀροσειῶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος· *δειράς εἰναλία* 1240 βράχος παραθαλάσσιος· *δειράς Καρυστία* 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὀξέος μεταλλίνου ὀργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαινόντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἐξέχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲ λεπτὸν στρώμα κηροῦ μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτου πτυχαῖς 760), ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα ἀδελφῆς *δέμας* 1440 τὴν ἀδελφὴν (του)

δέρα δωρ., ἀττ. *δέρη*, λαιμός.

δεσμὸς πληθ. *δεσμά*· προστίθημι *δεσμά* 1204 ἐπιβάλλω *δεσμά*, δένω ἵτ' ἐπὶ *δεσμά* 1205 πηγαίνετε νά (τούς) δέσετε.

δεσπόσυνοι 439 εἶναι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, *δεσποίνης* τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν ἡ Ἰφ. εἶχεν εὐχρηθῇ (354 κ.ε.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἡ Ἑλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὕρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς) : διὰ λαμπρὸν αἰθέρα 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας Συμπληγάδας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὁδοὺς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή : *διαδοχαῖς Ἐρινύων* 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπας *διαμείβας* 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχή ἡ, δίπλα· δέλτου πολύθυροι *διαπτυχαὶ* 727 ἐπιστολή ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· γραμμάτων *διαπτυχαὶ* 793 διπλωμένη ἐπιστολή· βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἓνα ἓνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων)
Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτις προῆδρευε, διηρίθμησε ψήφους ἴσας 966, δηλ. παρτήρησε κατὰ τὴν ἀρίθμησιν ἰσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἰδικὴν της ψῆφον καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἡθωώθη.

Ὁ μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικός τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσεται : ὑπετίθεται ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθῆνας· πρβλ. 1470.

διαρρῶξ - ὦγος (ὀήγνυμι) · διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις *δίκην παρέχω* 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυνα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἦτο θεὰ Κρητικῇ, ἣν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἄρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. *δίκτυον*.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω· *μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς ἄλιος* 192 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχίαν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἄλλου τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἐγίνε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ὁ ποιητὴς ὡς γνωστά εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων *χρυσέας ἀρνὸς ὁδύνα* 196 : Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Εὐρυσθέως Ἀερόπην ἐγίνε βασιλεὺς τῶν Μυκηναίων, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξερράγη ἀγρία ἔρις, ἥτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως ὁ Θυέστης ἐξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποιον ἀναθρέψας ὡς ἴδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. Ὁ Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίξῃ ὅτι εἶναι υἱὸς του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὤμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ σφάξας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθηκε τὰς σάρκας τῶν εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα τῶν. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἐξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἡνῶει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλική περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἑλένης οὐνεχ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ 6 συντ. : ἦν πατὴρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), Ἑλένης οὐνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφόμενων ρευμάτων), ἃς Εὐριπος ἐλίσσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχνῶν ἀνέμων) στρέφει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κυανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιρροῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεις, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὀρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών

διός ὁ τοῦ Διός· διὰ κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἄττ. Δίρκη, πηγὴ καὶ ρύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοὶ 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμαθεις δωρ., ἄττ. δμηθεις (μτχ. παθ. ἄορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθεις, ἀποθανών· 199 βλ. ποινά.

δμωή δούλη.

δνοφερὸς ζοφερὸς, σκοτεινός· οἱ (ὄνειροι) πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφερὰς γὰς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ ὅποια (ὄνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ᾧ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὁρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται καλόν· δοκῶ ἐν ὕπνῳ 44 ὄνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (4) νοητέον ἐν

46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· ἀδόκουν οὐκ εἶδέναι 956 «καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα»· ἴν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη· δοκήμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ἔπως πιστεύεται.

δόμος· δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἰμι εἶσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ἰφιγένεια ὡς ἱέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοερούς δόνακας, πρασίνοους καλάμους· ἡ αἰτίατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κυανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορί (δοτ. τοῦ δόρυ) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἄιδου δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγὴ· ναῖοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος· θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενής ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἡ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι 1121) εἶναι ἡ (πραγματικὴ) συμφορὰ διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζῆλοῦ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὢν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῇς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχῆς· δυσδαίμων δαίμων 203 μαῦρην μοῖραν· ἡ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς τᾶς ματρὸς ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἔγκειμαι δυσθρήνητοις θρήνοις 114 διότι εἰμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἡνόει τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλική περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' Εὐριπος πυκναῖς αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἑλένης οὐνεχ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ 6 συντ. : ἦν πατὴρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), Ἑλένης οὐνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφόμενων ῥευμάτων), ἃς Εὐριπος ἐλίσσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχνῶν ἀνέμων) στρέφει (ταρασσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κυανέαν ἄλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν πολιορκιῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεται, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὀρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διὸς (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών

διός ὁ τοῦ Διὸς· διὰ κόρυς 404 ἢ Ἀρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. Δίρκη, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοὶ 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμαθεις δωρ., ἀττ. δημηθείς (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθείς, ἀποθανών· 199 βλ. ποιναί.

δμωή δούλη.

δνοφερὸς ζοφερὸς, σκοτεινός· οἱ (ὄνειροι) πολέσιν μερόπων τὰ τε πρῶτα τὰ τ' ἐπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφεράς γῆς εὐνάς ἔφραζον 1264 τὰ ὅποια (ὄνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω - ὦ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὀρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται καλόν· δοκῶ ἐν ὕπνῳ 44 ὀνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν

46 και ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη)· ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι 956 «καὶ ἔκκανα πῶς δὲν καταλάβαινα»· ἴν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκεῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη· δοκήμασι 176 (ὡς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος· δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: εἶμι εἴσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ἰφιγένεια ὡς ἱέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλος ὁ ἔχων χλοερούς δόνακας, πρασίνοους καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κυανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορί (δοτ. τοῦ δόρυ) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· Ἄιδου δράκαινα 286 Ἑρινύς.

δράκων ὄφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγὴ· ναῖοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος· θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενής ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120 ἢ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κατοῦσθαι 1121) εἶναι ἢ (πραγματικὴ) συμφορὰ· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῦ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὢν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῇς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχής· δυσδαίμων daίμων 203 μαῦρα μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχῆς τᾶς ματρὸς ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θερίνοις 114 διότι εἶμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ἡ τύχη παρήγαγ' εἰς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποῦ δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής· τὸ δυσμενές μὴ 'μοι λάβῃς 637 μὴ θυμώσης ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃς, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος) 'Ο 'Ορέστης δηλ., λέγει ἡ 'Ιφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ.έ.

δύσνους δυσμενής· δύσνουν με λήψεσθε 350 δυσμενῇ θὰ μὲ εὔρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχῆς εἰς τὸν γάμὸν του· νύμφαν δύσνυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ἡ λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταβολάς, ὅταν τύχῃ 721 ἡ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίοτε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρῃ ἡ περίστασις· 514 βλ. πάρεργον

δυσσεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχής· οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἴδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἴσως ὅμως τὸ 'χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους· οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κ.τ.λ.)· τὰ δυστυχῇ 958 ἡ δυστυχία.

Δυστυχῆς εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λέγει (500) ὁ 'Ορέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μετὰ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ.έ. βλ. αἰμάσσω.

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δῶματα 1153 ναός.

ἐα ἐπιφών. θαυμασμοῦ ἢ δυσαρεσκείας ἢ ἐκπλήξεως.

ἐβα δωρ., ἀττ. ἔβη.

ἐγείνατο ἐγέννησε· ἀόρ. τοῦ γείνομαι.

ἐγκείται κεῖμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἐγκληρος ὁ ἔχων κληρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. *Εγκληροὶ καὶ συνήθως ἐπὶ κληροὶ ἐκαλοῦντο ἐν 'Αθήναις αἱ κληρονομοῦσαι ὁλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἑλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων

ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥηταὶ προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἐγκροτέω - ᾧ κτυπῶ· πυγμαὶ ἦσαν ἐγκροτούμεναι 1368 ἔπεφταν γροθίης.

ἐγκύκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἐγκυκλόω - ᾧ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἶ· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχη.

εἶα, ἐπίρρημα παρακλειςματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν

εἶεν ἃς εἶναι, καλὰ δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467)

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκῶ αἰτιατ. τοῦ εἰκῶν. Ὁ Εὐριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἰφιγένειαν λυπούμενην, διότι δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὕφασμά τῆς τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὁποῖαι ὕφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Πάναθηναία εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικὸς τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ὁόθιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, δὲ ἰδέ.

εἰπὼν ἐν 964 ὀνομαστικῇ ἀπόλυτος ὥς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπὼν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἴργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἴσατο 946 ἱδρυσεν· ἄορ. τοῦ ἴζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω - ᾧ· φόβῳ εἰσορᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ.· φόβῳ εἰσορᾶν ἂ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν)

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, λαμβάνω· ὥς εἰ κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσεπράξατο 559 πόσον καλὰ ἔκαμε ποῦ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα) ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπὸ ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένη

ἐκατι ἑνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὥς τὸ ἡμέτερον «βγαίνω» εἰς ἐκφράσεις ὥς «βγῆκε τ' ὄνειρο», «βγῆκε ἡ προφητεία»· ἐκβαίνει ποινὰ ἢ ἐκδίκησις πραγματοποιεῖται,

ἐκτελεῖται, ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος εὐρίσκει ἱκανοποίησιν (βλ. ποινά)
ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἄλλου πῆγε ὁ νοῦς μου· μὴ ᾗβάντας τύχης, καιρὸν λα-
βόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὗρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ
ἐπιδιώκουν ἄλλας μικρὰς ἡδονὰς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποῦ
τοὺς ἄνοιξεν ἡ τύχη.

ἐκβολαί : ἐκβολαὶ νεῶς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκεῖλαν πλοῖον
ἐκβολος ὁ, 1042 μέρος ξηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης
ἐκβρυχάομαι - ὦμαι βγάζω βρυχηθμόν στεναγμόν ἡδὺν ἐκβρυχώ-
μενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμόν ἀνακουφίσεως.

ἐκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλιστρῶ.

ἐκεῖ : τοῖς ἐκεῖ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέ-
τροισι χειρῶν φάσγανα 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν, αἱ χεῖρες
τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν
ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἐκκομίζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἐκλείπω (ὀρκον) 750 παραβαίνω.

ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἐκμοχθέω - ὦ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίστα-
μαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλὴν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ
τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης
(χωρὶς νὰ παρασυρθῇς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330
κάνω νεῦμα : ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ
σταθῶμεν μακρὰν.

ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

ἐκπετάννυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω ἐν 1135
σύντ. : πόδες νεὸς ὠκυπόμπου ἐκπετάσουσιν ἱστία ἄερι πὰρ πρότονον
κατὰ πρῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ « ποδάρια » (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος
πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἱστία θὰ τὰ ἀφήσουν
νὰ φουσκώσουν με τὸν ἄερα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς
τὸ μέρος τῆς πρῶρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στό-
λος)

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῇ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμ-

πλημι κίνδυνον 90 ὑφίσταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγον 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἓνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν

ἐκσῶζω σῶζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἂν ; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελούμενοι τοῦ σκότους ;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ. : ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου)

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἡ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ ὅστις θηράσεται ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκῶν· οὐχ ἐκῶν ἐκῶν 512· ὁ Ὀρέστης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκῶν, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκῶν, διότι τὸν ἡνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἰδιάζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινά.

ἐλακον ἀόρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω - ῶ ἐλαύνω, καταδιώκω

ἐλεγος ὁ, θρηνηλογία, θρηνητικὸν ᾄσμα· ἄλυροι ἔλεγοι τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς 146 θρῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὁποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοᾶν ἐξοβελίζεται· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα

ἐλέγχω ἐρωτῶ

ἐλίσσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτα δρόσον αἵματηράν ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποίνας χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης της δεχθῇ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χειρὰ τῆς κυραίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χερνίβες) εἶναι αἵματηρά, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγὴν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεὶρ τῆς ἱερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα

(πρβλ. 40 και 622). 'Η ἐν Δήλῳ λίμνη, ἣτις εἴλισσε τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλιον κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογγιν (5) ἡ Λητώ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέϊ λίμνῃ ἐφαφάμενη φοῖνικος χερσίν· παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας ματρός ἡλίκων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὀμίλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρός μου χέρα παιδνὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἱκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν ὀργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. και δίνη διὰ τοὺς στ. 6 κ.έ.

Ἑλλάς· ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον (Ἑλλάς γῆ), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὅποῖον συνώδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς και τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποίησις) ἐν τούτοις διετετρήθη και ὡς ἐπίθετον και δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι : Ἑλλάδος στρατηγίας 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας Ἑλλάδος γᾶς 448· Ἑλλάδος νεὼς σκάφος 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεώς, ἑλληνικὴν ναῦν Ἐπίσης και τὸ Ἑλλήν χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίστε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ : Ἑλλήν φόνος 72 ἑλληνικὸν αἷμα· Ἑλληνος γῆς 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· πατρίδος Ἑλλήνος 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἐμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἐμπεδώ - ὦ (δοκον) ἐκπληρῶ.

ἐμπολὰ δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ἀγοραπωλησία ζαχρύσουν δι' ἐμπολᾶς νόστον βάρβαρον ἤλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα και ἀγορασθεῖσα) ἤλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἐμπυρα τά, αἱ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαίνίδα της 167)

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἐνι 572, ἔνεστι, ὑπάρχει.

ἐνοπή φωνή· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπὰς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάζας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παῦσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντείαν) πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ Α 528 κτανέησιν ἐπ' ὄφρ' οἱ νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ένταυθοῖ 1010 ἐκεῖ· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρὸς οἶκον 1011.

ἐξαίρετος ἐξηρημένος **ἐξαίρετον** δός μοι τόδε 755 κάμε μου τὴν ἐξῆς ἐξαίρεσιν.

ἐξακοντιζῶ ῥίπτω ἀκόντιον **ὄσας χεῖρας ἐξηκόντισα** γενεῖου γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

ἐξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἓνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἐξανάπτω κρεμνῶ ἐκ τινος, ἀναρτῶ· ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτὰς **ἐξανῆπτεν** ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἰστὸν ἢ ἄλλην προεξοχὴν του) βρόχον (συρτοθηλειά) Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (*χῶ μέν τις*) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

ἐξανθέω - ῶ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, « ἀναδίνω »· 300 σύντ. : ὥστε πέλαγος ἁλὸς **ἐξανθεῖν** αἵματηρόν (κατηγορ.) ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἐξανίημι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· **ἐπισχέτω καὶ ἐξανιέτω** 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἐξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν· 743 ὑπαγορεύω.

ἐξαυδάω - ῶ ἐκφωνῶ, λέγω, ᾄδω.

ἐξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἑδρας· **ἐξεδροὶ** χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας.

ἐξελέγχω 995 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἐξένευσας ἐν· 1186 ἄορ. τοῦ ἐκνεύω (ὁ ἰδέ) (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνέω κολυμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω)

ἐξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἐξεφίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἐξίσταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἐξὸν μτχ. τοῦ ἔξεστι· **ἐξὸν** (ἐνν φέρειν) 688 ἐνῶ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποφέρω.

ἐξορμάω - ῶ : **ἐξορμῶ** ῥεῦμα 1437 ἐξαπολύω κύμα.

ἐπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω· **παύσω λόγχην** ἣν **ἐπαίρομαι** 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια ὑψώνω.

ἐπαυρίσκομαι, ἄορ. ἐπηυρόμην, ἀπολαύω.

ἐπείγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἐπεμβάσῃ δωρ., ἄττ. ἐπεμβήσῃ, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω **ἐς πάτραν**

ποτ' ἐπεμβάσῃ 648 θὰ πατήσης μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω - ὦ ἤδω ἐπὶ τινι· ἐπευφήμησαν εὐχαΐσιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ὕμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα)

ἐπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. Ἄ.

ἐπη 723 χρησμός.

ἐπηλυς (ἐπὶ ἡλυθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφρονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης· 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν : ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

ἐπιθώσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κώπαις ἐπιθούξει (= τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ῥυθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφὴ τοῦ στύλου.

ἐπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν πάντα..., ὡς ἐπισκήπτεις περὶ 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὁποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκοπέω - ὦ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολή ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὡς ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἶχον κάποια ἐπικοινωνία πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. Ὅδ. α 177 : καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἄορ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδὲν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἐξανίτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐπόμνυμι ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λύρας 1128 παίζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμῖς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἐνθα συνδέεται μὲ τὸ ὀστοῦν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν ὤμον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ χεὶρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὤμου : γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη

προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὤμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ εἰς Ἀλὰς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εὐριπίδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου βλ. Ταυροπόλος.

ἐπωτίδες αἶ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῶρας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἐράω - ὦ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

ἔργον : ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια· πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὁλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσε (« σωριάστηκε ») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἑνὸς) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος ὑπελείφθη.

ἐρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἐρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὥς ὁ κωπηλάτης τὰς κώπας, « φτερολάμνω ».

ἐρετμόν κώπη· ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν. αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἡχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος των (πύργων δλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὄχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦ ἐν ναυσὶν καὶ ὄχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δράμα ἕκτος τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ.έ. ἦσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ.έ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἐρμηνεύς ἐξηγητής, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἀγγελος λέγων ἐρμηνεύς ὁδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον (« χτυπητῆρι ») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔρος ὁ, ἔρω.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

ἔρρω ἐχάθην, ἔσβησα· 187 σύντ. : ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκίπτρων τῶν οἰκῶν τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσθήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.)· σύντ. : ἐσθήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεὼς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.)· πρβλ. ἐπέβασαν 215

ἐσέρχομαι : ἐσηλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, « μᾶς μπῆκε ἡ ἰδέα »

ἐσταίην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἐσταίην 1143 « νὰ στεκόμουν στοὺς χορούς », νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς (εὐχή)

ἔστε ἕως ὅτου.

ἐστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάνταλος

ἐτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιοπίστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀόρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι· μέλλ. τλήσομαι, παρακείμεν. τέτληκα τόλμαν ἣν ἔτλη πατήρ 862 « γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμῃ »· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, « βάσταξε ἡ καρδιά μου »· ὁμοίως 924.

εὖ καλὰ· ὥς εὖ 533, 540 τί ὥραϊα, πόσον καλὰ· τὸ εὖ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις· φρονῶ εὖ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὥραϊον πῦρ τοῦ ἡλίου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὐγομφος (γόμφος ἥλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω - ῶ εἶμαι εὐδαίμων· 543 σύντ. : τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγονσ' εὐδαιμονεῖν ;

εὐδαίμων ὁ ἔχων τὸν δαίμονα εὖ διακείμενον, εὐτυχής· 544 σύντ. : (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, « ἀρχοντογυρεμένη »

εὐερνής (ἔρνος τό, βλαστὸς) καλλίβλαστος.

εὐθυντηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ἔπει εἶναι πρρσηρμοσμένον τὸ πηδάλιον.

εὐήρης καλοταιριασμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, « ταμένος ».

εὐλαβεστέως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εὐμιτος ὁ ἔχων ὥραϊας κλωστάς· εὐμιτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὥραϊων νημάτων.

εὐναῖος (εὐναῖ αἰ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἴτα ἐν γένει ἢ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μετὰ τὴν ἄγκυροβολίαν· ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του,

εὐνή κλίνη, κατάκλισις· ὕπνου ὄνομα· γὰρ εὐναῖ 1266 κατάκλισις πρὸς ὕπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ ὄνομα εἰς τὸ εὐναῖ καθ' ὑπαλήλαγν' ἀντὶ εἰς τὸ γὰρ. Βλ. καὶ ὄνομα.

εὐξύνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εὐολβος ζάπλουτος.

εὐπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιὰ· εὐπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἴτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε : εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλίας ἐν καρποφόροις γυνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνυται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας της, δηλ. (ὁ Ἀπόλλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρωδός, καὶ (ἡ Ἀρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἱκανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτία. ἀντὶ ὀνομαστ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὃν)

εὐπηγος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένους εὐπηγοὺς ὑφαί 814 καλοῦφασμένον ὑφασμα· εὐπηγοὺς ὑφαί πέπλων 312 καλοῦφασμένους πέπλους· πέπλων ἀγαλμά σοι θήσουσιν εὐπηγούς ὑφάς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλοῦφασμένους πέπλους των ἡ Ἀρτεμις ἐτίματο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρύς (πρβλ. κοίλωπὸς 236, στενωπὸς) χάσμα εὐρωπὸν πέτρας 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὐσεβής 743 σεβαστός, ἀπαράβατος

εὐσημος (ναὺς) 1383 ἡ ἔχουσα ὠραῖον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ.ε.

εὐτραφής κολοθρεμμένος, εὐσωμος, ἀκμαῖος.

εὐτρεπής τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἂν θάνατοις εὐτρεπῇ ποιούμενη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εὐτρεπίζω τακτοποιῶ.

εὐτυχέω - ὦ 329 ἐπιτυγχάνω

εὐτυχία 1490 βλ. μοῖρα

εὐυδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὥρατον ὕδωρ

εὐφαιμέω - ὦ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγὴν

εὐφημος ὁ λέγων εὐοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοίωνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὁμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίσῃ καὶ ἄκων λέξιν δυσοίωνον) **εὐφημα** φώνει 678 « μὴν κακομελετᾷς », καλομελέτα, σιώπα.

εὐχομαι 21 τάζω.

ἐφωστῶς ὁ ἐπὶ τινι ἐστῶς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐφίεμαι 1483 ὀρίζω.

ἔχω κρατῶ· **μία τύχη ἔχει** 1065 **μία τύχη ἀναμένει· ἔχε πόδα** 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εὐτυχία· **ἐξ οἶων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων** 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζῶα ζωή· τὸ χάριν ἔχω ζῶας, χάριν ἔχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀνατροφὴν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζῶνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. **δυσδαίμων**.

ἡ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· ταῦτ' ἄρ' ἡγγέλης **μανεῖς**; 932 αὐτὴ εἶναι ἄρά γε ἡ **μανία**, ποῦ ἔφεραν τὴν εἵδησιν ὅτι σὲ κατέλαβε ;

ἡδονή· εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ **μαθεῖν** 494 εἰ ἡδύ τί σοι **μαθεῖν** τοῦτο· **εἶχον ἡδονὴν** 954 ἐτέρποντο (πίνοντες)· **ἡδοναὶ ἀγγελμάτων** 1184 ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις· 908 βλ. **ἐκβαίνω**.

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. Ἐν 562 λέγεται παρθένος : ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της.

ἦμαι **κάθηναι· ἦμεν ἦμενοι** 1339 **ἐκαθήμεθα**.

ἦτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

θάλος τό, βλαστάρι· καὶ μεταφρ. (βλ. 'Αγαμεμνόνειος)

θαμὰ συχνά.

θάρσος 730 βλ. πίπτω.

θάσσω κάθημαι· δαίμονές τινες θάσσουν οἶδε 268 νά, κάποιιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ· εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταις θασσετον Διοσκόρω, ἢ Νηρέως ἀγάλματα 272 ἂν πάλιν σεῖς, ποῦ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτὴν, εἴσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἐγγονοὶ) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ἰλεω ἡμῖν γένεσθον.

θαῦμα : ὦ θαῦμα—πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω; ὦ θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν λέξιν νά μεταχειρισθῶ, διὰ νά χαρακτηρίσω ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα;

θαυμαστός : ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραῦντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

θέλω : τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δηλοῖ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ. : λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεᾶ οὐ καθαρὸν ὄντα (ἄνθρωπον μιὰρ)

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

θεόδητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθῆναι θεόδητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

θεραπεία 314 περιποίησης, ὑπηρεσία.

θεραπεύω : Μοῦσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

θέσφατον (θεός φημι) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδέ γ' αἷτιον γενήσεται πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἷτιος νά πέσῃ ἄχρηστος (νά ματαιωθῇ, νά μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ χρησμός· τὸ τὸ τοῦδε ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὅδε πρὸς τὸ ἐγὼ· μαντεῖαι θεσφάτων 1255 χρησμοί· θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοί : βλ. πολυάνωρ.

θηράω—ὦ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι—ὦμαι 1311 ἐπιδιώκω

θοάζω ταχέως κινῶ· 1141 : ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νά εἶχε πτερὰ, διὰ νά διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νά σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἐφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θάας βασιλεὺς τῶν Τάυρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοός (θέω) ταχύς.

θοός (θέω τρέχω) ταχύς· *θοαῖσιν ἵπποις* 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος

θορών μτχ. ἄορ. τοῦ θρώσκω.

θοῦμόφυλον 346 τὸ ὁμόφυλον βλ. ἀναμετρέομαι.

θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἐξεῖχε τῶν λοιπῶν.

θρίγκωμα θριγκός, γεῖτον.

θρώσκω πηδῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἐριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. διενεύω.

θυηπόλος ὁ ἀπασχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ἱερεὺς.

θυμόομαι - οὔμαι ὀργίζομαι, θυμῶν.

θυτήριον θυμᾶ.

ἱέρα (ἀττικὸς τύπος) ἱέρεια.

ἱερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἱημι ῥίπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος)

ἱκνέομαι - οὔμαι 1069 ἱκετεύω.

ἱνα 394, 1344 ὅπου.

ἱός ὁ, βέλος.

ἵππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ ἵππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζευγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

ἱτήρης ἴσος.

ἴστημι: ἴστημι βοήν 1307 «μπήγω φωνές».

ἱστορέω - ὦ ἐρωτῶ.

ἱστός 222, 816 ἀργαλειός.

ἴστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἶδα)

ἴστωρ γνώστης.

ἶχνος: τίθημι ἶχνος ποδός 752 πατῶ τὸ πόδι μου

κάδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάριος καθαρτικός, άγνιστικός, άπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάριον καταγορεύμενον.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρύσονται εὐτυχῶς 1481 εὐχομαι νὰ στῇσουν μὲ τὸ καλόν.

καθήμι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω· καθήμι κόμας 52 βγάζω μαλ-
λιά· καθήμι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθήμι
γόνυ 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν 1181 καὶ
ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχὴν· τὸ
φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοιον κα-
θίεσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν
ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.)

καθοσιόομαι - οὔμαι ὀρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινός νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029)
σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160) Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ.
νέον (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω· 1170 σύντ. : ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρός εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀπο-
κτῇσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ
τινα δειλὸν τὸν χρησμένον οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδῶσωμεν
ἐκ δειλίας τὸν χρησμένον.

κάκκομιζόντων 1106 καὶ ἐκκομιζόντων προστακτ.

κακόομαι - οὔμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι - οὔμαι 493 βλ. ὀνομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίον 12
τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὥραιον στάδιον· 437 βλ. πολυόρνιθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23
θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθογος ὁ ὠραῖα ἡχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστρφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμ-

πτῆρα· ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεῖς φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλαῶ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἐρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποῦ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες
κάπῃ καὶ ἐπὶ.

κάπίθες καὶ ἐπίθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλὴν)
προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· κασιγνήτη ἀδελφή· κασιγνήτω 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῶ φιλότῃτι κασίγνητον κἀρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω· 606 σύντ. : αἴσχιστόν ἐστιν ὅστις (= εἴ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπώδην (ζόρκι)· κατῆδε βάροβα μέλη μαγεύουσα 1337 ἐτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπώδᾶς, ζόρκια)

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ῥαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. *χερνίπτομαι*, *χέρινψ*.

κατασβέννυμι : ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως : θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου

καταστάζω στάζω κάτω· οὐ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὅποιον (βωμόν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· σκιερᾷ καταχαλκος εὐφύλλω δάφνᾳ 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντατὴν δάφνην, ποῦ τὸν ἐσκίαζε. (Κατ' ἄλλους : σκεπασμένος μὲ φολίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην)

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, « ξεκάνω »

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταϊριασμένος. πρβλ. *εὐήρης*· 1346 βλ. *πίτυλος*.

κατολοφύρομαι ὀδύρομαι, θρηνῶ διὰ τινα.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κάτω 481 εἰς τὸν Ἀδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἤχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θανονμένῳ 506 (οὐκ ἂν φράσαιμι ἤτις πόλις ἐστί μοι) διότι αὐτὸ πρὸς μου ζητεῖς δὲν μὲ ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σάιτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κῆδειος πένθιμος· κῆδειος οἶκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος) τὸ κηδείοις οἶκτοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρήνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται : καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν) τραγ. εἰρωνεῖα.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· κῆδη πεθερικά· κῆδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν ὁποῖον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

κηροδέτας δωρ., ἄττ. κηροδέτης, κηρόδετος, διὰ κηροῦ συγκεκολλημένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σῦριγξ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίστους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξὺ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίνεται καλὸν 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυγχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχὴς θὰ εἶναι ἡ ἐπιχείρησις, εἰ καὶ κατορθωθῶν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι ὁμοῦ), δηλ. καὶ τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἡ ἐπιβίβασις πρὸ τοῦ οἴσεις 1000 νοητέον τὸ εἰ.

κληδοухέω - ὦ εἰμαι κλειδοῦχος, πυλωρός (πρβλ 1152), ἱερεὺς.

κληδοῦχος ἡ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱερεὺς· 130 σύντ. : πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένιον ὄσιον δούλα κληδοῦχον ὀσίας (τῆς Ἰφ.)

κλήζομαι καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἰμαι (917).

κλήθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἡ χαλκότευκτα κλήθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὧν οὐδὲν ἴσμεν 99 ἥ (θὰ εἰσέλθωμεν), ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ

μοχλῶν τοὺς χαλκοὺς «μαντάλους»... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχομεν ἰδέαν· *χαλῶ κληῖθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατὰκλινιν· *κλισία λέκτρων* 856 εὐνή, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τρικυμία, θαλασσοταραχὴ οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπύπτει κλύδων ; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ναοῦ ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· *κλύοντά σου* 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπὸς βαθυλὸς.

κοινός : *κοινᾷ δόξῃ* 718 μὲ ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὀνειρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλὰ, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 - 420, ἡ φιλόπλουτος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· *κοινὰ χάρις ὄλβου* 455 *κοινή* (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) εὐτυχία· ἐν 452 - 455 ὁ Χορὸς εὐχεται νὰ εὐρίσκεται, ἐν ὄνειρῳ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὀνειρεύεται ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαριστῆται καθ' ὕπνους, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὅλον τὸν κόσμον· τὸ *τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυνιν* καὶ τὸ *κοινὰν χάριν ὄλβου* ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ κοινὸν δίδωμι 673 ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 *κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους κοινῇ σὺν σοί*· εἰς τὸ *κοινόφρων* ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ *λαχεῖν ἴσον θανόν* (= *κοινῇ θανεῖν*)

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη : ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν Αὐλίδι ἠθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τοῦλάχιστον 820· ἡ σύνταξις 820 : (οἶσθα) *δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῇ μητρὶ* ; Ἡ Κλυταιμῆστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεῦσαι τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐλίδαν· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αὐλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· φέρω.

κοντός κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεκράτουν, τὴν πρῶραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκῶσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραί εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς
κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἡ Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἐχρησιμοποιεῖται ὡς σάλπιγξ.

κράτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὀνομαστ.) κεφαλή· κράτα
κρύψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατῆρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται)
ὕγρα· ἐν 160 κράμα· 159 κ.έ. σύντ. ᾧ (κασιγνήτῳ) μέλλω ὑδραί-
νειν ἐν κώτοις γαίᾳς τάσδε χοᾶς κρατῆρά τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς
νεκροὺς προσφερόμενον κράμα) (δηλ.) πηγὰς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
(γάλα) Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβὰς (οἶνον) ξουθᾶν τε πόνημα μεισ-
σᾶν (μέλι)

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον· κρεῖσσον ἢ λόγοισιν περισσότε-
ρον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπίς βάσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὀρέστης διακόπτει
ὀλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως· γένοιτ' ἄν...
ἐξαλειφθεῖν ἄν..

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς
τεταραγμένης)

Κυκλωπῖς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλω-
πείων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὅρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύν-
θιον ὄχθον 1098· ἡ παρὰ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένους αἰτιατικὰς·
φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν

κυρέω-ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολ-
λαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἡ μία
συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἡκοντίζετο
1369 « ἔπεφταν κλωτσίεζ ».

κῶπα δωρ. ἀττ. κῶπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὀρμητικός, σφοδρός.

λαγών ἡ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος)

λάθα δωρ., άττ. λήθη.

λάινος (λᾶας, ό λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσώ· πρός κῦμα λακτίζοντες 1396 πρός τά κύματα παλαιόντες· πρβλ. πρός κέντρα λακτίζειν παροιμ. περί ματαίας άντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι άπό κάπου· νεός λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως : « πιαστήτε άπό τό καράβι μέ τά κουπιά », δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τό πλοϊόν διά τῶν κωπῶν.

λάμπω : λάμπομαι πυρϊ 1155 καίομαι.

λανθάνω διαφεύγω τήν προσοχήν· έν 118 κ.έ. σύντ. : χρεών (νῶ) χωρεϊν όποι (τῆς Ταυρικῆς) χθονός κορύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσχω λέγω· αὐδὴν λακῶν 976 φωνήν έκβαλῶν.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρυσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ή όποία κάνει νά συρρεύση πολὺς χρυσός. Τά περιάλλητα πλούτη τῶν Δελφῶν άπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ύπηρετῶ.

Λατώ δωρ., άττ. Λητώ, ή μήτηρ τοῦ 'Απόλλωνος καί τῆς 'Αρτέμιδος.

λείπω : ὦν γε δυνατόν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν καί ἐγὼ δὲν θά παρλείψω νά κάμω πρὸς ευχαρίστησίν σου κάτι άπό εκείνα τοῦλάχιστον, πού εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγῃμε λέκτρα 538 ἔγῃμε γάμον (σύστοιχ. άντικειμ.) δόλια (ένν. λέκτρα ἔγῃμε) 539 ό γάμος, πού ἔκαμε, ἦτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, άπόκρημνος

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό κλίνη συζυγική κλίνη, γάμος.

Λήδα ή σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λῆμα φρόνημα.

λιβάς ή, σταγών, ρύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διά λινῶν σχοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λιναῖοι σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ό κάμνων τὸ πλοῖον νά προχωρῇ διά τῶν λινῶν ιστίων, έπίθ. τῆς αύρας 410.

λιπαρός στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διηλθον χᾶτερον λόγον τινά 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ἔρκοι· λόγῳ 761 προφορικῶς.

λόγχη· 823 σύντ. : παλαιὰν λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός

λοιβὰ δωρ., ἄττ. λοιβή, σπονδή· λοιβὰ Ἴαδα 169 νεκρική προσφορά, χοαί.

Λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου με ὕδωρ ὠρισμένης, ἱερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου)· εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδα ἔδωκεν ἡ Κλυταιμῆστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος τῆς, διὰ νὰ λουσθῇ με αὐτὸ ἡ Ἴφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἤδη εὕρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγρίζω λεχῶ ἢ ὅ,τι σχετίζεται με αὐτήν.

λοχεῖα τά, ὁ τόπος ὅπου ἐγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· λόχαι στερεὰν παιδείαν Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαὶ 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πειστικῶς καθιστῶσι « με προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα »· λοχία 1097 εἶναι· ἢ Ἀρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· ὄμμα λυγαῖας νυκτός 110 ὁ ὀφθαλμός τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἡ νύξ ἡ ὁποία διὰ τοῦ σκότους τῆς ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρός ἐλεεινός, ἄθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἄττ. λώβη, σκληρά, ἄστόργος συμπεριφορά, ἀτίμωσις, ὕβρις, κακοποιήσις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμῆστρα ἐγέννησε τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ γίνῃ σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ.έ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἐξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ τῆς Θέμης (φθόνῳ θυγατρὸς), ἔδρυσεν ὄνειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω 755 ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, ποῦ ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόνον 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ φόνου.

μέλαθρον στέγη, ὀροφή, κατοικία· μέσον γὰς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο ὅτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἦτο ὁ ὀμφαλὸς (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ὑπάρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἶμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ἡμῖν 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ἡμῶν

μελεόφρων ὀλέθρια φρονῶν.

μέλομαι εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θρήνοισι μοῦσαν νέκνυσι μελομένην 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλὲς εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὑμνεῖ ἐν μολταῖς) ὁ Ἄδης δίχα παιάνων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμόσυνον· μελόμενος 645 προωρισμένος καθωσιωμένος.

μέλπω τραγουδῶ, ὕμνῶ μέλπω ποσσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω πεντήκοντα κορὰν Νηρηίδων χοροὶ μέλπουσιν ποσσὶ ἐγκύκλιοι τῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ ὅμιλοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.

μέμονα, πρkm. με σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ· ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴν 655 ὁ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἶναι) ὁ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654.

μέν ἐν 386 τοῦλάχιστον (ὑπονοεῖται : δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ἄλλοι)

μέροπες ἄνθρωποι· 1264 κ.έ. βλ. δοφερός

μεστός· τὸ Ἄργος αὐτοῦ μεστόν 804, ὁ Ὀρέστης γεμίζει τὸ Ἄργος με τὴν παρουσίαν καὶ με τὴν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ἡμῖν δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς με τὴν ἀπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου

μεταδρομή καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς 27 σηκωτά, « στὸν ἀέρα », ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκό· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι· τοὺς ὕβρισθέντας γάμους Ἑλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἑλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χυμῖν μέρος 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας προβάτων.

μὴν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως· οὐ μὴν... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι - ὦμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανευόμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἴσοδον.

μηχανή μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μῖασμα· μῖασμα χεροῖν 1047 μῖασμα ἐκ φόνου προσερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή· μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὅχι εὐκαταφρόνητον· τὸ μισθὸν ἐπέξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίου 594.

μῖσος 525 μιστή· τὸ ἀφῆρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα· πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφωζομένης μοῖρας εὐδαίμονες ὄντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφωζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ· ἐνία μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενούντες τρώγουν εἰς ἰδιαιτέραν ἕκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχὴς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεχδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρὸς μιάρος, μεμιασμένος· *μυσαρά ἐστι* 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῖ δωρ., ἀττ. *νηί*.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσιος»· *νάιοι* δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· *νάιον ὄχημα* πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) *ναῦται*, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί)· *ἐπλευσαν, νάιον ὄχημα ἐπλευσαν*, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόομαι - οὔμαι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ὦ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ *ναυστολῶν* εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· *ναυτίλος ἐφθαρμένος* 276 *ναυαγός*.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἔρις, φιλονικία· 813 σύντ : *ἤκουσα νείκη, ἀῆν περὶ χρυσῆς ἀρνός*· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. *δινεύω*.

νεὸς νεώς.

νεοχμὸς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· *κούρα* αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· *νίζω φόνον* 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη : ἐν 1497 κ.έ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεάν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· *νιν* 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· *νόμισμα* 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ. : *χρώμεσθα νόμοισιν ἐορτῆς, ἥς μόνον τοῦνομα καλόν*, τὰ δ' ἄλλα... ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν *αἰσχρά*· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ὦ 536, 680, 693 εὐρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ὦ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).
νοτερὸς ὑγρὸς.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμησίς : κατὰ...νοτίζει.

νοτὶς ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. Χθών.

νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλουσι.

νῶτον ῥάχις, πλάτη· νῶτα χθονὸς ἢ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· νῶτα πόντου ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

Ξείνα ξένη, φιλοξενουμένη· ἀξείνου πόντου ξείνα 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὐ-ξείνου).

Ξενόεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολύνανωρ.

Ξενοφονέω - ᾧ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενούντά με.

Ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνοι τιμαὶ 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

Ξεστός ἐξεσμένος, λεῖος.

Ξουθός ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

Ξύζυγος 250 σύντροφος.

Ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῷ ξυνάπτειν (εὐθύς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὄφιν ὀμμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἐκλείσει τὰ μάτια του.

Ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γινῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἡ βοή τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων της (μολπαῖς) θρηνεῖ τὸν σύζυγόν της· βλ. ἀλκυών.

Ξυνευνέτης σύζυγος.

Ξυνοικέω - ᾧ 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. λόχιος.

ὅδε, ἦδε, τόδε : οἶδε χωροῦσι 456, νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηναῖς.

οδύρομαι θρηνῶ· τί ταῦτ' οδύρη ; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς ;

ὄθεν 35 συνεπεῖχ τοῦ ὁποίου.

ὄθι ὅπου.

οἶαξ ὁ, δοῖακι (ἡ λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίοτε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἶδμα κῦμα.

οἰκεῖος· οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένον 1171 ἦλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μῖασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους : ἔχοντες ἐπάνω των μῖασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνῶ, πενθῶ· οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν οἶκτῳ τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ ὅστις Ἄδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται σωτηρίας ἀνελπισ 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεῖς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἐξουδετερώνῃ μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεῖς θρηνῇ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ ὅστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἴ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἵσχιστον ὅστις...

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἶκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή 1054 ἡ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινῇ τὸν οἶκτον· 646 πράγματα ἄξια οἶκτου· οἶκτοι « τρυφερότητες ».

οἰμῶζω φωνάζω οἶμοι οἶμοι.

οἰνηρός ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον· Βάκχον οἰνηραὶ λοιβαὶ 164 οἶνος· βλ. κρατήρ.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν Ἡλιδι Πίσσης· βλ. Πέλοψ.

οἰνωπός ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἶνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἶστρος βοῖδόμυγα· μεταφρ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. σύνδοος.

οἶτος ὁ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οἶτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

οἴχεται 552 ἀπώλετο.

ὀκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

δλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

δλβος πλοῦτος, εὐτυχία· φέρομαι βάρος δλβον 416 κυνηγῶ τὰ με-
γάλα πλοῦτη· γνώμα δλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους
μὲν εἶναι ἄμετρος (ἄκαιρος), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ἦκει ἐς μέσον)·
χάρις δλβον 455 εὐτυχία· βλ. κοινός.

δλλυμι· δλωλεν ὡς δλώλε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη
κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

δλόμαν ὠλόμην.

δμαιμος συγγενής ἐξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. Τ. πάντοτε)
ἀδελφός.

δμαίμων = δμαιμος.

δμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

δμογενής συγγενής.

δμόςπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

δναισθε εὐκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ δνίημι ὠφελῶ· ὄναισθε μύθων 1078
« νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

δναρ καθ' ὑπνους· 518 βλ. ὦφελον.

δνειρον καὶ δνειρος· 452 βλ. κοινός.

δνησις (δνίημι) ὠφέλεια· δνησιν σπεύδουσα 579 ζητοῦσα νὰ ὠφε-
λήσω· τὸ σπεύδουσα παρὰ τὸ ἦκομεν, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

δνομάζω· πότερος ὑμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος Πυλάδης κέκληται ;
492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσηγορευθεὶς μὲ αὐ-
τὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων) ; Ἡ Ἰφιγένεια εἶχεν
ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321
βλ. θαῦμα.

δρειος ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος.

δρθῶς· ὀρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εἰλικρινής φίλος.

δρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς δν ὀρκίζεται τις.

δρμίζομαι ἀγκυροβολῶ.

δρνις - ιθος ὁ, (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

δρνυμαι κινεῖμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλουτος.

δρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

δρούω ὀρμῶ.

δρφνα δωρ., ἀττ. - η, ἡ, σκότος· οἶαν ἰδόμαν ὄφιν δνειρῶν νυκτός,
τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὁποίας
ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.) τὸ νυκτός χρον.

δς 574 διότι αὐτὸς (ὁ Ὀρέστης).

δσία ἡ, θεῖος νόμος, ἱεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· *δσία δίδωμ'* ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα)· *δσίας* ἔκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δσιοι σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ἱερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε *δσια* 343 τὰ ἐδῶ καθήκοντα· τὸ *δσιον* δώσω φόβῳ 1037 τὸ ἀγνὸν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφιγένεια θὰ ἰσχυρισθῇ, λέγει, ὅτι θὰ θυσιάσῃ μόνον ὅ,τι εἶναι ἀγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον, ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστίσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι)· *δσιον* 1045 ἐπιτετραμμένον· *δσιώτερον* 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δστις· *δστις* ποτὲ ἦλθεν 340 ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἦλθεν· *ἦτις* εἰ ποτε 483 ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἴσται.

δτου 926 = ἥστινος, *ὄτω* 1071 = ἥτινι.

οὐ· *οὐ μὴν...* ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· *οὐ γὰρ* ἀλλὰ 1005 (κυρίως· *οὐ γὰρ* ἄλλως ἔχει τὸ *πρᾶγμα*, ἀλλά...) = καὶ γάρ, « *γιατὶ ἀλήθεια* ».

οὗ 359, 1231, 1464 ὅπου· *οὗ* δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οὕδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὐδεῖς· *οὐδὲν* ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οὕκουν λοιπὸν δέν...

οὕνεκα ἔνεκα· ὅτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὕρειος (= ὄρειος) ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος· *οὕρεία* μόσχος 163 ἀγελὰς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

ὀφλισκάνω ὀφείλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· *μωρίαν τ' ὀφλισκάνει* θηήσκει θ' ὁμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ὄχημα 410 βλ. *νάιος*.

ὄχθος ὁ, ὕψωμα, βράχος (961 « *πάγος* »). Ἐν 290 ὁ Ὀρέστης παθαίνει παραίσθησιν· ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐρινὺς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἰφνης εἰς βράχον (*ὄχθον*) ἀπειλοῦντα νὰ τὸν συντρίψῃ.

ὄχος ὁ, ὄχημα· ἀρμάτων ὄχοι 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιάν ὕμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδική ηλικία· βλ. λόχιος.

παιδνός παιδικός· διὰ τὸν ἔλον χωρίον 1271 βλ. ἐλίσσω.

Παλαίμων θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίasma προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλίμπρυμος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην· νεὼς ὅθι παλίμπρυμν' ἰστία 1394 ὅθι τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὠθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῇ).

πάλιν ὀπίσω.

παλίρρους ὁ ῥέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηράν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεῦετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι : ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους 1094 παραβγαίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραίρέομαι - οὔμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν· οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι ; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτὴν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον· ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς : μέσα εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν μου δὲν εἶναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ ὅτι θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τᾶνδον τοῖς ἐφειστώσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητάς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ἱερῷ προετοιμασίας.

παρηῖς - ἰδος ἢ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρήμι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι : παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἶμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφειστώς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν : ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρόν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῶ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσιν τινα (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί ; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν ;

πατήρ : πατὴρ 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρίς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρίς αἶα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χεῖρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χεῖρ.

πανσίπινος ὁ παύων τοὺς πόνους· πανσίπινος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας 450 ὁ ὁποῖος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῇ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμησίς : ἐπὶ... πελάσαι· εἰς ὅψιν πελάζω 1212 πλησιάζω διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσσης Οἰνομάου. Ὁ Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγῶνα ἄρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἡττωμένους ὅμως ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ὡς μνηστήρ τῆς Ἰπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, ὅστις ἀφῆρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἅρμα διεσπάρθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν Ἰπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατὰς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων θαῖσιν Ἴπποις 2. Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὁδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστός και πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (ὄρκοισι)

δένω.

περιβολή τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαί 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κίωνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ὦ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστεύω περιποιούμαι, κηδεύω· πῶς ἂν με περιστεύειεν ἄν ;
ἄχ, νὰ ἦτο δυνατόν νὰ με ἐκήδευε. (Τὸ ἂν πολλάκις δίδ, ἐνίοτε καὶ
τρίς).

πέσημα πτώσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή· πόντου πηγαί 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαί ὑδάτων 1192
γλυκὸ τρεχούμενο νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ
καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἐξαγνιστικὴν· πρβλ.
Ἰλιάδ. Α 314 οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλα λύματ' ἐβαλλον· εἰς τοὺς
Πέρσας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἀτοσσα λέγει :
χεροῖν καλλιρρόου ἔψαυσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν
δνείρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πῆμασι βροτῶν
ἄπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπίς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν
καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι
ἄπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ. : οὐδεὶς ἀνὴρ ἐστὶν ὁ
αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι
1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πῖσα πηγὴ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἥλιδος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ αὕτῃ ἡ
Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως : πλατάγημα τῶν ρυθμικῶς κινουμένων κωπῶν·
ἐπειτα : κόπη καὶ (σπανίως) πλοῖον· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις,
ὁρμὴ, παραδαρμός· νεὸς πίτυλος εὐήρης πάρα (= πάρεστι) 1050 τὰ
καλοταϊριασμένα κουπιὰ τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα· ταρσῶ κατήρει πί-
τυλον ἐπτερωμένον (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεοῦ-

μενο ξεσηκωμένο καὶ με ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταϊριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης· ἔπειτα : κώπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὠφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἂν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τόδε ;

πλήν : πλήν ὅσ' οὐχ ὁρώσά νιν 613 ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίσις ὁ πληρῶν (φουσκῶνων) τὰ ἱστία.

πλωτὴρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον ἄερα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἱστίου καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινὸς ποθητός· ποθεινός (ἔστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα· βλ. καὶ εἰκό.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινά δωρ., ἄττ. ποινή (ὃ ἰδὲ κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὦμαι τιμωρῶ.

ποινή ἐξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἵματος· ἐνθεν των πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἶκους 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγὴν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὐρίσκει ἐκδίκησιν (ἱκανοποιήσιν) πλήττουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεὰν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὀρέστην)· ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι 446 πληρώνω σωστά, με ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος· πολυάνορι ἐν ξενόεντι θρόνῳ (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θνητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἐμμέτρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἢ θυρίδες ἢ πτυχαί.

πολυόρνηθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὀρνηθας (πτηνά)· πολυόρνηθος αἶα,

λευκά ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος· ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστροῦ (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκά πτηνά, τὰ ὅποια ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγετο ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως· (ὁ Εὐριπ. ποιητικῶς) : Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὥραϊον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχὴν, ὅπου εὗρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόρνηθον ἐπ' αἶαν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπέρασαν, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται : πῶς ἐφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων ; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξεινον κατὰ πόντον 438) με εὐνοϊκὸν ἄνεμον (πλησιςτίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὐραῖς σὺν νοτίαις ἢ πνεύμασι Ζεφύρου 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά τῶν τὴν Λευκὴν ἤλθον εἰς τὴν Κριμαίαν ;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή : σχέτλιαι πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνων ἄγει ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν· 729 κίνδυνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οὔμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσοῦ πόρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω· πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι· τίνι λόγῳ πορθμεύετε ; 1358 με ποῖαν διακαιολογίαν, με ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε ; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδιώξιν· πορθμεύειν πλάτη 1445 ὥστε νὰ διασχίξῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμῖς ἀκάτιον, πέρασμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα· πόρος ἄπορος 897 πέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία· 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία· 253 θάλασσα.

πορφυρευτικός ὁ ἀνῆκων εἰς ταῦς πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ οὐσία)· πορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ὁ, ὁ σύζυγος.

ποτάομαι - ὦμαι πετώ.

ποτέ (ἐν ἐρωτήσῃ, π.χ. 472, 479) τάχα, ἄρά γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή· 463 καὶ 533 ἡ Ἄρτεμις· 1123 ἡ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὐρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις)·
πράσσονθ' ἂ πράσσω 692 ἄφω ἔχω τὴν τύχην πού ἔχω· καλῶς πράσσω
1185 εὐ πράσσω εὐτυχῶ· πράσσω κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. δυστυχῆς)·
πράσσω κοινὰ (ἐνν. Ἄργει) 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ Ἄρ-
γους).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία· πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει 615
σὲ κατέχει μεγάλῃ ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω
Ἄργει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηράν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἄργος·
1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκάλυμμα· ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα
ἔθεσεν ὡς προκάλυμμα τοῦ Ὀρέστου τὰς εὐπήνους ὑφὰς πέπλων τὸ
καλοῦφασμένον ἱμάτιόν του.

πρόκειμαι· τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ
τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός· πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ
νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα
97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἕως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ·
ἢ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερῆς, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι· προσέβα δαρ., ἄττ. προσέβη.

προσεῖω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ
νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς
πρόσχημα.

προσῆκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος ὁ, ἡ, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι· προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπή τροπὴ πρὸς τινα, προσφυγή, δέησις· θεᾶς τῆσδε προσ-

τροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἐξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· **πρόσφαγμα** θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· **λόγου** πρόσω 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρβλ. κρείσσον ἢ λόγοισιν 836, μύθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ πρὸς τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, « στάντζοι », « στράλια »· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προὔργου 309 προσφόρως (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρίν· **κάμοι** τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ μαζί μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἡ Ἰφιγένεια λέγει **κάμοι**, διότι καὶ ὁ Ὁρέστης εἶχεν εἶπει ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην· Ἐν 1348 ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῶ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἴσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, « πρυμνίος »· **κλίμακας** ἤγον διὰ χειρῶν πρυμνησίας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ πρυμνησίας προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ τῶν ὁποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν ξηράν, « πρυμάτσες »· ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανός δωρ., ἄττ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχὴ δίπλα· **πτυχὴ δέλτου** 760 πινακὶς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος)· **πτυχαὶ** 9 καὶ 1082 ἀνωμαλῖαι τοῦ ἐδάφους, κοιλάδες.

Πυθῶν - ὦνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρός θυρωρός· ἡ πυλωρός (τοῦ ναοῦ) ἱερεὶα· πρβλ. κληδοῦχος.

πυρόσομαι - οὔμαι ρίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσός ἀνημμένη δᾶς, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θεοῦ, δι' οὗ ἀπελύμινον.

πῶμα ποτόν.

ράνις σταλαγματιά· αίμακται ῥανίδες χερνίβων 645 φονικόν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) ῥάντισμα με ἡγιασμένον ὕδωρ.

ράπτω 681 σχεδιάζω, ἐξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ρήγμιν ἢ -ίς -ῖνος ἡ, ἀκτῆ.

ρίπη (ῥίπτω) ῥίξιμον, ὁρμή· ποδῶν ῥίπη 885 πεζοπορία.

ρόθιος ῥοχθῶν, πλαταγῶν· τὸ ῥόθιον κτύπημα τοῦ κύματος με τὴν κώπην καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ῥόθια εἰλατίνας κώπας 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἱ δοτ. ῥοθίοις καὶ αὔραις ὁργανικαί)· 426 (καὶ ἄλλ.) κύμα· σύντ. : ἐπὶ ῥοθίῳ Ἀμφιτρίτας.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφής 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἷτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημμέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντος 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνός σεβαστός, ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὁρμῶ.

σημαίνω κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδελῶ νοερῶς (1233)· 1203 σύντ. : τὸ σημαίνειν τότε ἐστὶ σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσης (νὰ ὑποδείξης) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμπω) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβάντα.

σήμαντρον σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 « σημαδενοί », τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὀρέστην σκηπτοῦχον Ἀργεῖ 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀργεῶς.

σκῆψις δικαιολογία· 122 σύντ. : οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νεοῖς σκῆψιν· (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου).

σκόλοψ ὁ, πάσσαλος· σκόλοψι πήγνυμι 1430 ἀνασκολοπίζω.

σκοπέω - ῶ (καὶ σκοπέομαι - οὔμαι) ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ, τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσώζω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπινόημα· σοφίσματα 380 « ξυπνάδες »· 1031 βλ. ἀνία.

σπάω - ὦ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδή βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμός 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει 950 ἂν καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στεῖχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἓνα τῶν ἀκολουθῶν του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστείλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηυθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω· ἐστεναξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στερομαι καὶ στερίζομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μτχ. παθ. ἀορ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057· τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρός 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανόω - ὦ 1499 βλ. Νίκη.

στίβος ὁ, (στείβω πατῶ) ὁδός· 67 σύντ. : ὅρα μὴ τις βροτῶν ἐστὶν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πλώρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννημι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινός (κυρίως : τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου)· ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναί, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, ποῦ μ' ἔκανε νὰ ματώνω.

στομόω - ὦ φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, μὲ τὰς ὁποίας εἶναι ὥπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρός ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

στυγέω - ὦ μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ό, ή, άδελφός, άδελφή.

συγκυναγός σύντροφος είς τό κυνήγιον.

συγκυρέω - ω συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω - ω μέλλ. -σμαι (741), βαίνω πρός τό ίδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι· έν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι· δισσαι (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι άξείνου πόnton 124 είναι αί Συμπληγάδες, αί όποίαι κατά τον μῦθον έμειναν άκίνητοι άφ' ής διήλθε διά μέσου αὐτῶν ή 'Αργώ' ό Εὐριπίδης μέ ποιητικήν έλευθερίαν τάς φαντάζεται (έν τῷ χωρίῳ τούτῳ) είς τόν Κιμμέριον Βόσπορον, ένῳ συνήθως τάς έτοποθέτουν είς τόν Θρακικόν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. άορ. τοῦ σεύομαι τίθεμαι είς ταχεῖαν κίνησιν, όρμῶ.

συλάω - ω κλέπτω, στερῶ· συντάσσεται μέ δύο αίτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω : άπαντα συμβαίη καλῶς 1055 «είθε ὅλα νά πᾶνε καλά». 'Ο 'Ο. ήρχισεν έκφράζων τήν έλπίδα ότι ή έπιχείρησίς των θα έπιτύχη (τά δ' άλλα ἴσως...), αλλά διακόψας έαυτόν έκφράζει τό αυτός εύχήν.

συμβάλλω 55 έξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω - ω συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς άγῶνας.

συμπλέω εἶμαι συνταξιδιώτης, άπλοῦς έπιβάτης.

συμφορὰ γεγονός, περίστασις· ποία συμφορᾶ; 549 ὑπό τίνος περιστάσεις; άπό τί; συμφοραί 850 περιπέτεια.

σύναιμος ὅμαιμος (δ ιδέ).

συναντάω - ω : μή συναντῶεν φόνω; 1210 διά νά μή συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εύκτική, διότι τό νόημα είναι κυρίως : ό άγγελος πρέπει νά δηλώση είς τοὺς πολίτας ότι διετάχθη (παρωχ. χρόνος) ή έντός τῶν οίκιων παραμονή, διά νά μή κτλ.

συναποκάμνω αποκάμνω όμοῦ, συγχρόνως· 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ένώνω· έν 375 ή 'Ιφ. οὐ συνήψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δέν τήν έφίλησεν· έν 59 έφαρμόζω, σχετίζω, άποδίδω.

συνδοκέω - ω φαίνομαι όμοίως εύλογος· συνδοκεῖ (άπρόσ.) ὑπάρχει ή αὐτή γνώμη· σοι συνδοκεῖν χρεών 71 πρέπει νά συμφωνήσης μαζί μου.

συνδρομάς ἡ συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπληττομένη· πέ-
τραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκποινέω - ὦ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστῃ εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ.
ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεῖς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς
'Ηλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός των.

συνερείδω συσφίγω· οἶδε χωρῶσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας
δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδε-
μέναις (ἐνν. ὀπίσω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) με δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι,
ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ἡ σκηνή αὕτη : Σκύθης με Ἀσιατικὴν περι-
βολὴν ὁδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἣ
ὁποία ἱσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ
ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὀπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνῃ
κεφαλῇ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· κνάνειαι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἶναι ὁ Βόσ-
πορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Προ-
ποντίδος. Κατὰ τὸν μῦθον ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν
ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργούς Ἰνάχου
'Ιώ, ἥτις μεταμορφωθείσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἥρας εἰς ἀγελάδα καὶ
ὑπὸ οἴστρου (βλ. λέξιν) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὗρε
τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = θμαιμος (ὁ ἰδέ).

συντίθημι θέτω μαζί· συντίθημι εἰς ἓν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος ὁ ὁμοῦ τραφεῖς. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαι-
μονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων· ἐς
χέρηνβας τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν με ἡγιασμένον ὕδωρ
καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτάς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνι-
κοῦ ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἄθλιος· σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι »
ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμά ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας : α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα
(οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸ ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνοντα τὰ ἐνόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τανταλίδης*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάκου· πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος*, *Τυνδαρεία*.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον εἶχε σφάζει. Ἄλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανάφεραν εἰς τὴν ζωήν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ ἐστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἡσθῆναι βορᾶ παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ἡσθῆναι ἐννοεῖται τὸ θεοὺς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμός σύγχυσις.

ταρβέω - ὦ φοβοῦμαι.

ταρσός τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης καὶ αὐτὴ ἡ κώπη· 1346 βλ. *πίτυλος*.

τάσσομαι· ποῦ πόνου τετάσσεται ἡμῖν ; 1064 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν ; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν ;

Ταυρικὴ (*χθών*) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσονήσον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλάς τῆς Ἀττικῆς τὰ *Ταυροπόλια*. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ *Ταυροπόλος* παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (*περι*) *πολῶν* ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἕσως : ἡ ὀχουμένη ἐπὶ ὀχήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ' 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόομαι - οὔμαι τίκτω· 1262 βλ. *Χθών*.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 *μηχανεύομαι*, *τεχνήντως* καθιστῶ.

τελευταῖα δωρ., ἄττ. *τελευτή*, τέλος· ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖσι *τελευταῖα* τίς ἐνν. ἔσται) ; 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος ;

τέρψις : ἐς *τέρψιν* εἰμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς *τέρψεως*.

τεῦχος τό, ἄγγειον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· *τιμῶ τήνδε τέχνην* ξενοκτόνον ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάζω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας)· *τέχναι* 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὀδυσσεὺς *τέχναι*, διότι τοῦ Ὀδ. ἐπινόησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἴφ. εἰς τὴν Αὐλίδᾳ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τὴν ἐνύμφευσον μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· *τέχνην θέμενος* 712 δόλῳ χρῆσάμενος.

τέχνημα 1355 *τέχνασμα*.

τηλόσε μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακράν τῆς πατρίδος του.

τημελέω - ὦ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν σὺνηθες τὸ *ἀτημέλητος*).

τίθημι : *τίθημι ἵχνος ποδὸς* 752 πατῶ τὸ πόδι μου· *τίθεμαι παρ'* οὐδὲν 732 παραμελῶ· εὐ *τίθεμαι* τὸ ἐμμαντοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ. : σὺ *τύχοις ἂν νόστου θέμενος* τὸ σαντοῦ εὐ.

τιμή : *τιμὰς ἔχω* 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ἱερείας).

τιμωρέω - ὦ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἱκανοποιῶ· *τιμωρέομαι* - οὔμαι (μετ' αἰτιατ.) *τιμωρῶ*, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· *δίκας τίνω* 339 *τιμωροῦμαι*· *τίνομαι* (ἀόρ. *ἐτεισάμην* 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἄττ. *τλήμων*, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀόρ. *ἐτλην*, παρακειμ. *τέτληκα*· τὰ δεινὰ *τλήσεται* 617 θὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ φοβερόν τόλμημα.

τόκος τοκετός· *τόκοις βαρύνεται* 1228 εἶναι ἐγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ., ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὐσιαστ. ἡ *τρίγλυφος* καὶ τὸ *τρίγλυφον* μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἵτινες κατὰ τοὺς παλαισιότατους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενὰ, ὅπαί· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἵτινες ἐκλήθησαν *μετόπαι*.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· *μανία τροχήλατος* 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. *θαῦμα*.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τυνδαρίς*) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμῆστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, *Ταντάλειος*.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω τοιαῖδ' ἔσονται ; 475 τίς οἶδεν ᾧτιναι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαῖδαι ; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν· δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποίας τύχας ; 1209 τί πράγματα ;

ὕβριζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐ που νοσοῦντας ὕβρισεν δόμους ; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὐρισκομένου οἴκου.

ὕδραίνω βρέχω, χύνω, ῥαντίζω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 159 κ.έ. βλ. κρατήρ.

ὕλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὕμέναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὕπείκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπέικον 327 τὸ τμήμα (τῶν βοσκῶν), τὸ ὅποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῇ.

ὕποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, ὁρῶ φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. *γένυς*.

φάσανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἐκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὀνείρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἦτο ἀποτροπή (ἄκος) τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ὁ Εὐρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐξοδὸν τῆς Ἰφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαυλότης, κακοῦργα ἐνστικτα· ἐς τὴν θεὰν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεὰν προσάπτω κακοῦργα ἐνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρους ὄλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγὰς (βλ. *ἐκών*)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ. : οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεῶν με θανεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης μὲ μικρὸν 669 « ἀπὸ λίγου

μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸ θὰ ἔλεγα κι' ἐγὼ τώρα »· *γθάσας λέγεις* 669 προλαβὼν λέγεις.

φθονέω - ὦ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· *τί φθονεῖς τοῦτο;* 503 *τί σέ πειράζει τὸ νὰ πῆς;*

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὖξω.

φιλότης *φιλία*· (ἐσμέν ἀδελφῶ) *φιλότητί* γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγείρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· *φίλτρον τι* 1182 *κάτι εὐχάριστον.*

Φινεΐδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεΐδων 442 ἐξετείνοντο παρὰ τὸν Εὐξεινον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἦσαν ἄνθρωποι, ποτὲ δὲν ἡσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίας.

φόβος 1037 βλ. ὄσις.

φόνος 1230 μίasma ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. *δνοφερός*.

φροϊμιάζομαι προοϊμιάζομαι, λέγω τὸ προοϊμιον· *τί φροϊμιάζη νεοχμόν;* 1162 *τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοϊμιόν σου;*

φρονέω - ὦ φρονῶ εὖ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. *δυστυχής*· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: *φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχη καλῶς ὅπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.*

φροῦδος (πρὸ ὁδοῦ) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἄφαντος γενόμενος· *βεβᾶσι φροῦδοι* 1289 « ἔφυγαν καὶ πᾶνε »· *φροῦδος* *συνθεῖς* 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς· *ὁρῶ φῶς* 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος δηλ. φῶς (πυρσόν) κρατοῦσα θεὰ εἶναι ἡ Ἄρτεμις ὡς προσωποποιήσις τῆς σελήνης.

χαλάω - ὦ χαλαρώνω· *χαλῶ κλῆθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις· *φέρω χάριν* 14 *χαρίζομαι*, προξενῶ εὐχαρίστησιν· *τίθεται χάριν* 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· *χάριν ἐμὴν* 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. *λείπω*.

χείρ· *ἐς χεῖρας ἤλθε* 941 ἔλαβε τὴν λύσιν τοῦ διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγὼ ».

χειρόδομαι - οὔμαι κάνω ὑποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ῥαντίζω μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἡ, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν 'χειρῶν' συχνὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιβες ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δι' ἡγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. *ῥανίς*.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· *μαντεῖον Χθόνιον* 1247 *μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας*.

χθών - **χθονός** ἡ, γῆ.

Χθών ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· *νύχια Χθών ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων* (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθών ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὀπτασίας τῶν ὀνείρων, δηλ. συνέστησε τὴν ὀνειρομαντεῖαν, ἔδρυσεν ὀνειρομαντεῖον. Ἡ Χθών ἐπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ ὀνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνήγον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἢ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτοὺς, ἐνῶ ἐκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀττ. *χιλιοναύτης*, ὁ συγκεκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ *χιλιόναυς*)· *κλεινὰ κόπα χιλιοναύτας μυριοτευχῆς* 141 ἐνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαί προσφορά ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὕρισκομένη ἐν Ταύροις (παρούσα) προσφέρει χοὰς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακράν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Χοῶν· *χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν* 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἐορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγους», δηλ. τὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν ἕκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἄγγεῖον περιέχον ἓνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἐορτῆς, ἥτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροίζετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγίνετο ἀγὼν οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῆρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 ὀκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν *Πιθογιάν*, ἤνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρος*, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἑρμῆν σπόρους καὶ ἄνθη ἀπὸ ἄγγεῖα, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο *χύτροι*. Ὁ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὀρέστου μῦθος εἶναι αἰτιολογικὸς, ἐπενοήθη δηλ. πρὸς ἐρμηνεῖαν τοῦ ἐθίμου.

χόρτος τόπος περιφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. hortus)·
Εὐρώπα χόρτων εὐδένδρων 134 ἡ ἔχουσα κήπους με ὥραϊα δένδρα·
ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεών τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεών
σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου : ἀνάγκη δ' αὐδὲ θεοὶ
μάχονται.

χρήζω ἔχω χρεῖαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησιμοδοτήσας, με τὸν χρησμὸν ποῦ μοῦ ἔδωσες, μτχ.
ἀορ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγούμενην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος : χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χύμιν καὶ ὑμῖν (κρᾶσις)· 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω - ὦ προχωρῶ· ἐχώρει στόμια 1392 προυχώρει πρὸς τὴν
ἐξοδὸν τοῦ λιμένος.

χωρίζω : τούτου χωρισθεῖς(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ
ἄγαλμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον
κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀορ. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσω-
ρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χρώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.)· ὁσία ψῆφος 945 ἱερὸν
δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις ἰδρύθη κατὰ
τὴν παράδοσιν Ἀρεῖ, διὰ τὸν Ἀρ. διὰ τὰ δικασθῆ ὁ Ἀρ., ὅταν ἐφόνευσε
τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίασμα
946 φονικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἀρείος εἶναι ἐκ τοῦ
Ἀραι (Εὐμενίδες), ὧν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσίᾳ.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἤχος.

ψυχорραγῆς ψυχорραγῶν, ψυχομαχῶν.

ᾠδῖς - ἱνος ἡ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ᾠδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν

1102 *φίλη* ὠδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἔγενεν ὁ τοκετός : ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὠδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένης αἰτιατικὰς.

ὦή ἔ σύ, ἔ σεῖς.

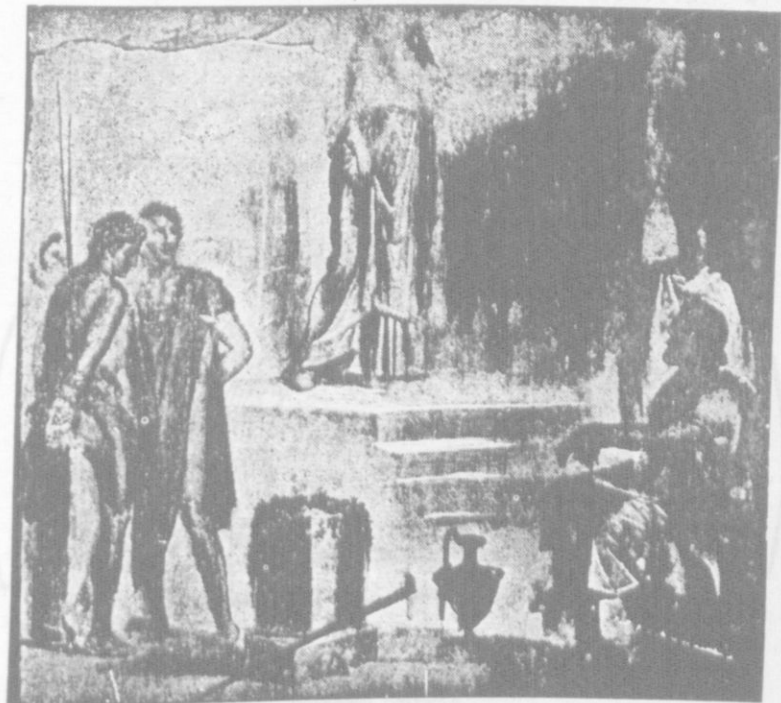
ὠκύπομπος καὶ **ὠκυπομπός** (1137, 1427) ταχύς.

ὠλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 *χείρ*· ὠλέναι ἄκραι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

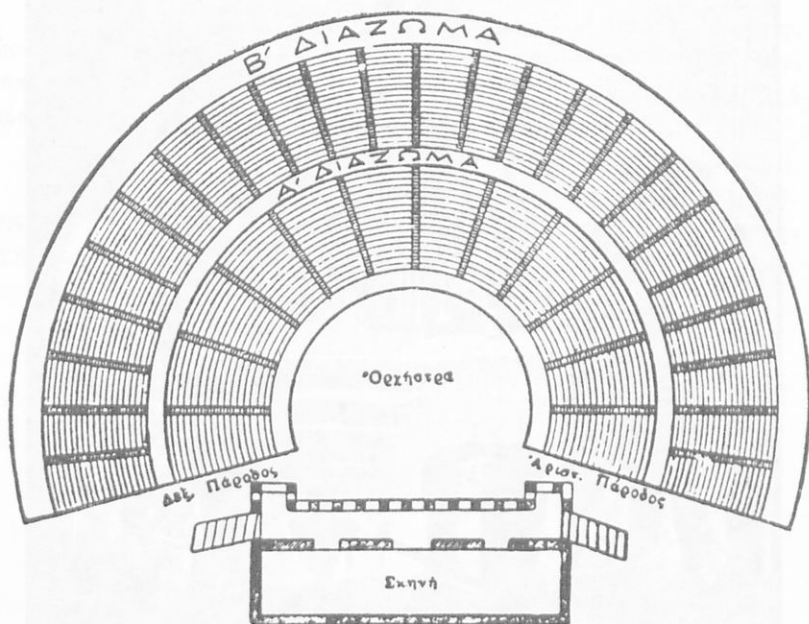
ὥς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὥς εὖ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλὰ· ὥς ἦσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ὠραῖα τὸ ἀντελήφθης· ὥς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται ποὺ σὲ θαυμάζουν.

ὠσαῖατο 326 = ὤσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἀορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ὤφελον ἀορ. β' τοῦ ὀφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ὥς μήποτ' ὤφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδὼν (μὴδ' ἰδὼν ὄναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναι.

Ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

Ἀρχαῖον Θέατρον

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ Σελ. 3

Β. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

1. Κείμενον » 31

2. Έρμηνευτικαὶ σημειώσεις » 87

Γ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

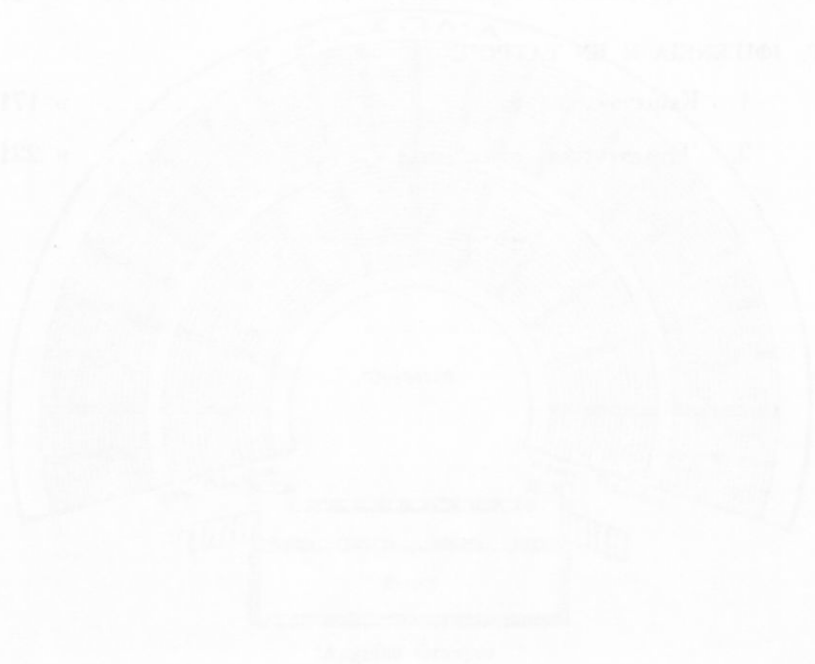
1. Κείμενον » 171

2. Έρμηνευτικαὶ σημειώσεις » 221

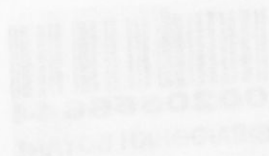
Έξωφυλλον Ζωγράφου Τ. ΧΑΤΖΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)

1. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	1
2. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	2
3. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	3
4. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	4
5. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	5
6. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	6
7. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	7
8. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	8
9. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	9
10. ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V)	10

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ/Κ 1974 (V) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ : 91.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ : 2412/20 - 3 - 1974
Έκτύπωσις - Βιβλιοδεσία : «ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΟΣ» Α.Ε., Φιλαδελφείας 8, Ἀθήναι

0020556644

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

